



มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัย  
นโยบายสาธารณะของไทย

THE DEVELOPMENT, THE STATUS OF LEARNING AND  
TEACHING AND THE RESEARCH OF THAI PUBLIC POLICY

ปิยากร หวังมหาพร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2551

## กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของ ไทย” เกิดขึ้นด้วยแรงบันดาลใจที่รับผิดชอบการเรียนการสอนด้านนโยบายสาธารณะ และมองเห็นว่า การเรียนการสอนในวิชานี้ยังขาดการศึกษาพัฒนาการของวิชา ไม่มีการศึกษาลักษณะการเรียนการสอน และวิเคราะห์งานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ความรู้ที่ได้จากการศึกษานอกจากผู้วิจัยจะได้รับประโยชน์ โดยตรงแล้ว ความหวังที่มากกว่านั้น คือ การสร้างประโยชน์ให้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์อันเป็น สาขาที่ผู้วิจัยจบการศึกษามา

งานวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำโครงการ ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ยาวะประภาส ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และการวัดและประเมินผลเป็นผู้ตรวจสอบ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.ดร.กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ สาขาวัดและประเมินผล ภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง สาขาวัดและ ประเมินผล ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.พีรชร บุญ รัตนพันธ์ สาขาวิชาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผศ.สมพิศ สุขแสน โปรแกรมวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

นอกจากนั้นงานวิจัยฉบับนี้ยังได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก นางสาวสุดาพรรณ บินนอก และนางสาวเนาวนิตย์ บุรณะวิทย์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน มา ณ ที่นี้

และที่จะขาดไม่ได้เลย ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการจัดสรรทุนวิจัย ให้กับงานวิจัยฉบับนี้

ดร.ปิยากร หวังมหาพร

มีนาคม 2553

หัวข้อวิจัย : พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย  
ผู้วิจัย : นางปิยากร หวังมหาพร  
หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2553

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หลักสูตรรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก นิสิต/นักศึกษา รัฐศาสตร์บัณฑิต รัฐศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และงานวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) ของสถาบันดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ แบ่งออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ 1.ช่วงก่อนพ.ศ. 2500: ช่วงเริ่มก่อตัวของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ 2.ช่วงระหว่างพ.ศ. 2500-2510: กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3.ช่วงระหว่างพ.ศ. 2511 -2520: ช่วงแตกหน่อของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ 4.ช่วงระหว่างพ.ศ.2521-2530: ยุคหลังสงครามเย็น: การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา 5.ช่วงระหว่างพ.ศ. 2531-2540: ช่วงแบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ และ6.ช่วงระหว่างพ.ศ. 2541-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552): ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะสำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร การเมืองและสังคม

ผลการศึกษายังพบว่าสถานภาพการเรียนการสอนนโยบายสาธารณะพบในหลักสูตรรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท การเรียนการสอนมีทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบสองภาคการศึกษา เรียนวันธรรมดาเวลาทำการ การรับนิสิต/นักศึกษาเข้าศึกษาใช้การสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ นักศึกษาที่เข้าศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ประกอบอาชีพ ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะ พบว่า

เนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะว่ามีความน่าสนใจ ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ การเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การวัดและประเมินผลมีความเป็นธรรม รวมทั้งด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้ามีความเพียงพอ

ด้านงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะที่นิสิต/นักศึกษาจัดทำส่วนใหญ่เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสารนิพนธ์ จำนวนงานวิจัยมีมากในช่วงพ.ศ. 2546-2550 ส่วนใหญ่พบในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะปรากฏที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือหน่วยงานราชการ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษานโยบายด้านสังคม รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย แต่ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติเชิงพรรณนาเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี

คำสำคัญ : พัฒนาการ การเรียนการสอน งานวิจัย นโยบายสาธารณะไทย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

Research Title : The Development, the Status of Learning and Teaching and the Research of Thai Public Policy  
Name of Researcher : Mrs.Piyakorn Whangmahaporn  
Name of Institution : Sripatum University  
Year of Publication : B.E. 2553

### ABSTRACT

The research on "The Development, the Status of Learning and Teaching and the Research of Thai Public Policy " is aimed at analyzing factors that affect the development and analysis of Thai public policy study, is designed to study and analyze the current teaching and learning development of public policy in Thailand and is designed to study and analyze Thai public policy research. This research undertakes quantitative method and qualitative method. The population in the research is Thai higher education institutions offering courses in political science and public administration, the postgraduate students who took public policy as their core subject and obtained a Master's Degree in Political Science and Public Administration and the theses, independent studies/research in public policy at the graduate level (Master's and Ph.D) in Chulalongkorn University, Thammasat University, Naresuan University, the National Institute of Development Administration (NIDA), Sripatum University and Rajabhat Uttaradit University.

The results show that the development of public policy study is divided into 6 phases, including: 1) the phase prior to B.E. 2500 which is known as the formulation period of public administration; 2) the phase between B.E.2500-2510 or the period during which the National Institute of Development Administration was established; 3) the phase between B.E. or the expansion period of public administration; 4) the phase during B.E. 2521 – 2530 which is known as the post-cold war era in which the growth of public policy and public administration could be witnessed through the increasing of Master's Degree for part-time students; 5) the phase during B.E.2531-2540 in which the study on public administration had reached its highest stage; and 6) the phase between B.E.2541 - present (B.E.2552) or the continuous expansion period of public administration public policy. The factors accounting for the development of public policy are administrative, political and social factors.

The results also show that public policy is found in both Bachelor's Degree and Master's Degree in Political Science and Public Administration. Teaching and learning is available in both regular and executive program. Most of the teaching and learning schedules are mostly organized on working

days with two semesters. The writing and interview assessments are the main recruitment methods. Most of students are not working. The opinion of students toward the study of public policy, including the content, teaching skills, the enhancement of analytical skills and the fairness of assessment methods, is positive. Also, students' opinions toward teaching and learning tools/media are fairly positive.

For the results of public policy research undertaken by students are nearly all independent studies, founded most during B.E. 2546-2550. The research is found mainly in Master's degree program in public administration. A good number of research on public policy were carried out at Chulalongkorn University. The majority of public policy research usually center around policy implementation, with the aim to study the factors determining the success or failure in policy implementation. The samples used in these studies are government agencies and the issues being focused in these research are social policies. Most of these studies are qualitative ones and often use interviews as the main research tool. However, there are no testing protocols performed by researchers to check the quality of the tool. The data analysis is done through interpretation. Statistics used in these research are by and large descriptive. The period covered in these research is usually within 1 year.

Keywords : development, learning and teaching, research, thai public policy

## สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย .....	3
1.4 ข้อยกเว้นของงานวิจัย .....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง .....	6
2.1 แนวคิดเรื่องหลักสูตร .....	6
2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร .....	7
2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
3.1 วิธีการวิจัย .....	20
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	23
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	24
3.5 การทดสอบเครื่องมือ .....	26
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
3.7 วิธีจัดการกับข้อมูล .....	27
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	30
4.1 ช่วงก่อนพ.ศ.2500: ช่วงเริ่มก่อตั้งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ .....	31
4.2 ช่วงระหว่างพ.ศ.2500-2510: กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .....	36
4.3 ช่วงระหว่างพ.ศ.2511 -2520: ช่วงแตกหน่อของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ .....	41



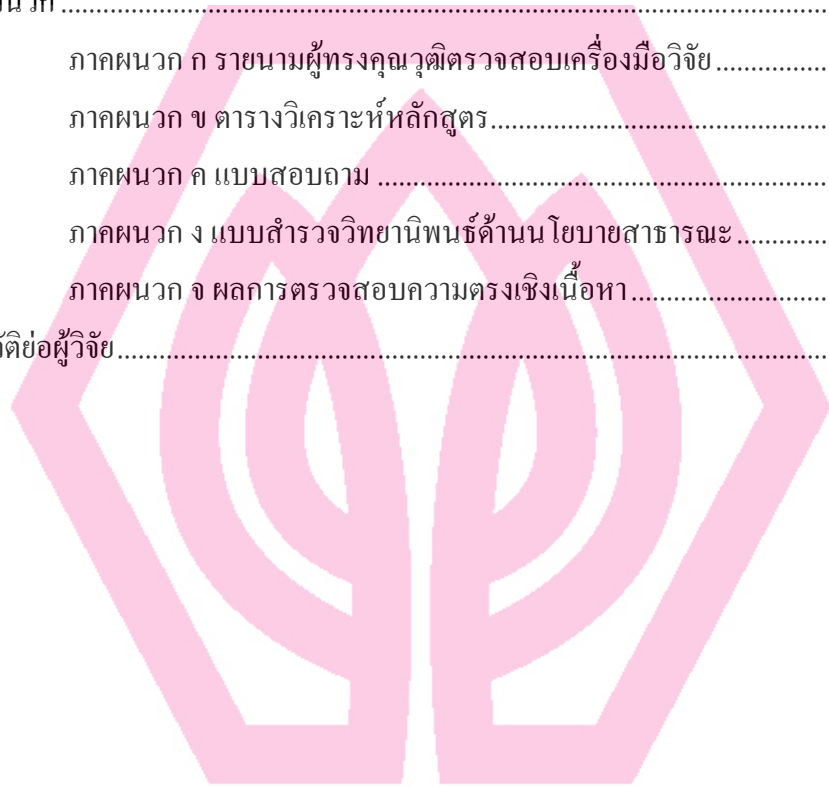
## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ช่วงระหว่างพ.ศ.2521- 2530:	
ยุคหลังสงครามเย็น: การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และ การขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา .....	45
4.5 ช่วงระหว่างพ.ศ.2531-2540:	
ช่วงแบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ .....	56
4.6 ช่วงระหว่างพ.ศ.2541- ปัจจุบัน (พ.ศ.2552):	
ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และ การขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะ .....	70
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ).....	126
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดทั้งปริญญาตรี และปริญญาโท .....	126
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและ ค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของปริญญาตรี.....	173
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและ ค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของปริญญาโท .....	196
บทที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ).....	230
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	230
ตอนที่ 2 ข้อมูลผลงานวิจัย.....	237
ตอนที่ 3 ข้อมูลผลงานวิจัยเปรียบเทียบกับผลงานวิจัย ด้านรัฐประศาสนศาสตร์.....	249
บทที่ 7 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	254
ตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะของไทย .....	255
ตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบาย สาธารณะของไทย .....	271
ตอนที่ 3 การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย..	275



## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง .....	278
บรรณานุกรม .....	353
ภาคผนวก .....	356
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย .....	357
ภาคผนวก ข ตารางวิเคราะห์หลักสูตร .....	359
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม .....	430
ภาคผนวก ง แบบสำรวจวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ .....	438
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา .....	442
ประวัติย่อผู้วิจัย .....	446



มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ.....	15
2 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	16
3 การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์.....	17
4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย.....	23
5 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรายฉบับ.....	26
6 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัย.....	28
7 จำนวนนิสิตนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตทั่วประเทศ ประจำปี การศึกษา 2549-2550.....	72
8 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่จำกัด การรับ ประจำปีการศึกษา 2549-2550.....	72
9 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประจำปีการศึกษา 2549-2550.....	73
10 จำนวนนิสิตนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับ ประจำปีการศึกษา 2549-2550.....	74
11 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยไม่จำกัดการรับ ประจำปีการศึกษา 2549-2550.....	74
12 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประจำปีการศึกษา 2549-2550.....	74
13 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548.....	80
14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	126

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและสถาบันที่ นิสิต/นักศึกษากำลังศึกษาอยู่.....	129
16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ผลงานวิจัย.....	130
17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ระดับการศึกษา.....	131
18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ หลักสูตรที่ศึกษา.....	132
19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ลักษณะของหลักสูตร.....	133
20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ประเภทหลักสูตร.....	134
21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ช่วงเวลาเรียน.....	135
22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ วิธีการเข้าศึกษา.....	136
23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ อาชีพของนักศึกษา.....	137
24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ปีที่เข้าศึกษา.....	138

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชานโยบาย สาธารณะจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	139
26 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	140
27 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำ นโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	141
28 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำ นโยบายไปปฏิบัติและประเมินผลนโยบายจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	142
29 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้าน การประเมินผลนโยบาย จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	143
30 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนการศึกษานโยบายสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	144
31 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วย การเรียนการสอนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ โดยใช้วิธีการทาง คณิตศาสตร์ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	145
32 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของผู้สอนวิชานโยบายสาธารณะ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	146

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
33 จำนวนและร้อยละของสื่อการเรียนรู้ใช้ตำราของนักวิชาการไทยจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	147
34 จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนจากเอกสารประกอบการบรรยายของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	148
35 จำนวนและร้อยละของการใช้สื่อพาวเวอร์พอยน์ทจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	149
36 จำนวนและร้อยละของการใช้สื่อตำราของนักวิชาการต่างประเทศของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	150
37 จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนกรณีตัวอย่างที่ผู้สอนใช้จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	151
38 จำนวนและร้อยละของการเลือกใช้บทบาทสมมติของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	152
39 จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่ใช้กิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	153
40 จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่ใช้กิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	154
41 จำนวนและร้อยละของการเลือกใช้สื่อการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	155
42 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการเรียนรู้แบบการบรรยายและการตอบข้อซักถาม .....	156
43 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	157

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
44 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	158
45 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงาน (เดี่ยวหรือกลุ่ม) และ นำเสนอผลการศึกษานำห้องจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	159
46 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความจำแนกตาม มหาวิทยาลัย .....	160
47 จำนวนและร้อยละของผู้สอนมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและ เป็นแหล่งเรียนรู้จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	161
48 จำนวนและร้อยละของผู้สอนมีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	162
49 จำนวนและร้อยละของผู้สอนจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	163
50 จำนวนและร้อยละวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	164
51 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยวจำแนกตาม มหาวิทยาลัย .....	165
52 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว.....	166
53 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่มจำแนกตาม มหาวิทยาลัย .....	167
54 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท ในด้านต่างๆ .....	168

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
55 ตารางจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและหลักสูตรการศึกษา.....	173
56 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและลักษณะของหลักสูตร.....	174
57 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของหลักสูตร.....	175
58 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและช่วงเวลาเรียน.....	176
59 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและวิธีการเข้าศึกษา.....	177
60 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและอาชีพของนักศึกษา.....	178
61 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาปริญญาตรีในด้านต่างๆ.....	179
62 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหาวิชา.....	184
63 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านผู้สอน.....	187
64 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอน.....	190
65 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า.....	192
66 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและการประเมินผล.....	194
67 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและหลักสูตรที่ศึกษา.....	196



## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
68 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัย และประเภทของหลักสูตร .....	197
69 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัย และภาคการศึกษา.....	198
70 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัย และเวลาเรียน .....	199
71 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ วิธีการเข้าศึกษา .....	200
72 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและอาชีพ .....	201
73 จำนวนและร้อยละของแผนการเรียนจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	202
74 จำนวนและร้อยละของสถานะนักศึกษาปริญญาโทจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	203
75 จำนวนร้อยละของลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	204
76 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีผู้รับผิดชอบ ในการติดตามการวิจัย .....	205
77 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีหน่วยงาน รับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ .....	206
78 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีคณาจารย์ คอยให้คำแนะนำการทำวิจัย .....	207
79 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตร .....	208

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
80 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมี การจัดคลินิกวิจัยกำหนดผู้ให้คำแนะนำ วัน เวลาที่แน่นอน .....	209
81 จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหารือ จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	210
82 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบพบโดยตรงจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	211
83 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบปรึกษากันทางอีเมลล์จำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	212
84 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์โดยจำแนกตามมหาวิทยาลัย .....	213
85 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาศรีปทุมธานีในด้านต่างๆ .....	214
86 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหาวิชา .....	219
87 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านผู้สอน .....	221
88 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอน .....	223
89 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า .....	225
90 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและการประเมินผล .....	228
91 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป .....	230
92 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	232
93 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามขอบข่ายการศึกษา .....	233
94 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย .....	233

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
95 จำนวนร้อยละของประเภทนโยบายสาธารณะ .....	234
96 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการทำวิจัย .....	234
97 จำนวนและร้อยละของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	235
98 จำนวนและร้อยละของการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	235
99 จำนวนและร้อยละของสถิติที่ใช้ในการวิจัย .....	236
100 จำนวนและร้อยละของเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย.....	236
101 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภท ของผลงานวิจัย .....	237
102 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและปีที่สำเร็จ การศึกษา.....	238
103 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและสาขาที่ศึกษา.....	239
104 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและหลักสูตร ที่ศึกษา .....	240
105 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ ในการทำผลงานวิจัย.....	241
106 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและขอบข่าย การศึกษา.....	242
107 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง .....	243
108 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและรูปแบบวิจัย .....	244

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
109 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	245
110 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและการหาคุณภาพของเครื่องมือ .....	246
111 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและสถิติที่ใช้ในการวิจัย .....	247
112 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและเวลาในการทำวิจัย .....	248
113 จำแนกผลงานวิจัยตามสถาบันที่ศึกษา .....	249
114 จำแนกผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะจากผลงานวิจัยทั้งหมดด้านรัฐประศาสนศาสตร์ .....	250
115 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะและสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ .....	251
116 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนผลงานวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะและผลงานวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ .....	252
117 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์ .....	253
118 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิธานนโยบายสาธารณะไทย .....	266

## สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	19
2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการของ วิชา นโยบายสาธารณะ .....	22



มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นมานับตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนเมื่อพ.ศ. 2442 ต่อมาในพ.ศ. 2445 พระองค์ทรงเปลี่ยนนามจากโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนเป็นโรงเรียนมหาดเล็ก ต่อมาพ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริเห็นว่าการฝึกนักเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กให้ออกมารับใช้กระทรวงมหาดไทยเพียงกระทรวงเดียวไม่เพียงพอควรขยายการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พระองค์จึงทรงพระราชทานเงินทุนสำหรับการจัดโรงเรียนและทรงพระราชทานนามโรงเรียนมหาดเล็กใหม่ว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2453 เป็นต้นมา ต่อมาพระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนดังกล่าวเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ในพ.ศ. 2459 เริ่มแรกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีด้วยกัน 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ในที่สุดกระทรวงธรรมการในสมัยนั้นได้ทูลเกล้าฯ ให้เลิกคณะรัฐประศาสนศาสตร์เนื่องจากความนิยมในคณะดังกล่าวลดลง อย่างไรก็ตามต่อมาสมุหเทศาภิบาลและข้าราชการได้มีการร้องทุกข์ว่าควรมีการสอนวิชานี้ต่อ กระทรวงมหาดไทยจึงประชุมหารือว่าควรมีการสอนวิชานี้ต่อไปโดยให้เปลี่ยนเป็น “แผนกวิชาข้าราชการพลเรือน” เมื่อพ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการตั้งคณะนิติศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและให้แผนกวิชาข้าราชการพลเรือนรวมอยู่คณะนิติศาสตร์ มีชื่อว่าคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ จนกระทั่งเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2476 มาตรา 5 ระบุให้โอนคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง (ราชกิจจานุเบกษา, 2476: 1009) ในพ.ศ. 2491 รัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเห็นความสำคัญของการบริหารประเทศที่จะต้องมีการศึกษาที่มีความรู้ความชำนาญจึงได้จัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นมาอีกครั้งในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2491

ในขณะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองก่อตั้งแรกเริ่มนั้น การเรียนการสอนวิชารัฐศาสตร์รวมอยู่กับหลักสูตร “ธรรมศาสตร์บัณฑิต” จนพ.ศ. 2492 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้จัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้นมา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยนับตั้งแต่มีการจัดตั้ง

โรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนจนกระทั่งพ.ศ. 2498 นั้นมุ่งเน้นกฎหมายปกครอง โดยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาเริ่มเข้ามาช่วยเหลือประเทศไทย อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาได้เข้าสู่การศึกษาด้วย โดยเข้ามาช่วยเหลือในการจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับบัณฑิตวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเปิดสอนครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2498 และดำเนินการสอนมาจนกระทั่งพ.ศ.2506 การเรียนการสอนมุ่งเน้นสามวิชาหลัก ได้แก่ องค์กรและการจัดการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานคลัง จบจนวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2509 รัฐบาลไทยสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร จัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์และกำหนดให้คณะรัฐประศาสนศาสตร์เป็นคณะหนึ่งในสถาบัน การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์จึงขยายตัวอย่างต่อเนื่องไปยังสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัยในกำกับจบจนปัจจุบัน การขยายตัวประกอบไปด้วยการขยายตัวในเชิงปริมาณของสถาบันที่จัดการเรียนการสอน จำนวนและรายละเอียดหลักสูตร รวมทั้งขอบข่ายการศึกษาเดิมที่มุ่งเน้นกฎหมายปกครองมาสู่การศึกษาเรื่อง องค์กรและการจัดการ นโยบายสาธารณะ การเงินการคลัง กฎหมายมหาชน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พิทยา บวรวัฒนา, 2548:10)

เป็นเวลากว่า 109 ปี นับตั้งแต่มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนจนปัจจุบัน (พ.ศ.2552) การวิจัยเรื่องพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ไทยมีเพียงงานของพิทยา บวรวัฒนา (1986:437-446) ในขณะที่การเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ไทยมีงานวิจัยของโสภารัตน์ จารุสมบัติ (2550:122-131) สำหรับการวิเคราะห์งานวิจัย เป็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น (อุดมโชค อาษาวิมลกิจ, 2552:17-37) โดยยังไม่มีการศึกษาวิจัยขอบข่ายใดขอบข่ายหนึ่งของรัฐประศาสนศาสตร์เป็นการเฉพาะ การวิจัยเฉพาะด้านนอกจากจะช่วยให้ได้สารสนเทศเชิงลึกอันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ของศาสตร์ในสาขาแล้ว องค์ความรู้ที่ได้ยังสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการวิจัยในอีกด้านหนึ่งด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่อง “พัฒนาการสถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” โดยมีคำถามการวิจัยว่า พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยเป็นเช่นไร มีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อพัฒนาการของวิชา สถานภาพการเรียนการสอนของวิชานโยบายสาธารณะเป็นอย่างไร ตลอดจนลักษณะงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทยมีลักษณะอย่างไร

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้



1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย ตลอดจนพัฒนาการการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะของไทย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะของไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย

### 1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัย ดังนี้

#### 1.1 ด้านพัฒนาการ

-การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการวิชา นโยบายสาธารณะ ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

-การวิเคราะห์พัฒนาการวิชา นโยบายสาธารณะ โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนหลักสูตร จำนวนผู้เรียน การเปิดและการปิดวิทยาเขต จำนวนหน่วยกิต และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ วัตถุประสงค์ รายวิชา เนื้อหาในรายวิชา ประเภทหลักสูตร การบูรณาการกับศาสตร์อื่น

1.2 ด้านสถานภาพ เป็นการวิเคราะห์การเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะ โดยใช้ข้อมูลเพศ ระดับการศึกษา สถาบันที่ศึกษา ชื่อหลักสูตรที่ศึกษา ลักษณะของหลักสูตร ประเภทหลักสูตร ช่วงเวลาที่เรียน วิธีการเข้าศึกษา อาชีพ ปีที่เข้าศึกษา สถานภาพผู้สอน สื่อการสอน กิจกรรม วิธีการวัดผล แผนการเรียน ลักษณะการทำวิจัย การอำนวยความสะดวกด้านการวิจัย รูปแบบการให้คำปรึกษาด้านการวิจัย สถานะนักศึกษา ความถี่ในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาและความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อเนื้อหา ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า การวัดและการประเมินผล

1.3 ด้านงานวิจัย เป็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ โดยใช้ข้อมูลจากงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ประเภทผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตร สถาบัน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประเภทผลงานวิจัย รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และ ระยะเวลาในการทำวิจัย

#### 2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

2.1 ด้านพัฒนาการ ศึกษาวิจัยตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะก่อนปี พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2552

2.2 ด้านการเรียนการสอน ศึกษาวิจัยในปีการศึกษา 2551

2.3 ด้านการวิจัย ศึกษาวิจัยงานวิจัยตั้งแต่มีงานวิจัยด้านนโยบายของสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจนถึงงานวิจัยในปีการศึกษา 2551

3. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่เลือกจากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และมหาวิทยาลัยศรีปทุม นิสิต/นักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชานโยบายสาธารณะจากสถาบันอุดมศึกษาไทยทั้ง 6 แห่ง จำนวน 805 คน โดยสุ่มตัวอย่างได้นิสิต/นักศึกษาได้จำนวน 451 คนและงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3,456 เรื่อง โดยสุ่มตัวอย่างได้งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะจำนวน 571 เรื่อง

#### 1.4 ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. ด้านพัฒนาการและสถานภาพทำการศึกษาเฉพาะระดับปริญญาบัณฑิต และระดับมหาบัณฑิต
2. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้วิเคราะห์อัตราและบทความด้านนโยบายสาธารณะ

#### 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นโยบายสาธารณะ หมายถึง วิชาที่ศึกษาทางเลือกที่รัฐเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ วิชานโยบายสาธารณะอาจมีชื่ออื่นว่านโยบายสาธารณะหรือชื่อวิชาที่ใกล้เคียง เช่น วิชานโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ สัมมนา นโยบายสาธารณะเปรียบเทียบ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์และกระบวนการนโยบายสาธารณะ สัมมนา นโยบายสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ นโยบายสาธารณะและการวางแผน นโยบายสาธารณะ: แนวคิดและกระบวนการ สัมมนากระบวนการนโยบายสาธารณะ

ปัจจัย หมายถึง เหตุทำให้เกิดผล หรือ หนทาง เช่น การศึกษาเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้ความสามารถ (2552) ในที่นี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย จึงหมายถึง สาเหตุที่ทำให้วิชานโยบายสาธารณะเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้วิชานโยบายสาธารณะเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และอิทธิพลของต่างประเทศ เป็นต้น

พัฒนาการ หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (2552) ในที่นี้ หมายถึง การเกิดขึ้นของวิชา อาจเป็นการเกิดขึ้นที่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิม หรือคงสภาพเดิม หรือเกิดขึ้นใหม่ หรือยกเลิกไป การเปลี่ยนแปลงวัดได้จากการขยายตัวเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนหลักสูตร จำนวนผู้เรียน การเปิดและการปิดวิทยาเขต จำนวนหน่วยกิต และเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ รายวิชา เนื้อหาในรายวิชา ประเภทหลักสูตร การบูรณาการกับศาสตร์อื่น

สถานภาพ หมายถึง ฐานะ (2552) ในที่นี้หมายถึง ฐานะวิชานโยบายสาธารณะด้านการเรียนการสอน การวิเคราะห์การเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประเภทหลักสูตร สถาบันการศึกษา ชื่อหลักสูตร ลักษณะของหลักสูตร ช่วงเวลาที่เรียน วิธีการเข้าศึกษา อาชีพ ปีที่เข้าศึกษา สถานภาพผู้สอน สื่อการสอน กิจกรรม วิธีการวัดผล แผนการเรียน ลักษณะการทำวิจัย การอำนวยความสะดวกด้านการวิจัย รูปแบบการให้คำปรึกษาด้านการวิจัย สถานะนักศึกษา ความถี่ในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อเนื้อหา ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า การวัดและการประเมินผล

การวิเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านนโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ประเภทผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตรสถาบัน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประเภทผลงานวิจัย รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และ ระยะเวลาในการทำวิจัย

## 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ สถานภาพ และขอบข่ายการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ
2. ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาการนโยบายสาธารณะของไทย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้สอนช่วยในการเพิ่มพูนความรู้ด้านนโยบายสาธารณะของไทย
3. ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนช่วยในการกำหนดทิศทางของการเรียนการสอน การวิจัย และการผลิตตำราด้านนโยบายสาธารณะในอนาคตได้ต่อไป

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงวรรณกรรมในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเรื่องหลักสูตร
- 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
- 2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
  1. พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ
  2. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์
  3. การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

#### 2.1 แนวคิดเรื่องหลักสูตร

นักวิชาการชาวต่างประเทศและนักวิชาการชาวไทย เช่น ทาบ (Taba, Hilda cited in Oliva, 2005:4) วาลส์ (Wiles, Jon 2005: 5-6) เซเลอร์และคณะ (Saylor, J. Galen and Others 1981: 8) เซส (Zais, Robert S. 1976:3) ฌันท์ ธาคูทอง (2550: 7) บุญชม ศรีสะอาด (2546: 7-19) ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 41) ช้าง บัวศรี (2531: 6) และ สุมิตร คุณนุกร (2523: 2) ให้ความหมาย “หลักสูตร” ว่า หมายถึงแผนการการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง แนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ หลักสูตรประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรยังหมายถึง พฤติกรรมต่างๆ หรือคุณสมบัติต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ แล้ว

นอกจากวัตถุประสงค์แล้ว หลักสูตรยังประกอบด้วย เนื้อหา รายวิชา ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิดและทัศนคติเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ รวมทั้งหลักสูตรต้องประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม วัสดุประกอบหลักสูตร สิ่งแวดล้อมในการเรียน อันเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนหลักสูตรยังหมายรวมถึงการประเมินผลด้วย

นอกจากหลักสูตรจะหมายความถึง แผนการเรียนรู้ เนื้อหา รายวิชา กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในการเรียน หลักสูตรประกอบด้วย การกำหนด

วัตถุประสงค์ เนื้อหา รายวิชา การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้ว หลักสูตรยังมีความหมายครอบคลุมไปถึง ประสบการณ์ทั้งหลายภายใต้คำแนะนำจากครูทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน เช่น แนวคิดเรื่องหลักสูตรของคาสเวลและแคมเบล (Caswell, Hollis L.&Campbell, Doak S. Cited in Oliva, 2005:4) วาลส์ (Wiles, Jon 2005: 5-6) ฆนัท ชาติทอง (2550: 7) บุญชม ศรีสะอาด (2546: 7-19) ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 41) และ ชำรง บัวศรี (2531: 6)

จากความหมายของหลักสูตรจะพบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การมี วัตถุประสงค์ รายวิชาและเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย กิจกรรม วัสดุประกอบ หลักสูตร สิ่งแวดล้อมในการเรียน และการประเมินผล

## 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

หลักสูตรย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทาง เศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจึงเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลหลายปัจจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ได้แก่

1. ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การเมืองภายนอกประเทศ เช่น ภาวะสงคราม การคุกคามของจักรวรรดินิยม และอิทธิพลของชาวตะวันตก ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล เช่น การเปลี่ยนแปลงใน นโยบายด้านการศึกษา เช่น นโยบายการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนที่ยึดครูหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบบเน้นปัญหา แบบเน้นกระบวนการกลุ่ม แบบเน้น กระบวนการวิจัย หรือแบบบูรณาการ การมีแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้างทางการเมืองและการปกครองของประเทศ ดังแนวคิดของทัศนา เมฆเวียน (2549: 33-63) ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 1-38) และอนุสรณ์ ลีมนณี (2541)

2. ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางสังคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ดังที่ เซเลอร์และคณะ (1981: 39-46) กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ 1.ลูกค้ำ ความต้องการของผู้เรียนและหลักสูตร สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของผู้เรียน ความต้องการของลูกค้ำหรือผู้เรียนจึงเป็นปัจจัยกำหนดหลักสูตร ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีผลต่อการปรับเปลี่ยนหรือชี้นำหลักสูตร 2.องค์กรวิชาชีพมีบทบาทในการกำหนดหลักสูตร เช่น องค์กรครู กลุ่มผลประโยชน์ ผู้จำหน่าย หรือผลิตวัสดุอุปกรณ์การเรียน หนังสือ ตำรา 3. การรับรองหลักสูตรหรือการประกันคุณภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนหลักสูตร เพื่อให้เป็นที่ยอมรับตามความต้องการที่กำหนด และ 4.คณะกรรมการ โรงเรียนมีอิทธิพลต่อการกำหนดแผนการสอนของโรงเรียน ปัจจัยทางสังคมอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรนอกจากแนวคิดของเซเลอร์และคณะแล้ว เซส (Zais, Robert S. 1976:3) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดหลักสูตร ได้แก่ 1.ปรัชญาและธรรมชาติของความรู้ เช่น การเน้น



วิธีการแบบวิทยาศาสตร์ในการศึกษา และเรียนรู้ หรือเน้นความจริงจากภายใน เช่น การศึกษาศิลปะ หรือวรรณกรรม 2. สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ นักวิชาการไทย เช่น ทศนา เมฆเวียน (2549: 33-63) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างประชากรด้านการกระจายตัว อายุและปริมาณของผู้เรียน ตลอดจน วัฒนธรรม สำหรับอนุสรณ์ ลิ้มณี (2541) ให้ความสำคัญต่อปัจจัยสังคม เช่น ศาสนา ระบบความ เชื่อของคนในสังคม การพัฒนาทางวิชาการในประเทศอื่น บทบาทขององค์การด้านการศึกษาว ิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และอิทธิพลของสมาคมซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของอุทัย เลาหวิเชียร (2549 : 829-858) จากบทความ เรื่อง ปรัชญาของหลักสูตรมหำบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ในอดีตและปัจจุบัน อุทัยวิเคราะห์ หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตั้งแต่อดีต ระหว่างพ.ศ. 2442 ถึง 2522 และ หลักสูตรที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์กำลังปรับปรุงในช่วงเวลานั้น (2549) โดยเฉพาะ หลักสูตรในช่วงก่อนพ.ศ. 2522 อุทัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงก่อนตั้งสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์พ.ศ. 2509 โดยกล่าวว่าก่อนหน้านั้นหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของ ไทยมีจุดเน้นที่กฎหมายปกครองและผู้ที่มีความรู้และจิตใจที่กว้างตามแบบอย่างการศึกษาของ ประเทศภาคพื้นยุโรป ภายหลังเมื่อมีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สหรัฐอเมริกาเข้า มาให้ความช่วยเหลือประเทศไทย อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาก็มีผลต่อหลักสูตร ทำให้หลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตร์มีจุดเน้นที่เปลี่ยนแปลงจากกฎหมายมหาชนมาเป็นการมุ่งเน้นองค์การและการ จัดการ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานคลัง หลังจากนั้นหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนอีกหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ เปลี่ยนแปลงไป

3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร ดังแนวคิดของ ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 1-38) ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความยากจน ความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท

โดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ประกอบด้วยปัจจัยทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ

## 2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

### 1. พัฒนาการการศึกษาวิธานนโยบายสาธารณะ

จากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการการศึกษานโยบายสาธารณะของ ไทย พบว่า ไม่ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง อย่างไรก็ตามกลับพบการศึกษาพัฒนาการของ สาขาครุศาสตร์ เช่น งานวิจัยเรื่องวิวัฒนาการของหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษาในประเทศไทย พุทธศักราช 2525 ถึง 2526 (บุษบา กาญจน์วาริทิพย์, 2530) วิวัฒนาการของหลักสูตรและวิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา (อรุณี สติริย์ภาสิกุล, 2524)

วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีชัชชนารีนิกายโรมันคาทอลิก (ปิยนุช สุวรรณทัต, 2540) งานวิจัยทั้ง 3 เล่มล้วนแล้วแต่เป็นการศึกษาวิวัฒนาการของหลักสูตรในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้น

สำหรับการศึกษาพัฒนาการหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา พบในงานวิจัยเรื่องพัฒนาการของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย (ชุตินา สัจจนันท์, 2539) งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงกับการศึกษาพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการและสถานภาพการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันการศึกษา 8 แห่งในประเทศไทย โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจากเอกสารการสัมภาษณ์และแบบสำรวจ นอกจากนี้ในงานวิจัยของชุตินายังศึกษาปัจจัยที่มีบทบาทและมีผลกระทบต่อพัฒนาการการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยด้วย ผลการศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของการศึกษาวิชา พบว่าความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทัศนคติของผู้บริหาร แผนพัฒนาประเทศ นโยบายของรัฐ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศและตลาดงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ

นอกจากงานวิจัยของชุตินาแล้ว งานวิจัยด้านการศึกษาของไพฑูริย์ สินลาร์ตัน และคณะ เรื่อง อิทธิพลทางการศึกษาของต่างประเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาของไทย (2550: 1-163)

กรอบแนวคิดในการวิจัยของไพฑูริย์ และคณะประกอบด้วยตัวแปรอิทธิพลของต่างประเทศ ได้แก่ รัฐบาล เอกชน มูลนิธิ มหาวิทยาลัย องค์กรต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ อิทธิพลต่างประเทศ ส่งผลต่อ ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา กระบวนการจัดหลักสูตรและการสอนต่างๆ และการบริหารจัดการศึกษา งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยไพฑูริย์ สินลาร์ตัน (2546: 1-180) เป็นงานวิจัยอีกหนึ่งเรื่องที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของแนวคิดต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ แนวคิดต่างประเทศที่นำเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ได้แก่ แนวทางพวกพ่อค้าและหมอสอนศาสนาที่มาค้าขายและเผยแพร่ลัทธิศาสนาในเมืองไทย รวมทั้งการเผยแพร่ความคิด ความเข้าใจ เช่น เรื่องของการศึกษาโรงเรียนแพทย์ การหนังสือ (โรงพิมพ์) และแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จไปประพาสต่างประเทศเพื่อศึกษาแบบอย่างการปกครอง และการศึกษาต่างประเทศของข้าราชการไทย

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่มีผลต่อพัฒนาการของมหาวิทยาลัยคือ ความต้องการข้าราชการพลเรือน เนื่องจากความต้องการแก้ไขธรรมเนียมการปกครองให้ทันสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก่อให้เกิดความต้องการบุคคลเข้ารับราชการในกรมกองของทางราชการที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุกสาขา เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงจึงจำเป็นต้อง



เร่งสร้างคนเพื่อให้ทันกับงานราชการด้วยวิธีการส่งคนไปเรียนต่อต่างประเทศและการจัดตั้งโรงเรียนฝึกคนขึ้น

งานวิจัยที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ของอนุสรณ์ ลี้มมณี (2541) เรื่อง “พัฒนาการรัฐศาสตร์ในกระแสการเปลี่ยนแปลง: การปรับทิศทางและหลักสูตรการศึกษา” การศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีผลต่อพัฒนาการรัฐศาสตร์ ปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง โครงสร้างทางการเมืองและการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนา ระบบความเชื่อของคนในสังคม นโยบายของรัฐและโครงสร้างชนชั้น ปัจจัยภายนอก เช่น การพัฒนาทางวิชาการในประเทศอื่น การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การศึกษาทางรัฐศาสตร์ในประเทศต่างๆ แนวการศึกษาหลักสูตรของต่างประเทศ บทบาทขององค์การด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และอิทธิพลของสมาคมรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ

นอกจากงานวิจัยแล้ว พัฒนาการของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ยังปรากฏในรูปแบบของบทความ ได้แก่ บทความของสุภชัย ยาวะประภาส (2528: 131-187) เรื่อง หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต บทความดังกล่าวศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทย และศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในขณะนั้น โดยการเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาโทของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร รวมทั้งเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในสองด้านเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นบทความชิ้นนี้ยังเสนอความเห็นของนักวิชาการ ในเรื่องทิศทางหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่ควรจะเป็นในอนาคต

ในด้านพัฒนาการจะพบว่า ผลงานส่วนใหญ่เป็นการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นการเฉพาะ นอกจากนั้นการศึกษาพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ก็ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ ซึ่งแสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเมือง เศรษฐกิจ สังคมกับหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

## 2. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์

นอกจากงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษาในสาขาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชารัฐศาสตร์แล้ว จากการศึกษาข้างพบว่างานวิจัยที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ 1. การวิเคราะห์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ และ 2. การศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ งานวิจัยทั้งสองลักษณะเป็นการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ไม่ได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงไปที่วิชา นโยบายสาธารณะยกเว้นงานของโสภารัตน์ ที่ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ เช่น วิทยานิพนธ์ ตำรา

บทความ แต่ผลวิจัยสะท้อนภาพการศึกษา นโยบายสาธารณะ แจกแจงตามกระบวนการนโยบายและประเภทนโยบายเท่านั้น

สำหรับงานวิจัยของโสภารัตน์ จารุสมบัติ (2550) ที่กล่าวมานั้น ได้แก่ เรื่อง สถานภาพความรู้ด้านนโยบายสาธารณะศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยในระดับปริญญาตรี โท และเอก และศึกษาดำรง บทความด้านรัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2546-2550 ด้านวิเคราะห์หลักสูตร โดยแยกการศึกษาสถานภาพของหลักสูตรออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ สถานภาพความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ ด้านนโยบายสาธารณะ ด้านการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคลังสาธารณะและงบประมาณ ผลการวิเคราะห์หลักสูตรด้านนโยบายสาธารณะ โสภารัตน์พบว่า เอกสารทุกประเภท จำแนกงานเขียนตามกระบวนการนโยบาย ประกอบด้วยขั้นการก่อตัวของนโยบาย การเตรียมร่างนโยบาย การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย โดยขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่นิยมเขียนมากที่สุด หากจำแนกตามประเภทนโยบายพบว่า นโยบายด้านศาสนา สังคม สาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมนิยมมากที่สุด

งานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มีเพียงงานวิจัยสุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ (2549: 877-893) เรื่อง การวิจัยสำรวจทัศนคติของมหาบัณฑิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ต่อหลักสูตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ งานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้นักศึกษาที่จบหลักสูตร พ.ศ. 2522 จำนวน 10 รุ่น ผลการศึกษาพบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานสายวิชาการ และมีความเห็นว่าความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ในการปฏิบัติงานสามารถช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ วิชาที่ตรงกับงานมากที่สุดคือ การบริหารงานบุคคลในราชการไทย ทฤษฎีองค์การ นโยบายสาธารณะและการวางแผน การติดตามและประเมินผลโครงการ การบริหารโครงการ สำหรับวิชาที่ตรงกับงานน้อยที่สุดคือ คณิตศาสตร์สำหรับการบริหารรัฐกิจ การบริหารงานคลัง ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ การวิจัยดำเนินงานสำหรับการบริหารรัฐกิจและระบบเศรษฐกิจของไทย นอกจากนี้งานวิจัยของสุจิตรา บุญยรัตพันธุ์แล้วยังพบงานวิจัยของสุจิตรา วิไลพงษ์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของศิษย์เก่ารัฐประศาสนศาสตร์ (รป.ม.) ที่มีต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร รป.ม. ไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงาน การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามทะเบียนรายชื่อ นิสิตที่โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวบรวมไว้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือศิษย์เก่าจำนวน 10 รุ่น ตั้งแต่รุ่น CO ถึงรุ่น C9 ภาคปกติและภาคนอกเวลาราชการจนถึงปีการศึกษา 2539 ทุกคน ในจำนวนนี้เป็นศิษย์เก่าภาคปกติจำนวน 173 คน ภาคนอกเวลาราชการจำนวน 681 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับตำแหน่ง ลักษณะงานที่ทำ

อยู่ พื้นฐานความรู้ก่อนเข้าศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ยที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร รป.ม. ไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน ในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้แก่ การเลื่อนขั้น หรือการโยกย้ายตำแหน่งหรือการเปลี่ยนงาน/สายงานเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผลการศึกษาความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่มีต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร รป.ม. ไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน พบว่า หมวดวิชาบังคับ ศิษย์เก่า รป.ม. มีความเห็นว่าวิชาองค์การและการจัดการนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ วิชาการการจัดการงานบุคคลของรัฐ วิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ วิชาวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ วิชาการวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์ วิชาทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และวิชาการบริหารงานคลังสาธารณะ ตามลำดับ สำหรับหมวดวิชาเลือก ศิษย์เก่ามีความเห็นว่า วิชาการบริหารรัฐกิจเชิงกลยุทธ์นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือวิชาการวางแผนและการจัดการโครงการ วิชาเทคนิควิธีการพัฒนาองค์กรและการจัดการ วิชาการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ของรัฐและวิชาการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลของรัฐ ตามลำดับ นอกจากนี้งานวิจัยของสุจิตราแล้ว มีงานวิจัยอีก 1 เรื่อง เรื่อง การประเมินผลหลักสูตร โครงการปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคนอกเวลาราชการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยนพวรรณ เทียงตรง (2534: บทคัดย่อ) งานวิจัยฉบับนี้ใช้กรอบแนวคิดเรื่องการประเมินผลโครงการตัวแบบ CIPP Model โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา ได้แก่ 1. เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้กำลังศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บริหารในฐานะผู้บังคับบัญชาของผู้กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษาแล้ว และคณาจารย์ผู้สอนต่อหลักสูตรในด้าน 1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาวิชา 2. ผลการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ความเหมาะสมของปัจจัยและทรัพยากร ได้แก่ อาคารสถานที่ เวลา วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ วัตถุประสงค์ข้อ 2. เพื่อประเมินผลหลักสูตรด้านประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและวัตถุประสงค์ข้อ 3. เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วยผู้ที่กำลังศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2533 จำนวน 62 ราย ผู้สำเร็จการศึกษาทุกรุ่นจำนวน 45 ราย ผู้บริหารในฐานะผู้บังคับบัญชา จำนวน 43 ราย อาจารย์ผู้สอน 7 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 157 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง สถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ด้านสภาพแวดล้อม หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ยังเป็นที่ต้องการของนักบริหารและผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำความรู้ แนวคิด หลักการไปประยุกต์ใช้ในงาน
- 2) ด้านปัจจัยและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ มีความเหมาะสมและเพียงพอ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา มีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อาคารสถานที่ควรเป็นหน้าที่ของ

ภาควิชาในการประสานกับหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าออก ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรมีการปรับปรุงรูปแบบและคุณภาพของเอกสารตำราที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและนำคอมพิวเตอร์มาใช้มากขึ้น ด้านบุคลากรมีความเหมาะสมมาก ยกเว้นปริมาณอาจารย์มีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตที่มากขึ้น ควรจัดเสริมอาจารย์พิเศษจากภายนอก อาจารย์ควรกำหนดปรัชญาการศึกษา เทคนิค วิธีการสอน เกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เป็นแนวทางเดียวกัน ด้านงบประมาณ มีความเพียงพอแต่ขาดความคล่องตัว ด้านระยะเวลา ควรให้นิสิตตระหนักว่าไม่จำเป็นต้องสำเร็จการศึกษาใน 2 ปี

3) ด้านกระบวนการบริหารการเรียนการสอน ควรกำหนดมาตรฐานในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนและกำหนดให้มีการประเมินทั้งผู้สอนและผู้ศึกษา ควรจัดให้มีกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร

4) ด้านการผลิต ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการผลิตนักบริหาร หลักสูตรเน้นแนวคิด และหลักวิชาเพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาทำให้ผู้ศึกษาซึ่งมีประสบการณ์อยู่แล้วมีความสมบูรณ์มากขึ้น

### 3. การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ไม่ปรากฏโดยตรง อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์พบในหลักสูตรหรือสาขาอื่นๆ เช่น หลักสูตรรัฐศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์ และชารี วาริสัจด์, 2547) สาขาสถาปัตยกรรม (นันทนา วงศ์ชมพู และคณะ, 2552) หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ชิดชนก ชิงเซาว์ และคณะ, 2546) สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ทองสุข ปิยะวงษ์, 2540) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว (จินตนา เหมทานนท์, 2546) สาขาศึกษาศาสตร์ (การวัดและประเมินผลการศึกษา) (กุศล มีดสม, 2541) สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (เพ็ญสุภา นาทอง, 2543) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (บวร ใจป่า, 2543) สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา (นิตา ประจวบสงเคราะห์, 2540) สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน (รัชชัย มณีนาถ, 2539) ประเด็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของงานวิจัยสาขาต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้วิจัย ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานที่ทำงาน และลักษณะของวิทยานิพนธ์ ได้แก่ เรื่องที่นิยมทำ ประเภทการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่นิยมศึกษา วิธีการสุ่มตัวอย่าง รายวิชาที่นำมาวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สถานที่ที่เก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย การนำเสนอข้อมูล (ชิดชนก ชิงเซาว์ และคณะ, 2546)

อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยที่ศึกษาสถานภาพงานวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ โดยบุษบง ชัยเจริญวัฒน์ (2547: 1-12) บุษบงใช้การวิจัยเอกสารจากงานวิจัยรวมจำนวน 160 เรื่อง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์หน่วยงานที่ผลิตงานวิจัยความรู้เกี่ยวกับภาคใต้มีประมาณ 40 หน่วยงาน ประกอบด้วยหน่วยงานใน



ภาคใต้ ส่วนกลาง และภาคเหนือ หน่วยงานที่ผลิตงานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ประเด็นปัญหาที่มีการทำวิจัยและศึกษานั้น สามารถจำแนกเป็นกลุ่มปัญหาต่าง ๆ ได้ 7 กลุ่มคือ 1. จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมโดยรวม 3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5. การเมืองการปกครอง 6. การพัฒนาระบบราชการ พัฒนาองค์กร การบริหาร และ 7. การพัฒนาชุมชน งานวิจัยที่นำมาศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับหรืออยู่ในกลุ่มประเด็นปัญหาหรือสาขาวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

1) กลุ่มรัฐศาสตร์ ได้แก่ ประเด็น/สาขาวิชา วัฒนธรรมการเมือง การเมืองการปกครอง การกำหนดนโยบาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ/นโยบายต่างประเทศ สำหรับงานวิจัยด้านการกำหนดนโยบาย ศึกษาปัญหาสาธารณะเพื่อให้ผลการศึกษาเป็นปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกำหนดนโยบาย หรือศึกษาปัญหาต่างๆ เพื่อเสนอแนะต่อกิจกรรมหรือนโยบายของรัฐ ในการแยกแยะงานวิจัยกลุ่มนี้มีความซ้อนทับกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มุ่งศึกษาปัญหาสาธารณะที่เป็นผลมาจากนโยบาย หรือประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ก่อนน่านโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ แล้วเสนอแนะการปรับปรุงนโยบายที่รวมถึงการยกเลิกหรือกำหนดนโยบายใหม่

2) กลุ่มรัฐประศาสนศาสตร์ ได้แก่ ประเด็น/สาขาวิชาการพัฒนาองค์กร การวิเคราะห์นโยบาย/โครงการ และการพัฒนาการบริหาร สำหรับการวิเคราะห์นโยบาย/โครงการ เป็นการศึกษาทั้งผลลัพธ์ (Output) ผลกระทบ (Impact) กระบวนการบริหาร (Implementation) และการประเมินผลนโยบาย/โครงการ งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลงานวิจัยมหัศจรรย์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย อุดมโชค อาษาวิมลกิจ (2552: 17-37) เป็นผลงานวิจัยชิ้นที่สองที่วิเคราะห์งานวิจัยแต่มุ่งเน้นเฉพาะวิทยานิพนธ์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น ในขณะที่การวิเคราะห์งานวิจัยของนุชบง ชัยเจริญวัฒนะ เน้นงานวิจัยทุกประเภทที่ศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ งานวิจัยของอุดมโชคเป็นการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยหรือที่เรียกว่า “การค้นคว้าอิสระ” จำนวน 150 เรื่อง และวิทยานิพนธ์จำนวน 96 เรื่อง รวม 246 เรื่อง ประเด็นที่ศึกษาได้แก่ ประเภทงานวิจัย (เชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ) หน่วยงานของมหาบัณฑิตผู้ทำวิจัย ประเภทหน่วยงานหรือองค์กรที่ถูกเลือกให้เป็นหน่วยวิจัย พื้นที่ของการวิจัย (จังหวัดหรือภูมิภาค) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และสถิติจำนวนหน้าเอกสารของงานวิจัย ผลการศึกษาพบว่า เอกสารวิจัยเป็นผลงานวิจัยเชิงปริมาณ รองลงมาเป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพและการวิจัยเชิงคุณภาพเพียงอย่างเดียว ตามลำดับ การค้นคว้าอิสระจะเป็นการใช้วิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนมาก ในขณะที่วิทยานิพนธ์จะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยแบบผสมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน หน่วยงานที่นักศึกษาทำงานมาจากหลากหลายแห่ง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไร ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และเป็นผู้ยังไม่มีการทำงาน ด้านพื้นที่วิจัย การค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยในภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด รองลงมา

คือลำพูน เชียงราย ลำปางและแม่ฮ่องสอน องค์กรที่ทำวิจัย ส่วนใหญ่เป็นราชการส่วนภูมิภาคสูงสุด รองลงมาคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไร รัฐวิสาหกิจ ประเด็นการวิจัยเป็นการศึกษาถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ/นโยบาย ครอบคลุมการประเมินผล นโยบาย/โครงการและการศึกษาผลกระทบของโครงการมากที่สุด รองลงมาคือการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ แรงจูงใจ ความพึงพอใจ คุณภาพชีวิต พฤติกรรมการทำงาน ภาวะผู้นำ เงินเดือน ค่าจ้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยมีการใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าร้อยละ มากที่สุด ภายหลังจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำประเด็นเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการมาวิเคราะห์ ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการ

ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ	เขต (2519)	เขตเลอร์ (2524)	อนุสรณ์ (2541)	ชูศรี (2544)	ทัศน์า (2549)	อุทัย (2549)	รวม
การเมือง							
ภายนอก							
ภาวะสงคราม			/	/	/		3
อิทธิพลตะวันตก			/	/	/	/	4
ภายใน							
นโยบายรัฐบาล			/	/	/		3
โครงสร้างการเมืองการปกครอง			/	/	/		3
สังคม							
ความต้องการของผู้เรียน		/			/		2
บทบาทขององค์กรวิชาชีพ		/	/				2
การประกันคุณภาพ		/					1
ปรัชญาความรู้	/						1
วัฒนธรรม	/						1
โครงสร้างประชากร					/		1
ศาสนา/ความเชื่อ			/				1
การพัฒนาทางวิชาการ			/				1
เศรษฐกิจ							
ความยากจน				/			1
ความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท				/			1

สำหรับพัฒนาการของหลักสูตร ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องหลักสูตรของนักวิชาการชาวต่างประเทศและนักวิชาการชาวไทย เช่น ทาบ (Taba, Hilda cited in Oliva, 2005:4) วาลส์ (Wiles, Jon 2005: 5-6) เซเลอร์และคณะ (Saylor, J. Galen. and Others 1981: 8) เซส (Zais, Robert S. 1976:3) ฆนัท ธาตุทอง (2550: 7) บุญชม ศรีสะอาด (2546: 7-19) ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 41) ธีรารัง บัวศรี (2531: 6) และ สุมิตร คุณนุกร (2523: 2) ได้แก่ วัตถุประสงค์ รายวิชา เนื้อหาในรายวิชา และ ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวแปรเรื่อง ประเภทหลักสูตร การบูรณาการกับศาสตร์อื่น นอกจากนั้น ผู้วิจัยใช้ข้อมูล ได้แก่ จำนวนหลักสูตร จำนวนผู้เรียน การเปิดและการปิดวิทยาเขต จำนวนหน่วยกิต ซึ่งผู้วิจัย กำหนดขึ้นเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของวิชาด้วย

นอกจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการและพัฒนาการแล้ว ผู้วิจัยนำประเด็นเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนมาวิเคราะห์ ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตร	เซส (2519)	สุมิตร (2523)	เซเลอร์และคณะ	สุภชัย (2528)	ธีรารัง (2531)	นพวรรณ (2534)	ชูศรี (2544)	บุญชม (2546)	วาลส์ (2548)	ทาบ (2548)	ฆนัท (2550)	รวม
วัตถุประสงค์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
เนื้อหา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
รายวิชา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
การเรียนการสอน												
กระบวนการจัดการเรียนการสอน	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	9
กิจกรรม	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	9
สิ่งแวดล้อมในการเรียน	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	9
การประเมินผล	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	9

นอกจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ การวิเคราะห์พัฒนาการหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา รายวิชาแล้ว ในการวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาคำความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนยังให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมในการเรียน การวัดและการประเมินผล สุดท้ายผู้วิจัยนำประเด็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์มาวิเคราะห์ ผลปรากฏดังตาราง 3



ตาราง 3 การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

ประเด็นวิจัย	รัชชัช (2539)	นิตา (2540)	กุศล (2541)	บวร (2543)	เพ็ญสุภา (2543)	อุดมโชค (2552)	รวม
ภูมิหลังนักวิจัย	/					/	2
สถาบันที่สังกัดของงานวิจัย			/		/	/	3
ปีที่พิมพ์				/	/		2
ระยะเวลาในการทำวิจัย	/						1
ทุนอุดหนุน	/						1
วัตถุประสงค์	/	/		/			3
ประเภทงานวิจัย		/			/	/	3
ขอบเขตเนื้อหา		/			/		2
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	/	/	/	/	/	/	6
หน่วยงาน	/					/	2
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	/	/		/	/		4
เขตภูมิศาสตร์ของเรื่องที่ศึกษา	/	/		/	/	/	5
ห้องสมุดที่ศึกษา					/		1
เครื่องมือในการวิจัย	/	/	/		/	/	5
การหาคุณภาพเครื่องมือ		/		/			2
วิธีการวิเคราะห์					/		1
สถิติที่ใช้	/	/		/	/	/	5
ผลการวิจัย		/					1

ภายหลังจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการวิจัยเรื่องพัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะอันเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรจึงต้องใช้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยเริ่มศึกษานับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2491 กล่าวคือ นับตั้งแต่มีการจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนกระทั่งถึงปัจจุบัน แต่ละช่วงกำหนดระยะเวลาห่างกันสิบปีเพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจ ทั้งนี้สามารถแบ่งพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะได้ ดังนี้

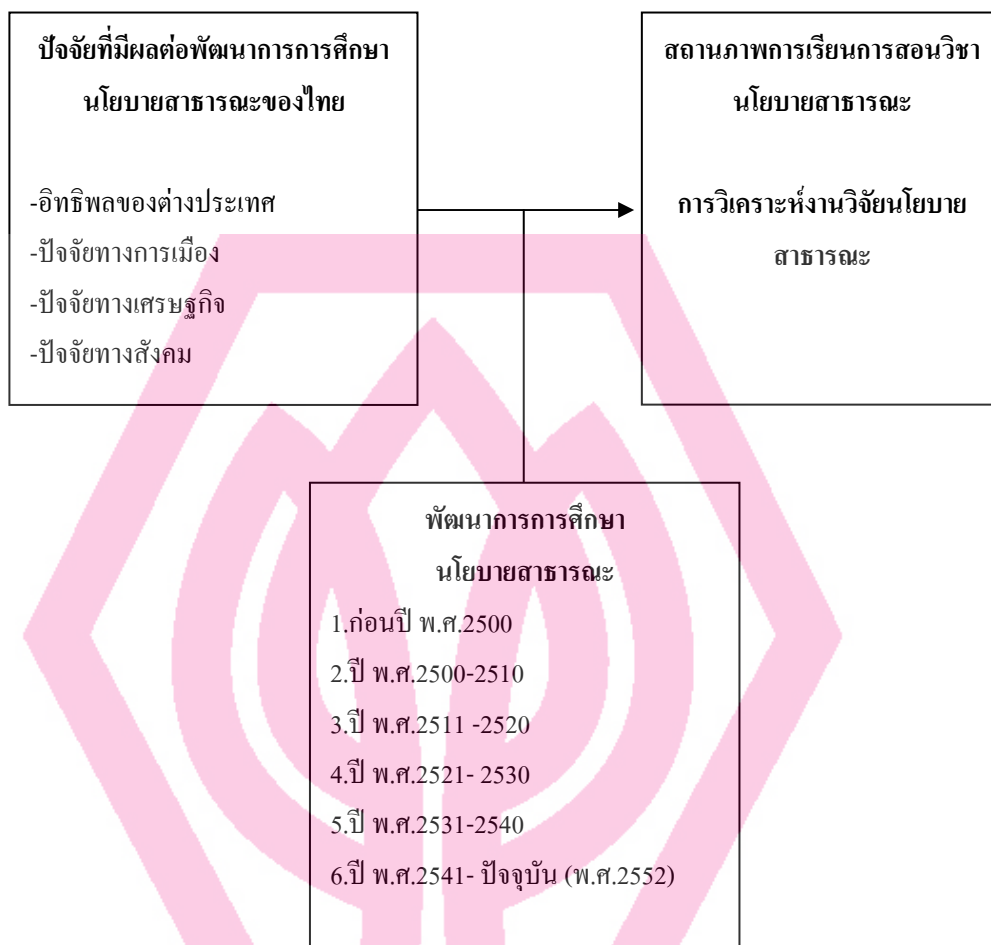
- 1) ก่อนปี พ.ศ.2500
- 2) ปี พ.ศ.2500-2510
- 3) ปี พ.ศ.2511 -2520
- 4) ปี พ.ศ.2521- 2530
- 5) ปี พ.ศ.2531-2540
- 6) ปี พ.ศ.2541- ปัจจุบัน (พ.ศ.2552)

แต่ละช่วงเวลา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และ  
 วิชานโยบายสาธารณะ จากการทบทวนแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล  
 ต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และวิชา นโยบายสาธารณะ ได้แก่ อิทธิพลของแนวคิดต่างประเทศ  
 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพด้านการเรียนการสอน  
 ของวิชา นโยบายสาธารณะ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประเภทหลักสูตร สถาบันที่ศึกษา ชื่อ  
 หลักสูตรที่ศึกษา ลักษณะของหลักสูตร ประเภทหลักสูตร ช่วงเวลาที่เรียน วิธีการเข้าศึกษา อาชีพ ปี  
 ที่เข้าศึกษา สถานภาพผู้สอน สื่อการสอน กิจกรรม วิธีการวัดผล แผนการเรียน ลักษณะการทำวิจัย  
 การอำนวยความสะดวกด้านการวิจัย รูปแบบการให้คำปรึกษาด้านการวิจัย ความถี่ในการปรึกษา  
 อาจารย์ที่ปรึกษาด้านการวิจัย และความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อเนื้อหา ผู้สอน กิจกรรมการ  
 เรียนการสอน สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า การวัดและการประเมินผล โดยตัวแปรบางตัว เช่น  
 เพศ อาชีพ นำมาจาก สุจิตรา วิไลพงษ์ (2543: บทคัดย่อ) ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อเนื้อหา  
 ผู้สอน นำมาจาก นพวรรณ เทียงตรง (2534: บทคัดย่อ)

สำหรับการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการ  
 วิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลประเภทผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตรสถาบัน  
 วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง ประเภทหน่วยงาน รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย  
 การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และ ระยะเวลาในการทำวิจัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของ  
ไทย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 วิธีการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 วิธีจัดกระทำกับข้อมูล
- 3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของ  
ไทย เป็นการวิจัยแบบผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์  
เอกสาร แบบสำรวจเพื่อวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย การวิจัยเชิงปริมาณ  
ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพการเรียนการสอนนโยบายสาธารณะของไทย

#### 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผล  
ต่อพัฒนาการของวิชานโยบายสาธารณะตลอดจนพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของ  
ไทย 2. การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย และ 3.  
การวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย ในแต่ละส่วนมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดัง  
รายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ประชากร

ประชากร คือ หลักสูตรรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ นิสิต/นักศึกษาและ  
งานวิจัยด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาไทย

##### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษานโยบายสาธารณะไทยและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย ใช้หลักสูตรรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ใช้นิสิต/นักศึกษา รัฐศาสตร์บัณฑิต รัฐศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย ใช้งานวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) เป็นกลุ่มตัวอย่าง

### 3. การสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังต่อไปนี้  
ขั้นแรก ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เลือกกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยใช้เกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านรัฐศาสตร์ หรือ รัฐประศาสนศาสตร์ และเป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอนและดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และ/หรือปริญญาโท

จากเกณฑ์ทั้งสองข้อ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

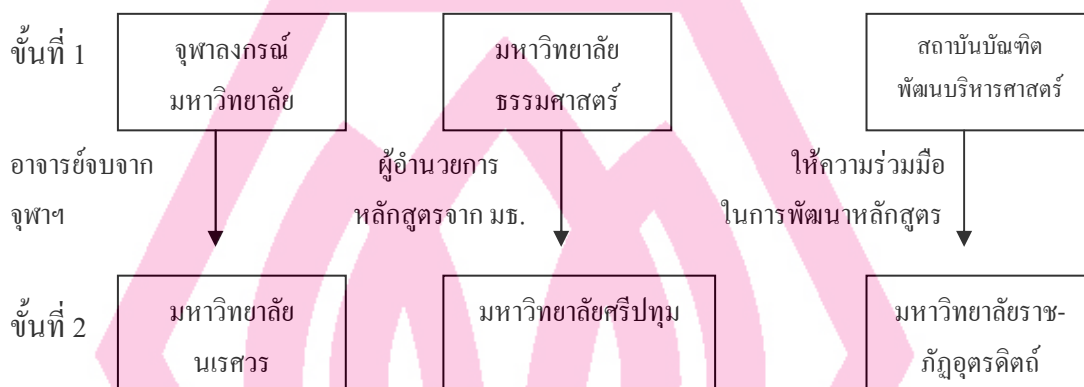
ขั้นที่สอง เมื่อได้สถาบันอุดมศึกษาในขั้นแรกแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างในขั้นตอนแรก กลุ่มตัวอย่างที่ได้ในขั้นตอนนี้จะสะท้อนภาพหลักสูตร การเรียนการสอนและงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะไทยที่ได้รับการถ่ายทอดจากมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้บุกเบิก การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นตอนที่สองใช้เกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้จบการศึกษาจากสถาบันที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างในขั้นแรกไปเป็นผู้สอน หรือ

2) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาหลักสูตรจากสถาบันที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างในขั้นแรก หรือ

3) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้สอนจากสถาบันที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างในขั้นแรกไปเป็นผู้อำนวยการหลักสูตร

จากเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ดังแสดงในภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการของวิชา  
นโยบายสาธารณะ

**ขั้นที่สาม** ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้นิสิต/นักศึกษา ระดับปริญญาตรีและโท ภาคปกติ และภาคพิเศษ ของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหกแห่ง นิสิต/นักศึกษาต้องผ่านการศึกษาวិชา นโยบายสาธารณะ และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 451 ราย โดยมาจากร้อยละ 50 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด

**ขั้นที่สี่** ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างที่แบบเฉพาะเจาะจง ได้วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านนโยบายสาธารณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงในขั้นที่ 1 และ 2 ทั้งหมดจากงานวิจัยด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 571 เล่ม ปรากฏดังตาราง 4



ตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย

	มหาวิทยาลัย	สารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	รวม
งานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	99	1,155	1,254
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	865	224	0	1,089
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	120	15	0	135
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	338	358	0	696
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	77	74	0	151
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	4	127	131
	<b>รวม</b>	<b>1,400</b>	<b>774</b>	<b>1,282</b>	<b>3,456</b>
งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	1414	232	246
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	51	13	0	64
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	4	15	0	19
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	117	30	0	147
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	9	3	0	12
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	4	79	83
	<b>รวม</b>	<b>181</b>	<b>79</b>	<b>311</b>	<b>571</b>

ที่มา : ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูล ณ ปีการศึกษา 2551

### 3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยต่างกันไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะไทยและการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลกฎหมายจากเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ปรากฏในเว็บไซต์ คู่มือหลักสูตรจากแผนก/ฝ่ายทะเบียนของสถาบันอุดมศึกษา ข้อมูลประวัติสถาบันอุดมศึกษาจากเว็บไซต์ ข้อมูลการกำหนดตำแหน่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน ค่าแถลงนโยบายของรัฐบาลสมัยต่างๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ แผนการศึกษาแห่งชาติ ประกาศ คำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เอกสาร ตำราการเมืองการปกครองไทย เอกสาร ตำราสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลก

2. สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามนิสิต/นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา

3. งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) จากห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาการพญาไท สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

### 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยและพัฒนาการการศึกษานโยบายสาธารณะของไทย ศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

**ส่วนที่ 1** การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม 1 ฉบับ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง ใช้สอบถามนิสิต/นักศึกษาระดับชั้นปริญญาบัณฑิต และระดับปริญญาโทบัณฑิต แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-21 ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปของนิสิต/นักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท ได้แก่

- เพศ
- ระดับการศึกษา
- ประเภทหลักสูตร
- สถาบันที่ศึกษา
- ชื่อหลักสูตรที่ศึกษา
- ลักษณะของหลักสูตร
- ประเภทหลักสูตร
- ช่วงเวลาที่ยื่น
- วิธีการเข้าศึกษา
- อาชีพ
- ปีที่เข้าศึกษา
- เนื้อหาวิชา
- สถานภาพผู้สอน

- สื่อการสอน
- กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน
- การวัดผล

## 2. ข้อมูลของนิสิต/นักศึกษาปริญญาโท ได้แก่

- แผนการเรียน
- สถานะของนักศึกษา
- ลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์
- การดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- ความถี่ในการพบอาจารย์ที่ปรึกษา
- รูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอนวิชา  
นโยบายสาธารณะของไทย จำนวน 39 ข้อ ประกอบไปด้วย

- |                                |                              |
|--------------------------------|------------------------------|
| -ด้านเนื้อหาวิชา               | จำนวน 7 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-7   |
| -ด้านผู้สอน                    | จำนวน 11 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-11 |
| -ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน     | จำนวน 7 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-7   |
| -ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า | จำนวน 7 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-7   |
| -ด้านการวัดและประเมินผล        | จำนวน 7 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1-7   |

แบบสอบถามแต่ละข้อเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิอร์ท มีตัวเลือก 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย จำนวน 5 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 3-7 ได้แก่

- ประเภทผลงานวิจัย
- ปีการศึกษาที่สำเร็จ
- สาขา
- หลักสูตร
- สถาบัน

ตอนที่ 2 แบบสำรวจข้อมูลเฉพาะของงานวิจัย จำนวน 9 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 8-16 ได้แก่

- วัตถุประสงค์
- ขอบข่ายการศึกษา
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- ประเภทนโยบายสาธารณะ
- รูปแบบการทำวิจัย
- เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
- การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ
- สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- ระยะเวลาในการทำวิจัย

### 3.5 การทดสอบเครื่องมือ

ภายหลังจากการออกแบบสอบถามและแบบสำรวจแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสำรวจไปทดสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยง ดังนี้

#### 1. แบบสอบถามสถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย

1.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ รายชื่อดังภาคผนวก ก. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC (Item –Objective Congruency Index) ดังปรากฏในภาคผนวก จ.

1.2 การหาความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษา 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.65 ดังตาราง 5 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงอยู่ในระดับดี ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูล

ตาราง 5 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรายฉบับ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)	
Reliability Coefficients	
N of Cases	30
N of Item	81
Alpha	0.6464

#### 2. แบบสำรวจงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย

2.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยนำแบบสำรวจเพื่อใช้วิเคราะห์ผลงานวิจัยไปหาคุณภาพโดยให้ผู้วิจัย 2 คน ทดลองบันทึกรายละเอียดของงานวิจัยจำนวน 5 เรื่องแล้วนำมาเปรียบเทียบกันซึ่งพบว่าสามารถบันทึกรายละเอียดได้ตรงกัน จึงถือว่าการบันทึกรายละเอียดงานวิจัยของผู้วิจัยมีความตรงในการบันทึก

2.2 การหาความเที่ยง หลังจากหาความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยบันทึกข้อมูลเดิมอีกครั้ง โดยเว้นช่วงระยะเวลาและนำผลการบันทึกทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบกัน พบว่าให้ผลตรงกันแสดงว่าการบันทึกรายละเอียดของผู้วิจัยมีความเที่ยงในการบันทึก

### 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร นำมาวิเคราะห์โดยใช้การตีความ
2. การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยง ไปสอบถามนิสิต / นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 451 ชุด หลังจากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำมาแปลผลด้วยโปรแกรม spss
3. การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยนำแบบสำรวจมาดำเนินการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ จำนวน 571 เล่ม หลังจากนั้นรวบรวมแบบสำรวจทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจและนำมาแจกแจงด้วยโปรแกรม spss

### 3.7 วิธีจัดการกับข้อมูล

การจัดการกับข้อมูล ผู้วิจัยจัดการกับข้อมูลที่ได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แบบสำรวจโดยแยกตามกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามเรื่องสถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย ในตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาด้านเนื้อหา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและด้านแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
-เห็นด้วยมากที่สุด	5
-เห็นด้วยมาก	4
-เห็นด้วยปานกลาง	3
-เห็นด้วยน้อย	2

-เห็นด้วยน้อยที่สุด

1

ทั้งนี้ ข้อความเชิงลบผู้วิจัยได้ปรับเป็นข้อความเชิงบวกก่อนนำมาวิเคราะห์แล้ว  
สำหรับเกณฑ์ในการแปลผล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

-ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

-ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 เห็นด้วยในระดับมาก

-ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

-ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 เห็นด้วยในระดับน้อย

-ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

### 3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ  
ของไทยและพัฒนาศึกษาวิชานโยบายสาธารณะไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ

1. การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย  
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด  
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง

3. การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดย  
ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ทั้งนี้ สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตาราง 6

ตาราง 6 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	สถิติที่ใช้	แหล่งข้อมูล
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาวิชาการนโยบายสาธารณะของไทยและพัฒนาศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย	วิจัยเชิงคุณภาพ	สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุมและมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	-	วิเคราะห์เอกสารใช้การตีความ	เอกสารต่าง ๆ



ตาราง 6 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	สถิติที่ใช้	แหล่งข้อมูล
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย	วิจัยเชิงปริมาณ	นิสิต/ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และโท ที่ผ่านการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะ และกำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปี การศึกษา 2551	แบบสอบถาม	สถิติพื้นฐาน	นิสิต/ นักศึกษา
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย	วิจัยเชิงคุณภาพ	งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก)	แบบสำรวจ	สถิติพื้นฐาน	วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของ ไทย” มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย” ทั้งนี้ พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางการบริหารการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยแบ่งออกเป็น 6 ช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 ช่วงก่อนพ.ศ.2500 : ช่วงเริ่มก่อตั้งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 4.2 ช่วงระหว่างพ.ศ.2500-2510 : กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 4.3 ช่วงระหว่างพ.ศ.2511-2520 : การขยายตัวระยะแรกของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 4.4 ช่วงระหว่างพ.ศ.2521-2530 : ยุคหลังสงครามเย็น : การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา
- 4.5 ช่วงระหว่างพ.ศ.2531-2540 : ช่วงเบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 4.6 ช่วงระหว่างพ.ศ.2541- ปัจจุบัน (พ.ศ.2552) : ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะ

#### 4.1 ช่วงก่อน พ.ศ.2500: ช่วงเริ่มก่อตั้งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยช่วงก่อนพ.ศ. 2500 ได้แก่ ปัจจัยการบริหาร ปัจจัยการเมือง และปัจจัยทางสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ปัจจัยการบริหาร

##### การปฏิรูประบบราชการ

การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นมานับตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนพ.ศ. 2442 ดังที่ รัช วัชยดิษฐ์ (อ้างถึงในศุภชัย ยาวะประภาส, 2528: 132)

กล่าวว่า “เป็นผลมาจากความต้องการของประเทศไทยที่ต้องการปรับตัวเองให้ทันสมัยเพื่อหลีกเลี่ยงลัทธิล่าอาณานิคมที่กำลังระบาดหนักในยุคนั้น การปรับตัวอย่างสำคัญก็คือ การจัดลำดับชั้นของโครงสร้างในการตัดสินใจในระบบบริหารราชการเสียใหม่ มีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรมขึ้นมาใหม่ การปรับตัวดังกล่าวทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกหัดข้าราชการพลเรือนขึ้นมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ นั่นจึงเป็นปฐมเหตุของการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดข้าราชการพลเรือนขึ้นมา” ต่อมาในพ.ศ. 2445 พระองค์ทรงเปลี่ยนนามจากโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนเป็น โรงเรียนมหาดเล็กหลวง วัตถุประสงค์ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงคือ “การฝึกคนเพื่อเป็นข้าราชการในตำแหน่งใดก็ได้ ณ หน่วยงานใดก็ได้ นั่นคือ มีลักษณะเป็นนักบริหารทั่วไปที่สามารถทำงานได้ทุกตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็งานของกระทรวงทบวงกรมใดๆ ก็ตาม ลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตรของโรงเรียนแห่งนี้มีลักษณะที่เป็นการผสมผสานระหว่างกาให้ความรู้ด้านการบริหารทั่วไปและการฝึกอบรมในการบริหารเฉพาะด้าน” (เพ็งอ้าง, 2528: 133)

จนกระทั่งในพ.ศ. 2453 สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริเห็นว่าการศึกษาในโรงเรียนมหาดเล็กให้ออกมารับใช้กระทรวงมหาดไทยเพียงกระทรวงเดียวไม่เพียงพอควรขยายการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พระองค์ทรงพระราชทานเงินทุนสำหรับการจัดโรงเรียนและทรงพระราชทานนามโรงเรียนมหาดเล็กใหม่ว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2453

โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เปิดหลักสูตรการเรียนแบ่งออกเป็น 8 แผนกวิชา ได้แก่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520: 2 อ้างถึงในปริษา หงส์ไกรเลิศ, 2530: 25)

- แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- แผนกวิชาการทูต
- แผนกวิชากฎหมาย
- แผนกวิชาแพทย์
- แผนกวิชาครู
- แผนกวิชาพาณิชยกรรม
- แผนกวิชาศิลปกรรม
- แผนกวิชาดนตรีศึกษา (วิศวกรรมศาสตร์)

ทั้งนี้หลักสูตรในแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มุ่งศึกษาการบริหารงานในหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและงานในหน้าที่ของกรมสรรพากร โดยมีหลักสูตรการเรียน 3 ปี

ต่อมาพระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนดังกล่าวเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยในครั้งแรกมีด้วยกัน 4 คณะ คือ

คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ คณะรัฐประศาสนศาสตร์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มีลักษณะเฉพาะเจาะจงกว่า หลักสูตรที่ผ่านมามีตั้งแต่พ.ศ. 2442 ดังที่ศุภชัย ยาวะประภาษ (2528: 133-143) กล่าวว่า “หลักสูตรนี้ มุ่งเน้นการฝึกบัณฑิตเพื่อออกไปรับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอของกระทรวงมหาดไทย เนื้อหาของหลักสูตรมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากกว่าหลักสูตรเดิมมาก กล่าวคือมีการเพิ่มรายวิชาจาก 13 รายวิชาเป็น 34 รายวิชา ในรายวิชาที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นการเน้นการศึกษาด้านการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น อีกส่วนหนึ่งเป็นการบรรจุการศึกษาด้านการบริหารการเงินการคลังเข้าไปในหลักสูตรถึง 6 รายวิชา โดยมีวิชาเกี่ยวกับศีลธรรมจรยา ซึ่งมีอยู่เดิมในหลักสูตรพ.ศ. 2445 ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ยังคงมีบรรจุไว้ในหลักสูตรใหม่และเพิ่มจากเดิมอีก 1 รายวิชา หลักสูตรพ.ศ. 2459 นี้มีอายุจนถึง 32 ปี จนกระทั่งพ.ศ. 2491 เมื่อมีการสร้างหลักสูตรรัฐศาสตร์ขึ้นมาใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

## 2. ปัจจัยทางการเมือง: อิทธิพลของต่างประเทศ

อิทธิพลของต่างประเทศนับว่ามีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ดังนี้

### ระดับปริญญาตรี

หลักสูตรปริญญาตรีของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในพ.ศ. 2492 นั้น คณะกรรมการจัดวางหลักสูตรได้นำเอาหลักสูตรของสำนักศึกษาวิชารัฐศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศมาเป็นแนวทาง ได้แก่ หลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรของ London School of Economics and Political Science หลักสูตรของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด หลักสูตรของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย หลักสูตรของมหาวิทยาลัยมิชิแกน หลักสูตรของมหาวิทยาลัยปารีส หลักสูตรของมหาวิทยาลัยออร์จาวาน์ และหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเฟรเซอร์ (ปริษา หงส์ไกรเลิศ, 2530:36) อิทธิพลของแนวคิดจากตะวันตกทำให้หลักสูตรของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปลี่ยนไปจากเดิมมาก คือ มีการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ภาษาต่างประเทศ ทฤษฎีการเมือง เป็นต้น ต่อมาในพ.ศ. 2496 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการปรับปรุงหลักสูตร แต่เป็นเพียงการปรับปรุงชื่อวิชาเท่านั้น

### ระดับปริญญาโท

ในพ.ศ.2498 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2498 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “...จัดการศึกษาและค้นคว้าในทางรัฐประศาสนศาสตร์หรือศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในอันที่จะบริหารราชการแผ่นดินให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในส่วนรวม...”

(ราชกิจจานุเบกษา, 2498: 1001-1005) การจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากเจตจำนงของรัฐบาลที่ต้องการยกมาตรฐานทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น โดยความร่วมมือจากรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำความตกลงกับมหาวิทยาลัยอินเดียนาแห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อดำเนินการพิจารณาจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตและเปิดสอนวิชารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเริ่มเปิดสอนปริญญาโทครั้งแรกปีการศึกษา 2499 หลักสูตรปริญญาโทของคณะรัฐประศาสนศาสตร พ.ศ. 2499 มีดังนี้ (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์, 2508: 19-20)

#### ปีที่ 1 ภาคแรก

หลักรัฐประศาสนศาสตร์

วิทยาการว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัย

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานคลัง

#### ปีที่ 1 ภาคหลัง

การจัดองค์การและวิธีปฏิบัติงาน

การปกครองและการบริหารท้องถิ่นเปรียบเทียบ

การบริหารงานกรรมการ

การบริหารงานสวัสดิการสังคม

#### ปีที่ 2 ภาคแรก ให้นักศึกษาเลือกเรียนเพียง 2 วิชา คือ

สัมมนาเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์เปรียบเทียบและการบริหารกิจการระหว่าง

ประเทศ

สัมมนาเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารท้องถิ่น

สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานคลัง

สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานกรรมการ

สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานสวัสดิการสังคม

#### ปีที่ 2 ภาคหลัง

ให้นักศึกษาทำการค้นคว้าในสาขาใดสาขาหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาและสอบไล่ปริญญาโทในคณะรัฐประศาสนศาสตร พ.ศ. 2499

ข้อสังเกต หลักสูตรปริญญาโทคณะรัฐประศาสนศาสตร ที่เปิดสอนครั้งแรก ยังไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ หลักสูตรยังคงมุ่งเน้นแนวคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ เช่น การบริหารงานคลัง การบริหารงานบุคคล การบริหารงานท้องถิ่น เป็นต้น

### 3. ปัจจัยสังคม : ความต้องการข้าราชการที่มีความรู้ความชำนาญ

เมื่อความนิยมในคณะรัฐประศาสนศาสตร์ลดลง กระทรวงธรรมการในสมัยนั้นจึงได้ทูลเกล้าฯ ให้เลิกคณะนี้ แต่ต่อมาสมุหเทศาภิบาลและข้าราชการได้มีการร้องทูลว่าควรมีการสอนวิชานี้ กระทรวงมหาดไทยจึงมีการประชุมหารือกันว่าควรมีการสอนวิชานี้ต่อไปโดยให้เปลี่ยนเป็นแผนกวิชาข้าราชการพลเรือนแทน

ใน พ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการตั้งคณะนิติศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและให้แผนกข้าราชการพลเรือนรวมอยู่คณะนิติศาสตร์ด้วย จนกระทั่งเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2476 โดยมาตรา 5 ระบุให้โอนคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ต่อมาใน พ.ศ. 2491 รัฐบาลเห็นความสำคัญของการบริหารประเทศที่จะต้องมีข้าราชการที่มีความรู้ความชำนาญจึงได้จัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นอีกครั้ง

#### จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรการศึกษาระหว่างคณะรัฐศาสตร์ระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดขึ้นใน พ.ศ. 2491 วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรยังเหมือนเดิม กล่าวคือ “เป็นการผลิตข้าราชการให้กับกระทรวงมหาดไทย โดยมีการตกลงร่วมกันว่า บัณฑิตของคณะรัฐศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผลิตขึ้นสามารถเข้ารับราชการเป็นปลัดอำเภอในกระทรวงมหาดไทยได้ อัตโนมัติ” (เพ็งอ้าง, 2528: 134)

เนื้อหาของหลักสูตรเป็นการศึกษารัฐศาสตร์แนวกฎหมายปกครอง รายวิชาที่มีการเรียนการสอนในช่วงนั้น เช่น วิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายปกครอง และมีการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ เช่น วิชาประวัติศาสตร์การปกครองเป็นส่วนเสริม ข้อสังเกต คือ การตัดวิชาด้านศิลปกรรมจรรยาออกไปจากหลักสูตร

ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการจัดทำหลักสูตรใหม่ของคณะรัฐศาสตร์ ใน พ.ศ. 2495 โดยแยกออกเป็น 2 แผนก ได้แก่ แผนกวิชาการปกครองและแผนกวิชาการต่างประเทศ และการทูต ทั้งนี้ แผนกวิชาการปกครอง ประกอบด้วย สาขาการบริหารทั่วไป สาขาการคลัง

#### มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในขณะที่การจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในสมัยเริ่มแรกนั้นการเรียนการสอนวิชารัฐศาสตร์ รวมอยู่กับเนื้อหาหลักสูตร “ธรรมศาสตร์บัณฑิต” หลักสูตรการศึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งก่อตั้งใน พ.ศ. 2492 และหลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งใน พ.ศ. 2491 ไม่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังคงเป็นการผลิตบัณฑิตไปเพื่อรับราชการในกระทรวงมหาดไทย คือยังเป็นการศึกษาที่เน้นวิชากฎหมายและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในระบบราชการเป็นหลัก เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์



กฎหมายปกครอง กฎหมายรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง กฎหมายระหว่างประเทศ การเทศบาล ระเบียบปฏิบัติราชการและการเลขานุการ เป็นต้น ข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรรัฐศาสตร์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ หลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เน้นการบริหาร หลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เน้นความรู้ทั่วไปด้านรัฐศาสตร์และกฎหมาย

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการหรือรัฐประศาสนศาสตร์มาปรากฏอีกครั้งเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2495 เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้เหมาะสมกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยหลักสูตรแบ่งเป็น 3 คณะคือ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ (ราชกิจจานุเบกษา, 2495: 395-421) และต่อมา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเปลี่ยนมาใช้ชื่อใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

หลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในพ.ศ.2496 มิได้มีการแยกสาขาแต่อย่างใด การผลิตบัณฑิตของทั้งสองมหาวิทยาลัยเป็นการสอนคนไปทำงานอำเภอ เช่น การทำทะเบียนวัวควาย การขี้น้ำมัน เป็นต้น

#### 4. พัฒนาการ

จากปัจจัยด้านการบริหาร การเมืองและสังคม ส่งผลต่อพัฒนาการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

##### จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาด้านรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นเป็นการศึกษาด้านการบริหารงานราชการที่จำเป็นต่อการฝึกข้าราชการเพื่อรองรับ โครงสร้างการบริหารรัฐแบบใหม่ เช่น การศึกษาวิชาการเลขานุการ และระเบียบปฏิบัติราชการ ทฤษฎีวิธีการงบประมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น ดังปรากฏในรายละเอียดหลักสูตรปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหลักสูตรปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

##### มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองนั้น การเรียนการสอนวิชา รัฐศาสตร์ รวมอยู่กับเนื้อหาหลักสูตร “ธรรมศาสตร์บัณฑิต” หลักสูตรการศึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งก่อตั้งในพ.ศ.2492 และหลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งในพ.ศ. 2491 ไม่แตกต่างกันคือยังเป็นการศึกษาที่เน้นวิชากฎหมายและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในระบบราชการเป็นหลัก เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายปกครอง กฎหมายรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง กฎหมายระหว่างประเทศ การเทศบาล ระเบียบปฏิบัติราชการ และการเลขานุการ เป็นต้น เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2495 หลักสูตรแบ่งเป็น 4 คณะใหญ่คือ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์

หลักสูตรของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในพ.ศ.2496 มิได้มีการแยกสาขาแต่อย่างใด การผลิตบัณฑิตของทั้งสองมหาวิทยาลัยเป็นการสอนคนไปทำงานอำเภอ

นอกจากนี้อิทธิพลของต่างประเทศยังส่งผลอย่างสำคัญต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ เนื่องจากเจตจำนงของรัฐบาลที่ต้องการยกมาตรฐานทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น โดยความร่วมมือจากรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำความตกลงกับมหาวิทยาลัยอินเดียนาแห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อดำเนินการพิจารณาจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ขึ้นและเปิดสอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ขึ้น ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเริ่มเปิดสอนปริญญาโทครั้งแรกปีการศึกษา 2499 การเรียนการสอนในช่วงดังกล่าวมุ่งเน้น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัย การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง การจัดองค์การและวิธีปฏิบัติงาน การปกครองและการบริหารท้องถิ่นเปรียบเทียบ การบริหารงานกรรมการ การบริหารงานสวัสดิการสังคม

#### 5. สรุป

พัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะในช่วงก่อนพ.ศ. 2500 นี้ ปรากฏว่าไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาจากการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทย พบว่า การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทยเกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การปฏิรูประบบราชการและความต้องการข้าราชการที่มีความรู้ความชำนาญ และ อิทธิพลของต่างประเทศเป็นสำคัญ

ผลของปัจจัยดังกล่าว ทำให้การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทยเกิดขึ้น หลักสูตรการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์มีวัตถุประสงค์เป็นการผลิตข้าราชการให้กับกระทรวงมหาดไทย ทั้งหลักสูตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงประกอบด้วยวิชาที่คล้ายคลึงกัน ดังตารางที่ 4.1 (ภาคผนวก) เช่น การเลขานุการ/ระเบียบปฏิบัติ ภูมิรัฐศาสตร์ หลักวิชารัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา กฎหมายทั่วไป กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายเลือกตั้ง การเทศบาล การคลัง จิตวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสถิติ การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เมื่อสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ก่อตั้งขึ้น

#### 4.2 ช่วงระหว่างพ.ศ.2500-2510: กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยในช่วง พ.ศ. 2500-2510 ได้แก่ ปัจจัยการเมือง และปัจจัยการบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

## 1. ปัจจัยการเมือง: อิทธิพลของต่างประเทศ

เมื่อมีการยกเลิกคณะรัฐประศาสนศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยเหตุผลที่ว่า “...ได้จัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เพื่อการศึกษาชั้นสูงแล้วและได้มีกฎหมายให้โอนกิจการทรัพย์สินนอกจากที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ไปเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์...” (ราชกิจจานุเบกษา, 2509: 1-3) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จึงตั้งขึ้นในปีพ.ศ.2509<sup>1</sup>

เมื่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตั้งขึ้นในพ.ศ. 2509 แล้ว หลักสูตรของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์พ.ศ. 2509 เป็นเพียงหลักสูตรที่แก้ไขจากหลักสูตรปีพ.ศ. 2499 จากหลักฐานของวารสารสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รอบปีที่หนึ่ง ตีพิมพ์ในพ.ศ. 2510 ในขณะที่คณะกรรมการประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ประกอบด้วยศาสตราจารย์ชูป กาญจนประกร เป็นประธานกรรมการ นายถนอม สุขสารท ดร.อมรรักษาสิทธิ์ นายเกษม อุณหสุวรรณ เป็นกรรมการและนางสมศรี จุลละนันท์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ระบุว่า การสอนในคณะรัฐประศาสนศาสตร์ที่เปิดสอนในปีพ.ศ. 2499 มีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยอินเดียเข้าร่วมดำเนินการสอนด้วยจำนวน 15 คน และหมดอายุสัญญาปลายเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2506 ในปีการศึกษา 2508 การสอนทั้งหมดจึงดำเนินการโดยอาจารย์ฝ่ายไทยทั้งหมด มีนักศึกษาไทยจำนวน 41 คน ที่มีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติม ณ มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาโดยมีผู้สำเร็จปริญญาเอก 7 คน และปริญญาโท 30 คน ภายหลังจากจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในพ.ศ. 2509 ภายใต้อัตนวิสัยความร่วมมือกับมูลนิธิฟอร์ด ได้แต่งตั้งให้ Midwest University Consortium for International Activities หรือเรียกย่อๆ ว่า MUCIA ในฐานะตัวแทนการบริหารและได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกอาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ไปศึกษาต่อในประเทศสหรัฐอเมริกาอีก 1 คน และมีอาจารย์อีก 5 คน มีโอกาสไปศึกษาเพิ่มเติมในต่างประเทศภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการของ แผนการโคลัมโบ<sup>2</sup> และอีกหนึ่งคนได้รับการอบรม

<sup>1</sup> ชื่อปริญญาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ช่วงนี้ชื่อว่า พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือ พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญา อักษรย่อปริญญา ครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2512 เล่ม 86 ตอน 55 ก 17 มิถุนายน พ.ศ.2512 และเปลี่ยนเป็นรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ชื่อย่อ ร.ป.ม. ในปีพ.ศ.2541 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญา อักษรย่อปริญญา ครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2541 เล่มที่ 115 ตอนที่ 89 ก วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2541

<sup>2</sup> แผนการโคลัมโบ เป็นโครงการเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเทคนิคและด้านเศรษฐกิจของประเทศในเครือจักรภพ เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2493 นอกจากประเทศในเครือจักรภพซึ่งมีอังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นตัวตั้งตัวตีที่จะช่วยเหลือประเทศที่พึ่งได้รับเอกราช ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน และลังกาแล้ว ต่อมาได้มีประเทศต่าง ๆ เข้ามาสมทบ อีก คือ เชมรลาว เวียดนาม พม่า เนปาล อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น เกาหลี ภูฏาน อัฟกานิสถาน หมู่เกาะมัลดีฟและสหรัฐอเมริกา

ระยะสั้นในสาขาวิชาพิเศษเฉพาะ ในพ.ศ. 2509 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ยังรับนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนภาคการศึกษาละ 36 คน ในจำนวนนี้มีข้าราชการจากกระทรวงทบวงกรมต่างๆ รวมอยู่ด้วย วารสารฉบับดังกล่าวระบุว่า การจัดการเรียนการสอนได้มีการพิจารณาหลักสูตรหลักสูตรใหม่ของคณะฯ ครอบคลุมสาขาวิชาใหญ่ๆ โดยคำนึงถึงสภาพปัจจุบันขณะนั้น ตลอดจนความต้องการของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติด้วย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510: 12)

หลักสูตรใหม่ของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จึงครอบคลุมสาขาวิชาใหญ่ๆ ได้แก่ หลักการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การจัดการองค์การและวิธีปฏิบัติงาน วิทยาการว่าด้วยระเบียบและวิธีการวิจัย การบริหารงานคลัง การบริหารงานท้องถิ่น องค์การและพฤติกรรม การบริหารงานการวางแผน การพัฒนาชุมชน การบริหารและการพัฒนาเปรียบเทียบ และการบริหารงานสวัสดิการและกรรมกร

## 2. ปัจจัยการบริหาร

### 2.1 การจัดตั้งแผนกบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในช่วงนี้ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการทหาร ภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลถนอม กิตติขจรและจอมพลประภาส จารุเสถียร

ทั้งนี้ช่วงพ.ศ. 2502 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการจัดตั้งแผนกการทูตเพิ่มขึ้น ตลอดจนหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการบริหารงานของรัฐหรือรัฐประศาสนศาสตร์มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของรัฐในการวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยตั้งแผนกบริหารรัฐกิจและแผนกรัฐศาสตร์ในระดับชั้นปริญญาตรีเพิ่มขึ้น ในพ.ศ. 2509

สำหรับระดับชั้นปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มุ่งเน้นการเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัย การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง การจัดการองค์การและวิธีปฏิบัติงาน การปกครองและการบริหารท้องถิ่นเปรียบเทียบ การบริหารงานกรรมการ การบริหารงานสวัสดิการสังคม ราชวิชาเป็นราชวิชาทางการบริหาร หรือเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการศึกษาทางการบริหาร ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่เนื้อหาหลักสูตรเป็นราชวิชาทางการบริหารล้วนๆ หลักสูตรใหม่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตคนออกไปทำหน้าที่นักบริหารในสายอำนาจการต่างๆ เช่น งานบุคคล งานงบประมาณ และงานฝึกอบรม เป็นต้น (อุทัย เลาหิเชียร, 1982: 95 อ้างถึงในสุกชัย ยาวะประภาส, 2528: 136) แต่มีข้อสังเกตคือ วิชาด้านนโยบายสาธารณะยังไม่ปรากฏในหลักสูตรดังกล่าว

### 2.2 การจัดตั้งกองวางแผน

นอกจากการเกิดขึ้นของแผนกรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แล้ว การเกิดขึ้นของ “กองวางแผน” ในส่วนราชการ นับว่าเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงการเริ่มต้นการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะที่ส่วนราชการเห็นความสำคัญเนื่องจากในขณะนั้นประเทศไทย

กำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 และ 2 ดังตัวอย่างเช่น การเกิดขึ้นของ “กองวางแผนการศึกษา” สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2509 (2509: 369-372) ที่กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง ประกอบด้วย กองกลาง กองคลัง กองการสัมพันธ์กับต่างประเทศ กองเผยแพร่การศึกษา กองวัฒนธรรมและกองวางแผนการศึกษา ในราชการบริหารส่วนกลาง

### 3. พัฒนาการ

ผลจากปัจจัยด้านการบริหาร เป็นจุดเริ่มต้นที่รัฐประศาสนศาสตร์เริ่มมีหนทางการเติบโตของตนเองที่ไม่ผูกติดกับรัฐศาสตร์ ดังจะเห็นจากการตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่แยกตัวมาจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การเริ่มต้นจัดตั้งแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยพัฒนาการของหลักสูตร มีดังต่อไปนี้

#### จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตเช่นเดียวกับ พ.ศ. 2500 ซึ่งประกอบด้วยแผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหาร และแผนกวิชาการต่างประเทศ และการทูต ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดแผนกวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ เพิ่มขึ้นมา ซึ่งให้เห็นว่าประเทศไทยหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการบริหารงานของรัฐมากยิ่งขึ้น

#### มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดตั้งแผนกการทูตเพิ่มขึ้น และ พ.ศ. 2507 คณะรัฐศาสตร์ได้จัดตั้ง แผนกรัฐศาสตร์ ขึ้นมาอีกหนึ่งแผนก

ข้อสังเกตคือ ทั้งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ แม้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีแผนกวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ก็ตาม

#### สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เมื่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ย้ายมาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้มีการแก้ไขหลักสูตร พ.ศ. 2513 มาเป็นการศึกษาวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ เช่น กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองไทย วิชาด้านระเบียบวิธีวิจัยยังคงมีเหมือนเดิม สำหรับวิชาบังคับ ประกอบด้วย แนวคิดและประเด็นการบริหาร การออกแบบของค์การ การวางโครงการ และการบริหารงาน ข้าราชการไทย และการคลังและการงบประมาณของรัฐ นอกจากนั้นหลักสูตรในปีนี้ยังแยกสาขาวิชาเฉพาะออกเป็น หมวดวิชาการบุคคลและการจัดองค์การ หมวดวิชาการคลัง



และการส่งกำลังบำรุงของรัฐ หมวดยุทธศาสตร์บริหารงานส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค และหมวดยุทธศาสตร์บริหารงานตามโครงการ

การจัดการเรียนการสอนใช้ระบบหน่วยกิตในการศึกษา โดยศึกษาไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต อาจเลือกจากแผนที่ 1 หรือแผนที่ 2 แผนที่ 1 ศึกษาวิชาต่างๆ ให้ได้ 36 หน่วยกิตแล้วทำวิทยานิพนธ์ แผนที่ 2 ศึกษาวิชาต่างๆ ให้ได้ 39 หน่วยกิตแล้วเข้ารับการศึกษา หลังจากนั้นก็ให้เสนอรายงานการฝึกงานนั้นๆ นักศึกษามีสิทธิ์เลือกตามแผน 1 หรือแผน 2 ได้ต่อเมื่อผ่านการสอบข้อเขียนพิศดารและภาษาอังกฤษแล้ว นอกจากนั้นคณะยังจัดให้มีการสอนหนึ่งหรือสองวิชาในภาคฤดูร้อนด้วย การสอนในบางรายวิชาจะใช้การบรรยายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510: 13)

ข้อสังเกตคือ หลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ไม่ปรากฏว่ามีวิชาว่าด้วยนโยบายสาธารณะ แม้ว่าสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในตอนนั้นมีความพยายามในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ไม่มีหลักฐานที่ชี้ชัดลงไปว่าการปรับปรุงหลักสูตรจากปีพ.ศ. 2499 มีวิชาว่าด้วยนโยบายสาธารณะหรือไม่ คงเป็นเพียงการแยกเป็นสาขาวิชาเฉพาะโดยมีหมวดยุทธศาสตร์บริหารงานตามโครงการ เท่านั้น

#### 4. สรุป

พัฒนาการการศึกษานโยบายสาธารณะช่วงพ.ศ. 2501-2510 มีลักษณะเช่นเดียวกับช่วงก่อนหน้านี้ กล่าวคือ การศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจัยด้านบริหาร ได้แก่ การจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ก่อตัวอย่างชัดเจน นอกจากนั้น การจัดตั้งกองวางแผนก็เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดความต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์

นอกจากปัจจัยด้านการบริหารแล้ว อิทธิพลของต่างประเทศ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาด้านวิชาการและการศึกษาต่อจากมูลนิธิฟอร์ด กลายเป็นการวางรากฐานการพัฒนาบุคลากรด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของไทย ผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยการบริหาร อิทธิพลจากต่างประเทศ ทำให้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตคนออกไปทำหน้าที่นักบริหารในสายอำนาจการต่างๆ เช่น งานบุคคล งานงบประมาณ และ งานฝึกอบรม หลักสูตรปริญญาตรีของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ แม้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ก็ตาม รายวิชาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าคลึงกัน (ตารางที่ 4.2 ภาคผนวก) ได้แก่ การเลขานุการ/ระเบียบปฏิบัติ ภูมิรัฐศาสตร์ หลักรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา กฎหมายทั่วไป กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การคลัง จิตวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สังคมวิทยาการเมือง



รายวิชาต่างๆ เหล่านี้ไม่แตกต่างจากรายวิชาในปีก่อนหน้า ส่วนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ไม่ปรากฏว่ามีวิชาว่าด้วยนโยบายสาธารณะเช่นกัน

การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทยเปลี่ยนแปลงอีกครั้งช่วงพ.ศ. 2511-2520 ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นของวิชานโยบายสาธารณะ แม้ว่าจะไม่เป็นวิชานโยบายสาธารณะอย่างแท้จริงก็ตาม

#### 4.3 ช่วงระหว่างพ.ศ. 2511 -2520 : การขยายตัวระยะแรกของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยในช่วงพ.ศ. 2511-2520 ได้แก่ ปัจจัยการเมือง ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยการบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ปัจจัยการเมือง

##### 1.1 การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการอุดมศึกษา

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา จึงเกิดวิทยาลัยเอกชนใหม่ในช่วงนี้ เช่น วิทยาลัยศรีปทุม (2513) วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ (2516) ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ในราชการกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 86 ตอนที่ 19 วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2512 กำหนดให้วิทยาลัยเอกชนสามารถให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูงหรือปริญญาในสาขาที่มีการสอนได้ แต่วิทยาลัยเอกชนยังไม่มีเปิดสอนหลักสูตรด้านรัฐประศาสนศาสตร์หรือรัฐศาสตร์แต่อย่างใด

##### 1.2 อิทธิพลของต่างประเทศ

ก่อนพ.ศ. 2516 ประเทศไทยมีการปกครองแบบเผด็จการทหารเช่นเดียวกับช่วงก่อนหน้านี้นี้ และพัฒนาการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ไทยยังคงได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกาไม่ต่างจากในช่วงก่อนหน้านี้อีกเช่นกัน

การขยายตัวในช่วงนี้เกิดจากจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์กลับจากสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 เป็นต้นมา ทั้งนี้ จำนวนอาจารย์ที่ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาเพิ่มจำนวนตั้งแต่มีการก่อตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพราะเมื่อมีคณะก็ต้องมีอาจารย์และความช่วยเหลืออย่างหนึ่งก็คือการให้ทุนไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ดังปรากฏในรายงานความก้าวหน้าในรอบปีที่เจ็ดของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2516: 10) ที่กล่าวว่า “...การปรับปรุงคุณภาพและปริมาณของอาจารย์ โดยส่งอาจารย์ไปฝึกอบรมอภิปรายทางวิชาการ ศึกษา วิจัย และสัมมนาในต่างประเทศและในประเทศ เพื่อให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนยิ่งขึ้น ในด้านคณาจารย์ผู้สอนในรอบปีนี้มีอาจารย์ที่ได้รับทุนการศึกษากลับมาจากต่างประเทศจำนวน 5 คน...”

อนึ่ง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นับว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่ริเริ่มการศึกษาวิชาด้านนโยบายสาธารณะของไทย แม้ว่าจะไม่ใช่วิชานโยบายสาธารณะโดยแท้ ในขณะ

ที่หลักสูตรของแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหลักสูตรสาขาวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อนพ.ศ. 2512 ไม่ปรากฏวิชาที่ใกล้เคียงกับวิชาด้านนโยบายสาธารณะ ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปในส่วนพัฒนาการ

## 2. ปัจจัยด้านสังคม

ความต้องการข้าราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในช่วงนี้นอกจากการเกิดขึ้นของวิชาด้านนโยบายสาธารณะแล้ว การเกิดขึ้นของตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน” เกิดขึ้นครั้งแรกพ.ศ.2518 เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้เห็นการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์และการศึกษานโยบายสาธารณะเพื่อผลิตคนออกไปทำงานในตำแหน่งดังกล่าว ลักษณะงานโดยทั่วไปของตำแหน่งนี้จะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งมีลักษณะงานเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสานงาน ประมวลผล พิจารณาเสนอแนะ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนหรือโครงการ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผน และโครงการต่างๆ ซึ่งอาจเป็นนโยบาย แผนและโครงการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร หรือความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม หรือระดับจังหวัด แล้วแต่กรณีและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2518: ม.ป.ป.)

## 3. ปัจจัยการบริหาร

การขยายตัวของอุดมศึกษาไทย ช่วงนี้เกิดการขยายตัวของสถาบันการศึกษาทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2515 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2517 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พ.ศ.2519 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2518 ก่อนหน้านั้นในพ.ศ. 2497 กระทรวงศึกษาธิการมีจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา (College of Education) ขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2497: 1329-1342) ด้วยเหตุผลดังนี้ 1. ดำเนินการฝึกหัดครูและฝึกหัดเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตในวิชาการศึกษาสาขาต่างๆ เช่น วิชาการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและการบริหารการศึกษา เป็นต้น 2. ส่งเสริมวิทยฐานะของครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาให้ได้มาตรฐานระหว่างประเทศ และส่งเสริมความนิยมในอาชีพครูให้สูงขึ้น และ 3. เป็นศูนย์กลางของการศึกษาอบรมคณาจารย์ทางวิชาการศึกษาและจิตวิทยาทางการศึกษาของประเทศ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วย วิทยาเขตปทุมวัน (2498) วิทยาเขตบางแสน (2498) วิทยาเขตพิษณุโลก (2510) วิทยาเขตมหาสารคาม (2511) วิทยาเขตสงขลา (2511) วิทยาเขตพระนคร (2512) และวิทยาเขตพลศึกษา (2513) โดยมีวิทยาเขตประสานมิตรเป็นศูนย์กลางการบริหาร ต่อมาพ.ศ.2516 ก่อนหน้าเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ในช่วงเวลาที่ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษา คณาจารย์ นิสิต และข้าราชการ ได้ร่วมกันเรียกร้องต่อรัฐบาลให้ปรับฐานะวิทยาลัย

วิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย และย้ายสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการ ไปขึ้นกับทบวงมหาวิทยาลัย  
ท้ายที่สุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ได้รับการสถาปนาขึ้นในวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2517

ข้อสังเกตในช่วงนี้ มหาวิทยาลัยในภูมิภาคจะไม่มีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์  
เนื่องจากช่วงนี้รัฐบาลกล้วยกอมมิวนิสต์และกล้วยคนจะหัวรุนแรงและเรียกร้องสิทธิหากู้เรื่อง  
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

#### 4. พัฒนาการ

##### 4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษารัฐประศาสนศาสตรระดับปริญญาตรีมี  
การขยายตัวอย่างมาก รวมทั้งการศึกษาด้านนโยบายสาธารณะได้ปรากฏครั้งแรกในระดับ  
ปริญญาตรีเช่นกัน ดังจะเห็นจากหลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2519 ของ  
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นวิชาบังคับของแผนก ชื่อวิชาว่า “ขบวนการวางแผนและ  
แผน” หลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย แผนกวิชาการปกครอง  
แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และแผนกวิชา  
รัฐประศาสนศาสตร์ สำหรับแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีหน่วยกิตรวม 140 หน่วยกิต มีวิชาบังคับ  
คณะ 43 หน่วยกิต วิชาบังคับแผนก 40 หน่วยกิต โดยนิสิตจะต้องเลือกเรียนตามสาย เพียง 1 สาย  
ดังนี้

##### 4.1.1 สายบริหารศาสตร์

วิชาบังคับตามสาย	14	หน่วยกิต
วิชาเลือกทั่วไป	43	หน่วยกิต

##### 4.1.2 สายบริหารงานคลัง

วิชาบังคับตามสาย	21	หน่วยกิต
วิชาเลือกทั่วไป	36	หน่วยกิต

##### 4.1.3 สายบริหารงานบุคคล

วิชาบังคับตามสาย	17	หน่วยกิต
วิชาเลือกทั่วไป	40	หน่วยกิต

โดยมีวิชา ขบวนการวางแผนและนโยบายเป็นวิชาบังคับของแผนก

##### 4.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2518 หน่วยกิตของ  
หลักสูตรไม่ต่ำกว่า 135 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย 36 หน่วยกิต  
วิชาในสาขารัฐศาสตร์ 60 หน่วยกิต วิชาบังคับนอกสาขารัฐศาสตร์ 9 หน่วยกิต วิชาโท และวิชา  
เลือกเสรี 30 หน่วยกิต

วิชาในสาขารัฐศาสตร์ รวม 20 วิชา จำนวน 60 หน่วยกิต ประกอบด้วย 1.วิชาแกนบังคับ 5 วิชา จำนวน 15 หน่วยกิต ได้แก่ หลักรัฐศาสตร์ การเมืองการปกครองไทย สถาบันการเมืองและระบอบรัฐธรรมนูญ หลักบริหารรัฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 2.วิชาในกลุ่มเน้นเฉพาะ และ 3.วิชาที่ส่งเสริมกลุ่มวิชาเน้นเฉพาะที่ควรเรียน สำหรับสาขาวิชาบริหารรัฐกิจ กลุ่มวิชาเน้นเฉพาะที่ควรเรียน ได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การ การวางแผนการบริหาร สถาบันการคลัง การบริหารงานบุคคล การจัดระบบงาน วิชาที่ส่งเสริมกลุ่มวิชาเน้นเฉพาะที่ควรเรียน ได้แก่ การปกครองท้องถิ่น มนุษย์สัมพันธ์ กฎหมายปกครอง การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ การวิจัยของแต่ละบุคคลภายใต้การแนะนำเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ

วิชาบังคับนอกสาขาวิชา รวม 3 วิชา จำนวน 9 หน่วยกิต และวิชาโทและวิชาเลือกเสรี รวม 10 วิชา จำนวน 30 หน่วยกิต

สำหรับวิชาด้านนโยบายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปรากฏเพียงวิชาที่ชื่อว่าการวางแผนการบริหาร เท่านั้น

#### 4.3 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์พ.ศ. 2513 จักรกฤษณ์ นรินดิพคุณการ (2512: 227-247) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วย 33 ลักษณะวิชา เป็นวิชารวมหรือวิชาแกน 5 วิชา วิชาบังคับ 6 วิชา และวิชาเลือก 22 วิชา แบ่งลักษณะวิชาออกเป็น 4 ประเภทคือ ประเภทที่เป็นเนื้อหาวิชาพัฒนาการ ประเภทที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิเคราะห์ ประเภทที่เป็นความรู้ในด้านการบริหาร และประเภทที่เป็นความรู้เฉพาะสาขา

ประเภทที่เป็นความรู้เฉพาะสาขาแบ่งออกเป็น หมวดวิชาการบุคคลและการจัดองค์การ หมวดวิชาการคลังและการส่งกำลังบำรุงภาครัฐ หมวดวิชาการบริหารงานส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค หมวดวิชาการบริหารงานตามโครงการ วิชาด้านนโยบายสาธารณะจัดเป็นรายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาการบริหารงานตามโครงการ ได้แก่ วิชาฝ่ายอำนวยการในการบริหาร วิชาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการปฏิบัติตามโครงการ วิชาประเมินผลงานและโครงการขององค์การของรัฐ วิชาการบริหารงานตามโครงการในหน่วยงานพัฒนา วิชาบทบาทและการบริหารงานรัฐวิสาหกิจ วิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพัฒนาการ และวิชาสัมมนาเกี่ยวกับพัฒนบริหารศาสตร์

ดังนั้น การศึกษาวิชาด้านนโยบายสาธารณะจึงเริ่มปรากฏให้เห็นในหลักสูตรระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังไม่เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท ข้อสังเกตในช่วงนี้คือชื่อวิชายังไม่ปรากฏว่ามีชื่อวิชา “นโยบายสาธารณะ” อย่างแท้จริง

#### 4.4 สรุป

ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ความต้องการข้าราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน การขยายตัวของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา และนโยบายให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา รวมทั้งอิทธิพลของต่างประเทศ ได้แก่ การให้ทุนการศึกษา เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ขยายตัว

ผลจากปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลจากต่างประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาการของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวคือ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวนหน่วยกิตมากกว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงสร้างของหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเน้นวิชาบังคับ ในขณะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐาน วิชาที่ทั้งสองมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญร่วมกัน (ตารางที่ 4.4 ภาคผนวก) ได้แก่ กฎหมายปกครอง หลักการคลัง การบริหารงานบุคคล การบริหารรัฐวิสาหกิจ แรงงานสัมพันธ์ งบประมาณของรัฐ ในขณะที่หลักสูตรปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในหมวดวิชาการบริหารงานตามโครงการ มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ เช่น วิชาประเมินผลงานและ โครงการขององค์การของรัฐ วิชาการบริหารงานตามโครงการในหน่วยงานพัฒนา แต่ยังไม่ปรากฏชื่อวิชาที่ชื่อ “นโยบายสาธารณะ”

ปีพ.ศ.2521-2530 ซึ่งเป็นช่วงเวลาต่อจากนี้ นับว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญของการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ เนื่องจากเป็นช่วงที่วิชานโยบายสาธารณะถือกำเนิดขึ้นอย่างแท้จริง

#### 4.4 ช่วงระหว่างพ.ศ.2521-2530 : ยุคหลังสงครามเย็น:การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยในช่วงพ.ศ. 2521-2530 ได้แก่ ปัจจัยการเมือง และปัจจัยการบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ปัจจัยการเมือง

##### 1.1 การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการอุดมศึกษา

ช่วงนี้เกิดมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเดิมมีฐานะเป็นวิทยาลัยต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัย อย่างน้อย 3 แห่งด้วยกันคือ มหาวิทยาลัยสยาม พ.ศ.2526 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ.2527 มหาวิทยาลัยศรีปทุม พ.ศ.2530 เป็นไปตามพระราชบัญญัติอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 มาตรา 4 กำหนดให้วิทยาลัยเอกชนซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้และมีสภาพเป็นนิติบุคคล



แม้จะมีการขยายตัวของมหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยทั้งสามแห่งกลับไม่มี การจัดการการสอนรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนคือ “มหาวิทยาลัยเกริก” ซึ่งขณะนั้นมีฐานะเป็นวิทยาลัยกลับมีการจัดการเรียนการสอนรัฐศาสตร์ใน คณะศิลปศาสตร์ (ก่อตั้งพ.ศ. 2521) เป็นแห่งแรกในบรรดาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วยกัน นอกจากมหาวิทยาลัยเอกชนแล้ว ช่วงนี้ยังมีการเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยจำกัดการรับอีก ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พ.ศ.2521 ในช่วงนี้เช่นกัน

## 1.2 อิทธิพลต่างประเทศ : แนวคิดประชาธิปไตย

ในช่วงยุคหลังสงครามเย็น ประเทศที่เคยเป็นคอมมิวนิสต์เริ่มค่อยๆ เปิดตัวรับเอาแนวคิดแบบประชาธิปไตยและแนวคิดเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือแบบการตลาด (Market Economy) ไปใช้ในการบริหารจัดการประเทศเพิ่มมากขึ้น ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการประเทศผ่านช่องทางต่างๆ มากขึ้น และภาคราชการมีบทบาทในการนำเสนอข้อคิดเห็นทางนโยบายต่อฝ่ายการเมืองมากขึ้น ความคาดหวังต่อภาคราชการเพิ่มมากขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ความสนใจศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เพิ่มขึ้น ดังที่สวัสดี สุคนธ์รังสี (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2518: 24-26) กล่าวถึงแนวคิดใหม่ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ไว้ว่า

“...เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ทำให้กลุ่มเผด็จการในรัฐบาลชุดก่อนต้องสูญเสียบอำนาจไป จึงทำให้เกิดความสงสัยในหมู่นักศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะบรรดาผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวิชาการในสาขานี้ว่า ทฤษฎีและแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เคยถือเป็นหลักในการสอนควรจะผ่อนคลายความหรือปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับการประยุกต์ในระบบการเมืองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง ในเรื่องนี้ต้องมีการศึกษา... และเนื่องจากสถาบันแห่งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมา จึงทำให้เกิดความรู้สึกทั้งในหมู่ผู้บริหารสถาบันและคณาจารย์ว่าจะมีทางใดบ้างที่จะส่งเสริมให้การสอนวิชาในสถาบันมีคุณภาพดีกว่าต่างประเทศยิ่งขึ้นไปอีก ในเรื่องนี้ได้มีการหารือกันภายในอยู่เสมอว่าสมควรจะเปิดสอนนิสิตรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับดุษฎีบัณฑิตขึ้นแล้วหรือยัง แม้เรื่องนี้จะยังไม่มีการตกลงกันเป็นที่แน่นอน แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า คณาจารย์และผู้บริหารจำนวนหลายท่านมีความกระตือรือร้นที่จะให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้...”

ช่วงนี้สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เริ่มมีแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรด้วยเหตุผลที่ว่า ระบบการเมืองการปกครองของประเทศกำลังเปลี่ยนจากระบบเผด็จการทหารไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ควรต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย และแนวคิดที่ว่าต้องการให้หลักสูตรมีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ จึงควรมีการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอก ขณะเดียวกันก็มีแนวคิดต้องการให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง



## 2. ปัจจัยการบริหาร

### 2.1 การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ช่วงหลังสงครามเย็น ประเทศไทยสมัยสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2523-2531) การศึกษารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น แม้จะไม่มากนัก ช่วงนี้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2521) ปีพ.ศ.2523 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้เปิดสอนสาขาวิชาวิทยาการจัดการและเปิดสอนสาขาวิชา รัฐศาสตร์ในปีการศึกษา 2526 การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยดังกล่าวเป็นการเรียนการสอนแบบชุดวิชา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มีวิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับ การจัดการศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์มีวิชานโยบายสาธารณะและการบริหาร โครงการเป็นวิชาเลือก

ในขณะที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาในระดับปริญญาโท มีชื่อหลักสูตรว่ารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มีชุดวิชาปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายสาธารณะและกระบวนการพัฒนาและทางเลือกสาธารณะในหมวดวิชาเฉพาะ ในระดับปริญญาตรีมีวิชาการวางแผน นโยบาย โครงการและการบริหาร โครงการในแขนงวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชสาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ และมีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับ จึงเป็นการชี้ให้เห็นความสนใจในวิชานี้ที่ทวีเพิ่มมากขึ้น

### 2.2 อาจารย์จบการศึกษา

การจบการศึกษาของอาจารย์เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การศึกษา นโยบาย สาธารณะเกิดขึ้น ดังปรากฏวิชานโยบายสาธารณะระดับปริญญาตรี หลักสูตรของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยช่วงนี้มีการใช้หลักสูตรพ.ศ.2522 มีวิชาชื่อ “นโยบายสาธารณะ” เป็นวิชาบังคับในภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์<sup>3</sup> ในขณะที่คณะรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรพ.ศ.2520 ปรากฏชื่อวิชา “การวางแผนบริหาร” เช่นเดียวกับหลักสูตรเดิมที่ใช้ในพ.ศ. 2518 ต่อมาพ.ศ.2526 สาขาวิชาบริหารรัฐกิจมีวิชา “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ” เป็นวิชาเฉพาะสาขาเพิ่มขึ้นมา โดยมีวิชาการวางแผนการบริหารยังคงเป็นวิชาเฉพาะสาขาอยู่เหมือนเดิม เหตุผลหลักของการเกิดวิชานโยบายสาธารณะก็คือ การมีอาจารย์รุ่นใหม่เรียนวิชาด้านนโยบาย

<sup>3</sup> ในปีพ.ศ. 2491 วิชารัฐประศาสนศาสตร์อยู่ในแผนกวิชาการปกครอง ต่อมาวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2509 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตั้งแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ขึ้นอย่างเป็นทางการจนกระทั่งพ.ศ. 2529 มีการเปลี่ยนแปลงชื่อจากแผนกวิชาเป็นภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในคณะรัฐศาสตร์ พ.ศ. 2529 ฉบับพิเศษหน้า 12 เล่ม 103 ตอนที่ 55 วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2551)

สาธารณะและจบกลับมา เช่นเดียวกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยมีวิธานนโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาพื้นฐาน เนื่องจากมีอาจารย์ทยอยจบกลับมา เช่นกัน เช่น จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ วินิต ทรงประทุม สมศักดิ์ คำริชอบ สุนทร เกิดแก้ว เป็นต้น

### 3. พัฒนาการ

ผลที่เกิดจากอิทธิพลของต่างประเทศ เรื่องแนวคิดประชาธิปไตยและปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การขยายตัวของการอุดมศึกษาไทย กฎหมายที่เปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการอุดมศึกษาและอาจารย์จบการศึกษา ส่งผลให้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

#### 3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

##### ปริญญตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพ.ศ. 2522 ไว้ 4 ประการ คือ (หลักสูตรและระเบียบ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มปป.: 4-5 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2528: 155-156)

1) ให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจสังคม และสามารถชี้ปัญหา เสนอแนะการแก้ปัญหาสังคม ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง

2) ให้นิสิตมีคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

3) สร้างผู้นำในด้านต่างๆ ให้กับสังคมและประเทศชาติ ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน

4) ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจและมีโลกทัศน์กว้างขวาง

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ปีพ.ศ.2522 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาการศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
--------------------	----	----------

วิชาบังคับคณะ	30	หน่วยกิต
---------------	----	----------

วิชาบังคับภาควิชา	40	หน่วยกิต
-------------------	----	----------

นิสิตจะต้องเลือกเรียนตามสาย เพียง 1 สาย ดังนี้

#### 1) สายบริหารงานคลัง

วิชาบังคับสาย	24	หน่วยกิต
---------------	----	----------

วิชาเลือกของภาควิชา	9	หน่วยกิต
---------------------	---	----------

วิชาเลือกนอกภาควิชา	3	หน่วยกิต
---------------------	---	----------

วิชาเลือกเสรี	4	หน่วยกิต
---------------	---	----------

#### 2) สายการบริหารงานบุคคล

วิชาบังคับตามสาย	24	หน่วยกิต
วิชาเลือกของภาควิชา	9	หน่วยกิต
วิชาเลือกนอกภาควิชา	3	หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	4	หน่วยกิต

โดยมีวิชา นโยบายสาธารณะ เป็นวิชาบังคับของคณะ

### ปริญญาโท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์พ.ศ. 2526 ใช้ชื่อปริญญาว่า “รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเป็นสถาบันแห่งแรกของไทยที่มีหลักสูตรนี้ หลักสูตรดังกล่าวมีวิชาชื่อ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในหมวดวิชาพื้นฐานด้วย

หลักสูตรปริญญาโทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไว้ในข้อ 4 ของหลักสูตรว่า (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525 อ้างถึงในศุภชัย ยาวะประภาย, 2528: 145)

“...ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหานานานที่นำหนักใจต่างๆ ของประเทศชาติได้ มหาบัณฑิตที่จะผลิตออกมาตามหลักสูตรนี้ จะเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ และพร้อมที่จะเป็นกำลังของประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาชนบทในภาคต่างๆ ของประเทศที่ยังมีความต้องการนักบริหารที่มีความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ และมีคุณธรรม มุ่งประสงค์ให้มหาบัณฑิตที่ผลิตขึ้นมาเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการ มีความสามารถทางการวิจัย และวิเคราะห์ปัญหาโดยทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับประเทศไทย”

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตนักวิชาการ ส่งผลให้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเฉพาะแผน ก. โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งสิ้น 48 หน่วยกิต ประกอบด้วย

- 1) รายวิชาบังคับ 21 หน่วยกิต ได้แก่
  - ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์
  - องค์การและการจัดการ
  - การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ
  - วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์
  - การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์
  - การจัดการงานบุคคลของรัฐ

- การบริหารงานคลังสาธารณะ
- 2) วิชาเลือกเสรี 15 หน่วยกิต ได้แก่
- ระบบราชการ
- การบริหารการพัฒนา
- จริยธรรมและการบริหารรัฐกิจ
- การบริหารงานบริการสาธารณะ
- วิธีวิจัยขั้นสูงทางรัฐประศาสนศาสตร์
- การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงทางรัฐประศาสนศาสตร์
- กระบวนการจัดการงบประมาณแผ่นดิน
- การประเมินผลโครงการสาธารณะ
- การวางแผนและการจัดการโครงการ
- วิธีการวิเคราะห์นโยบาย
- กระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศไทย
- สัมมนาการพัฒนาชนบทไทยกับการบริหารงานรัฐบาล
- สัมมนาระบบราชการไทย
- สัมมนาการจัดการรัฐวิสาหกิจไทย
- สัมมนาการจัดการและการพัฒนาเมืองในประเทศไทย
- สถานะแวดล้อมกับการบริหารรัฐกิจไทย
- รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย

ทั้งนี้ หน่วยกิตที่เหลืออีก 12 หน่วยกิต เป็นการทำวิทยานิพนธ์ รายวิชาบังคับของหลักสูตรพบว่า มีวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นวิชาบังคับ และมีวิชาการประเมินผลโครงการสาธารณะ การวางแผนและการจัดการโครงการ วิธีการวิเคราะห์นโยบาย และกระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศไทย เป็นวิชาที่สนับสนุนวิชาบังคับ

พ.ศ. 2530 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตร โดยปรับปรุงจากหลักสูตรพ.ศ. 2526 หลักสูตรใหม่พ.ศ. 2530 เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วย แผน ก.และเพิ่มแผน ข. หลักสูตรแผน ก. (มีวิทยานิพนธ์) สำหรับนิสิตภาคปกติ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้แก่มหบัณฑิต

หลักสูตรแผน ข. ที่เกิดใหม่นั้น นิสิตจะต้องศึกษาวิชาบังคับ 21 หน่วยกิต วิชาเลือกทั่วไป 15 หน่วยกิต เพื่อสร้างความชำนาญเฉพาะในแขนงวิชาการบริหารงานบุคคล การบริหารรัฐวิสาหกิจ การบริหารนโยบายสาธารณะ การบริหารการคลังสาธารณะ หรือการบริหารงานตำรวจ

รายวิชาในหลักสูตรปีพ.ศ. 2530 ไม่แตกต่างจากหลักสูตรก่อนหน้า กล่าวคือ รายวิชาบังคับ ได้แก่ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์

องค์การและการจัดการ

การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์

การจัดการงานบุคคลของรัฐ

การบริหารงานคลังสาธารณะ

รายวิชาเลือก ได้แก่

ระบบราชการ

การบริหารการพัฒนา

จริยธรรมและการบริหารรัฐกิจ

การบริหารงานบริการสาธารณะ

วิธีวิจัยขั้นสูงทางรัฐประศาสนศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงทางรัฐประศาสนศาสตร์

กระบวนการจัดการงบประมาณแผ่นดิน

การประเมินผลโครงการสาธารณะ

การวางแผนและการจัดการโครงการ

วิธีการวิเคราะห์นโยบาย

กระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศไทย

สัมมนาการพัฒนาชนบทไทยกับการบริหารงานรัฐบาล

สัมมนา ระบบราชการไทย

สัมมนาการจัดการรัฐวิสาหกิจไทย

สัมมนาการจัดการและการพัฒนาเมืองในประเทศไทย

สภาวะแวดล้อมกับการบริหารรัฐกิจไทย

รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย

ทั้งนี้ วิชาการวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์ ยังคงเป็นวิชาบังคับและ

การประเมินผลโครงการสาธารณะ การวางแผนและการจัดการโครงการ วิธีการวิเคราะห์นโยบาย กระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยังคงเป็นวิชาเลือก

ในปีเดียวกัน ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิด หลักสูตรปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตภาคนอกเวลาราชการ (ภาคค่ำ) เพื่อให้ นักบริหารเข้ามศึกษาโดยไม่ต้องลาศึกษาต่อ อาจกล่าวได้ว่าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแห่งแรกที่เปิดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ การศึกษาภาคค่ำกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหาร ดังนั้น หลักสูตรจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้ครอบคลุมความสามารถในการนำวิทยาการจัดการขั้นสูงไปประยุกต์ใช้กับหน้าที่การงานของมหาบัณฑิตด้วย (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530: 1) ในขณะที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้เปิดภาคพิเศษตามมาและเริ่มขยายการศึกษาออกไปยังภูมิภาคเริ่มพ.ศ. 2535 การขยายตัวของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการกระจายตัวการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทยในระยะต่อมา

### 3.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

#### ปริญญาตรี

หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่า “เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทั่วไปทางการเมือง การปกครอง การบริหารของไทย และของต่างประเทศในเชิงเปรียบเทียบ นอกจากนั้นยังมุ่งให้มีความรู้ทางทฤษฎี วิธีการและแนววิธีการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ การวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในสังคมที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527: ธ.1)

หลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาบังคับทั่วไป 30 หน่วยกิต วิชาเลือกอื่นๆ ที่ไม่ใช่รัฐประศาสนศาสตร์ 78 หน่วยกิต วิชาบังคับสาขารัฐประศาสนศาสตร์ 30 หน่วยกิต รายวิชาในหลักสูตร เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีองค์การ จิตวิทยาการบริหาร การจัดระบบงาน ระบบบริหารราชการไทย การบริหารงานบุคคล แรงงานสัมพันธ์ การบริหารงานคลัง การงบประมาณ นโยบายสาธารณะและการวางแผน การปกครองท้องถิ่น การบริหารรัฐวิสาหกิจ การบริหารการพัฒนา

ข้อสังเกตหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า วิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผน ปรากฏขึ้น ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่ปรากฏมาก่อน

#### ปริญญาโท

หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ค่อนข้างกว้าง ไม่ได้มีการเขียนไว้อย่างชัดเจนว่าต้องการผลิต อาจารย์ นักวิจัย หรือนักบริหาร แต่มีลักษณะเด่น คือ มีการระบุว่า “ผู้สำเร็จการศึกษาควรมีลักษณะที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม รู้จักศึกษาหาความรู้และสามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาและลักษณะของสังคมกำลังพัฒนา สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ไม่ว่าจะในรูปแบบการพูดหรือการเขียน” (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521 อ้างถึงในศุภชัย ยาวะประภาส, 2528: 144)



พ.ศ. 2516 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดสอนปริญญาโททางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ แต่กลับไม่ปรากฏวิชานโยบายสาธารณะ หลักสูตรดังกล่าว มีจำนวนหน่วยกิตรวม 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาบังคับ 15 หน่วยกิต ได้แก่ เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ขอบข่ายและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ การคลังและงบประมาณ สัมมนาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ สัมมนาการบริหารการพัฒนา และวิชาเลือก 15 หน่วยกิต ในกรณีที่<sup>1</sup>ไม่ทำวิทยานิพนธ์ต้องเลือกเรียนวิชาระดับสูง (รหัส 700) ในกลุ่มสาขาบริหารรัฐกิจ 9 หน่วยกิต และต้องเสนอสารนิพนธ์ 1 เรื่อง

### 3.3 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในช่วงนี้มีการปรับปรุงหลักสูตรพ.ศ. 2522 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ “การผลิตมหาบัณฑิตในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีมาตรฐานความรู้ระดับสูง เพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศขององค์การภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่จะเป็นนักบริหารระดับกลางหรือระดับสูง รวมทั้งวิทยากร นักวิเคราะห์ และนักวิจัย” (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522: 137)

หลักสูตรมหาบัณฑิตของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 แผน คือ แผน ก. มุ่งเน้นด้านทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย เพื่อมุ่งผลิตผู้ที่จะเป็นอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และนักวิจัย ส่วนแผน ข. มุ่งผลิตผู้ที่มีความสามารถให้ออกปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชน

เนื้อหาวิชาแผน ก. แยกออกเป็น 7 สาขา ได้แก่ การบริหารองค์การและการจัดการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง นโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ การบริหารชุมชนเมือง การพัฒนาและการบริหารชุมชนชนบท และการบริหารงานตำรวจ ด้วยเหตุผลที่ว่าแนวโน้มของวิชาการจะเน้นเรื่องวิชาชีพมากขึ้น (professional approach) (คณะรัฐประศาสนศาสตร์, 2548: 75)

รายวิชา ประกอบด้วย วิชาเสริมพื้นฐาน ได้แก่ วิชาวิธีดำเนินการทางสถิติ สำหรับการบริหารรัฐกิจ ระบบสังคมและระบบการเมืองไทย ระบบเศรษฐกิจของไทย หมวดวิชาหลัก ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการคลัง ทฤษฎีองค์การและกระบวนการจัดการ การบริหารงานบุคคลในราชการไทย นโยบายสาธารณะและการวางแผน การวิจัยดำเนินงานสำหรับการบริหารรัฐกิจ และพบว่าวิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผน อยู่ในหมวดวิชาหลัก และมีวิชาเลือก 9 หน่วย

แผน ข. ประกอบด้วย แผน ข. ทำวิทยานิพนธ์และแผน ข. ไม่ทำวิทยานิพนธ์ แผน ข. ทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาต้องศึกษาวิชาเอก 6-9 หน่วย สำหรับแผน ข. ที่ไม่ทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาต้องศึกษาวิชาเอก 12-15 หน่วยกิต (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2528: 150)

ช่วงนี้คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิด การศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการพัฒนาขึ้นในภาค 1 ปีการศึกษา 2527<sup>4</sup> (ภาค ภาษาไทย) ประกอบด้วย 4 สาขา ได้แก่ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาชนบท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาเมือง สาขาวิชาการพัฒนาระบบการบริหาร

นอกจากนั้น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังเปิดหลักสูตรปริญญาโทภาค พิเศษในภาค 2 ปีการศึกษา 2530 มี 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม (สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551)

ในช่วงยุคหลังสงครามเย็นนี้ ถือได้ว่าเป็นช่วงที่การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ของไทยได้เกิดปรากฏการณ์สำคัญๆ ดังนี้

- 1) การเกิดขึ้นของวิชา “นโยบายสาธารณะ” อย่างแท้จริง
- 2) การเปิดหลักสูตรปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยใช้ชื่อปริญญาว่า รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- 3) การเปิดหลักสูตรปริญญาโทนอกเวลาราชการ
- 4) การเปิดปริญญาเอกด้านการบริหารการพัฒนาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 5) การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยจำกัดการรับใน ภูมิภาค และมหาวิทยาลัยเปิด

ทั้งนี้ในข้อ 1-3 เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการ ขยายตัวของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์อย่างสูงในช่วงนี้เป็นไปโดยได้รับผลพวงจากการ ขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาของไทยนั่นเอง

### 3.4 สรุป

ช่วงปีพ.ศ. 2521-2530 ปัจจัยด้านการบริหาร กล่าวคือ การขยายตัวของ สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และการมีวิชานโยบาย สาธารณะและการวางแผน เป็นตัวชี้ถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นของวิชานี้ นอกจากการขยายตัวของ สถาบันอุดมศึกษาแล้ว การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการอุดมศึกษา ได้เปิดโอกาสให้ การศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ขยายตัวพร้อมๆ ไปด้วยกับการขยายตัวของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิชาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะย่อมมีการขยายตัวตามไปด้วย ในช่วงนี้อิทธิพลของแนวคิด ประชาธิปไตยมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรมีการ

<sup>4</sup> ชื่อปริญญาเอกของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ใช้ชื่อว่า พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือ พบ.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญา อักษรย่อปริญญา ครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะของสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2512 เล่ม 86 ตอน 55 ก 17 มิถุนายน พ.ศ. 2512

ปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ดังเช่น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ให้ความสำคัญกับวิชาบังคับ ก็เปลี่ยนมาสู่การให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐาน เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยทั้งสองไม่แตกต่างกันมากนัก แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปมากคือวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทั้งสองจากเดิมที่ผลิตเพื่อไปทำงานในกระทรวงมาเป็นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจสังคม สามารถชี้ปัญหา เสนอแนะการแก้ปัญหาสังคม ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองได้ วัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นวัตถุประสงค์ที่กว้างกว่าเดิมอย่างมาก เมื่อพิจารณารายวิชาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยทั้งสองพบว่า วิชาที่เรียนเหมือนกันคือ หลักสูตรรัฐศาสตร ระบบบริหารงานของไทย/ระบบราชการไทย กระบวนการงบประมาณของไทย ทฤษฎีองค์การ แรงงานสัมพันธ์ และปัญหาการบริหารงานบุคคลของไทยปัจจุบัน ในขณะที่รายวิชาอื่นๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเน้นไปที่วิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ค่อนข้างมาก และหนึ่งในนั้นปรากฏวิชา “นโยบายสาธารณะ” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมีการแบ่งวิชาเอกออกเป็นวิชาด้านการคลังและบุคคล ในขณะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่กำหนดวิชาเอก การเรียนการสอนให้ความสำคัญกับการบริหารงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ท้องถิ่นและองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งผลิตเพื่อป้อนหน่วยงานต่างๆ แต่หน่วยงานที่ผลิตไปป้อนนั้นกว้างขวางกว่าสมัยก่อนหน้านี้นี้ที่มุ่งเน้นเฉพาะหน่วยงานของรัฐเท่านั้น (ตารางที่ 4.5 ภาคผนวก)

ในระดับปริญญาโท เมื่อเปรียบเทียบหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า

แผน ก. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด (45 หน่วยกิต) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนหน่วยกิตน้อยที่สุด (36 หน่วยกิต) อย่างไรก็ตาม วิชาบังคับของมหาวิทยาลัยทั้งสองเท่ากัน ต่างกันที่จำนวนหน่วยกิตในวิชาเลือกและวิทยานิพนธ์สำหรับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ได้แบ่งแยกเป็นแผน ก. หรือ แผน ข.

แผน ข. พบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนหน่วยกิต (48 หน่วยกิต) มากกว่าแผน ก. ของตนเองและมากกว่าหน่วยกิตของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (45 หน่วยกิต) สิ่งที่แตกต่างอย่างมากคือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์กำหนดให้มีวิชาพื้นฐาน แต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่กำหนดไว้ (ตารางที่ 4.6 ภาคผนวก)

รายวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เหมือนกัน ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจของไทย ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ องค์การและการจัดการ วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการงานบุคคลภาครัฐ การบริหารงานคลังสาธารณะในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับวิชานโยบายสาธารณะค่อนข้างมากดังจะเห็นได้จากรายวิชาด้านนี้ที่มีจำนวนมาก เช่น การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ วิธีการวิเคราะห์นโยบาย การ

ประเมินผลโครงการสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กลับให้ความสำคัญต่อหมวดวิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาระบบสังคมและระบบการเมืองไทย ระบบเศรษฐกิจของไทย วิธีดำเนินการทางสถิติสำหรับการบริหารรัฐกิจ สำหรับวิชาด้านนโยบายของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เรียกว่า วิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน

อนึ่ง รายวิชาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ปรากฏข้อมูล

#### 4.5 ช่วงระหว่างพ.ศ. 2531-2540 : ช่วงเบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยในช่วงพ.ศ. 2531-2540 ได้แก่ ปัจจัยการเมือง และปัจจัยการบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ปัจจัยการเมือง

การยกฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีระบบบริหารจัดการในรูปวิทยาลัยวิชาการศึกษาในรูปแบบวิทยาเขตมีมาจนถึง พ.ศ.2533 รวมเวลา 16 ปี หลังจาก พ.ศ.2533 วิทยาเขตแต่ละแห่งเริ่มแยกออกไปเป็นมหาวิทยาลัยโดยมีการบริหารจัดการและงบประมาณเป็นของตนเอง ได้แก่ พ.ศ. 2533 วิทยาเขตบางแสนและวิทยาเขตพิษณุโลก ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พ.ศ. 2536 มีการยุบรวมวิทยาเขตปทุมวัน บางเขน และประสานมิตรเข้าเป็นวิทยาเขตกลาง พ.ศ. 2537 วิทยาเขตมหาสารคาม ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ.2539 วิทยาเขตสงขลา ยกฐานะเป็นเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ

นอกจากนั้น วิทยาลัยครูได้รับการเปลี่ยนแปลงมาเป็นสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 การเกิดขึ้นของสถาบันราชภัฏได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการขยายตัวหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ออกไปยังภูมิภาคให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เริ่มจากวิทยาลัยครูอุดรดิตต์ (ชื่อในขณะนั้น) หลังจากที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติ วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ต่อมาพ.ศ. 2527 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติ วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 สำระสำคัญ กำหนดให้วิทยาลัยครู เป็นสถาบันศึกษา และวิจัยทางการสอนวิชาการต่างๆ และผลิตครู ถึงระดับปริญญาตรี ทำให้วิทยาลัยครู มีฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา หรือ มหาวิทยาลัย และได้เปิดสอน วิชาการสาขาอื่น ในระดับอนุปริญญา เพิ่มขึ้น

##### 2. ปัจจัยการบริหาร

###### 2.1 การขยายตัวของอุดมศึกษาไทย

ในช่วงนี้ ประเทศไทยอยู่ภายใต้รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ.2530-2534) สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตอย่างมาก แม้ว่าความผันผวนทางการเมืองจะนำไปสู่การรัฐประหารในพ.ศ.2534 และนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเป็นรัฐบาลภายใต้การนำ

ของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน และนายชวน หลีกภัย การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสูงนั้นนำมาสู่การขยายตัวของสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ดังนี้

### 2.1.1 การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ในช่วงนี้ปรากฏว่ามีการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีกหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต (2533) วิทยาลัยเกษมบัณฑิตศึกษานะเป็นมหาวิทยาลัย (2535) มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย (2539) วิทยาลัยเกริกศึกษานะเป็นมหาวิทยาลัย (2538) และวิทยาลัยรัชต์ภาคย์ (2536) รวมทั้งพบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการเปิดสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมีด้วยกัน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เปิดสอนพ.ศ.2535 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เปิดสอนพ.ศ.2537 มหาวิทยาลัยสยาม เปิดสอนพ.ศ.2540 และวิชานโยบายสาธารณะถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรมหาวิทาลัยเกษมบัณฑิตชื่อว่า การวิเคราะห์การบริหารและประเมินโครงการ และของมหาวิทยาลัยศรีปทุมภายใต้ชื่อว่า การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผน สำหรับหลักสูตรในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเปิดการเรียนการสอนในช่วงนี้

### 2.1.2 การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ช่วงนี้ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐขยายตัวไปสู่ภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขยายตัวไปที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พ.ศ.2539 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 26 กุมภาพันธ์ 2551) พ.ศ.2529 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ<sup>5</sup> แต่ละวิทยาเขตแยกเป็นสถาบันอุดมศึกษาอิสระเพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานทางการศึกษาของแต่ละสถาบัน รวมทั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือยังได้ขยายโอกาสทางการศึกษาไปยังจังหวัดปราจีนบุรี ในพ.ศ. 2538 ด้วย (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 27 มีนาคม พ.ศ.2551)

สำหรับสถาบันราชภัฏนั้น การขยายตัวการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันราชภัฏเริ่มพ.ศ. 2533 โดยวิทยาลัยครุศาสตรบัณฑิตร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดสอนปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ เป็นรุ่นแรก ตามโครงการ NIDA-

<sup>5</sup> ในพ.ศ. 2514 ได้มีการรวมวิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ วิทยาลัยเทคนิคธนบุรีและวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี จัดตั้งเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูง ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า” สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการการบริหารงานของสถาบันแบ่งออกเป็น 3 วิทยาเขต ตามสถานที่ตั้งจนถึงพ.ศ. 2517 มีพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ให้โอนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง 3 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตพระนครเหนือ และวิทยาเขตธนบุรี มาสังกัดทบวงวิทยาลัย



UTC ซึ่งเป็นความร่วมมือกันด้านการใช้สถานที่และการพัฒนาอาจารย์ให้กับวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ในระดับปริญญาตรี

ในระดับปริญญาตรีโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ<sup>6</sup> เป็นโปรแกรมวิชาที่สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ได้ริเริ่มพัฒนาหลักสูตรมาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 และได้รับการอนุมัติหลักสูตรจากสภาการฝึกหัดครูขณะนั้น โดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ได้รับรองคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 4 ปี ตามระเบียบเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2537 คือปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มีผลทำให้สถาบันราชภัฏต่างๆ ได้ดำเนินการเปิดสอนนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551) เนื่องจากขณะนั้นสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคลเดียวกัน สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์เปิดสอนโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาตรีนับตั้งแต่ พ.ศ. 2538 และวิชานโยบายสาธารณะถูกบรรจุเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันราชภัฏภายใต้ชื่อนโยบายสาธารณะและการวางแผน ในวิชาบังคับ และวิชาการวิเคราะห์นโยบาย การวิเคราะห์และประเมินโครงการ การประเมินผลโครงการ เป็นวิชาเลือก

ในขณะเดียวกันสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการขยายตัวไปยังภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง นอกจากความร่วมมือกับวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ในพ.ศ.2535 แล้ว ยังร่วมมือกับวิทยาลัยครุนครราชสีมา เปิดการสอนหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ในส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2534 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ยังได้ขยายการสอนไปที่ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปีเดียวกันขยายการเปิดสอนไปยังอุบลราชธานี ลำปาง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และพ.ศ. 2537 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ขยายการเปิดสอนไปยังภูเก็ตและอุดรธานี รวมทั้งขยายไปยังลำพูน พิษณุโลก นครราชสีมา อุบลราชธานี ชลบุรี สุราษฎร์ธานี และ สงขลา (อ.หาดใหญ่) ในปีการศึกษา 2536 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขยายการเรียนการสอนในภาคพิเศษซึ่งเริ่มเปิดสอนที่กรุงเทพฯ ไปศูนย์สี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และภาค 2 ปีการศึกษา 2540 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ขยายขอบเขตของการให้บริการทางการศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติโดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกทางด้านการบริหารการพัฒนา

ในช่วงนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการตั้งสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติในต่างจังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี (2538) อุทัยธานี (2538) นครราชสีมา(2538) นครศรีธรรมราช (2538) อำนาจเจริญ (2538) นครพนม (2539) และ แพร่ (2539)

## 2.2 การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

<sup>6</sup> พ.ศ. 2538 มีประกาศพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ส่งผลให้วิทยาลัยครูเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ



ช่วงนี้ประเทศไทยมีการออกพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 ดังเช่นตัวอย่างของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการยุบรวมกองแผนงานและศูนย์สารสนเทศ และจัดตั้งขึ้นเป็น “สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” อยู่ในสำนักงานปลัดกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา, 2535: 1-4) ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของการมีวิชานโยบายสาธารณะในมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งเป็นการผลิตคนไปทำงานในกองแผนงาน โดยในช่วงนี้มีการยกฐานะขึ้นเป็นสำนัก

### 3. พัฒนาการ

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นผู้บุกเบิกการศึกษาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงแรก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เข้าสู่การปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

#### 3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

##### ปริญญาตรี

ในช่วงนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็มีการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ.2532 โดยนักศึกษาต้องลงทะเบียนไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิต แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์รวม 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาการศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
วิชาบังคับคณะ	30	หน่วยกิต
วิชาบังคับสาขา	40	หน่วยกิต

วิชาเลือกในสาขาแบ่งเป็น 2 สาย ให้เลือกเพียง 1 สาย ได้แก่

1) สายการบริหารงานคลัง	24	หน่วยกิต
2) สายบริหารงานบุคคล	24	หน่วยกิต

วิชาเลือกเสรี 14 หน่วยกิต

วิชาเลือกเสรีประกอบด้วยวิชาเลือกของภาควิชา วิชาในคณะหรือนอกคณะก็ได้ แต่ห้ามเป็นวิชาเชิงปฏิบัติการ เช่น ว่ายน้ำ เทนนิส เต้นรำ ฯลฯ

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีวิชาบังคับสาขาชื่อวิชานโยบายสาธารณะและวิชานโยบายสาธารณะนี้ได้กลายเป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาแกนของภาควิชาการปกครอง ขณะที่เดิมวิชานี้ไม่ปรากฏในภาควิชาการปกครอง เหตุผลเพราะว่ามีนิสิตภาควิชาการปกครองมาลงทะเบียนเรียนจำนวนมากจนภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ขอให้เปิดวิชานโยบายสาธารณะเอง

พ.ศ.2540 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้ง มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4 ข้อด้วยกัน ได้แก่ (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540:1-2)

1) ให้สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับปฏิบัติงานได้ในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้จะต้องเรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และสามารถเปรียบเทียบเป็นเป็นจริงเหล่านั้นกับทฤษฎี

2) ให้มีความรู้ทางวิชาการเฉพาะสาขาที่ตนเลือกศึกษา มีความทันสมัยและลึกซึ้งพอที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปทั้งในและนอกประเทศได้ มีความเข้าใจในทางวิชาการพอที่จะเป็นผู้นำในสาขาวิชาเหล่านั้น มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ และมีวิสัยทัศน์ และโลกทัศน์ที่กว้างไกลอันจะนำไปสู่การมีความคิดริเริ่ม

3) ให้มีความรู้ทั้งในด้านกว้างและด้านลึก โดยเฉพาะในสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ความคล่องตัวมากขึ้นในการเลือกอาชีพ และการศึกษาต่อในอนาคต

4) ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและมีศีลธรรมอันดี

ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตรวมยังคงไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิต วิชาในภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ปีการศึกษา 2540 ประกอบด้วย

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

วิชาบังคับคณะ 39 หน่วยกิต

วิชาบังคับสาขา 48 หน่วยกิต

วิชาเลือกให้นิสิตเลือกเรียนเพียง 1 กลุ่ม จาก 3 กลุ่ม วิชา 15 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาบริหารงานคลัง กลุ่มวิชาบริหารงานบุคคล และกลุ่มวิชานโยบายและการวางแผน

วิชาเลือกเสรี 8 หน่วยกิต

วิชานโยบายสาธารณะไม่ปรากฏในสาขาการปกครอง แต่ปรากฏวิชาบังคับของภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ และมีการเพิ่มวิชาเลือก การมีวิชาเลือกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม (เดิมหลักสูตรในพ.ศ. 2532 กลุ่มวิชาเลือกมีเพียง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาการบริหารงานคลังและกลุ่มวิชาการบริหารงานบุคคล) ได้แก่ กลุ่มวิชาการบริหารงานบุคคล กลุ่มวิชาการบริหารงานคลังและที่สำคัญคือ กลุ่มวิชานโยบายและการวางแผน ประกอบไปด้วยวิชา การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การกำกับติดตามและประเมินผล กระบวนการนโยบายและการพัฒนาประเทศ กระบวนการจัดการงบประมาณของรัฐ และการวางแผนและศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541: 42-44) ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของวิชานโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง

### ปริญญาโท

ในระดับปริญญาโท ไม่ปรากฏหลักฐานการปรับปรุงหลักสูตรของภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังคงใช้หลักสูตรพ.ศ. 2530

### 3.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

#### ปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีพ.ศ. 2540 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร “เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางรัฐศาสตร์ ทั้งทางด้าน ทฤษฎีและการปฏิบัติ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถ ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเป็นผู้มี คุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย บัณฑิตจะได้รับการศึกษาทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การบริหารรัฐกิจ และการระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการศึกษาใน เชิงสหวิชา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการค้นคว้าและการทดลองปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพที่เลือกใน หน่วยงานของรัฐและเอกชน” (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540: 47)

เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วยหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาพื้นฐานทั่วไป	30	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะด้าน	102	หน่วยกิต
วิชาแกนของคณะ	24	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะสาขา	24	หน่วยกิต
วิชาเลือกในสาขา	12	หน่วยกิต
วิชาบังคับนอกคณะ	18	หน่วยกิต
วิชาโทหรือวิชาเลือก	24	หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	3	หน่วยกิต

สำหรับสาขาวิชาบริหารรัฐกิจ ประกอบด้วยวิชา รวม 8 วิชา ได้แก่

- ทฤษฎีองค์การ
- การบริหารบุคคลในภาครัฐกิจ
- การบริหารงบประมาณและการคลังสาธารณะ
- กระบวนการนโยบายสาธารณะไทย
- วิทยาการบริหาร
- การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ
- การบริหารการพัฒนา
- การบริหารโครงการ

ทั้งนี้ วิชากระบวนการนโยบายสาธารณะและวิทยาการบริหารโครงการเป็นวิชา เฉพาะสาขา ส่วนวิชาเลือกในสาขา ได้แก่ การประเมินผลโครงการ

## ปริญญาโท

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบด้วย หลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคค่ำ และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจ สำหรับนักบริหาร

หลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคค่ำ หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 42 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก.และแผน ข. แผน ก. ลงทะเบียนรายวิชา จำนวน 30 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต แผน ข. ลงทะเบียนรายวิชา 42 หน่วยกิต ประกอบด้วย

รายวิชาบังคับร่วม

ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

สัมมนาปัญหาการเมืองการปกครองของไทย

มิติเศรษฐกิจและสังคมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วิชาบังคับเฉพาะสาขา ได้แก่ สาขาวิชาการปกครอง สาขาวิชาระหว่างประเทศ และการทูต และสาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ ประกอบด้วย วิชาการคลังและงบประมาณ สัมมนาการบริหารงานบุคคล สัมมนาทฤษฎีองค์การ และขอบข่ายและพัฒนาการวิชารัฐประศาสนศาสตร์

วิชาบังคับเลือก (เฉพาะแผน ข.) เลือกศึกษาวิชาระดับ 700 ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต ไม่เกิน 6 หน่วยกิต สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ ได้แก่ การศึกษาเฉพาะเรื่องการบริหารรัฐกิจ 1 การศึกษาเฉพาะเรื่องการบริหารรัฐกิจ 2 หรือ การศึกษาเฉพาะเรื่องการบริหารรัฐกิจ 3

วิชาเลือก แผน ก. เลือกจากในสาขา นอกสาขาหรือนอกคณะจำนวน 9 หน่วยกิต จากวิชาระดับ 600 แผน ข. เลือก 15-18 หน่วยกิต จากวิชาเลือกในสาขาทั้งหมดหรือระดับ 600 นอกสาขาหรือนอกคณะได้ แต่ไม่เกิน 9 หน่วยกิต

ทั้งนี้มีวิชาการวางแผนพัฒนาและการบริหารโครงการ นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบายเป็นวิชาเลือก

พ.ศ.2532 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจสำหรับนักบริหาร หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรเร่งรัดเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ๆ รายวิชาที่ศึกษาใช้รายวิชาเดียวกับหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มปป.: 267-271 และ 306)

### 3.3 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ปรับปรุงหลักสูตรถึง 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2532 และครั้งที่ 2 พ.ศ.2538

## การปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 1

การปรับปรุงหลักสูตรพ.ศ.2532 ยังคงใช้ชื่อว่าหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2532: 2)

1) เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง มีความคล่องตัวและสอดคล้องกับการขยายตัวของคณะ และสาขาวิชาต่างๆ ในปัจจุบันและอนาคต

2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ ให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความก้าวหน้าของประเทศ และมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาครัฐวิสาหกิจต่างๆ

โครงสร้างหลักสูตร หน่วยกิตรวม 48 หน่วยกิต ประกอบด้วย

### 1) แผน ก.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

- กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ
- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์
- ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์

หมวดวิชาหลัก

- กลุ่มวิชาหลักทางรัฐประศาสนศาสตร์ 18 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาระเบียบวิธีวิจัย 6 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเสริมวิชาหลัก 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก

- กลุ่มวิชาบังคับ 6-12 หน่วยกิต

หมวดวิทยานิพนธ์ 9 หน่วยกิต

### 2) แผน ข.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

- กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ
- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์
- ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์

หมวดวิชาหลัก

- กลุ่มวิชาหลักทางรัฐประศาสนศาสตร์ 18 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาระเบียบวิธีวิจัย 6 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเสริมวิชาหลัก 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก

-กลุ่มวิชาบังคับ 9-15 หน่วยกิต

-กลุ่มวิชาเลือกในวิชาเอก 0-6 หน่วยกิต

เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร เนื่องจากการเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2522 เพื่อผลิตอาจารย์และนักบริหาร แบ่งเป็นแผน ก. และ แผน ข. แต่ในความเป็นจริงไม่ปรากฏมีนักศึกษาเลือกแผน ก. ดังนั้น หลักสูตรใหม่จึงได้ปรับแผน ก. ใหม่โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาเอกหนึ่งได้ระหว่าง 6-12 หน่วยกิตและลงทะเบียนสำหรับวิทยานิพนธ์ได้ 9 หน่วยกิต ในขณะที่นักศึกษาแผน ข. (ไม่ทำวิทยานิพนธ์) จะต้องเรียนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาเอกหนึ่ง ระหว่าง 15-21 หน่วยกิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์จึงปรับหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริงและสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ หลักสูตรแบ่งวิชาเอกออกเป็น 7 สาขาวิชา ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารงานคลัง นโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ การบริหารการพัฒนาเมือง การบริหารการพัฒนาชนบท และการบริหารงานยุติธรรม จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนชื่อวิชาไปบ้างจากหลักสูตรพ.ศ.2522 อย่างไรก็ตามยังคงมีวิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับของทุกสาขา

รายวิชาในสาขาวิชาเอกนโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ ประกอบด้วยวิชา การนำนโยบายไปปฏิบัติ การวิเคราะห์โครงการ การบริหารโครงการ การประเมินผลโครงการ และวิชาสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารโครงการ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533: 22)

### การปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 2

การปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 2 พ.ศ. 2538 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่มีการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงครั้งนี้เป็นการปรับปรุงเพื่อแยกหลักสูตรภาคปกติออกจากภาคพิเศษ หลักสูตรภาคปกติมีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดขอบเขตของเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาเอกต่างๆ ทุกสาขาวิชาเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนหลักสูตรภาคพิเศษได้บูรณาการองค์ความรู้ในสาขาวิชาเอกต่างๆ รวมกันโดยไม่แบ่งออกเป็นสาขาวิชาเอก

### หลักสูตรภาคปกติ

องค์ประกอบหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1) แผน ก.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

หมวดวิชาหลัก 30 หน่วยกิต

-กลุ่มวิชาหลักทางรัฐประศาสนศาสตร์ 24 หน่วยกิต

-กลุ่มวิชาระเบียบวิธีวิจัย 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก 6 หน่วยกิต



การสอบข้อเขียนพิสดาร

การสอบปากเปล่า

2) แผน ข.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

หมวดวิชาหลัก

-กลุ่มวิชาหลักทางรัฐประศาสนศาสตร์ 24 หน่วยกิต

-กลุ่มวิชาระเบียบวิธีวิจัย 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก

-กลุ่มวิชาบังคับ 9-15 หน่วยกิต

-กลุ่มวิชาเลือก 0-6 หน่วยกิต

สาขาวิชาของวิชาเอกมีการลดลงเหลือ 6 สาขา ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินและการคลัง การบริหารโครงการและนโยบาย การบริหารงานท้องถิ่นและการจัดการเมืองใหม่ และการบริหารงานยุติธรรม

นอกจากนั้น มีการแก้ไขรายละเอียดขอบเขตของเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาเอกต่างๆ ทุกสาขา ส่วนหลักสูตรภาคพิเศษได้บูรณาการองค์ความรู้ในสาขาวิชาเอกต่างๆ รวมกันโดยไม่แบ่งออกเป็นสาขาวิชาเอก (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

อย่างไรก็ตามวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนยังคงเป็นวิชาบังคับและวิชาเอกการบริหารโครงการและนโยบาย มีการปรับเปลี่ยนสาระสำคัญไปบ้าง โดยเฉพาะวิชาการบริหารโครงการ พ.ศ. 2532 มีสาระสำคัญคือ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533: 33-34)

“ศึกษาหลักการ วิธีการ และปัญหาในการบริหารโครงการ โดยเฉพาะวิธีจะทำให้การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปอย่างได้ผล นับตั้งแต่การแสวงหาการยอมรับ การวางแผน การจัดรูปหน่วยงาน บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการโครงการ ตลอดจนการควบคุมติดตามความก้าวหน้า การรายงานผล การจัดระบบข่าวสารและการป้อนกลับ โดยเน้นโครงการของไทยเป็นกรณีตัวอย่าง”

โดยหลักสูตรในปีพ.ศ. 2538 มีการปรับแก้เป็น (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538: 28)

“ศึกษาการบริหารโครงการในบริบทของกระบวนการนโยบาย และการบริหารการพัฒนา โดยเน้นปรัชญาของการบริหารโครงการขององค์กรขนาดใหญ่ สภาพปัญหาที่จำเป็นต้องมีการบริหารโครงการในรูปแบบใหม่ แนวทางการบริหารโครงการ ขั้นตอนและปัญหาของการบริหารโครงการทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค พฤติกรรมของผู้ปฏิบัติในระดับล่าง

วิธีการที่ทำให้การบริหารโครงการเป็นไปได้อย่างได้ผล บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงและผู้จัดการโครงการในการบริหารโครงการ การบูรณาการโครงการ เทคนิค และเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมและติดตามความก้าวหน้าโครงการ ตลอดจนการควบคุมติดตามความก้าวหน้า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและหรือความล้มเหลวในการบริหารโครงการ จากกรณีของไทยและต่างประเทศ ตลอดจนการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการทั้งในระบบปิดและระบบเปิด”

นอกจากนั้น คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ขยายขอบเขตของการให้บริการทางการศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติโดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกทางด้านการบริหารการพัฒนา ปีการศึกษา 2536 หลักสูตรนานาชาติมี 4 สาขาวิชาเอก Public Policy, Administration Development, Urban and Rural Administration และ Environmental Administration

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังเปิดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาโทพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง เริ่มการสอนภาคปกติในภาค 2 ปีการศึกษา 2539 หลักสูตรปริญญาโทพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วยหลักสูตรภาคปกติและภาคพิเศษ

หลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนมหาบัณฑิต (ภาคปกติ) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทางด้านจัดการเกี่ยวกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างกิจกรรมทั้งสองภาค ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการลงทุน การแข่งขันสูงซึ่งมีผลกระทบต่อภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเทคนิคการบริหารใหม่ๆ ได้ผลักดันให้นักบริหารจำเป็นที่จะต้องแสวงหาความรู้ ทักษะวิทยาการต่างๆ เพื่อปรับปรุง การบริหารในหน่วยงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ โดยมีหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 45 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1) แผน ก.

ศึกษามหาบัณฑิตพื้นฐาน 2 วิชา (ไม่นับหน่วยกิต)

ศึกษารายวิชาในหมวดวิชาการจัดการ 9 วิชา 27 หน่วยกิต

ศึกษารายวิชาในหมวดวิชาสิ่งแวดล้อมทางการบริหารและเครื่องมือ 2 วิชา

6 หน่วยกิต

สอบข้อเขียนพิสดาร

วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต

2) แผน ข.

ศึกษามหาบัณฑิตพื้นฐาน 2 วิชา (ไม่นับหน่วยกิต)

ศึกษารายวิชาในหมวดวิชาการจัดการ 10 วิชา 30 หน่วยกิต

ศึกษารายวิชาในหมวดวิชาสิ่งแวดล้อมทางการบริหารและเครื่องมือ 5 วิชา  
15 หน่วยกิต

สอบข้อเขียนพิสดารและสอบปากเปล่า

ข้อสังเกต หลักสูตรดังกล่าว ไม่ปรากฏวิชาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

หลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนมหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) หน่วย  
กิตไม่ต่ำกว่า 45 หน่วยกิต ศึกษารายวิชาในหมวดวิชาการจัดการ 10 วิชา จำนวน 30 หน่วยกิต ศึกษา  
รายวิชาในหมวดวิชาสิ่งแวดล้อมทางการบริหารและเครื่องมือในการวิเคราะห์ 5 วิชา จำนวน 15  
หน่วยกิต สอบข้อเขียนพิสดารและสอบปากเปล่า

ข้อสังเกต หลักสูตรดังกล่าว ไม่ปรากฏวิชาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

เช่นเดียวกันกับหลักสูตรปกติ

#### 3.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

หลักสูตร โปแกรมบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราช  
ภัฏอุดรดิตถ์ ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2537 แต่ไม่ปรากฏรายละเอียดหลักสูตรเนื่องจากสูญหายไปเมื่อ  
ครั้งน้ำท่วมมหาวิทยาลัย (สมพิศ สุขแสน, สัมภาษณ์)

#### 3.5 มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม เปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนัก  
บริหาร พ.ศ. 2537 (มหาวิทยาลัยศรีปทุมไม่ได้จัดการเรียนการสอนรัฐประศาสนศาสตรระดับ  
ปริญญาตรี) องค์ประกอบของหลักสูตร มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ประกอบด้วย

##### 1) แผน ก.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

หมวดวิชาหลัก 24 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก 12 หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต

##### 2) แผน ข.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

หมวดวิชาหลัก 24 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก 9 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือก 9 หน่วยกิต

สารนิพนธ์ 6 หน่วยกิต

สอบประมวลความรู้

การสอบปากเปล่า

หมวดวิชาเสริมพื้นฐานได้แก่ คณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ สังคม วิทยามานุษยวิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษ แบบเข้ม

หมวดวิชาหลัก ได้แก่ ระบบสังคม เศรษฐกิจและการเมืองไทย ทฤษฎีองค์การ และการจัดการ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์และจริยธรรมทางการบริหาร การบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารงานคลัง รัฐบาล นโยบายสาธารณะและการวางแผน สาขาวิชาเอก แบ่งออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขาการบริหารงานบุคคลและสาขานโยบายสาธารณะ

ข้อสังเกต วิชา นโยบายสาธารณะเป็นวิชาหนึ่งในวิชาบังคับและเป็นสาขาวิชาเอกของหลักสูตรด้วย

โดยสรุป ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์
- 2) การยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยที่จำกัดการรับกระจายตัวในภูมิภาคและเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
- 3) การเกิดขึ้นของสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
- 4) การขยายสาขาของมหาวิทยาลัยที่ไม่จำกัดการรับไปยังภูมิภาค
- 5) การขยายหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจำกัดการรับ
- 6) การยกฐานะของกองแผนงานในหน่วยราชการเป็นสำนัก

ข้อสังเกตในช่วงนี้พบว่าการขยายตัวของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

#### 4. สรุป

ช่วงระหว่างพ.ศ. 2531-2540 นับว่าเป็นช่วงการเติบโตของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารเป็นหลัก ประกอบด้วย การขยายตัวของอุดมศึกษาไทย ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการเปิดสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต การยกฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูได้รับการเปลี่ยนแปลงมาเป็นสถาบันราชภัฏ และการขยายตัวไปสู่ภูมิภาค เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปัจจัยด้านการบริหารอีกประการ คือ การออกพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 ตัวอย่างเช่น กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการยุบรวมกองแผนงานและศูนย์สารสนเทศ

และจัดตั้งขึ้นเป็น “สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความสำคัญของการมีวิชา นโยบายสาธารณะในมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งเป็นการผลิตคนไปทำงานใน กองแผนงาน

ผลจากปัจจัยต่างๆ ที่ผลักดันให้เกิดความต้องการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสน ศาสตร์ ประกอบกับความต้องการผู้เชี่ยวชาญไปทำงานด้านนโยบายและแผน ส่งผลให้เกิดการ ปรับตัวของหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนวิชาบังคับนอก คณะ หรือการเรียนรู้ที่กว้าง ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเน้นการศึกษารายวิชาบังคับคณะเพื่อ สร้างความเชี่ยวชาญในสาขาเป็นสำคัญ รายวิชาที่เหมือนกัน ได้แก่ วิชาการเมืองการปกครองไทย ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความรู้ เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองเปรียบเทียบ การบริหารงาน บุคคล นโยบายสาธารณะ ทฤษฎีองค์การ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร แร่งงานสัมพันธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารเงินเดือนและค่าจ้าง ข้อแตกต่างที่ชัดเจน ระหว่างหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คือ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเพิ่มกลุ่มวิชาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์จากเดิมอีก 1 กลุ่มคือ กลุ่มวิชา นโยบายและ แผน นอกเหนือจาก การบริหารงานคลังและการบริหารงานบุคคล ซึ่งชี้ให้เห็นการให้ความสำคัญที่ เพิ่มขึ้นของการศึกษานโยบายสาธารณะ (ตารางที่ 4.7 ภาคผนวก)

#### การศึกษาระดับปริญญาโทในช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก กล่าวคือ

แผน ก. ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์มีการปรับปรุงหลักสูตรเดิม จำนวนหน่วยกิตของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ แผน ก. มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุดคือ 48 หน่วยกิต รองลงมาคือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 42 หน่วยกิต และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 36 หน่วยกิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังคง เอกลักษณะของการมีรายวิชาเสริมพื้นฐานของตนไว้ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในขณะที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเน้นความเชี่ยวชาญโดยมีจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับที่มากกว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แต่น้อยกว่าสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นอกจากนี้พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ความสำคัญกับวิชาเลือกมากกว่าสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ข้อสังเกต หลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์พ.ศ. 2538 กำหนดหน่วยกิตในการทำวิทยานิพนธ์เพียง 9 หน่วยกิต แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นซึ่งระบุไว้ 12 หน่วยกิต (ตารางที่ 4.8 ภาคผนวก)



แผน ข. ภาคปกติ จำนวนหน่วยกิตอยู่ระหว่าง 42-48 หน่วยกิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด คือ 48 หน่วยกิต รองลงมาคือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 45 หน่วยกิต และน้อยที่สุดคือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ 42 หน่วยกิต โครงสร้างของรายวิชาคล้ายคลึงกับแผน ก. ข้อสังเกตคือหลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการกำหนดให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าอิสระเฉพาะเรื่องจำนวน 3 หน่วยกิต ในขณะที่สถาบันอื่นมิได้ระบุไว้ (ตารางที่ 4.8 ภาคผนวก)

แผน ข.ภาคพิเศษ ในช่วงนี้นับว่ามีการขยายตัวของหลักสูตรสำหรับนักบริหาร กล่าวคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการเปิดหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาบริหารรัฐกิจสำหรับนักบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการแยกหลักสูตรภาคปกติและภาคพิเศษออกจากกัน (ตารางที่ 4.8 ภาคผนวก)

รายวิชาที่เหมือนกันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ นโยบายสาธารณะและการวางแผน สัมมนาปัญหาการเมืองการปกครองไทย มิติเศรษฐกิจและสังคมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การบริหารการพัฒนา การประเมินผลบุคคล การบริหารการคลังสาธารณะ การบริหารค่าจ้างและค่าตอบแทน พฤติกรรมองค์กรและการบริหาร การนำนโยบายไปปฏิบัติ (ตารางที่ 4.9 ภาคผนวก)

สำหรับมหาวิทยาลัยศรีปทุมมีรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยิ้มวิไล จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรกลับออกแบบหลักสูตร โดยใช้หลักสูตรภาคพิเศษ พ.ศ. 2537 ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เป็นแม่แบบ (ตารางที่ 4.8 และตารางที่ 4.9 ภาคผนวก)

ช่วงพ.ศ. 2541-2552 เป็นช่วงที่การศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์เติบโตอย่างสูง ดังจะกล่าวต่อไป

#### 4.6 ช่วงระหว่างพ.ศ. 2541-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) : ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะและพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยในช่วงพ.ศ. 2541-ปัจจุบัน (พ.ศ.2552) ได้แก่ ปัจจัยการเมือง ปัจจัยสังคม และปัจจัยการบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ปัจจัยการเมือง

###### 1.1 แนวคิดการปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 เพื่อให้ส่วนราชการสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สำคัญ



ของการปฏิรูปกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ ต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และ แผนปฏิบัติงานเพื่อให้ประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับกำหนดยุทธศาสตร์และการปฏิบัติราชการ เพื่อให้กระทรวงสามารถบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ จึงกำหนดให้มีรูปแบบการบริหาร ใหม่ โดยกระทรวงจัดแยกส่วนราชการจัดตั้งตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและ สอดคล้องกับเป้าหมายที่จะปฏิบัติและกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจงานที่ต้องมีความสัมพันธ์กัน เพื่อ กำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2545:13)

โดยเฉพะอย่างยิ่งมาตรา 71/1 ของระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. ทำหน้าที่ เสนอแนะให้คำปรึกษา คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาระบบราชการ ได้แก่ โครงสร้างระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบ บุคคล ค่าตอบแทนและวิธีการปฏิบัติราชการอื่นๆ เป็นต้น

เมื่อมีการจัดตั้ง ก.พ.ร. ขึ้น ก.พ.ร. ได้ดำเนินการวางระบบงานแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างมาตรฐานการทำงานของส่วนราชการ การปรับปรุงขั้นตอน การลดระยะเวลา และการยกระดับมาตรฐานการให้บริการแก่ประชาชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 การกำหนดยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ พัฒนาระบบราชการ ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

แรงผลักดันของการปฏิรูประบบราชการ เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการ บริหารราชการภายใต้แนวคิดการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นี้เอง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อ องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งยังสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของบัณฑิตและ มหาบัณฑิตที่พึงประสงค์ของส่วนราชการที่ต้องมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวด้วย

## 1.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ช่วงระหว่างพ.ศ.2541 จนถึงปัจจุบัน วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 ส่งผล กระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรุนแรง ประกอบการประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยพ.ศ.2540 และพ.ศ. 2550 รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองมากขึ้น สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญยังกล่าวถึงสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย หน้าที่ ของชนชาวไทย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังให้ความสำคัญเรื่องการมี ส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การกระจาย อำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษา ผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

สาระสำคัญที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญจึงส่งผลโดยตรงเนื้อหาสาระในการ เรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์ เดิมไม่เคยให้ความสำคัญต่อประชาชน มาสู่การให้ ความสำคัญต่อประชาชนและภาคประชาสังคมมากขึ้น

## 2. ปัจจัยด้านสังคม

## จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

หากพิจารณาจากจำนวนนักศึกษาที่เรียนวิชาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2549-2550 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่าตัว ในปี 2549 มีจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 94,257 คน ปริญญาโทจำนวน 16,435 คน ปริญญาเอกจำนวน 487 คน สำหรับจำนวนนักศึกษาในปี 2550 ในระดับปริญญาตรีเท่ากับ 188,856 คน ปริญญาโท 20,300 คน และปริญญาเอก 1,034 คน (ตารางที่ 7-12)

ตาราง 7 จำนวนนิสิตนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ทั่วประเทศประจำปีการศึกษา 2549-2550

ประเภท	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
จำกัดการรับ	5,686	3,781	194	6,314	8,232	166
เอกชน	1,893	156		1,610	396	27
มหาวิทยาลัยในกำกับ	1,101	784	31	2,294	1,119	76
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	38,192	506	79	39,078	992	77
มหาวิทยาลัยไม่จำกัดการรับ	47,385	11,208	183	139,560	10,553	688
รวม	94,257	16,435	487	188,856	20,300	1,034

ตาราง 8 จำนวนนิสิตนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่จำกัดการรับ ประจำปีการศึกษา 2549-2550

มหาวิทยาลัย	จำนวนนักศึกษา					
	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
เกษตรศาสตร์	257	396		802	263	
ธรรมศาสตร์	928	684	21	1,165	297	32
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	300	65		300	98	
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		772	42		2,856	131
นเรศวร	505	67		783	27	
แม่โจ้	551			746		
ขอนแก่น	365	1,348		614	4,267	
อุบลราชธานี		27	131		51	3
มหาสารคาม	660	193		882		

ตาราง 8 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จำนวนนักศึกษา					
	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
สงขลานครินทร์ (หาดใหญ่)	648	184		646	180	
สงขลานครินทร์ (ปัตตานี)				376	193	
มหามกุฏราชวิทยาลัย	1,472					
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย		45				
รวม	5,686	3,781	194	6,314	8,232	166

ตาราง 9 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประจำปีการศึกษา 2549-2550

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
เกษมบัณฑิต						
เกริก						
เอเชียอาคเนย์						
ศรีปทุม						
ฟาร์อีสเทอร์น						
ธุรกิจบัณฑิตย์				290	198	
รัตนบัณฑิต		15				
สยาม		37			36	
อีสเทิร์นเอเชีย	442			726	36	27
ปทุมธานี				469		
รังสิต		26			40	
คริสเตียน						
แสดมฟอร์ด		12				
ภาคกลาง					31	
เจ้าพระยา		16			0	
โชนก	119			125		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	527	50			55	
หาดใหญ่	429					
อิสลามชะลา	376					
รวม	1,893	156		1,610	396	27

ตาราง 10 จำนวนนิสิตนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับ  
ประจำปีการศึกษา 2549-2550

มหาวิทยาลัย	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	228	319		222	286	27
มหิดล		57			69	
เชียงใหม่	312	306		643	415	
บูรพา	301	2	31	490		29
แม่ฟ้าหลวง	260	100		252	84	20
รวม	1,101	784	31	2,294	1,119	76

ตาราง 11 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยไม่จำกัดการรับ  
ประจำปีการศึกษา 2549-2550

มหาวิทยาลัย	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
รามคำแหง		1,701	194		2,469	278
สุโขทัยธรรมมาธิราช	46,212	986		19,373	499	
รวม	47,385	11,208	183	139,560	10,553	688

ตาราง 12 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประจำปี  
การศึกษา 2549-2550

มหาวิทยาลัย	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
ราชภัฏนครพนม	258					
ราชภัฏเชียงราย	1,619	100		1,526	169	
ราชภัฏเชียงใหม่	1,123			477	14	
ราชภัฏลำปาง	1,035			1,264	.	
ราชภัฏอุตรดิตถ์	862			816	.	
ราชภัฏกำแพงเพชร	961			296	18	
ราชภัฏนครสวรรค์	1,525			1,394	.	
ราชภัฏพิบูลสงคราม				1,017	.	
ราชภัฏเพชรบูรณ์	1,814			1,193	.	
ราชภัฏเลย	704			672	.	

ตาราง 12 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
ราชภัฏสกลนคร	947			714	.	
ราชภัฏอุดรธานี	1,169			1,663	.	
ราชภัฏมหาสารคาม	.			1,188	166	
ราชภัฏนครราชสีมา	885			1,369	.	
ราชภัฏบุรีรัมย์	1,008	50		1,164	41	
ราชภัฏสุรินทร์	1,508			1,044		
ราชภัฏอุบลราชธานี	2,360			1,099		
ราชภัฏศรีสะเกษ	184			737		
ราชภัฏชัยภูมิ	896			763	29	
ราชภัฏกาฬสินธุ์	202			263		
ราชภัฏร้อยเอ็ด	255			265		
ราชภัฏราชนครินทร์	210			0	0	
ราชภัฏเทพสตรี	871			749		
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	548			791		
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	3,766	128	79	1,593	31	
ราชภัฏรำไพพรรณี				1,353		
ราชภัฏกาญจนบุรี	656			566		
ราชภัฏนครปฐม				1,673		
ราชภัฏเพชรบุรีหมู่บ้านจอมบึง	1,439	61		508		
ราชภัฏภูเก็ต	799			671		
ราชภัฏยะลา	359			395		
ราชภัฏนครศรีธรรมราช				1,056		
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี	991			558		
ราชภัฏจันทรเกษม	1,720			1,548	60	
ราชภัฏธนบุรี	854			1,031		
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา				2,484	304	
ราชภัฏพระนคร	1,246	49		1,113	28	
ราชภัฏสวนดุสิต	2,748			1,508	132	77
ราชภัฏสวนสุนันทา	1,989	118		1,957		

ตาราง 12 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	ปี 2549			ปี 2550		
	ตรี	โท	เอก	ตรี	โท	เอก
ราชภัฏสงขลา	681			600		
รวม	38,192	506	79	39,078	992	77

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. จำนวนนิสิต/นักศึกษาทั้งหมดจำแนกตามสถาบัน ประเภทของ สถาบันและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2549-2550. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2550. จาก <http://www.mua.go.th/student.php> (ตาราง 7-12)

หมายเหตุ: ตาราง 7-12 แสดงจำนวนนิสิตนักศึกษาตามการแจ้งของสถาบันอุดมศึกษา บางสถาบันไม่ได้แจ้งยอดนักศึกษาแต่มีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตด้วย

### 3. ปัจจัยการบริหาร

#### 3.1 การขยายตัวของอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดตั้งใหม่ในช่วงนี้มากขึ้น ได้แก่ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ (2547) วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ จังหวัดขอนแก่น (2545) วิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จังหวัดกรุงเทพฯ (2545) มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (2542) มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ (2543) มหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ (2548) มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จังหวัดกาญจนบุรี (2547) มหาวิทยาลัยปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี (ยกฐานะปีพ.ศ.2548) มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต จังหวัดกรุงเทพฯ (ยกฐานะปีพ.ศ. 2546) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร จังหวัดกรุงเทพฯ (2541) ทุกสถาบันเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกแห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังเปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาเอก เช่น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ เปิดสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยภาคกลาง มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยามเปิดสอนหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และมหาวิทยาลัยเกริก เปิดสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตหลักสูตรต่างๆ ดังกล่าวล้วนแล้วแต่ปรากฏวิชาด้านนโยบายสาธารณะทั้งสิ้น

#### 3.2 การขยายสาขาของสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแล้ว ช่วงนี้มีการขยายสาขาของสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขา



นโยบายสาธารณะที่มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี<sup>7</sup> ในปีการศึกษา 2541 และขยายไปเปิดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตสารสนเทศ จังหวัดสระแก้ว<sup>8</sup> โดยเปิดสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2550 มหาวิทยาลัยบูรพาเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะและสาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ที่ศูนย์การศึกษาจันทบุรีปีการศึกษา 2548 สำหรับศูนย์การศึกษาศรีนครินทร์<sup>9</sup> เปิดสอนรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารทั่วไปและสาขา นโยบายสาธารณะ ในปีการศึกษา 2548

การขยายสาขาการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงขยายการเรียนการสอนไปยังภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่ (2541) จังหวัดขอนแก่น (2542) จังหวัดศรีสะเกษ (2542) จังหวัดสุโขทัย (2542) จังหวัดอุดรธานี (2542) จังหวัดตรัง (2543) จังหวัดลพบุรี (2543) จังหวัดชัยภูมิ (2545) จังหวัดหนองบัวลำภู (2546) จังหวัดเพชรบูรณ์ (2546) จังหวัดเชียงราย (2547) และจังหวัดกาญจนบุรี (2547)

### 3.3 การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยในกำกับ

การเกิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง<sup>10</sup> เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น (เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล) และหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีวิชาชื่อ นโยบายสาธารณะ เป็นวิชาบังคับ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย<sup>11</sup> ก็เปิดสอนสาขารัฐศาสตร์ในคณะสังคมศาสตร์ในระดับปริญญาตรี โดยมีวิชา นโยบายสาธารณะ และการวางแผนอยู่ในวิชาเอกบริหารรัฐกิจ

### 3.4 ความร่วมมือกับส่วนราชการ

#### 3.4.1 ความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

<sup>7</sup> วิทยาเขตจันทบุรีเปิดทำการเรียนการสอนในพ.ศ. 2539

<sup>8</sup> วิทยาเขตสารสนเทศ สระแก้วเปิดทำการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2541

<sup>9</sup> วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา สภามหาวิทยาลัยเห็นชอบให้เปิดดำเนินการโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร สาขาการบริหารทั่วไป จากสภามหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อปีการศึกษา 2540 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ แนวคิดใหม่เชิงบริหาร และพัฒนาทักษะไปพร้อมกับการทำงานได้ โดยมาเปิดทำการ ณ กรุงเทพมหานครที่สถาบันศสินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2542-2544 จากนั้น ได้ย้ายที่ทำการมาเปิดการเรียนการสอนที่วิทยาลัยดุสิตธานี แขวงหนองบอน เขตประเวศในปลายพ.ศ.2544 ต่อมา จึงได้ย้ายที่ทำการมาก่อตั้งที่ชั้น 3 อาคารเสรีเซ็นเตอร์ แขวงหนองบอน เขตประเวศ โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์การศึกษาศรีนครินทร์” ในปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมา

<sup>10</sup> คุรุชณะเอียงคในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. 2541 เล่ม 115 ตอนที่ 65 ก วันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2541

<sup>11</sup> เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2540

การเปิดหลักสูตรเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เกิดขึ้นเนื่องจาก

1) กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นช่วงพ.ศ. 2545 -2548 ได้ออกระเบียบให้เงินอุดหนุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทแก่ข้าราชการ พนักงานท้องถิ่น รวมทั้งฝ่ายการเมืองด้วย ทำให้จำนวนคนที่เรียนรัฐประศาสนศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

2) กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำสัญญากับมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา ต่อมามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ส่งถ่ายการจัดการศึกษาไปให้มหาวิทยาลัยอื่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ช่วยจัดการเรียนการสอนให้

กรณีความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น<sup>12</sup>กับมหาวิทยาลัยขอนแก่น<sup>13</sup> นั้น ได้มีการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ

<sup>12</sup> กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่มีบทบาทภารกิจ สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่และ โครงสร้างส่วนราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ 1.ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสานและบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นและวางระบบในการติดตามและประเมิน ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น 3.ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4.กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตาม กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 5.ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุการจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6.ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น 7.กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน 8.ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9.พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10.พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม 11. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

<sup>13</sup> การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการร่วมกันเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ผลจากการลงนามตกลงร่วมกันดังกล่าว มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทางด้านการรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณการศึกษาแก่บุคลากรของท้องถิ่นหลักสูตรที่จัดตั้งขึ้นนี้ในระยะเริ่มแรกอยู่ในความรับผิดชอบและสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่ต่อมาเนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ที่

ปกครองท้องถิ่น มีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาเอก และมีวิชาเลือก เช่น การจัดการโครงการ ปีการศึกษา 2548 ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เปิดรับนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) จำนวน 2 รุ่น ซึ่งแบ่งเป็น รุ่นที่ 1 จำนวน 1,346 คน และรุ่นที่ 2 จำนวน 1,488 คน จัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Block Course ในศูนย์การศึกษาต่างๆ จำนวน 12 ศูนย์ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยขอนแก่นเปิดรับนักศึกษาเป็นรุ่นที่ 3 อีกจำนวน 1,460 คน จัดการเรียนการสอนในรูปแบบศูนย์การศึกษาเช่นเดียวกันกับนักศึกษาในรุ่นที่ 1 และ 2 และเพิ่มศูนย์การศึกษาขึ้นอีกศูนย์หนึ่งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 13 ศูนย์การศึกษา (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551)

### 3.4.2 มหาวิทยาลัยบูรพา

นอกจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพายังเปิดหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง ร่วมมือกับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด หลักสูตรดังกล่าวสามารถเทียบโอนได้ 12 หน่วยกิตสำหรับผู้ผ่านหลักสูตรเสนาธิการทหาร วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ หรือจบหลักสูตรเสนาธิการทหารของเหล่าทัพหรือเทียบเท่า (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.:แผ่นพับ) ในหมวดวิชาบังคับมีวิชา นโยบายสาธารณะและความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพายังรับผู้ที่จบจากโรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ วิทยาลัยการทัพเรือ โรงเรียนนักปกครองระดับสูงและโรงเรียนนายอำเภอเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเพียง 1 ปี เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่มีหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ เป็นหลักสูตรที่นำรายวิชาตามหลักสูตรของโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือมาเทียบโอนหน่วยกิต (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, ม.ป.ป.:แผ่นพับ) มีวิชา นโยบายศาสตร์ วิชาการวิเคราะห์การบริหารและการประเมิน โครงการอยู่ในกลุ่มวิชาเลือก

### 3.5 การกำกับคุณภาพหลักสูตรของคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องหันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพการจัดหลักสูตร ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ได้แก่ เกณฑ์

---

ประชุมคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2549 มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งสำนักงานที่เป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการภารกิจร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขึ้นภายใต้ชื่อ "สำนักงานประสานงานโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย" ตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 759/2549 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2549

มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควบระดับปริญญาโท 2 ปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2548 หลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องหันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพการจัดหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันก็เป็นตัวเร่งให้หลักสูตรมีการขยายตัวในเวลาเดียวกัน

3.5.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 รายละเอียดดังตาราง 13

ตาราง 13 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548
ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม	1. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงาน ได้ดียิ่งขึ้นและควรเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง อนึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันให้เทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548
		<p>2. หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริงใจ</p> <p>ความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่น ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ</p>
ระบบการศึกษา	ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ	ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ
	สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้	สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้



ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548
	<p>ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์</p> <p>ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย</p>	<p>ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์</p> <p>ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย</p>
การคิดหน่วยกิต	<p>1.รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>2.รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>3.การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>4. การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติให้มี</p>	<p>รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค</p> <p>การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต</p>



ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	ค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตรอบบทยุทธศาสตร์	การค้นคว้าอิสระที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตรอบบทยุทธศาสตร์ วิทยานิพนธ์ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตรอบบทยุทธศาสตร์
จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา	<p>1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>2. หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>3. หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>4. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษา</p>	

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>อย่างมากไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและอย่างมากไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรนั้นๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุ คำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร</p> <p>ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น</p>	
โครงสร้างหลักสูตร	<p>ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะและหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้</p> <p>1.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมีความเข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี</p>	<p>1. ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต</p> <p>2. ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผนคือ</p> <p>แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้</p> <p>แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต</p> <p>อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต</p> <p>2. หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐาน วิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้</p> <p>2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต</p> <p>2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ</p>	<p>สถาบันอุดมศึกษากำหนดแบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต</p> <p>แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต</p> <p>3. ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูงคือแบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้</p> <p>แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต</p> <p>แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต</p> <p>ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตาม แบบ 1.1 และแบบ 1.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน</p> <p>แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>รวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต</p> <p>2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม <b>ไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต</b></p> <p>2.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิตและวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีจัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต</p> <p>3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้อง</p>	<p>วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพและศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้</p> <p>แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต</p> <p>แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีจะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต</p> <p>ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 2.1 และแบบ 2.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>ศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p>	
การรับและเทียบโอนหน่วยกิต	<p>สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา หรือ วิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p>	
จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์	<p>ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำ</p>	<p>ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน โดยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ นอกจากนี้ อาจารย์ประจำหลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะต้องทำหน้าที่เป็น</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>กว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์อย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้</p>	<p>อาจารย์ประจำตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใดเท่านั้น และต้องมีคุณสมบัติดังนี้</p> <p><b>ปริญญาโท</b></p> <p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้อง</p> <p>เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน</p> <p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</li> <li>2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมี</li> </ol>



ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>ประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>3. อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>4. อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็น อาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p><b>ปริญญาเอก</b></p> <p>อาจารย์ผู้รับผิชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ</p> <p>1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำ มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>วิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา</p> <p>ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <p>จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนให้เป็นไปตามข้อ 9.1.1 และ 9.1.4 โดยอนุโลม</p>
<p>ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ</p>		<p>1. อาจารย์ประจำ 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกได้ไม่เกิน 5 คน หากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า 5 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 10 คน</p> <p>2. อาจารย์ประจำ 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน 15 คน</p> <p>หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ 1 คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ 3 คน ทั้งนี้ ให้นับรวมนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในเวลาเดียวกัน</p> <p>3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์</p>
คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	<p>1.หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า</p> <p>2. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องรับผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548</p>	<p>1. ประกาศนียบัตรบัณฑิต จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>2. ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า</p> <p>3. ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>4. ปริญญาเอก จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ที่มีผลการเรียนดีมากหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า</p>
การลงทะเบียนเรียน	<p>ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้</p>	<p>ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตรดังนี้</p> <p>1. ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา</p> <p>2. ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>ดังนี้</p> <p>1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>2. หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>3. หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>4. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <p>สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต</p> <p>หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การ</p>	<p>3. ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา</p> <p>การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม</p> <p>หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
	<p>ลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างกันไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร</p>	
<p>เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา</p>	<p>ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 แต้มระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้</p>	<p>นักศึกษาจะต้องปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า</li> <li>2. <b>ปริญญาโท</b> แผน ก แบบ ก 1 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้งและผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding) แผน ก แบบ ก 2 ศึกษาสาขาวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้ง</li> </ol>



ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)</p> <p>แผน ข ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น</p> <p><b>3.ปริญญาเอก</b></p> <p>แบบ 1 สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
		<p>ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีการมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์ และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น</p> <p>แบบ 2 ศึษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีการมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์ และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
ชื่อปริญญา	สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่มีปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาตามที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด	1.ประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิต (Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิต (Grad. Dip)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย 2.ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (Higher Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิตชั้นสูง (Higher Grad. Dip)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย 3.ปริญญาโทและปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่มีปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่ไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด
การประกันคุณภาพหลักสูตร	ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ 1. การบริหารหลักสูตร 2. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็นคือ 1.การบริหารหลักสูตร 2. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2548
การประกันคุณภาพหลักสูตร	3. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา 4. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	3. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา 4. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
การพัฒนาหลักสูตร	ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี	ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี
อื่นๆ	ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด	ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ที่มา : สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 9-32.

### 3.5.2 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตร

ควมระดับปริญญาโท 2 ปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2548 (ราชกิจจานุเบกษา, 2548: 11-12) กล่าวถึง แนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควมระดับปริญญาโท 2 ปริญญาไว้ว่า หลักสูตรที่เปิดสอนแบบควมสองปริญญาต้องเป็นหลักสูตรที่เปิดสอนแยกเป็นสองหลักสูตร ต้องกำหนดวิชาเฉพาะและวิชาแกนที่จะใช้ร่วมกันไว้ชัดเจน ทั้งจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต และต้องกำหนดการทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระว่าจะทำฉบับเดียวกันหรือสองฉบับ หากทำฉบับเดียวกันเนื้อหาจะต้องครอบคลุมหรือบูรณาการเนื้อหาวิชาทั้งสองหลักสูตรและต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาหลักจากทั้งสองหลักสูตร เป็นต้น

#### 4. พัฒนาการ

##### 4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

###### ปริญญาตรี

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรับปรุงปี พ.ศ. 2549 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ได้แก่ (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ออนไลน์, 2552)

1) ให้สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติงานได้ในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้คิดจะต้องเรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงและสามารถเปรียบเทียบความเป็นจริงเหล่านั้นกับทฤษฎี

2) ให้มีความรู้ทางวิชาการเฉพาะสาขาที่ตนเลือกศึกษา มีความทันสมัยและลึกซึ้งพอที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปทั้งในและนอกประเทศ มีความเข้าใจในทางวิชาการ พอที่จะเป็นผู้นำในสาขาวิชาเหล่านั้น มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัย และมีวิสัยทัศน์ และโลกทัศน์ที่กว้างไกลอันจะนำไปสู่การมีความคิดริเริ่ม

3) ให้มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถบูรณาการความรู้ทางรัฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นได้

4) ให้มีศักยภาพ และทักษะในการทำงานด้วยจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ เป็นเพราะว่า (เพ็งอ้าง, 2552)

“ คณะรัฐศาสตร์ ได้ปรับปรุงหลักสูตรครั้งหลังสุดเมื่อปี พ.ศ. 2540 การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนั้น มุ่งหวังให้นิสิตมีความรู้ทางรัฐศาสตร์อย่างเข้มข้นด้วยการจัดให้นิสิตเรียนวิชาบังคับที่เป็นวิชาหลักของภาควิชาทั้ง 4 ภาควิชา ร่วมกันเป็นเวลาสองปี หลังจากนั้นจึงแยกย้ายไปเรียนสาขาวิชาหลักที่เลือกสอบเข้ามา การบังคับให้นิสิตเรียนวิชาหลักของทุกภาควิชาในคณะรัฐศาสตร์ทั้งหมดมาจากความคิดสร้างความเข้มแข็งให้สหสาขาวิชาทางรัฐศาสตร์ แต่ในทางปฏิบัติ นิสิตสะท้อนให้เห็นว่าวิชาต่างๆ ไม่ได้มีการเชื่อมโยงกันและในบางกรณีมีความซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังถูกจำกัดด้วยวิชาบังคับคณะ และบังคับสาขาวิชาจำนวนมาก มีผลจำกัดเสรีภาพของนิสิตในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของตน นิสิตจำนวนหนึ่งขาดความมั่นใจในการเลือกประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน

นอกจากนั้น หลักสูตรเดิม นิสิตต้องเรียนร่วมกันในชั้นเรียนขนาดใหญ่เป็นเวลาต่อเนื่องกันสองปีทำให้นิสิตสูญเสียโอกาสในการพัฒนาทักษะทางรัฐศาสตร์ที่ต้องอาศัยการเรียนเป็นกลุ่มย่อย อาทิ การนำเสนอความคิดเห็น การระดมความคิดเห็นที่แตกต่าง การสรุปและจับประเด็นการทำงานเป็นหมู่คณะ หรือแม้แต่การอภิปรายโต้แย้งที่ต้องอาศัยวิธีการเรียนการสอนที่อาจารย์สามารถดูแลได้อย่างใกล้ชิด การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนั้นไม่ได้สนับสนุนด้วยการปรับวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะทางรัฐศาสตร์ไปพร้อมๆ กับความรู้พื้นฐาน ทำให้การปรับตัวของนิสิตจากชั้นปีที่สองมาสูปีที่สามประสบปัญหาการข้ามกระโดดของ

เนื้อหาจากความรู้พื้นฐานมาสู่ความรู้เฉพาะด้าน และลักษณะการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนขนาดใหญ่มาสู่การชั้นเรียนย่อย

ถึงแม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันจะถือว่าเป็นหลักสูตรที่ดีในระดับหนึ่งเพราะมุ่งสร้างความครอบคลุมของเนื้อหาทางรัฐศาสตร์และสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา แต่หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ และการปรับตัวของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามสาขาวิชาในรูปแบบของวิชาโท

การปรับปรุงหลักสูตรในปัจจุบันเริ่มต้นตั้งแต่การประเมินหลักสูตรในช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 และการสัมมนาระดมความคิดเห็นเรื่อยมาจนกระทั่งถึงการยกร่างวิชาบังคับของคณะ ซึ่งส่งผลถึงการปรับเปลี่ยนวิชาของสาขาด้วย แนวทางการปรับปรุงใหม่นี้มุ่งไปในทิศทางที่จะช่วยให้บัณฑิตมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจได้มากขึ้น ทั้งที่ความต้องการเน้นหนักเนื้อหาวิชาทางรัฐศาสตร์อย่างเข้มข้นเช่นเดิม หรือเลือกผสมผสานวิชาต่างสาขา ขณะเดียวกันก็ผนวกเอาการเสริมสร้างทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานและกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนให้ชัดเจนขึ้น

การปรับหลักสูตรมีจุดเน้นหนักอยู่ที่ กลุ่มวิชาบังคับทั้งในระดับคณะ และระดับภาควิชา เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเลือกเรียนตามความสนใจ อีกทั้งให้บัณฑิตสามารถเรียนได้อย่างมีคุณภาพและผสมผสานประสบการณ์การทำงานเข้าด้วยกันกับการเรียน

การปรับเปลี่ยนวิชาบังคับซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปรับหลักสูตรนั้นช่วยให้เกิดความชัดเจนของการผสมผสานองค์ความรู้ที่สะท้อนออกมาในกลุ่มวิชาสามลักษณะ คือ กลุ่มวิชาพื้นฐานทางรัฐศาสตร์ กลุ่มวิชาบูรณาการความรู้สหสาขาทางสังคมศาสตร์ และ กลุ่มวิชาทักษะการปรับปรุงหลักสูตรมีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

- 1) สร้างวิชาความรู้เชิงบูรณาการสำหรับวิชาบังคับคณะ โดยลดความเป็นวิชาเฉพาะของแต่ละภาควิชาลง
- 2) จัดกลุ่มและพัฒนาวิชาการด้านทักษะให้ชัดเจนขึ้น
- 3) พัฒนามาตรฐานการสอนวิชาบังคับคณะเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของวิชาได้มากขึ้น
- 4) จัดกลุ่มวิชาเลือกที่เป็นวิชาระดับคณะเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนร่วมภาควิชา

การปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการปรับโครงสร้างวิชาบังคับมีเหตุผลที่วางอยู่บนพื้นฐานสำคัญบางประการ

ประการแรก วิชาบังคับใหม่จะช่วยให้ความเป็นสหสาขาวิชาเป็นจริงได้มากขึ้น ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาการส่งเสริมสหสาขาวิชาเป็นเพียงการกำหนดให้บัณฑิตเรียนวิชาหลักของสาขาต่างๆ ให้ครบ ในหลักสูตรใหม่นี้คณาจารย์ได้ร่วมกันพัฒนาวิชาขึ้นใหม่จำนวนหนึ่งเพื่อผสมผสาน



ความรู้ต่างสาขาในการอธิบายความเป็นไปของสังคม และการเมืองยุคใหม่ วิชาบังคับในหลักสูตรใหม่จึงมีวิชาบูรณาการเพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้บัณฑิตเชื่อมแนวคิดของสาขาวิชาภายในคณะเข้ากับปรากฏการณ์ทางสังคม-การเมืองได้ดีขึ้นภายในวิชาเดียวกัน และยังเป็นการสะท้อนให้เห็นเหตุผลแห่งวิชาในการปรับใช้กับโลกที่เป็นจริงได้โดยปริยาย

ประการที่สอง หลักสูตรใหม่จะเปิดเนื้อที่สำหรับการสร้างทักษะให้ชัดเจนขึ้น โดยเน้นการใช้ภาษา ซึ่งเป็นทักษะที่ชัดเจนที่สุดในโลกการทำงานทางรัฐศาสตร์ปัจจุบัน และเป็นข้อได้เปรียบของนิสิตในการประกอบอาชีพ ทักษะนี้เป็นสิ่งที่จะต้องเสริมแรงให้เกิดขึ้นโดยให้มีการบรรจุวิชาทางภาษาเพิ่มขึ้นเป็นวิชาบังคับของคณะ นอกจากนั้นยังพัฒนาวิชาฝึกงานในภาคฤดูร้อนให้จริงจังและเป็นระบบมากขึ้น และจะเปิดวิชาเลือกระดับคณะจำนวนหนึ่งที่เป็นวิชาเน้นทักษะ อาทิ การสื่อสารทางการเมืองและความคิดเห็นสาธารณะ

ประการที่สาม จำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับโดยรวมลดลง เนื่องจากวิชาบังคับเดิมจำนวนหนึ่งได้ถูกบูรณาการเข้าด้วยกันแล้ว จำนวนหน่วยกิตที่ลดลงจะช่วยให้บัณฑิตมีโอกาสในการเรียนเจาะลึกในสาขาวิชาที่เลือกได้ และยังอาจจะมีจำนวนหน่วยกิตเหลือเพียงพอที่จะเลือกเรียนกลุ่มวิชาโทได้อีกถ้าต้องการ

ประการที่สี่ หลักสูตรใหม่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสบการณ์ของนิสิตในระหว่างการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ และเป็นข้อได้เปรียบในการทำงานต่อไปในอนาคต หลักการนี้ก็เป็นเรื่องที่หลักสูตรเก่าให้ความสำคัญเช่นกันแต่ไม่ได้มีแนวทางปฏิบัติ หลักสูตรใหม่ได้กำหนดให้มีวิชาการฝึกงานอย่างเป็นทางการเป็นระบบมากขึ้นในภาคฤดูร้อนในฐานะวิชาที่นิสิตบางคนจะใช้เป็นช่องทางในการทำความคุ้นเคยกับตลาดแรงงาน โดยความช่วยเหลือของคณะและองค์กรที่จะมีความตกลงกันกับคณะ ขณะเดียวกันก็จะใช้ประโยชน์จากนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ให้กิจกรรมนิสิตมีความเชื่อมโยงกับวิชาการมากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้นิสิตสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการทำงานในอนาคต

ประการที่ห้า ภาควิชาได้มีการปรับเปลี่ยนวิชาบังคับสาขาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวิชาบังคับระดับคณะ ส่วนใหญ่ภาควิชามีแนวโน้มจะลดจำนวนหน่วยกิตวิชาบังคับของภาควิชาลง เพื่อให้บัณฑิตสามารถเลือกกลุ่มวิชาโทได้ นิสิตที่ไม่ต้องการเลือกวิชาโทในท้ายที่สุดก็จะเลือกเรียนวิชาในสาขาของตนเองได้อย่างเต็มที่เช่นกัน หลักสูตรใหม่จึงเปิดทางเลือกให้กับนิสิตที่ประสงค์จะมีความรู้อย่างลึกซึ้งทางรัฐศาสตร์เน้นหนักสาขาที่สนใจ และนิสิตที่ต้องการผสมผสานวิชาทางรัฐศาสตร์กับสาขาวิชาอื่น

ประการสุดท้าย หลักสูตรใหม่จะประสบความสำเร็จได้ก็จะต้องอาศัยการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนชั้นเรียนสำหรับวิชาบังคับในหลักสูตรใหม่บางวิชาจะมีขนาดเล็ก มีการสอนเป็นคณะมากขึ้นภายใต้เงื่อนไข

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มี จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 140-141

หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร	มีดังนี้		
1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		33	หน่วยกิต
-เลือกตามกลุ่มวิชา 4 กลุ่มวิชา		12	หน่วยกิต
-กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ		12	หน่วยกิต
-ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม		9	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ			
-วิชาบังคับคณะ		36	หน่วยกิต
-วิชาบังคับสาขา			
สาขาวิชาการปกครอง		39	หน่วยกิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		32	หน่วยกิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา		39	หน่วยกิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์		45	หน่วยกิต
-วิชาเลือก หรือ วิชาโท			
-ไม่เลือกเรียนวิชาโท			
-วิชาเลือก ตามข้อกำหนดของสาขาวิชาดังนี้			
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์		21	หน่วยกิต
ให้เลือกกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งจาก 3 กลุ่มวิชาดังนี้			
กลุ่มวิชาบริหารงานคลัง		15	หน่วยกิต
กลุ่มวิชางานบริหารงานบุคคล		15	หน่วยกิต
กลุ่มวิชานโยบายและการวางแผน		15	หน่วยกิต
วิชาเลือกอื่นๆ		6	หน่วยกิต
-เลือกเรียนวิชาโท			
วิชาโทนอกภาค หรือนอกคณะ		18	หน่วยกิต
และวิชาเลือกอื่นๆ ตามข้อกำหนดของสาขาวิชาดังนี้			
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์		3	หน่วยกิต
3) วิชาเลือกเสรี		6	หน่วยกิต

### ปริญญาโท

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ได้มีการระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ หลักสูตรประกอบด้วยหลักสูตรภาคปกติและภาคนอกระบบราชการ โดยใช้หลักสูตรเดียวกัน

แผนการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตแบ่งออกเป็น 2 แผน การศึกษา ได้แก่

แผน ก รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	48	หน่วยกิต
ศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ จำนวน 36 หน่วยกิต ประกอบด้วย		
1) วิชาบังคับ	21	หน่วยกิต
2) วิชาเลือก	15	หน่วยกิต
3) วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต
แผน ข รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	48	หน่วยกิต
ศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ จำนวน 36 หน่วยกิต ประกอบด้วย		
1) วิชาบังคับ	21	หน่วยกิต
2) วิชาเลือก	15	หน่วยกิต
3) การศึกษาตามกำหนด	12	หน่วยกิต

รายวิชาบังคับในหลักสูตร ได้แก่ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ องค์การและการจัดการ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการงานบุคคลของรัฐ การบริหารงานคลังสาธารณะ หมวดวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การประเมินผลโครงการสาธารณะ การวางแผนและการบริหารโครงการ วิธีวิเคราะห์นโยบาย กระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศไทย สัมมนาการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของไทย

#### 4.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

##### ปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีพ.ศ. 2540 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร “เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางรัฐศาสตร์ ทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย บัณฑิตจะได้รับการศึกษาทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การบริหารรัฐกิจ และการระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการศึกษาในเชิงสหวิชา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการค้นคว้าและการทดลองปฏิบัติงานในสายวิชาชีพที่เลือกในหน่วยงานของรัฐและเอกชน” (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552)

โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1) วิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
2) วิชาเฉพาะ	102	หน่วยกิต
วิชาแกนของคณะ	24	หน่วยกิต

วิชาเฉพาะสาขา	24	หน่วยกิต
วิชาเลือกในสาขา	12	หน่วยกิต
วิชาบังคับนอกคณะ	18	หน่วยกิต
วิชาโทหรือวิชาเลือก	24	หน่วยกิต
3) วิชาเลือกเสรี	3	หน่วยกิต
วิชาแกน	24	หน่วยกิต ได้แก่
-ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น		
-ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์		
-ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ		
-ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		
-วิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์		
-การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ		
-การเมืองการปกครองไทย		
-เศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ		
วิชาเฉพาะสาขาวิชาบริหารรัฐกิจ	36	หน่วยกิต ประกอบด้วย
-วิชาบังคับ	15	หน่วยกิต
ทฤษฎีองค์การและการจัดการ		
การวางแผนและบริหารกลยุทธ์		
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ		
การบริหารการคลังและงบประมาณ		
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ		
-วิชาเลือกในสาขา	21	หน่วยกิต
-วิชาบังคับนอกคณะ	18	หน่วยกิต ได้แก่
เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		
จิตวิทยาทั่วไป		
การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อมูล		
การเขียนระดับย่อหน้า		
ภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ 1		
ภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์		
-วิชาโทหรือวิชาโทเสรี	24	หน่วยกิต

ทั้งนี้จะพบว่า วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะเป็นวิชาบังคับสำหรับวิชาเลือกในสาขาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การบริหารโครงการ การประเมินผลโครงการ สัมมนา นโยบายสาธารณะ นโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม

### ปริญญาโท

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ ได้แก่ (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546: 1)

1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาการปกครอง สาขาการระหว่างประเทศและการทูต และสาขาบริหารรัฐกิจ

2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยสำนึกในหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณเพื่อพัฒนางานและพัฒนาประเทศ รวมทั้งสามารถเข้าใจปัญหา แก้ปัญหาต่างๆ และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยการพูดและการเขียน

3) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาต่างๆ และให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

หลักสูตรประกอบด้วยหน่วยกิตรวม 42 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาเสริมพื้นฐาน 3 วิชา ได้แก่

ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์

ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ

แผน ก.

-วิชาบังคับร่วม	9	หน่วยกิต
-วิชาบังคับเฉพาะสาขา	12	หน่วยกิต
-วิชาเลือก	9	หน่วยกิต
-วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต

แผน ข.

-วิชาบังคับร่วม	9	หน่วยกิต
-วิชาบังคับเฉพาะสาขา	12	หน่วยกิต
-วิชาเลือก	18	หน่วยกิต
-วิชาศึกษาค้นคว้าอิสระเฉพาะเรื่อง	3	หน่วยกิต
-วิชาบังคับร่วม ได้แก่		

วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

สัมมนาปัญหาการเมืองการปกครองไทย

มิติทางเศรษฐกิจและสังคมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

-วิชาบังคับเฉพาะสาขาการบริหารรัฐกิจ ได้แก่

สัมมนาการคลังสาธารณะและงบประมาณ

สัมมนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์

ทฤษฎีการบริหารรัฐกิจและการจัดการ

นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบาย

นอกจากนั้นวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การบริหารและการประเมินผลโครงการหลักสูตรปริญญาโทของบริหารรัฐกิจอีกหลักสูตรหนึ่ง ชื่อว่า โครงการปริญญาโทสาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร (EPA) หรือ Master of Arts Executive Program in Public Affairs หลักสูตรนี้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหาร สาขาบริหารรัฐกิจ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ดังนั้นการเรียนการสอนจึงจัดในรูปการบรรยายกึ่งการจัดกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากกว่าจะเน้นภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว ในแต่ละวิชาจะมีอาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงมาบรรยาย

องค์ประกอบหลักสูตร หน่วยกิตรวม 39 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย

แผน ก.

-วิชาบังคับ	15	หน่วยกิต
-วิชาเลือก	12	หน่วยกิต
-วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต

แผน ข.

-วิชาบังคับ	15	หน่วยกิต
-วิชาเลือก	21	หน่วยกิต
-การศึกษาค้นอิสระเฉพาะเรื่อง 3		หน่วยกิต

-วิชาบังคับ

การศึกษาวิจัยสำหรับการบริหารจัดการสาธารณะ

การจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับนักบริหาร

การบริหารรัฐกิจและการจัดการ

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์

การวิเคราะห์และกระบวนการนโยบายสาธารณะ

สัมมนาการจัดการคลังสาธารณะ



สำหรับวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชานโยบายสาธารณะ ได้แก่ การประเมินผลโครงการนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม

#### 4.3 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2542 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542)

##### ภาคปกติ

เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกับการขยายตัวของคณะรัฐประศาสนศาสตร์

##### ภาคพิเศษ

เพื่อบรรณาการองค์ความรู้ทางการบริหาร เน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เหตุผลที่ต้องปรับปรุงหลักสูตร เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการบริหารของไทยเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ด้านการเมือง ปัจจุบันไทยมีรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งกรอบการปฏิบัติต่างๆ ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ จะส่งผลกระทบต่อให้มีการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมกรรมการบริหารต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในภาครัฐและเอกชน ด้านเศรษฐกิจ ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อให้หลายองค์การไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ตามปกติ จำเป็นต้องยุบเลิกไป ในขณะที่ในอีกหลายองค์การต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภายในองค์การขนานใหญ่ สิ่งแวดล้อมทางสังคมไทยก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กล่าวคือ ประชาชนมีการตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเพิ่มขึ้น มีความพยายามที่จะเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบระบบการบริหารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่บริการประชาชนต้องมีการปรับตัว และปรับปรุงการบริการในความรับผิดชอบ ตลอดจนปรับปรุงกลไกการบริหารงานให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรภาคพิเศษใหม่ให้มีสถานะเป็นสาขาวิชาเอกอีกสาขาหนึ่งในภาคปกติ เรียกว่า สาขาการจัดการสำหรับนักบริหาร มีส่วนผสมระหว่าง 4 สาขาวิชาเอก ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารโครงการและนโยบาย การบริหารการเงินและการคลัง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ แต่ยังคงหลักสูตรภาคพิเศษสาขาวิชาเอกการจัดการสำหรับนักบริหาร ไว้เช่นเดิมด้วย

##### ภาคปกติ

หลักสูตรนักศึกษาภาคปกติเปลี่ยนชื่อสาขาเอกการบริหารงานท้องถิ่นและการจัดการเมืองใหม่ เป็น สาขาวิชาเอกการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลที่ให้ส่วนกลางเล็กลง

และให้อำนาจการตัดสินใจ และการปกครองไปอยู่ในท้องถิ่นมากขึ้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่  
จะต้องผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งขณะนี้ยังมีความขาดแคลนอยู่เป็น  
จำนวนมาก

จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต องค์กรปกครองหลักรัฐ  
ประกอบด้วย

แผน ก.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับสาขารัฐประศาสนศาสตร์

การซ่อมเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ

ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์

หมวดวิชาหลัก

ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์

ระบบสังคมและการเมืองไทย

การวิจัยทางการบริหาร 1

ระบบเศรษฐกิจของไทย

ทฤษฎีองค์การและการจัดการ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

นโยบายสาธารณะและการวางแผน

หมวดวิชาเอก ประกอบด้วย 7 สาขา ได้แก่

การบริหารองค์การ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

การบริหาร โครงการและนโยบาย

การปกครองท้องถิ่น

การบริหารงานยุติธรรม

การจัดการสำหรับนักบริหาร

สาขาวิชาเอกการบริหาร โครงการและนโยบาย ประกอบด้วยวิชา

การบริหารการพัฒนา

การวิจัยทางการบริหาร 2

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์โครงการ

การบริหาร โครงการ  
 การประเมินผลโครงการ  
 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหาร โครงการและนโยบาย  
 การศึกษาตามแนวแนะ  
 วิทยานิพนธ์

#### ภาคพิเศษ

สาขาวิชาเอกการจัดการสำหรับนักบริหาร  
 การวางแผน และการบริหาร โครงการ  
 การวางแผนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์  
 การประเมินผล  
 การจัดการปฏิบัติการ  
 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ  
 การวิเคราะห์การเงินและงบประมาณ  
 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการสำหรับนักบริหาร  
 การศึกษาตามแนวแนะ

ต่อมาพ.ศ. 2546 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ปรับปรุงหลักสูตรเป็นครั้งที่สอง หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ภาคปกติ มีการปรับปรุงในส่วนของเนื้อหารายวิชา ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยมีการเพิ่มวิชาเรียน ด้านการจัดการระบบสารสนเทศโดยให้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาปกติ เพื่อให้ นักศึกษาปกติมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการจัดการมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้เพิ่มเนื้อหาวิชาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (2550) ที่มีผลกระทบต่อการบริหารราชการและระบบการเมืองไทย เพิ่มแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ ตลอดจนการจัดการองค์การสมัยใหม่ การจัดการองค์การกำกับของรัฐ และพฤติกรรมองค์กร เช่น การเรียนรู้ขององค์กรนวัตกรรมองค์กร เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ด้านนี้มากยิ่งขึ้น

หลักสูตรใหม่ยังได้เพิ่มสาขาวิชาเอกด้านการจัดการองค์การที่ไม่แสวงหากำไร ขึ้นมาใหม่อีก 1 สาขา เนื่องจากเห็นความสำคัญและการขยายตัวขององค์การไม่แสวงหากำไร การพัฒนาประเทศจะไม่ประสบความสำเร็จได้ถ้าขาดการมีส่วนร่วมขององค์การเหล่านี้ นอกจากนี้ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรเดิม มีบางเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อน จึงมีการตัดลดวิชาที่ซ้ำซ้อนออกไป เพื่อให้ นักศึกษาเรียนจบได้ในระยะเวลาที่สั้นลง สอดคล้องกับมาตรฐานระยะเวลาเรียนที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น

หน่วยกิตของหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต ประกอบด้วย  
 หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์

การซ่อมเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ

ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์

วิชาหลัก ได้แก่

การจัดการภาครัฐ

ระบบสังคมและการเมืองไทย

การวิจัยทางการบริหาร 1

ระบบเศรษฐกิจไทย

องค์การสมัยใหม่

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

นโยบายสาธารณะและการวางแผน

สาขาวิชาเอก นโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ ประกอบด้วยวิชา

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

การวิจัยทางการบริหาร 2

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์โครงการ

การบริหารโครงการ

การประเมินผลโครงการ

สัมมนาเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ

การศึกษาตามแนวแนะ

วิทยานิพนธ์

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิตภาคปกติในพ.ศ. 2550 จำนวนหน่วยกิตรวม 39 หน่วยกิต ประกอบด้วย

แผน ก.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน

ไม่นับหน่วยกิต

หมวดวิชาหลัก

18 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก

9 หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์

12 หน่วยกิต

แผน ข.

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน

ไม่นับหน่วยกิต

หมวดวิชาหลัก

24 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก	12	หน่วยกิต
วิชาคั่นคว่ำอิสระ	3	หน่วยกิต

หมวดวิชาหลัก

การจัดการภาครัฐ

ระบบสังคมและการเมืองไทย

ระเบียบวิธีวิจัย 1

ระบบเศรษฐกิจไทย

องค์การสมัยใหม่

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

นโยบายสาธารณะการวางแผนและการจัดการเชิงกลยุทธ์

หมวดวิชาเอก

การบริหารองค์การ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์

การปกครองท้องถิ่น

การบริหารงานยุติธรรม

การจัดองค์การที่ไม่แสวงหากำไร

การจัดการสำหรับนักบริหาร

สาขาวิชาเอกนโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยวิชา

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

ระเบียบวิธีวิจัย 2

การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผล

การวางแผน การวิเคราะห์และการบริหารโครงการ

การพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย

การจัดการวิกฤตการณ์และสาธารณภัย

สัมมนาเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์

การศึกษาตามแนวแนะ

วิทยานิพนธ์

ในขณะที่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ปี 2550 ของสถาบัน  
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มีหน่วยกิตรวม 39 หน่วยกิต

หมวดวิชาหลัก ได้แก่

การจัดการภาครัฐ

ระบบสังคมและการเมืองไทย

การวิจัยทางการบริหาร 1

ระบบเศรษฐกิจไทย

องค์การสมัยใหม่

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารการเงินและการคลัง

นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์

หมวดวิชาเอกการจัดการสำหรับนักบริหาร

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

การวางแผน การบริหารและการประเมินผล โครงการ

การประเมินศักยภาพและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การวิเคราะห์การเงินและงบประมาณ

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการสำหรับนักบริหาร

การศึกษาภาคพิเศษนี้เป็นการศึกษาในระบบ block course เรียนวันจันทร์และ  
พุธ ภาคค่ำ หลักสูตรหลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนมหาบัณฑิต (ภาคปกติ) มีการ  
ปรับปรุงหลักสูตรในพ.ศ. 2551 และมีการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน  
มหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) พ.ศ. 2551 ทั้งสองหลักสูตรไม่ปรากฏวิชาด้านนโยบายสาธารณะ

#### 4.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

##### ปริญญาตรี

หลักสูตร โปรรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 มี  
วัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2542: 1)

1) เพื่อพัฒนาบุคลากรและผลิตบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ไปปฏิบัติ  
ราชการด้านการบริหารระดับปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง  
ระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

2) เพื่อเป็นศูนย์บริการและเผยแพร่ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ เกี่ยวกับ  
การบริหารองค์การ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารแผนงาน โครงการ  
แก่หน่วยงานและบุคลากรในท้องถิ่น

3) เพื่อนำผลการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน  
การให้บริการวิชาการและการฝึกอบรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ

หลักสูตรมีหน่วยกิตรวม 141 หน่วยกิต ประกอบด้วย



หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	9	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
กลุ่มคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ		
วิชาเฉพาะด้าน	98	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเนื้อหา	76	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์อาชีพ	7	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเนื้อหา บัณฑิตเรียน	38	หน่วยกิต
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์		
การปกครองท้องถิ่นไทย		
กฎหมายรัฐธรรมนูญ		
กฎหมายปกครอง		
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์		
ระบบบริหารราชการไทย		
นโยบายสาธารณะและการวางแผน		
การบริหารการคลังและงบประมาณ		
การวิเคราะห์โครงการและการบริหารโครงการ		
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ		
การบริหารการพัฒนา		
สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์		
วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น		
วิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านนโยบายสาธารณะ เช่น การประเมินผลโครงการ การวิเคราะห์นโยบาย การบริหารแผนและโครงการ การวิเคราะห์และประเมินโครงการ		

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้ง พ.ศ. 2548 เปลี่ยนชื่อปริญญาเป็น รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วัตถุประสงค์หลักสูตรมี 3 ประการ ได้แก่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2548: 1)

- 1) เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ด้านทฤษฎีและปฏิบัติไปประกอบอาชีพและปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่
- 3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อองค์กร ท้องถิ่นและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	
กลุ่มคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	
หมวดวิชาเฉพาะ		
วิชาเฉพาะด้าน	87 หน่วยกิต	
วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	3 หน่วยกิต	
วิชาชีพ	7 หน่วยกิต	
หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต	
หมวดวิชาเฉพาะ	97 หน่วยกิต	
วิชาเฉพาะด้าน	87 หน่วยกิต	บังคับเรียน 42 หน่วยกิต
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์		
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์		
ระบบบริหารราชการไทย		
องค์การและการจัดการภาครัฐ		
การปกครองท้องถิ่นไทย		
นโยบายสาธารณะและการวางแผน		
การบริหารงานคลังและงบประมาณ		
การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ		
จริยธรรมสำหรับนักบริหาร		
สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์		
วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น		
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย		
กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย		

กฎหมายรัฐธรรมนูญ  
สำหรับวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชาค่านโยบายไม่ต่างจากหลักสูตรปี พ.ศ.

2542

### ปริญญโท

จากสภาวะที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายภายใต้ อิทธิพลกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น ทั้งที่เป็นชุมชนเมืองและชนบท การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การพัฒนาต้องอาศัยหลักวิชาหรือองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สากล ความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นจึงมุ่งไปที่ปัจเจกชนและองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็น องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการองค์กรท้องถิ่นที่รัฐบาลกระจายอำนาจ ให้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และการจัดการองค์กรธุรกิจในพื้นที่ ซึ่งกำลังมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามนโยบายรัฐบาล การพัฒนาในองค์กร ดังกล่าวเข้มแข็งและประสานสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีบทบาทในการตัดสินใจ และการบริหารงานส่วนท้องถิ่นที่เกิดจากท้องถิ่นเอง (Local Self Determination) ส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและ ต้องการให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ดี จึงเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท (Urban and Rural Community Development and Administration) เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง นักธุรกิจ พ่อค้า และประชาชนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และระดมความคิดร่วมมือกันในการจัดการและพัฒนาองค์กรท้องถิ่นให้ เข้มแข็ง ต่อไป และยังเป็นโอกาสเปิดโอกาส ให้นุคลากรในท้องถิ่น สามารถศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชานี้ โดย ไม่จำเป็นต้องเดินทางเข้าไปศึกษาในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มี 3 ประการ ได้แก่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2552)

- 1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความทันสมัย รู้จักผสมผสานความรู้สากล และ ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสมและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อนำไปใช้ในการบริหาร การพัฒนาประเทศทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น
- 2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาต่างๆทางการบริหารที่เกิดขึ้นได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ
- 3) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เหมาะสมกับระบบการเมือง และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ

หลักสูตรประกอบด้วยจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต ได้แก่ แผน

ก. 2 และ แผน ข.

## แผน ก.

หมวดวิชาสัมพันธ์	6	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน		
วิชาบังคับ	12	หน่วยกิต
วิชาเลือก	9	หน่วยกิต
หมวดวิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต

## แผน ข.

หมวดวิชาสัมพันธ์	12	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน		
วิชาบังคับ	12	หน่วยกิต
วิชาเลือก	15	หน่วยกิต
ภาคนิพนธ์	6	หน่วยกิต

## หมวดวิชาสัมพันธ์ ได้แก่

หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารงานสาธารณะของไทย  
การสื่อสารและระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

## หมวดวิชาเฉพาะด้าน ได้แก่

วิชาบังคับ

ขอบข่ายและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์

ทฤษฎีองค์การและการจัดการ

ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติสำหรับรับประศาสนศาสตร์

วิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ได้แก่ นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบาย และการประเมินผลนโยบายสาธารณะและแผน

## 4.5 มหาวิทยาลัยนเรศวร

## ปริญญาตรี

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร กำหนดวัตถุประสงค์ไว้รวมกันทั้ง การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ดังนี้ (มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550)

1) เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ให้มีพื้นฐานความรู้ที่แข็งแกร่งทั้งด้าน ทฤษฎีและการประยุกต์เพื่อให้รู้และเข้าใจรากเหง้าปัญหาของสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง มองเห็นสรรพ ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหลายเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ลุ่มลึกในการวิเคราะห์ตลอดจนสามารถเสนอ แนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

- 2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จิตสำนึกเพื่อสังคม รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ
- 3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 4) เพื่อผลิตงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างและระดับประเทศ
- 5) เพื่อทำนุบำรุงและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิม เอกลักษณ์ของชาติตลอดจนภูมิใจในความเป็นไทย
- 6) เพื่อให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตภาคเหนือตอนล่างและระดับประเทศ

หลักสูตรปริญญาตรีเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2547 (1 ตุลาคม 2546) จำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
วิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ	21	หน่วยกิต
วิชาศึกษาทั่วไปเลือก	9	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ เรียนไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต		
กลุ่มวิชาแกน	12	หน่วยกิต
กลุ่มพื้นฐานวิชาชีพ	21	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	75	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกบังคับ	60	หน่วยกิต

การเมืองการปกครองไทย

ปรัชญาและทฤษฎีการเมืองเบื้องต้น  
 ธรรมชาติกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคม  
 กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง

รัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น

นโยบายสาธารณะและการวางแผน  
 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเบื้องต้น

เศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ

การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ

องค์การและการจัดการสาธารณะ

รัฐไทยในการเมืองโลก

วิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการเมืองโลก  
 ระบบบริหารงานภาครัฐ  
 การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย  
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์สำหรับนักรัฐศาสตร์  
 องค์การปกครองท้องถิ่นกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง  
 กฎหมายอาญาสำหรับนักรัฐศาสตร์

วิชาเอกเลือก กลุ่มวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 15 หน่วยกิต

การพัฒนาองค์การ  
 การกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติ  
 การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ  
 กระบวนการงบประมาณและการบริหารงานคลัง  
 การบริหารระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนา  
 การวิเคราะห์และการประเมินโครงการ  
 แรงงานสัมพันธ์  
 การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา  
 เทคนิคและวิธีปรับปรุงการบริหาร  
 กลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ  
 กลุ่มวิชาการปกครองและการบริหารท้องถิ่น

หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

#### ปริญญาโท

หลักสูตรเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2547 (1 ตุลาคม 2546) แบ่งการศึกษา  
 ภาคปกติ และภาคพิเศษ เสาร์-อาทิตย์ หน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร  
 ประกอบด้วย

#### แผน ก.

รายวิชาพื้นฐาน	15	หน่วยกิต
รายวิชาบังคับเฉพาะสาขา	9	หน่วยกิต
รายวิชาเลือกเฉพาะสาขา	6	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต

#### แผน ข.

รายวิชาพื้นฐาน	15	หน่วยกิต
รายวิชาบังคับเฉพาะสาขา	9	หน่วยกิต
รายวิชาเลือกเฉพาะสาขา	12	หน่วยกิต



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 6 หน่วยกิต

รายวิชาพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

ขอบข่ายและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์

องค์การและการจัดการ

การบริหารและการพัฒนา

การคลังสาธารณะและงบประมาณ

รายวิชาบังคับเฉพาะสาขา

การกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์และการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

การวางแผนและการบริหารโครงการ

รายวิชาเลือกเฉพาะสาขา

กฎหมายปกครองกับรัฐประศาสนศาสตร์

นโยบายส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล

กับท้องถิ่น

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับภูมิภาค

เทคนิคและนโยบายการพัฒนาการบริหารงานภาครัฐ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานสาธารณะ

นโยบายการต่างประเทศ

นโยบายความมั่นคง

เศรษฐกิจเพื่อการบริหารงานสาธารณะ

นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและผู้ประกอบการ

นโยบายการศึกษา

นโยบายการสาธารณสุข

การเปลี่ยนแปลงทางประชากรกับนโยบายการจัดบริการสาธารณะและ

สวัสดิการสังคม

นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นโยบายสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

## 4.6 มหาวิทยาลัยศรีปทุม

## ปริญญาโท

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรของมหาวิทยาลัยศรีปทุมเปิดการเรียนการสอน เฉพาะหลักสูตรปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร พ.ศ. 2546 องค์กรประกอบหลักสูตร 42 หน่วยกิต

## โครงสร้างหลักสูตร

## แผน ก.

วิชาเสริมพื้นฐาน	5	วิชา
วิชาบังคับ	24	หน่วยกิต
วิชาเลือก	6	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต

## แผน ข.

วิชาเสริมพื้นฐาน	5	วิชา
วิชาบังคับ	24	หน่วยกิต
วิชาเลือก	12	หน่วยกิต
สารนิพนธ์	6	หน่วยกิต

## รายวิชา

วิชาเสริมพื้นฐาน  
ภาษาอังกฤษแบบเร่งรัด

หลักสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ทางรัฐประศาสนศาสตร์  
รัฐประศาสนศาสตร์แนวคิดวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา  
การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์  
หลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป  
วิชาบังคับ

ระบบสังคม เศรษฐกิจและการเมืองไทย  
ทฤษฎีองค์การและการจัดการ  
ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์และจริยธรรมทางการบริหาร  
การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์  
ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร  
การบริหารการเงินและการคลัง  
ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์  
การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผน

การพัฒนาองค์การและทรัพยากรมนุษย์  
 การวางแผนกลยุทธ์ทางการบริหาร  
 การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน  
 กระแสเศรษฐกิจและสังคมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ

ศตวรรษที่ 21

การวางแผนและการบริหารโครงการ

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการสำหรับนักบริหาร

วิชาเลือก

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

สัมมนาการจัดการความเสี่ยงและภาวะวิกฤต

สัมมนาการจัดการความสามารถและผลการปฏิบัติงาน

สัมมนาการจัดการภาวะผู้นำ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การศึกษาเฉพาะเรื่องทางรัฐประศาสนศาสตร์

ต่อมาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมีการปรับปรุงหลักสูตรในพ.ศ.

2551 องค์ประกอบหลักสูตร 42 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

แผน ก.

วิชาเสริมพื้นฐาน

5

วิชา

วิชาบังคับ

24

หน่วยกิต

วิชาเลือก

6

หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์

12

หน่วยกิต

แผน ข.

วิชาเสริมพื้นฐาน

5

วิชา

วิชาบังคับ

24

หน่วยกิต

วิชาเลือก

12

หน่วยกิต

สารนิพนธ์

6

หน่วยกิต

รายวิชา

วิชาเสริมพื้นฐาน

ภาษาอังกฤษแบบเร่งรัด

หลักสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ทางรัฐประศาสนศาสตร์

รัฐประศาสนศาสตร์แนวจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์

หลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

วิชาบังคับ

ระบบสังคม เศรษฐกิจและการเมืองไทย

องค์การสมัยใหม่และนวัตกรรมการบริหาร

ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์และจริยธรรมทางการบริหาร

การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

การบริหารการเงินและการคลัง

ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผน

การพัฒนาองค์การและทรัพยากรมนุษย์

การวางแผนกลยุทธ์ทางการบริหาร

การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน

กระแสเศรษฐกิจและสังคมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ

ศตวรรษที่ 21

การวางแผนและการบริหารโครงการ

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

สัมมนาการจัดการการเปลี่ยนแปลงและภาวะวิกฤต

สัมมนาการจัดการความสามารถและผลการปฏิบัติงาน

สัมมนาการจัดการภาวะผู้นำ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้

การศึกษาเฉพาะเรื่องทางรัฐประศาสนศาสตร์

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ

หลักเศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ

กฎหมายมหาชนสำหรับการบริหารจัดการภาครัฐ

การบริหารจัดการภาครัฐในบริบทภายหลังสมัยใหม่นิยม

การบริหารจัดการสาธารณะระหว่างประเทศ:กรณีศึกษาด้านภัย

ธรรมชาติ

## 5. สรุป

ช่วงระหว่างพ.ศ. 2541-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) เป็นช่วงการเติบโตของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะ ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของหลักสูตร ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ประกอบด้วย การขยายตัวของอุดมศึกษาเอกชนโดยสถาบันเหล่านั้นต่างเปิดสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การขยายสาขาของสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา การเกิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ความร่วมมือกับส่วนราชการ กฎหมาย ได้แก่ การกำกับคุณภาพหลักสูตรของคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควบระดับปริญญาโท 2 ปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2548 การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น และปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ การมีรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นหลังอย่างเช่น มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ และมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งเดิมเคยนำหลักสูตรหรือรายวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มาใช้หรือเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรของตน หันมาสร้างหลักสูตรหรือรายวิชาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า หน่วยกิตรวมอยู่ระหว่าง 133-144 มหาวิทยาลัยที่มีหน่วยกิตมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยที่มีหน่วยกิตน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อย่างไรก็ตามทุกสถาบันมีหน่วยกิตเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะแตกต่างจากสถาบันอื่นที่ว่าหลักสูตรมุ่งให้ความสำคัญกับวิชานอกคณะค่อนข้างชัดเจน รายวิชาในหลักสูตรของทุกสถาบันที่เหมือนกัน ได้แก่ วิชาการเมืองการปกครองของไทย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ ระบบการบริหารงานของไทย เทคนิคและวิธีปรับปรุงการบริหาร ทฤษฎีองค์การ การบริหารการคลังและการงบประมาณ แรงงานสัมพันธ์ การประเมินผลโครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหาร การวิจัยของแต่ละบุคคล นโยบายสาธารณะและการวางแผน

เมื่อพิจารณาหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนเรศวร พบวิชาที่เหมือนกัน ได้แก่ วิชาการเมืองการปกครองของไทย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ ระบบการบริหารงานของไทย เทคนิคและวิธีปรับปรุงการบริหาร ทฤษฎีองค์การ แรงงานสัมพันธ์ รวม 9 วิชา

ในขณะที่รายวิชาของมหาวิทยาลัยนเรศวรที่เหมือนกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ วิชาการเมืองการปกครองของไทย เศรษฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น เศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ทฤษฎีองค์การ แรงงานสัมพันธ์ การเมืองการปกครอง เปรียบเทียบ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ รวม 11 วิชา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่มีรายวิชาเหมือนกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 4.10 ภาคผนวก)

ระดับปริญญาโท หลักสูตรปกติ แผน ก. เมื่อเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนอยู่ระหว่าง 39 -48 หน่วยกิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด สถาบันที่มีหน่วยกิตที่น้อยที่สุดคือ 39 หน่วยกิต ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยนเรศวร อย่างไรก็ตามหน่วยกิตดังกล่าวเป็นไปตามเกณฑ์ สกอ. กล่าวคือ กำหนดหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 36 หน่วยกิต จำนวนหน่วยของแผน ข. มีจำนวนเท่ากับแผน ก.

หลักสูตรภาคพิเศษ แผน ก. และ แผน ข. จำนวนหน่วยกิตอยู่ระหว่าง 39-48 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีจำนวนหน่วยกิต 39 หน่วยกิต และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งใช้หลักสูตรเดียวกันทั้งภาคปกติและภาคพิเศษมีจำนวนหน่วยกิต 48 หน่วยกิต

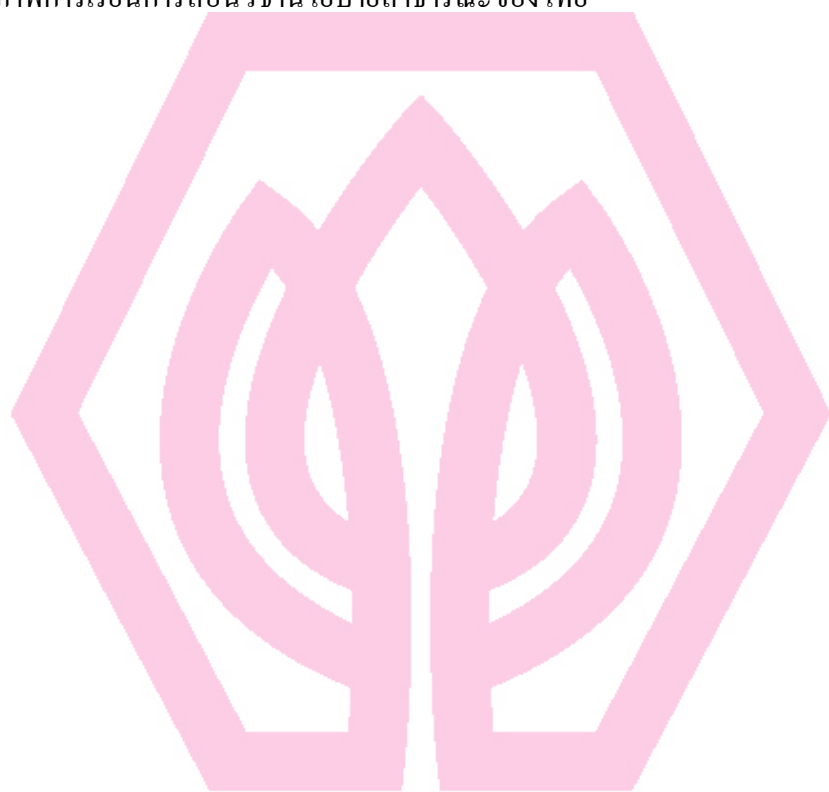
รายวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (หลักสูตร EPA ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และมหาวิทยาลัยนเรศวร ไม่กำหนดวิชาเสริมพื้นฐาน สำหรับวิชาที่เหมือนกันของทุกสถาบัน ได้แก่ องค์การและการจัดการ วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการเงินและการคลัง การวางแผนและการบริหารโครงการ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ข้อสังเกต รายวิชาของสถาบันอุดมศึกษาหันมาสร้างรายวิชาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตร EPA เน้นไปที่การบริการสาธารณะ หลักสูตรของมหาวิทยาลัยนเรศวรเน้นไปที่วิชาด้านนโยบายสาธารณะ หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังคงมีหลักสูตรตามแนวทางของตนไม่ต่างจากหลักสูตรในช่วงก่อนหน้า แต่รายวิชามีการปรับเปลี่ยนชื่อให้ทันสมัยมากขึ้น เช่น การประเมินสมรรถนะและการพัฒนาทุนมนุษย์ รวมทั้งรายวิชายังได้รับอิทธิพลของแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เช่น วิชาการจัดการผลการปฏิบัติงานและการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน การจัดการการเปลี่ยนแปลงองค์การ นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ เช่นเดียวกับรายวิชาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ปรับชื่อวิชาให้สอดคล้องกับแนวคิดกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เช่นกัน เช่น วิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับนักบริหาร สัมมนาการจัดการผลงานและระบบรางวัล

ในขณะที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีรายวิชาที่คล้ายคลึงกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผสมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เช่น วิชาสัมมนาการจัดการภาวะผู้นำ สัมมนาการจัดการเปลี่ยนแปลงและภาวะวิกฤต สัมมนาการจัดการความสามารถและผลการปฏิบัติงาน การ



วางแผนกลยุทธ์ทางการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เน้นหลักสูตรตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เช่น วิชา สัมมนาปัญหาการพัฒนาประชาคมเมืองและชนบทไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 4.11 และตารางที่ 4.12 ภาคผนวก)

บทต่อไปจะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ การศึกษาสถานภาพการเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะของไทย



มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

## บทที่ 5

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 ของการวิจัย คือ “เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สถานภาพการเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะของไทย” โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ

**ตอนที่ 1** คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดทั้งปริญญาตรีและปริญญาโท ซึ่งจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนและ ร้อยละ ของข้อมูลเบื้องต้น และมีการนำเสนอข้อมูลโดยการนำเสนอเป็นตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) ซึ่งจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและข้อมูลทั่วไป

**ตอนที่ 2** คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของปริญญาตรี ซึ่งจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนและ ร้อยละของข้อมูลเบื้องต้น และมีการนำเสนอข้อมูลโดยการนำเสนอเป็นตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) ซึ่งจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและข้อมูลทั่วไป

**ตอนที่ 3** คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของปริญญาโท ซึ่งจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนและ ร้อยละ ของข้อมูลเบื้องต้น และมีการนำเสนอข้อมูลโดยการนำเสนอเป็นตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) ซึ่งจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและข้อมูลทั่วไป

#### ตอนที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดทั้งปริญญาตรีและปริญญาโท

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	218	48.34
หญิง	233	51.66
รวม	451	100.00

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
2.ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	241	53.44
ปริญญาโท	210	46.56
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
3. มหาวิทยาลัย		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	68	15.08
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	67	14.86
มหาวิทยาลัยนเรศวร	128	28.38
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	71	15.74
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	9	2.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	108	23.95
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
4. หลักสูตรที่ศึกษา		
รัฐศาสตรบัณฑิต	159	35.25
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	93	20.62
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	18	3.99
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	181	40.13
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
5. ลักษณะหลักสูตร		
2 ภาคการศึกษา (และหรือฤดูร้อน)	305	67.63
block course	72	15.96
semi-block course	74	16.41
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
6. ประเภทหลักสูตร		
ภาคปกติ	251	55.65
ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ)	200	44.35
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
7. เวลาเรียน		
วันธรรมดาเวลาทำการ	230	51.00
วันธรรมดานอกเวลาทำการ	75	16.63
เสาร์-อาทิตย์	132	29.27
วันธรรมดาและวันเสาร์	13	2.88
วันธรรมดาและวันอาทิตย์	1	0.22
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
8. วิธีในการเข้าศึกษา		
สอบข้อเขียน	47	10.42
สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์	220	48.78
สอบสัมภาษณ์	110	24.39
เทียบ โอนหน่วยกิต	3	0.67
โครงการพิเศษ	71	15.74
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
9. อาชีพ		
เป็นนักศึกษาไม่ได้ประกอบอาชีพ	245	54.32
ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง	23	5.10
ทำงานบริษัทเอกชน	31	6.87
ทำงานรัฐวิสาหกิจ	13	2.88
ทำงานในส่วนราชการ	139	30.82
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>
10.ปีการศึกษาที่เข้าศึกษาในปีแรก		
2548	4	0.89
2549	86	19.07
2550	226	50.11
2551	135	29.93
<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.66 และ เพศชาย ร้อยละ 48.34 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.44 และปริญญาโท ร้อยละ 46.56 มหาวิทยาลัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาอยู่ส่วนใหญ่ คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 28.38 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ร้อยละ 23.95, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร้อยละ 15.74, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 15.08, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร้อยละ 14.86 และ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ร้อยละ 2.00 หลักสูตรที่ศึกษาส่วนใหญ่ คือ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 40.13 รองลงมา คือ รัฐศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 35.25 ลักษณะของหลักสูตรที่ศึกษาส่วนใหญ่ คือ 2 ภาคการศึกษา (และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 67.63 รองลงมา คือ semi-block course ร้อยละ 16.41 และ block course ร้อยละ 15.96 ประเภทของหลักสูตรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ ร้อยละ 55.65 รองลงมา คือ ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ) ร้อยละ 44.35 เวลาเรียนส่วนใหญ่ คือ วันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 51.00 รองลงมา คือ เสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 29.27 และ วิธีในการเข้าศึกษาส่วนใหญ่ จะ

สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 48.78 รองลงมา คือ สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 24.39 อาชีพ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 54.32 รองลงมา คือ ทำงานในส่วนราชการ ร้อย ละ 30.82 และปีการศึกษาที่เข้าศึกษาในปีแรก คือ ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 50.11 รองลงมา คือ ปี การศึกษา 2551 ร้อยละ 29.93

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและสถาบันที่นิสิต/ นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

เพศ	มหาวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25	11.47
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	23	10.55
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	69	31.65
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	39	17.89
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	7	3.21
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	55	25.23
	<b>รวม</b>	<b>218</b>	<b>100.00</b>
หญิง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	43	18.45
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	44	18.88
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	59	25.32
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	32	13.73
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	2	0.86
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	53	22.75
	<b>รวม</b>	<b>233</b>	<b>100.00</b>
รวม	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	68	15.08
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	67	14.86
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	128	28.38
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	71	15.74
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	9	2.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	108	23.95
	<b>รวม</b>	<b>451</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย นเรศวร ร้อยละ 31.65 รองลงมา ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ร้อยละ 25.23 และเพศ หญิงส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 25.32 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรดิตต์ ร้อยละ 22.75 รวมแล้วผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 28.38 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ร้อยละ 23.95

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและผลงานวิจัย

มหาวิทยาลัย		สารนิพนธ์/ ภาคนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ	วิทยานิพนธ์	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	0	27	6	33
	ร้อยละ	0.00	81.81	18.18	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	13	0	5	18
	ร้อยละ	72.23	0.00	27.78	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	44	7	51
	ร้อยละ	0.00	86.28	13.72	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	61	0	10	71
	ร้อยละ	85.92	0.00	14.08	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	0	3	9
	ร้อยละ	66.67	0.00	33.33	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	5	0	23	28
	ร้อยละ	17.86	0.00	82.14	100.00
รวม	จำนวน	85	71	54	210
	ร้อยละ	40.48	33.81	25.71	100.00

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะทำงานวิจัยประเภทการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 81.81 และ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 18.18 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่จะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์/ภาคนิพนธ์ ร้อยละ 72.23 และ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 27.78 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่จะทำผลงานวิจัยประเภทการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 86.28 และ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 13.72 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ จะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์/ภาคนิพนธ์ ร้อยละ 85.92 และ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 14.08 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่จะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์/ภาคนิพนธ์ ร้อยละ 66.67 และ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 33.33 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ส่วนใหญ่จะทำผลงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 82.14 และ สารนิพนธ์/ภาคนิพนธ์ ร้อยละ 17.86



ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและระดับการศึกษา

มหาวิทยาลัย		ปริญญาตรี	ปริญญาโท	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	33	68
	ร้อยละ	51.47	48.53	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	18	67
	ร้อยละ	73.13	26.87	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	51	128
	ร้อยละ	60.16	39.84	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	0	71	71
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	80	28	108
	ร้อยละ	74.07	25.93	100.00
รวม	จำนวน	241	210	451
	ร้อยละ	53.44	46.56	100.00

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 51.47 และ ปริญญาโท ร้อยละ 48.53 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 73.13 และ ปริญญาโท ร้อยละ 26.87 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 60.16 และ ปริญญาโท ร้อยละ 39.84 ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เป็นปริญญาโท ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นปริญญาโท ร้อยละ 100.00 และ ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 74.07 และ ปริญญาโท ร้อยละ 25.93

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและหลักสูตรที่ศึกษา

มหาวิทยาลัย		รัฐศาสตรบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	0	33	68
	ร้อยละ	51.47	0.00	0.00	48.53	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	16	2	67
	ร้อยละ	74.63	0.00	22.39	2.98	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	0	0	51	128
	ร้อยละ	60.15	0.00	0.00	39.84	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	0	0	0	71	71
	ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	0	0	9	9
	ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	80	0	28	108
	ร้อยละ	0.00	74.07	0.00	25.93	100.00
รวม	จำนวน	161	80	16	194	451
	ร้อยละ	35.70	17.74	3.55	43.01	100.00

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 51.47 รองลงมา คือ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 48.53 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 74.63 รองลงมา คือ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 22.39 และ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 2.98 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 60.15 รองลงมา คือ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 39.84 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุมศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 100.00 และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 74.07 รองลงมา คือ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 25.93

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและลักษณะของหลักสูตร

มหาวิทยาลัย		2ภาคการศึกษา (และหรือฤดู ร้อน)	block course	semi-block course	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	68	0	0	68
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	67	0	0	67
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	82	0	46	128
	ร้อยละ	64.06	0.00	35.94	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	63	0	71
	ร้อยละ	11.27	88.73	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	0	9
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	80	0	28	108
	ร้อยละ	74.07	0.00	25.93	100.00
รวม	จำนวน	305	72	74	451
	ร้อยละ	67.63	15.96	16.41	100.00

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา(และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา(และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรจะมีการศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 64.06 และ แบบ semi-block course ร้อยละ 35.94 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จะศึกษาแบบ block course ร้อยละ 88.73 และ แบบ 2 ภาคการศึกษา(และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 11.27 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุม จะศึกษาแบบ block course ร้อยละ 100.00 และผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์จะมีการศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือฤดูร้อน) ร้อยละ 74.07 และ แบบ semi-block course ร้อยละ 25.93

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภท  
หลักสูตร

มหาวิทยาลัย		ภาคปกติ	ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ)	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	44	24	68
	ร้อยละ	64.71	35.29	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	60	7	67
	ร้อยละ	89.55	10.45	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	82	46	128
	ร้อยละ	64.06	35.94	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	63	71
	ร้อยละ	11.27	88.73	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	56	52	108
	ร้อยละ	51.85	48.15	100.00
รวม	จำนวน	250	201	451
	ร้อยละ	55.43	44.57	100.00

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เรียนภาคปกติ ร้อยละ 64.71 รองลงมา คือ ภาคนอกเวลาราชการ (พิเศษ) ร้อยละ 35.29 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เรียนภาคปกติ ร้อยละ 89.55 รองลงมา คือ ภาคนอกเวลาราชการ (พิเศษ) ร้อยละ 10.45 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่เรียนภาคปกติ ร้อยละ 64.06 รองลงมา คือ ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ) ร้อยละ 35.94 ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่เรียน ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ) ร้อยละ 88.73 รองลงมา คือ ภาคปกติ ร้อยละ 11.27 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเรียนภาคนอกเวลาราชการ (พิเศษ) ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่เรียนภาคปกติ ร้อยละ 51.85 รองลงมา คือ ภาคนอกเวลาราชการ (พิเศษ) ร้อยละ 48.15

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและช่วงเวลาเรียน

มหาวิทยาลัย		วันธรรมดา เวลาทำการ	วันธรรมดานอก เวลาทำการ	เสาร์- อาทิตย์	วันธรรมดา และวันเสาร์	วันธรรมดาและ วันอาทิตย์	รวม
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	จำนวน	44	0	24	0	0	68
	ร้อยละ	64.71	0.00	35.29	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	จำนวน	60	7	0	0	0	67
	ร้อยละ	89.55	10.45	0.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัย นเรศวร	จำนวน	82	1	45	0	0	128
	ร้อยละ	64.06	0.78	35.16	0.00	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	54	9	0	0	71
	ร้อยละ	11.27	76.05	12.68	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัย ศรีปทุม	จำนวน	0	6	3	0	0	9
	ร้อยละ	0.00	66.67	33.33	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	56	0	52	0	0	108
	ร้อยละ	51.85	0.00	48.15	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	250	68	133	0	0	451
	ร้อยละ	55.43	15.08	29.49	0.00	0.00	100.00

จากตาราง 21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการศึกษาในวันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 64.71 และ วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 35.29 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในวันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 89.55 และ วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 10.45 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่มีการศึกษาในวันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 64.06, วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 35.16 และ วันธรรมดานอกเวลาทำการ ร้อยละ 0.78 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในวันธรรมดานอกเวลาทำการ ร้อยละ 76.05, วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 12.68 และ วันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 11.27 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่มีการศึกษาวันธรรมดานอกเวลาทำการ ร้อยละ 66.67 และ วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 33.33 และผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ส่วนใหญ่ศึกษาวันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 51.85 และ วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 48.15

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและวิธีการเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัย		สอบ ข้อเขียน	สอบข้อเขียนและ สอบสัมภาษณ์	สอบ สัมภาษณ์	เทียบโอน หน่วยกิต	โครงการ พิเศษ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	11	56	0	0	1	68
	ร้อยละ	16.18	82.35	0.00	0.00	1.47	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	3	55	2	0	7	67
	ร้อยละ	4.48	82.09	2.99	0.00	10.45	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	10	92	11	0	15	128
	ร้อยละ	7.81	71.88	8.59	0.00	11.72	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	จำนวน	1	8	61	0	1	71
	ร้อยละ	1.41	11.27	85.92	0.00	1.41	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	4	5	0	0	9
	ร้อยละ	0.00	44.44	55.56	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรดิตต์	จำนวน	22	5	31	3	47	108
	ร้อยละ	20.37	4.63	28.70	2.78	43.52	100.00
รวม	จำนวน	47	220	110	3	71	451
	ร้อยละ	10.42	48.78	24.39	0.67	15.74	100.00

จากตาราง 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 82.35 รองลงมา คือ สอบข้อเขียน ร้อยละ 16.18 และ โครงการพิเศษ ร้อยละ 1.47 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 82.09 รองลงมา คือ โครงการพิเศษ ร้อยละ 10.45, สอบข้อเขียน ร้อยละ 4.48 และ สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 2.99 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 71.88 รองลงมา คือ โครงการพิเศษ ร้อยละ 11.72 สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 8.59 และสอบข้อเขียน ร้อยละ 7.81 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 85.92 รองลงมา คือ สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 11.27, สอบข้อเขียน ร้อยละ 1.41 และ โครงการพิเศษ ร้อยละ 1.41 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 44.44 และผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีโครงการพิเศษ ร้อยละ 43.52 รองลงมา คือ สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 28.70, สอบข้อเขียน ร้อยละ 20.37, สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 4.63 และ เทียบโอนหน่วยกิต ร้อยละ 2.78



ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและอาชีพของนักศึกษา

มหาวิทยาลัย		ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา	ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง	ทำงานบริษัทเอกชน	ทำงานรัฐวิสาหกิจ	ทำงานในส่วนราชการ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	41	6	9	3	9	68
	ร้อยละ	60.29	8.82	13.24	4.41	13.24	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	51	0	2	1	13	67
	ร้อยละ	76.12	0.00	2.99	1.49	19.40	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	85	2	1	0	40	128
	ร้อยละ	66.41	1.56	0.78	0.00	31.25	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	5	17	7	34	71
	ร้อยละ	11.27	7.04	23.94	9.86	47.89	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	2	2	0	4	9
	ร้อยละ	11.11	22.22	22.22	0.00	44.44	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	59	8	0	2	39	108
	ร้อยละ	54.63	7.41	0.00	1.85	36.11	100.00
รวม	จำนวน	245	23	31	13	139	451
	ร้อยละ	54.32	5.10	6.87	2.88	30.82	100.00

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 60.29 รองลงมา คือ ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 13.24, ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 13.24, ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 8.82 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.41 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 76.12 รองลงมา คือ ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 19.40, ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 2.99 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 1.49 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 66.41 รองลงมา คือ ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 31.25, ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 1.56 และทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 0.78 ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 47.89 รองลงมา คือ ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 23.94, ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 11.27, ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 9.86 ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 7.04 ผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในส่วนราชการ ร้อยละ 44.44 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 22.22, ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 22.22, ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 11.11 ผู้ตอบ

แบบสอบถามของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาแต่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 54.63 รองลงมา คือ ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 36.11, ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 7.41 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 1.85

**ตาราง 24** จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและปีที่เข้าศึกษา

มหาวิทยาลัย		2548	2549	2550	2551	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	1	34	25	8	68
	ร้อยละ	1.47	50.00	36.76	11.76	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	2	47	0	18	67
	ร้อยละ	2.99	70.15	0.00	26.87	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	4	78	46	128
	ร้อยละ	0.00	3.13	60.94	35.94	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	1	1	11	58	71
	ร้อยละ	1.41	1.41	15.49	81.69	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	0	4	5	9
	ร้อยละ	0.00	0.00	44.44	55.56	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	0	108	0	108
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	4	86	226	135	451
	ร้อยละ	0.89	19.07	50.11	29.93	100.00

จากตาราง 24 ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2549 ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 36.76, ปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 11.76 และ ปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 1.47 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2549 เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.15 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 26.87 และ ปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 2.99 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 60.94 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 35.94 และ ปีการศึกษา 2549 ร้อยละ 3.13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 81.69 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 15.49, ปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 1.41 และ ปีการศึกษา 2549 ร้อยละ 1.41 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 55.56 และ ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 44.44 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด ร้อยละ 100.00

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชานโยบายสาธารณะจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชานโยบายสาธารณะ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	11	57	68
	ร้อยละ	16.18%	83.82%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	11	56	67
	ร้อยละ	16.42%	83.58%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	23	105	128
	ร้อยละ	17.97%	82.03%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	14	57	71
	ร้อยละ	19.72%	80.28%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	2	7	9
	ร้อยละ	22.22%	77.78%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	8	100	108
	ร้อยละ	7.41%	92.59%	100.00%
รวม	จำนวน	69	382	451
	ร้อยละ	15.30%	84.70%	100.00%

จากตาราง 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลือกแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชานโยบายสาธารณะ ร้อยละ 83.82 และ ไม่เลือก ร้อยละ 16.18 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เลือก ร้อยละ 83.58 และ ไม่เลือก ร้อยละ 16.42 มหาวิทยาลัยนเรศวรเลือก ร้อยละ 82.03 และ ไม่เลือก ร้อยละ 17.97 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เลือก ร้อยละ 80.28 และ ไม่เลือก ร้อยละ 19.72 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 77.78 และ ไม่เลือก ร้อยละ 22.22 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เลือก ร้อยละ 92.59 และ ไม่เลือก ร้อยละ 7.41

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		กระบวนการนโยบายสาธารณะ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	8	60	68
	ร้อยละ	11.76%	88.24%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	12	55	67
	ร้อยละ	17.91%	82.09%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	27	101	128
	ร้อยละ	21.09%	78.91%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	20	51	71
	ร้อยละ	28.17%	71.83%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์	จำนวน	6	102	108
	ร้อยละ	5.56%	94.44%	100.00%
รวม	จำนวน	76	375	451
	ร้อยละ	16.85%	83.15%	100.00%

จากตาราง 26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลือกการเรียนการสอนกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ ร้อยละ 88.24 และ ไม่เลือก ร้อยละ 11.76 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 82.09 และ ไม่เลือก ร้อยละ 17.91 มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือก ร้อยละ 78.91 และ ไม่เลือก ร้อยละ 21.09 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือก ร้อยละ 71.83 และ ไม่เลือก ร้อยละ 28.17 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 66.67 และ ไม่เลือก ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์ เลือก ร้อยละ 94.44 ไม่เลือก ร้อยละ 5.56

ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้การ  
สอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตาม  
มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		กระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	51	17	68
	ร้อยละ	75.00%	25.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	53	14	67
	ร้อยละ	79.10%	20.90%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	91	37	128
	ร้อยละ	71.09%	28.91%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์	จำนวน	52	19	71
	ร้อยละ	73.24%	26.76%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	5	4	9
	ร้อยละ	55.56%	44.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์	จำนวน	98	10	108
	ร้อยละ	90.74%	9.26%	100.00%
รวม	จำนวน	350	101	451
	ร้อยละ	77.61%	22.39%	100.00%

จากตาราง 27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลือกกระบวนการ  
นโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ร้อยละ 25.00 และ ไม่เลือก ร้อยละ 75.00  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 20.90 และ ไม่เลือก ร้อยละ 79.10 มหาวิทยาลัยนเรศวร  
เลือก ร้อยละ 28.91 และ ไม่เลือก ร้อยละ 71.09 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือก ร้อยละ  
26.76 และ ไม่เลือก ร้อยละ 73.24 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 44.44 และ ไม่เลือก ร้อยละ  
55.56 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เลือก ร้อยละ 9.26 และ ไม่เลือก ร้อยละ 90.74

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้การ  
สอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติและ  
ประเมินผลนโยบายจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		กระบวนการนโยบายสาธารณะเฉพาะด้านการนำ นโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผล		
		ไม่เลือก	เลือก	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	47	21	68
	ร้อยละ	69.12%	30.88%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	58	9	67
	ร้อยละ	86.57%	13.43%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	87	41	128
	ร้อยละ	67.97%	32.03%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	54	17	71
	ร้อยละ	76.06%	23.94%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	91	17	108
	ร้อยละ	84.26%	15.74%	100.00%
รวม	จำนวน	340	111	451
	ร้อยละ	75.39%	24.61%	100.00%

จากตาราง 28 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือกกระบวนการ  
นโยบายสาธารณะเฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผล ร้อยละ 30.88 และ  
ไม่เลือก ร้อยละ 69.12 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 13.43 และไม่เลือก ร้อยละ 86.57  
มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือก ร้อยละ 32.03 และไม่เลือก 67.97 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์  
เลือก ร้อยละ 23.94 และไม่เลือก 76.06 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 66.67 และไม่เลือก  
ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เลือก ร้อยละ 15.74 และไม่เลือก ร้อยละ 84.26



ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้การ  
สอนกระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการประเมินผลนโยบาย จำแนกตาม  
มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		กระบวนการนโยบายสาธารณะเฉพาะด้านการประเมินผล		
		ไม่เลือก	เลือก	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	53	15	68
	ร้อยละ	77.94%	22.06%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	56	11	67
	ร้อยละ	83.58%	16.42%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	99	29	128
	ร้อยละ	77.34%	22.66%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	61	10	71
	ร้อยละ	85.92%	14.08%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	99	9	108
	ร้อยละ	91.67%	8.33%	100.00%
รวม	จำนวน	374	77	451
	ร้อยละ	82.93%	17.07%	100.00%

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือก  
กระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านประเมินผลนโยบาย ร้อยละ 22.06 และ ไม่เลือก ร้อยละ  
77.94 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 16.42 และ ไม่เลือก ร้อยละ 83.58 มหาวิทยาลัย  
นเรศวร เลือก ร้อยละ 22.66 และ ไม่เลือก ร้อยละ 77.34 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือก  
ร้อยละ 14.08 และ ไม่เลือก ร้อยละ 85.92 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 33.33 และ ไม่เลือก  
ร้อยละ 66.67 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เลือก ร้อยละ 8.33 และ ไม่เลือก ร้อยละ 91.67

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้การ  
สอนการศึกษานโยบายสาธารณะโดยใช้ตัวแบบจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การศึกษานโยบายสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	31	37	68
	ร้อยละ	45.59%	54.41%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	18	49	67
	ร้อยละ	26.87%	73.13%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	74	54	128
	ร้อยละ	57.81%	42.19%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์	จำนวน	49	22	71
	ร้อยละ	69.01%	30.99%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	18	90	108
	ร้อยละ	16.67%	83.33%	100.00%
รวม	จำนวน	196	255	451
	ร้อยละ	43.46%	56.54%	100.00%

จากตาราง 30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือกการศึกษานโยบายสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ ร้อยละ 54.41 และ ไม่เลือก ร้อยละ 45.59 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 73.13 และ ไม่เลือก ร้อยละ 26.87 มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือก ร้อยละ 42.19 และ ไม่เลือก ร้อยละ 57.81 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือก ร้อยละ 30.99 และ ไม่เลือก ร้อยละ 69.01 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 33.33 และ ไม่เลือก ร้อยละ 66.67 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เลือก ร้อยละ 83.33 และ ไม่เลือก ร้อยละ 16.67

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะที่ศึกษาประกอบด้วยการเรียนการสอนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์ จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะโดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	55	13	68
	ร้อยละ	80.88%	19.12%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	53	14	67
	ร้อยละ	79.10%	20.90%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	109	19	128
	ร้อยละ	85.16%	14.84%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	69	2	71
	ร้อยละ	97.18%	2.82%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	8	1	9
	ร้อยละ	88.89%	11.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	105	3	108
	ร้อยละ	97.22%	2.78%	100.00%
รวม	จำนวน	399	52	451
	ร้อยละ	88.47%	11.53%	100.00%

จากตาราง 31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือกการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์ ร้อยละ 19.12 และไม่เลือก ร้อยละ 80.88 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือก ร้อยละ 20.90 ไม่เลือก ร้อยละ 79.10 มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือก ร้อยละ 14.84 และไม่เลือก ร้อยละ 85.16 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือก ร้อยละ 2.82 และไม่เลือก ร้อยละ 97.18 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือก ร้อยละ 11.11 และไม่เลือก ร้อยละ 88.89 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เลือก ร้อยละ 2.78 และ ไม่เลือก ร้อยละ 97.22

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของผู้สอนวิชานโยบายสาธารณะ จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		สถานภาพของผู้สอนวิชา			รวม
		อาจารย์ประจำทั้งหมด	อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ	อาจารย์พิเศษทั้งหมด	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	20	40	8	68
	ร้อยละ	29.41%	58.82%	11.76%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	61	6	0	67
	ร้อยละ	91.04%	8.96%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	จำนวน	99	28	1	128
	ร้อยละ	77.34%	21.88%	0.78%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	62	8	1	71
	ร้อยละ	87.32%	11.27%	1.41%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	2	6	1	9
	ร้อยละ	22.22%	66.67%	11.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	101	7	0	108
	ร้อยละ	93.52%	6.48%	0.00%	100.00%
รวม	จำนวน	345	95	11	451
	ร้อยละ	76.50%	21.06%	2.44%	100.00%

จากตาราง 32 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชานโยบายสาธารณะจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 58.82 ของอาจารย์ทั้งหมด รองลงมา คือ เป็นอาจารย์ประจำ ร้อยละ 29.41 และเป็นอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 11.76 อาจารย์ผู้สอนวิชานโยบายสาธารณะจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำทั้งหมด ร้อยละ 91.04 รองลงมา คือ เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 8.96 อาจารย์ผู้สอนวิชานโยบายสาธารณะจากมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำ ร้อยละ 77.34 รองลงมา คือ อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 21.88 และเป็นอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 0.78 อาจารย์จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำทั้งหมด ร้อยละ 87.32 รองลงมา คือ เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 11.27 และ อาจารย์พิเศษทั้งหมด ร้อยละ 1.41 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ เป็นอาจารย์ประจำ ร้อยละ 22.22 และเป็นอาจารย์พิเศษทั้งหมด ร้อยละ 11.11 อาจารย์จากมหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุดรดิตถ์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำทั้งหมด ร้อยละ 93.52 รองลงมา คือ เป็นอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 6.48

**ตาราง 33 จำนวนและร้อยละของสื่อการเรียนรู้ใช้ตำราของนักวิชาการไทยจำแนกตามมหาวิทยาลัย**

มหาวิทยาลัย		ตำราของนักวิชาการไทย		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	15	53	68
	ร้อยละ	22.06%	77.94%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	30	37	67
	ร้อยละ	44.78%	55.22%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	84	44	128
	ร้อยละ	65.63%	34.38%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	22	49	71
	ร้อยละ	30.99%	69.01%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	4	5	9
	ร้อยละ	44.44%	55.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	39	69	108
	ร้อยละ	36.11%	63.89%	100.00%
รวม	จำนวน	194	257	451
	ร้อยละ	43.02%	56.98%	100.00%

จากตาราง 33 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือกเรียนโดยใช้ตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 77.94 และ ไม่เลือก ร้อยละ 22.06 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เลือกเรียนตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 55.22 และ ไม่เลือก ร้อยละ 44.78 มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือกเรียนตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 34.38 และ ไม่เลือก ร้อยละ 65.63 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลือกเรียนตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 69.01 และ ไม่เลือก ร้อยละ 30.99 มหาวิทยาลัยศรีปทุมเลือกเรียนตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 55.56 และ ไม่เลือกเรียน ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เลือกเรียนตำราของนักวิชาการไทย ร้อยละ 63.89 และ ไม่เลือก ร้อยละ 36.11

ตาราง 34 จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนจากเอกสารประกอบการบรรยายของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		เอกสารประกอบการบรรยายของผู้สอน		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	30	38	68
	ร้อยละ	44.12%	55.88%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	34	33	67
	ร้อยละ	50.75%	49.25%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	107	21	128
	ร้อยละ	83.59%	16.41%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	34	37	71
	ร้อยละ	47.89%	52.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	8	9
	ร้อยละ	11.11%	88.89%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	66	42	108
	ร้อยละ	61.11%	38.89%	100.00%
รวม	จำนวน	272	179	451
	ร้อยละ	60.31%	39.69%	100.00%

จากตาราง 34 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้สื่อการสอนเอกสารประกอบการบรรยายของผู้สอน ร้อยละ 55.88 และ ไม่เลือก ร้อยละ 44.12 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้สื่อเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 49.25 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 50.75 มหาวิทยาลัยนเรศวรใช้สื่อเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 16.41 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 83.59 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้สื่อเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 52.11 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 47.89 มหาวิทยาลัยศรีปทุมเลือกใช้สื่อเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 88.89 และ ไม่เลือก ร้อยละ 11.11 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เลือกใช้เอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 38.89 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 61.11



ตาราง 35 จำนวนและร้อยละของการใช้สื่อพาวเวอร์พอย์จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		สื่อพาวเวอร์พอย์		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	7	61	68
	ร้อยละ	10.29%	89.71%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	25	42	67
	ร้อยละ	37.31%	62.69%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	22	106	128
	ร้อยละ	17.19%	82.81%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	5	66	71
	ร้อยละ	7.04%	92.96%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00%	100.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	3	105	108
	ร้อยละ	2.78%	97.22%	100.00%
รวม	จำนวน	62	389	451
	ร้อยละ	13.75%	86.25%	100.00%

จากตาราง 35 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้สื่อการสอนพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 89.71 ไม่ใช้ ร้อยละ 10.29 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้สื่อพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 62.69 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 37.31 มหาวิทยาลัยนเรศวรใช้สื่อพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 82.81 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 17.19 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เลือกใช้สื่อพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 92.96 และ ไม่เลือกใช้ ร้อยละ 7.04 มหาวิทยาลัยศรีปทุมใช้สทการสอนพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เลือกใช้สื่อพาวเวอร์พอย์ ร้อยละ 97.22 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 2.78

ตาราง 36 จำนวนและร้อยละของการใช้สื่อตำราของนักวิชาการต่างประเทศของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	19	49	68
	ร้อยละ	27.94%	72.06%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	29	38	67
	ร้อยละ	43.28%	56.72%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	48	80	128
	ร้อยละ	37.50%	62.50%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	34	37	71
	ร้อยละ	47.89%	52.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	66	42	108
	ร้อยละ	61.11%	38.89%	100.00%
รวม	จำนวน	199	252	451
	ร้อยละ	44.12%	55.88%	100.00%

จากตาราง 36 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้สอนมีการใช้ตำราของนักวิชาการต่างประเทศเป็นส่วนมาก ร้อยละ 72.06 และ ไม่ใช้ ร้อยละ 27.94 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือกตำราของนักวิชาการต่างประเทศ ร้อยละ 56.72 และ ไม่เลือก ร้อยละ 43.28 มหาวิทยาลัยนเรศวร เลือกใช้ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ ร้อยละ 62.50 และ ไม่เลือก ร้อยละ 37.50 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เลือกใช้ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ ร้อยละ 52.11 และ ไม่เลือก ร้อยละ 47.89 มหาวิทยาลัยศรีปทุมเลือกใช้ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ ร้อยละ 66.67 และ ไม่เลือก ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เลือกใช้ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ ร้อยละ 38.89 และ ไม่เลือก ร้อยละ 61.11

ตาราง 37 จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนกรณีตัวอย่างที่ผู้สอนใช้จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		กรณีตัวอย่าง		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	7	61	68
	ร้อยละ	10.29%	89.71%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	15	52	67
	ร้อยละ	22.39%	77.61%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	24	104	128
	ร้อยละ	18.75%	81.25%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	12	59	71
	ร้อยละ	16.90%	83.10%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00%	100.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	6	102	108
	ร้อยละ	5.56%	94.44%	100.00%
รวม	จำนวน	64	387	451
	ร้อยละ	14.19%	85.81%	100.00%

จากตาราง 37 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้สอนมีการใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 89.71 และไม่ใช่ ร้อยละ 10.29 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผู้สอนมีการใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 77.61 และไม่ใช่ ร้อยละ 22.39 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 81.25 และไม่ใช่ ร้อยละ 18.75 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 83.10 และไม่ใช่ ร้อยละ 16.90 มหาวิทยาลัยศรีปทุม เลือกใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 100.00 และ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ใช้กรณีตัวอย่าง ร้อยละ 94.44 และไม่ใช่ ร้อยละ 5.56

ตาราง 38 จำนวนและร้อยละของการเลือกใช้บทบาทสมมติของผู้สอนจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การแสดงบทบาทสมมติใน ห้องเรียน		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	57	11	68
	ร้อยละ	83.82%	16.18%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	67	0	67
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	87	41	128
	ร้อยละ	67.97%	32.03%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	56	15	71
	ร้อยละ	78.87%	21.13%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	8	1	9
	ร้อยละ	88.89%	11.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	82	26	108
	ร้อยละ	75.93%	24.07%	100.00%
รวม	จำนวน	357	94	451
	ร้อยละ	79.16%	20.84%	100.00%

จากตาราง 38 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 16.18 และ ไม่เลือก ร้อยละ 83.82 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผู้สอนไม่ใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยนเรศวรเลือกใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 32.03 และ ไม่เลือก ร้อยละ 67.97 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เลือกใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 21.13 และ ไม่เลือก ร้อยละ 78.87 มหาวิทยาลัยศรีปทุมเลือกใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 11.11 และ ไม่เลือก ร้อยละ 88.89 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เลือกใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 24.07 และ ไม่เลือก ร้อยละ 75.93

ตาราง 39 จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่ใช้กิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การศึกษาดูงานนอกสถานที่ใน ประเทศ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	
	ร้อยละ	89.71%	10.29%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	51	16	67
	ร้อยละ	76.12%	23.88%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	115	13	128
	ร้อยละ	89.84%	10.16%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	65	6	71
	ร้อยละ	91.55%	8.45%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	0	9
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	103	5	108
	ร้อยละ	95.37%	4.63%	100.00%
รวม	จำนวน	404	47	451
	ร้อยละ	89.58%	10.42%	100.00%

จากตาราง 39 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 10.29 และไม่ได้ศึกษาดูงานในประเทศ ร้อยละ 89.71 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 23.88 และไม่ได้ศึกษาดูงานในประเทศ ร้อยละ 76.12 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 10.16 และไม่มีการศึกษาดูงานในประเทศ ร้อยละ 89.84 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 8.45 และไม่มีการศึกษาดูงานในประเทศ ร้อยละ 91.55 มหาวิทยาลัยศรีปทุมไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 4.63 และไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ ร้อยละ 95.37

ตาราง 40 จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่ใช้กิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ต่างประเทศ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	63	5	68
	ร้อยละ	92.65%	7.35%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	66	1	67
	ร้อยละ	98.51%	1.49%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	114	14	128
	ร้อยละ	89.06%	10.94%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	67	4	71
	ร้อยละ	94.37%	5.63%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	0	9
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	107	1	108
	ร้อยละ	99.07%	0.93%	100.00%
รวม	จำนวน	426	25	451
	ร้อยละ	94.46%	5.54%	100.00%

จากตาราง 40 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 7.35 และไม่ได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 92.65 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 1.49 และไม่มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ ร้อยละ 98.51 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 10.94 และไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 89.06 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 5.63 และไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 94.37 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 0.93 และไม่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ ร้อยละ 99.07



ตาราง 41 จำนวนและร้อยละของการเลือกใช้สื่อการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	2	66	68
	ร้อยละ	2.94%	97.06%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	0	67	67
	ร้อยละ	0.00%	100.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	12	116	128
	ร้อยละ	9.38%	90.63%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	7	64	71
	ร้อยละ	9.86%	90.14%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	8	9
	ร้อยละ	11.11%	88.89%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	6	102	108
	ร้อยละ	5.56%	94.44%	100.00%
รวม	จำนวน	28	423	451
	ร้อยละ	6.21%	93.79%	100.00%

จากตาราง 41 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้สอนใช้การสอนแบบบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 97.06 และไม่เลือก ร้อยละ 2.94 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยนเรศวรใช้วิธีการสอนแบบบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 90.63 และไม่ได้ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 9.38 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 90.14 และไม่ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 9.86 มหาวิทยาลัยศรีปทุมใช้วิธีการบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 88.89 และไม่ใช้วิธีการบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 11.11 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ใช้วิธีการสอนโดยวิธีการบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 94.44 และไม่ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 5.56

ตาราง 42 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการเรียนรู้แบบการบรรยายและการตอบข้อซักถาม  
ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

มหาวิทยาลัย		การบรรยายและการตอบข้อซักถาม ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	11	57	68
	ร้อยละ	16.18%	83.82%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	13	54	67
	ร้อยละ	19.40%	80.60%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	16	112	128
	ร้อยละ	12.50%	87.50%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	15	56	71
	ร้อยละ	21.13%	78.87%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00%	100.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	13	95	108
	ร้อยละ	12.04%	87.96%	100.00%
รวม	จำนวน	68	383	451
	ร้อยละ	15.08%	84.92%	100.00%

จากตาราง 42 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการบรรยายและการตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 83.82 และไม่มีการบรรยายและการตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 16.18 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 80.60 และไม่มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 19.40 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 87.50 และไม่มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 12.50 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการบรรยายและการตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 78.87 และไม่มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 21.13 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 87.96 และไม่มีการบรรยายและตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ร้อยละ 12.04

ตาราง 43 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	40	28	68
	ร้อยละ	58.82%	41.18%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	58	9	67
	ร้อยละ	86.57%	13.43%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	70	58	128
	ร้อยละ	54.69%	45.31%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	42	29	71
	ร้อยละ	59.15%	40.85%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	2	7	9
	ร้อยละ	22.22%	77.78%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	36	72	108
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
รวม	จำนวน	248	203	451
	ร้อยละ	54.99%	45.01%	100.00%

จากตาราง 43 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 41.18 และไม่ให้นักเรียนทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 58.82 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 13.43 และไม่มีการทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 86.57 มหาวิทยาลัยนเรศวรให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 45.31 และไม่มีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 54.69 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 40.85 และไม่มีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 59.15 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 77.78 และไม่มีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 22.22 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์มีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 66.67 และไม่มีการให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 33.33

ตาราง 44 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การให้นักศึกษาทำรายงานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	12	56	68
	ร้อยละ	17.65%	82.35%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	22	45	67
	ร้อยละ	32.84%	67.16%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	21	107	128
	ร้อยละ	16.41%	83.59%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	25	46	71
	ร้อยละ	35.21%	64.79%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	8	9
	ร้อยละ	11.11%	88.89%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	14	94	108
	ร้อยละ	12.96%	87.04%	100.00%
รวม	จำนวน	95	356	451
	ร้อยละ	21.06%	78.94%	100.00%

จากตาราง 44 พบว่า ผู้สอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการให้นักศึกษาทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 82.35 และ ไม่ได้ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 17.65 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 67.16 ไม่ได้ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 32.84 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 83.59 ไม่ได้ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 16.41 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 64.79 และ ไม่ได้ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 35.21 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 88.89 และ ไม่ได้ทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 11.11 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 87.04 และ ไม่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 12.96

ตาราง 45 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาทำรายงาน(เดี่ยวหรือกลุ่ม) และนำเสนอผล  
การศึกษาหน้าห้องจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และนำเสนอผลการศึกษาหน้าห้อง		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	20	48	68
	ร้อยละ	29.41%	70.59%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	35	32	67
	ร้อยละ	52.24%	47.76%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	48	80	128
	ร้อยละ	37.50%	62.50%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	54	17	71
	ร้อยละ	76.06%	23.94%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	4	5	9
	ร้อยละ	44.44%	55.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	15	93	108
	ร้อยละ	13.89%	86.11%	100.00%
รวม	จำนวน	176	275	451
	ร้อยละ	39.02%	60.98%	100.00%

จากตาราง 45 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และนำเสนอผลการศึกษา ร้อยละ 70.59 และไม่มี ร้อยละ 29.41 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการให้นักศึกษาทำรายงาน(กลุ่มหรือเดี่ยว)และนำเสนอผลงาน ร้อยละ 47.76 และไม่มี ร้อยละ 52.24 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และนำเสนอผลงาน ร้อยละ 62.50 และไม่มี ร้อยละ 37.50 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และนำเสนอผลงาน ร้อยละ 23.94 และไม่มี ร้อยละ 76.06 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และมีการนำเสนอผลงาน ร้อยละ 55.56 และไม่มี 44.44 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีการให้นักศึกษาทำรายงาน (กลุ่มหรือเดี่ยว) และนำเสนอผลงาน ร้อยละ 86.11 และไม่มี ร้อยละ 13.89

ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		การให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/ บทความ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	63	5	68
	ร้อยละ	92.65%	7.35%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	53	14	67
	ร้อยละ	79.10%	20.90%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	110	18	128
	ร้อยละ	85.94%	14.06%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	61	10	71
	ร้อยละ	85.92%	14.08%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	5	4	9
	ร้อยละ	55.56%	44.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	78	30	108
	ร้อยละ	72.22%	27.78%	100.00%
รวม	จำนวน	370	81	451
	ร้อยละ	82.04%	17.96%	100.00%

จากตาราง 46 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 7.35 และไม่มี ร้อยละ 92.65 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 20.90 และไม่มี ร้อยละ 79.10 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 14.06 และไม่มี ร้อยละ 85.94 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 14.08 และไม่มี ร้อยละ 85.92 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 44.44 และไม่มี ร้อยละ 55.56 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ ร้อยละ 27.78 และไม่มี ร้อยละ 72.22



ตาราง 47 จำนวนและร้อยละของผู้สอนมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ผู้สอนมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	53	15	68
	ร้อยละ	77.94%	22.06%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	53	14	67
	ร้อยละ	79.10%	20.90%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	116	12	128
	ร้อยละ	90.63%	9.38%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	64	7	71
	ร้อยละ	90.14%	9.86%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	8	1	9
	ร้อยละ	88.89%	11.11%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	72	36	108
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
รวม	จำนวน	366	85	451
	ร้อยละ	81.15%	18.85%	100.00%

จากตาราง 47 พบว่า ผู้สอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 22.06 และไม่มี ร้อยละ 77.94 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 20.90 และไม่มี ร้อยละ 79.10 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยนเรศวรมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 9.38 และไม่มี ร้อยละ 90.63 ผู้สอนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 9.86 และไม่มี ร้อยละ 90.14 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 11.11 และไม่มี ร้อยละ 88.89 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์มีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 33.33 และไม่มี ร้อยละ 66.67

ตาราง 48 จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ผู้สอนที่มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	43	25	68
	ร้อยละ	63.24%	36.76%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	53	14	67
	ร้อยละ	79.10%	20.90%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	71	57	128
	ร้อยละ	55.47%	44.53%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	53	18	71
	ร้อยละ	74.65%	25.35%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	0	9
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	88	20	108
	ร้อยละ	81.48%	18.52%	100.00%
รวม	จำนวน	317	134	451
	ร้อยละ	70.29%	29.71%	100.00%

จากตาราง 48 พบว่า ผู้สอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 36.76 และไม่มี ร้อยละ 63.24 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 20.90 และไม่มี ร้อยละ 79.10 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยนเรศวรมีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 44.53 และไม่มี ร้อยละ 55.47 ผู้สอนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 25.35 และไม่มี ร้อยละ 74.65 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมไม่มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 100.00 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีอีเมลล์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ร้อยละ 18.52 และไม่มี ร้อยละ 81.48

ตาราง 49 จำนวนและร้อยละของผู้สอนจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ผู้สอนจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	57	11	68
	ร้อยละ	83.82%	16.18%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	56	11	67
	ร้อยละ	83.58%	16.42%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	92	36	128
	ร้อยละ	71.88%	28.13%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	61	10	71
	ร้อยละ	85.92%	14.08%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	7	2	9
	ร้อยละ	77.78%	22.22%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	73	35	108
	ร้อยละ	67.59%	32.41%	100.00%
รวม	จำนวน	346	105	451
	ร้อยละ	76.72%	23.28%	100.00%

จากตาราง 49 พบว่า ผู้สอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 16.18 และไม่มี ร้อยละ 83.82 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 16.42 และไม่มี ร้อยละ 83.58 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยนเรศวรจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 28.13 และไม่มี ร้อยละ 71.88 ผู้สอนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 14.08 และไม่มี ร้อยละ 85.92 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 22.22 และไม่มี ร้อยละ 77.78 ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์จัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ร้อยละ 32.41 และไม่มี ร้อยละ 67.59

ตาราง 50 จำนวนและร้อยละวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาคจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		มีการสอบกลางภาคและปลายภาค		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	41	27	68
	ร้อยละ	60.29%	39.71%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	15	52	67
	ร้อยละ	22.39%	77.61%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	58	70	128
	ร้อยละ	45.31%	54.69%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	56	15	71
	ร้อยละ	78.87%	21.13%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	4	104	108
	ร้อยละ	3.70%	96.30%	100.00%
รวม	จำนวน	180	271	451
	ร้อยละ	39.91%	60.09%	100.00%

จากตาราง 50 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 39.71 และไม่มี ร้อยละ 60.29 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 77.61 และไม่มี ร้อยละ 22.39 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 54.69 และไม่มี ร้อยละ 45.31 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 21.13 และไม่มี ร้อยละ 78.87 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 33.33 และไม่มี ร้อยละ 66.67 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบกลางภาคและปลายภาค ร้อยละ 96.30 และไม่มี ร้อยละ 3.70

ตาราง 51 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยวจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		มีการทำรายงานเดี่ยว		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	27	41	68
	ร้อยละ	39.71%	60.29%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	54	13	67
	ร้อยละ	80.60%	19.40%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	78	50	128
	ร้อยละ	60.94%	39.06%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	20	51	71
	ร้อยละ	28.17%	71.83%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	105	3	108
	ร้อยละ	97.22%	2.78%	100.00%
รวม	จำนวน	287	164	451
	ร้อยละ	63.64%	36.36%	100.00%

จากตาราง 51 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 60.29 และไม่มี ร้อยละ 39.71 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 19.40 และไม่มี ร้อยละ 80.60 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 39.06 และไม่มี ร้อยละ 60.94 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 71.83 และไม่มี ร้อยละ 28.17 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 66.67 และไม่มี ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานเดี่ยว ร้อยละ 2.78 และไม่มี ร้อยละ 97.22

ตาราง 52 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		มีการการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	45	23	68
	ร้อยละ	66.18%	33.82%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	62	5	67
	ร้อยละ	92.54%	7.46%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	84	44	128
	ร้อยละ	65.63%	34.38%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	48	23	71
	ร้อยละ	67.60%	32.39%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	4	5	9
	ร้อยละ	44.44%	55.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	40	68	108
	ร้อยละ	37.04%	62.96%	100.00%
รวม	จำนวน	283	168	451
	ร้อยละ	62.75%	37.25%	100.00%

จากตาราง 52 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 33.82 และไม่มี ร้อยละ 66.18 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 7.46 และไม่มี ร้อยละ 92.54 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 34.38 และไม่มี ร้อยละ 65.63 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 32.39 และไม่มี ร้อยละ 67.60 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 55.56 และไม่มี ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์มีวิธีการวัดผลแบบมีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 62.96 และไม่มี ร้อยละ 37.04



ตาราง 53 จำนวนและร้อยละของวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่มจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		วิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	17	51	68
	ร้อยละ	25.00%	75.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	19	48	67
	ร้อยละ	28.36%	71.64%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	19	109	128
	ร้อยละ	14.84%	85.16%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	12	59	71
	ร้อยละ	16.90%	83.10%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	15	93	108
	ร้อยละ	13.89%	86.11%	100.00%
รวม	จำนวน	85	366	451
	ร้อยละ	18.85%	81.15%	100.00%

จากตาราง 53 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 75.00 และไม่มี ร้อยละ 25.00 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 71.64 และไม่มี ร้อยละ 28.36 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 85.16 และไม่มี ร้อยละ 14.84 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 83.10 และไม่มี ร้อยละ 16.90 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 66.67 และไม่มี ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีวิธีการวัดผลที่มีการทำรายงานกลุ่ม ร้อยละ 86.11 และไม่มี ร้อยละ 13.89

ตาราง 54 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโทในด้านต่างๆ

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
<b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>	<b>2.00</b>	<b>5.00</b>	<b>3.59</b>	<b>.57</b>	<b>15.75</b>	<b>.16</b>	<b>.11</b>	<b>-.40</b>	<b>.23</b>
1.เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้	1.00	5.00	3.71	1.24	33.58	-.65	.11	-.66	.23
2.เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ	1.00	5.00	4.14	.78	18.94	-1.14	.11	2.60	.23
3.เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	1.00	5.00	3.75	1.19	31.62	-.73	.11	-.36	.23
4.เนื้อหาวิชามีปริมาณพอเหมาะ	1.00	5.00	2.37	1.06	44.52	.49	.11	-.28	.23
5.ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา	1.00	5.00	3.52	1.11	31.45	-.34	.11	-.73	.23
6.การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น	1.00	5.00	3.94	.83	20.96	-.42	.11	-.28	.23
7.เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน	1.00	5.00	3.69	.97	26.39	-.51	.11	-.06	.23
<b>ด้านผู้สอน</b>	<b>2.45</b>	<b>5.00</b>	<b>4.20</b>	<b>.54</b>	<b>12.98</b>	<b>-.47</b>	<b>.11</b>	<b>-.43</b>	<b>.23</b>
1.ความเชี่ยวชาญของผู้สอน	1.00	5.00	4.50	.65	14.54	-1.29	.11	2.15	.23
2.ผู้สอนมีทักษะในการสอน	1.00	5.00	4.27	1.07	25.10	-1.46	.11	1.27	.23
3.ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี	1.00	5.00	4.27	.77	18.04	-.95	.11	.93	.23
4.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	1.00	5.00	4.15	1.09	26.38	-1.25	.11	.69	.23
5.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง	1.00	5.00	4.03	.86	21.45	-.72	.11	.37	.23
6.ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา	1.00	5.00	4.33	.92	21.16	-1.43	.11	1.69	.23
7.ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง	1.00	5.00	3.82	.94	24.76	-.50	.11	-.06	.23
8.ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	1.00	5.00	4.20	.97	23.12	-1.16	.11	.78	.23
9.ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า	1.00	5.00	4.30	.74	17.28	-.74	.11	.01	.23

ตาราง 54 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน	1.00	5.00	4.31	.74	17.09	-.79	.11	.24	.23
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว	1.00	5.00	3.99	.86	21.54	-.47	.11	-.33	.23
<b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b>	<b>1.86</b>	<b>5.00</b>	<b>3.63</b>	<b>.57</b>	<b>15.62</b>	<b>-.08</b>	<b>.11</b>	<b>-.58</b>	<b>.23</b>
1.กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	1.00	5.00	3.61	1.14	31.59	-.51	.11	-.39	.23
2.กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน	1.00	5.00	3.59	1.19	33.20	-.49	.11	-.67	.23
3.กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	1.00	5.00	3.79	1.05	27.65	-.59	.11	-.24	.23
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	1.00	5.00	4.07	.90	22.02	-.72	.11	.15	.23
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่	1.00	5.00	2.26	1.18	52.26	.55	.11	-.66	.23
6.กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	1.00	5.00	3.98	.81	20.41	-.69	.11	.87	.23
7.กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น: เพราะอะไร เหตุใด	2.00	5.00	4.13	.83	20.07	-.48	.11	-.78	.23
<b>ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า</b>	<b>1.86</b>	<b>5.00</b>	<b>3.68</b>	<b>.74</b>	<b>20.14</b>	<b>.08</b>	<b>.11</b>	<b>-.75</b>	<b>.23</b>
1.เอกสารประกอบการสอนมีเพียงพอ	1.00	5.00	3.88	1.08	27.94	-.65	.11	-.34	.23
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	1.00	5.00	3.77	1.04	27.72	-.44	.11	-.52	.23
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดมีความทันสมัย	1.00	5.00	3.55	1.20	33.79	-.41	.11	-.71	.23
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอกับการใช้งาน	1.00	5.00	3.54	1.19	33.49	-.44	.11	-.69	.23

ตาราง 54 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีเพียงพอกับการใช้งาน	1.00	5.00	3.69	1.02	27.60	-.33	.11	-.74	.23
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรต่างๆนอกห้องสมุดมีมาก	1.00	5.00	3.48	1.07	30.60	-.26	.11	-.41	.23
7.มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน	1.00	5.00	3.88	1.05	27.01	-.82	.11	.30	.23
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>	<b>1.43</b>	<b>5.00</b>	<b>3.55</b>	<b>.60</b>	<b>17.01</b>	<b>-.23</b>	<b>.11</b>	<b>.31</b>	<b>.23</b>
1.การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	1.00	5.00	3.35	.96	28.81	-.08	.11	-.09	.23
2.การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลัก	1.00	5.00	3.01	1.06	35.10	.19	.11	-.47	.23
3.การวัดและประเมินผลเน้นพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	1.00	5.00	3.73	.87	23.33	-.27	.11	-.38	.23
4.งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีปริมาณทำมีน้อยเกินไป	1.00	5.00	3.24	.94	29.18	-.06	.11	.13	.23
5.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล	1.00	5.00	3.43	1.01	29.43	-.30	.11	-.20	.23
6.การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน	1.00	5.00	3.89	.96	24.74	-.53	.11	-.28	.23
7.การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติ	1.00	5.00	4.19	.97	23.04	-.98	.11	.33	.23
<b>ความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา</b>	<b>2.59</b>	<b>4.75</b>	<b>3.73</b>	<b>.46</b>	<b>12.34</b>	<b>-.03</b>	<b>.11</b>	<b>-.77</b>	<b>.23</b>
ด้านเนื้อหาวิชา	2.00	5.00	3.59	.57	15.75	.16	.11	-.40	.23
ด้านผู้สอน	2.45	5.00	4.20	.54	12.98	-.47	.11	-.43	.23
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	1.86	5.00	3.63	.57	15.62	-.08	.11	-.58	.23
ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า	1.86	5.00	3.68	.74	20.14	.08	.11	-.75	.23
ด้านการวัดและประเมินผล	1.43	5.00	3.55	.60	17.01	-.23	.11	.31	.23

จากตาราง 54 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง โดยแยกวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชาปริมาณพอเหมาะ ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆ กัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.59) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวาและมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเนื้อหาวิชา ตั้งแต่ 0.78–1.24 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 18.94–44.52 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

ด้านผู้สอน พบว่า ความเชี่ยวชาญของผู้สอน ผู้สอนมีทักษะในการสอน ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนอย่างดี ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (4.20) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผู้สอน ตั้งแต่ 0.65-1.09 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 14.54-26.38 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น:เพราะอะไร เหตุใด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.63) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ 0.81-1.19 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 20.07-52.26 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า พบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือและวารสารของห้องสมุดทันสมัย แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียน มีเพียงพอกับการใช้งาน การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรต่างๆ นอกห้องสมุดยังมีมาก มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.68) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวา และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสื่อการสอน ตั้งแต่ 1.02-1.20 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 27.01-33.79 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลยังมีหลากหลาย การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นวัดความจำเป็นหลัก การวัดและการประเมินผลเน้นที่พัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีน้อย ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน การประเมินผลมีความเป็นธรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.55) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผล ตั้งแต่ 0.87-1.06 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 23.04-35.10 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อมองด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา พบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล มีภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (3.73) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา ตั้งแต่ 0.54-0.74 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 12.98-20.14 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน



## ตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าสถิติเบื้องต้น  
ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดระดับปริญญาตรี

ตาราง 55 ตารางจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ  
หลักสูตรการศึกษา

มหาวิทยาลัย		รัฐศาสตรบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	35
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	49
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	0	77
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	80	80
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
รวม	จำนวน	161	80	241
	ร้อยละ	66.80	33.20	100.00

จากตาราง 55 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
เรียนในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรี  
ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรียนในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบ  
แบบสอบถามระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนเรศวรเรียนในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตทั้งหมด  
ร้อยละ 100.00 และ ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เรียนใน  
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00

ตาราง 56 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและลักษณะของหลักสูตร

มหาวิทยาลัย		2 ภาคการศึกษา (และหรือภาคฤดูร้อน)	block course/semi- block course	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	35
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	49
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	0	77
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	80	0	80
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	241	0	241
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00

จากตาราง 56 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศึกษาหลักสูตรแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือภาคฤดูร้อน) ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศึกษาหลักสูตรแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือภาคฤดูร้อน) ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยนเรศวรศึกษาหลักสูตรแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือภาคฤดูร้อน) ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 และผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ศึกษาหลักสูตรแบบ 2 ภาคการศึกษา (และหรือภาคฤดูร้อน) ทั้งหมด ร้อยละ 100.00

ตาราง 57 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของ  
หลักสูตร

มหาวิทยาลัย		ภาคปกติ	ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ)	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	35
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	49
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	0	77
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	56	24	80
	ร้อยละ	70.00	30.00	100.00
รวม	จำนวน	217	24	241
	ร้อยละ	90.04	9.96	100.00

จากตาราง 57 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียนอยู่ในหลักสูตรภาคปกติ ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรียนอยู่ในหลักสูตรภาคปกติ ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเรียนอยู่ในหลักสูตรภาคปกติ ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เรียนอยู่ในหลักสูตรภาคปกติมากที่สุด ร้อยละ 70.00 และ ภาคนอกเวลาราชการ ร้อยละ 30.00

ตาราง 58 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและช่วงเวลาเรียน

มหาวิทยาลัย		วันธรรมดาเวลาทำการ	เสาร์-อาทิตย์	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	35
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	49
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	77	0	77
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	56	24	80
	ร้อยละ	70.00	30.00	100.00
รวม	จำนวน	217	24	241
	ร้อยละ	90.04	9.96	100.00

จากตาราง 58 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาอยู่ในวันธรรมดาเวลาทำการทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศึกษาอยู่ในวันธรรมดาเวลาทำการทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยนเรศวรศึกษาอยู่ในวันธรรมดาเวลาทำการทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ส่วนใหญ่ ศึกษาอยู่ในวันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 70.00 และ ช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 30.00

ตาราง 59 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและวิธีการเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัย		สอบ ข้อเขียน น	สอบ ข้อเขียน และสอบ สัมภาษณ์	สอบ สัมภาษณ์	เทียบโอน หน่วยกิต	โครงการ พิเศษ	รวม
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	จำนวน	8	26	0	0	1	35
	ร้อยละ	22.86	74.29	0.00	0.00	2.86	100.00
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	จำนวน	2	38	2	0	7	49
	ร้อยละ	4.08	77.55	4.08	0.00	14.29	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	10	42	10	0	15	77
	ร้อยละ	12.99	54.55	12.99	0.00	19.48	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์	จำนวน	22	5	3	3	47	80
	ร้อยละ	27.50	6.25	3.75	3.75	58.75	100.00
รวม	จำนวน	42	111	15	3	70	241
	ร้อยละ	17.43	46.06	6.22	1.24	29.05	100.00

จากตาราง 59 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.29 รองลงมา คือ สอบข้อเขียน ร้อยละ 22.86 และโครงการพิเศษ ร้อยละ 2.86 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 77.55 รองลงมา คือ โครงการพิเศษ ร้อยละ 14.29 สอบข้อเขียน ร้อยละ 4.08 และสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 4.08 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่เข้าศึกษาด้วยวิธีสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 54.55 รองลงมา คือ โครงการพิเศษ ร้อยละ 19.48 สอบข้อเขียน ร้อยละ 12.99 และสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 12.99 และผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่เข้าศึกษาโดยวิธีโครงการพิเศษ ร้อยละ 58.75 รองลงมา คือ สอบข้อเขียน ร้อยละ 27.50 สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 6.25 สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 3.75 และเทียบโอนหน่วยกิต ร้อยละ 3.75

ตาราง 60 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและอาชีพของนักศึกษา

มหาวิทยาลัย		ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา	ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง	ทำงานในส่วนราชการ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	35	0	0	35
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	49	0	0	49
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	76	1	0	77
	ร้อยละ	98.70	1.30	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	59	6	15	80
	ร้อยละ	73.75	7.50	18.75	100.00
รวม	จำนวน	219	7	15	241
	ร้อยละ	90.87	2.90	6.22	100.00

จากตาราง 60 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษาทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษาทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยนเรศวรไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 98.70 และ ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 1.30 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 73.75 รองลงมา คือ ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 18.75 และประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 7.50



ตาราง 61 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาปริญญาตรีในด้านต่างๆ

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
<b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>	<b>2.00</b>	<b>4.86</b>	<b>3.54</b>	<b>.53</b>	<b>14.88</b>	<b>.18</b>	<b>.16</b>	<b>-.20</b>	<b>.31</b>
1.เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้	1.00	5.00	3.69	1.12	30.49	-.62	.16	-.43	.31
2.เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ	1.00	5.00	4.00	.77	19.28	-1.10	.16	2.75	.31
3.เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	1.00	5.00	3.68	1.10	29.84	-.74	.16	-.01	.31
4.เนื้อหาวิชามีปริมาณพอเหมาะ	1.00	5.00	2.36	.96	40.70	.33	.16	-.34	.31
5.ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา	1.00	5.00	3.47	1.04	30.09	-.34	.16	-.70	.31
6.การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น	2.00	5.00	3.85	.81	21.11	-.38	.16	-.28	.31
7.เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน	1.00	5.00	3.71	.92	24.71	-.50	.16	-.07	.31
<b>ด้านผู้สอน</b>	<b>2.91</b>	<b>5.00</b>	<b>4.12</b>	<b>.52</b>	<b>12.69</b>	<b>-.33</b>	<b>.16</b>	<b>-.61</b>	<b>.31</b>
1.ความเชี่ยวชาญของผู้สอน	1.00	5.00	4.39	.69	15.79	-1.16	.16	2.14	.31
2.ผู้สอนมีทักษะในการสอน	1.00	5.00	4.26	1.01	23.69	-1.48	.16	1.64	.31
3.ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี	2.00	5.00	4.20	.76	18.22	-.64	.16	-.17	.31
4.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	1.00	5.00	4.12	1.08	26.29	-1.12	.16	.21	.31
5.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง	1.00	5.00	3.91	.89	22.64	-.69	.16	-.44	.31
6.ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา	1.00	5.00	4.28	.90	21.04	-1.30	.16	1.50	.31
7.ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง	1.00	5.00	3.73	.85	22.66	-.33	.16	-.01	.31

ตาราง 61 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
8.ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	1.00	5.00	4.12	1.00	24.25	-1.13	.16	.78	.31
9.ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า	1.00	5.00	4.19	.75	17.91	-.57	.16	.05	.31
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน	1.00	5.00	4.15	.78	18.81	-.63	.16	.22	.31
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว	2.00	5.00	3.94	.83	21.12	-.32	.16	-.61	.31
<b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b>	<b>1.86</b>	<b>5.00</b>	<b>3.56</b>	<b>.54</b>	<b>15.23</b>	<b>-.01</b>	<b>.16</b>	<b>-.24</b>	<b>.31</b>
1.กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	1.00	5.00	3.45	1.14	33.12	-.48	.16	-.36	.31
2.กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน	1.00	5.00	3.53	1.16	32.80	-.36	.16	-.79	.31
3.กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	1.00	5.00	3.66	1.05	28.77	-.49	.16	-.40	.31
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	1.00	5.00	3.95	.88	22.17	-.36	.16	-.58	.31
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่	1.00	5.00	2.37	1.16	49.05	.51	.16	-.55	.31

ตาราง 61 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
6.กิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการส่งเสริมการคิดอย่าง เป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	1.00	5.00	3.92	.78	19.80	-.50	.16	.38	.31
7.กิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถาม กระตุ้น: เพราะอะไร เหตุใด	2.00	5.00	4.04	.82	20.30	-.21	.16	-1.14	.31
<b>ด้านสื่อการสอนและแหล่ง ค้นคว้า</b>	<b>1.86</b>	<b>5.00</b>	<b>3.52</b>	<b>.67</b>	<b>19.00</b>	<b>.14</b>	<b>.16</b>	<b>-.48</b>	<b>.31</b>
1.เอกสารประกอบการสอน มีเพียงพอ	1.00	5.00	3.72	1.10	29.61	-.52	.16	-.36	.31
2.หนังสือและวารสาร ทางการศึกษาที่ใช้ในการ ค้นคว้าเพียงพอต่อความ ต้องการของนักศึกษา	1.00	5.00	3.57	1.01	28.28	-.19	.16	-.55	.31
3.หนังสือและวารสารใน ห้องสมุดมีความทันสมัย	1.00	5.00	3.30	1.12	33.81	-.21	.16	-.58	.31
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต มี เพียงพอกับการใช้งาน	1.00	5.00	3.39	1.18	34.63	-.36	.16	-.74	.31
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสาร หลักในการเรียนมีเพียงพอ กับการใช้งาน	2.00	5.00	3.52	.91	25.92	-.10	.16	-.79	.31
6.การส่งเสริมการใช้แหล่ง วิชาการต่างๆนอก ห้องสมุดมีมาก	1.00	5.00	3.28	.98	29.89	-.15	.16	-.09	.31
7.มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ ในการสอน	1.00	5.00	3.87	.99	25.45	-.66	.16	.14	.31
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>	<b>2.00</b>	<b>4.86</b>	<b>3.50</b>	<b>.53</b>	<b>15.25</b>	<b>.00</b>	<b>.16</b>	<b>-.12</b>	<b>.31</b>
1.การวัดและประเมินผลมี ความหลากหลาย	1.00	5.00	3.19	.91	28.41	-.08	.16	.26	.31

ตาราง 61 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
2.การวัดและประเมินผล ไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความ จำเป็นหลัก	1.00	5.00	2.83	.96	33.83	.17	.16	-.25	.31
3.การวัดและประเมินผลเน้น พัฒนาการของผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง	1.00	5.00	3.73	.82	22.04	-.41	.16	-.01	.31
4.งานที่มอบหมายให้ นักศึกษาทำมีปริมาณทำมี น้อยเกินไป	1.00	5.00	3.27	.89	27.18	.17	.16	-.24	.31
5.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการ ประเมินผล	1.00	5.00	3.51	.94	26.69	-.37	.16	-.05	.31
6.การประเมินผลตรงกับ เกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน แผนการสอน	1.00	5.00	3.79	.96	25.22	-.41	.16	-.50	.31
7.การประเมินผลมีความเป็น ธรรม	1.00	5.00	4.17	.96	23.06	-.91	.16	.13	.31
<b>ความคิดเห็นรวมต่อ สถานภาพรายวิชา</b>	<b>2.64</b>	<b>4.69</b>	<b>3.65</b>	<b>.42</b>	<b>11.56</b>	<b>-.01</b>	<b>.16</b>	<b>-.67</b>	<b>.31</b>
ด้านเนื้อหาวิชา	2.00	4.86	3.54	.53	14.88	.18	.16	-.20	.31
ด้านผู้สอน	2.91	5.00	4.12	.52	12.69	-.33	.16	-.61	.31
ด้านกิจกรรมการเรียนการ สอน	1.86	5.00	3.56	.54	15.23	-.01	.16	-.24	.31
ด้านสื่อการสอนและแหล่ง ค้นคว้า	1.86	5.00	3.52	.67	19.00	.14	.16	-.48	.31
ด้านการวัดและประเมินผล	2.00	4.86	3.50	.53	15.25	.00	.16	-.12	.31

จากตาราง 61 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง โดยแยกวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชาปริมาณพอเหมาะ ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.54) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวาและมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเนื้อหาวิชา ตั้งแต่ 0.77–1.12 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 19.28–40.70 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

ด้านผู้สอน พบว่า ความเชี่ยวชาญของผู้สอน ผู้สอนมีทักษะในการสอน ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนอย่างดี ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (4.12) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผู้สอน ตั้งแต่ 0.69–1.08 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 15.79–26.29 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น : เพราะอะไร เหตุใด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.56) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ 0.78–1.16 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 19.80–49.05 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า พบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือและวารสารของห้องสมุดทันสมัย แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียน มีเพียงพอกับการใช้งาน การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ นอกห้องสมุดยังมีมาก มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน

โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.52) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวา และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสื่อการสอน ตั้งแต่ 0.91–1.18 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 25.45–34.63 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลยังมีหลากหลาย การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นวัดความจำเป็นหลัก การวัดและการประเมินผลเน้นที่พัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีน้อย ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน การประเมินผลมีความเป็นธรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.50) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวา และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผล ตั้งแต่ 0.82–0.96 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 22.04–33.83 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อมองด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา พบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล มีภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.65) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา ตั้งแต่ 0.52–0.67 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 12.69–19.00 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 62 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหาวิชา

ด้านเนื้อหาวิชา		จำนวน	ร้อยละ
1.เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้	น้อยที่สุด	10	4.15
	น้อย	31	12.86
	ปานกลาง	48	19.92
	มาก	87	36.10
	มากที่สุด	65	26.97
	รวม	241	100.00



ตาราง 62 (ต่อ)

ด้านเนื้อหาวิชา		จำนวน	ร้อยละ
2. เนื้อหาวิชาที่มีความน่าสนใจ	น้อยที่สุด	4	1.66
	น้อย	4	1.66
	ปานกลาง	35	14.52
	มาก	142	58.92
	มากที่สุด	56	23.24
	รวม	241	100.00
3. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	น้อยที่สุด	13	5.39
	น้อย	22	9.13
	ปานกลาง	52	21.58
	มาก	97	40.25
	มากที่สุด	57	23.65
	รวม	241	100.00
4. เนื้อหาวิชาที่มีปริมาณพอเหมาะ	น้อยที่สุด	48	19.92
	น้อย	89	36.93
	ปานกลาง	77	31.95
	มาก	23	9.54
	มากที่สุด	4	1.66
	รวม	241	100.00
5. ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา	น้อยที่สุด	6	2.49
	น้อย	45	18.67
	ปานกลาง	57	23.65
	มาก	95	39.42
	มากที่สุด	38	15.77
	รวม	241	100.00
6. การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากล กับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น	น้อย	14	5.81
	ปานกลาง	58	24.07
	มาก	119	49.38
	มากที่สุด	50	20.75
	รวม	241	100.00

ตาราง 62 (ต่อ)

ด้านเนื้อหาวิชา		จำนวน	ร้อยละ
7.เนื้อหาวิชานับทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน	น้อยที่สุด	3	1.24
	น้อย	22	9.13
	ปานกลาง	62	25.73
	มาก	109	45.23
	มากที่สุด	45	18.67
	รวม	241	100.00

จากตาราง 62 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหาวิชาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เห็นว่า ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา กับจำนวนหน่วยกิต อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 36.10 รองลงมา คือ ระดับ มากที่สุด ร้อยละ 26.97 ปานกลาง ร้อยละ 19.92 น้อย ร้อยละ 12.86 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 4.15 ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.92 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 23.24 ปานกลาง ร้อยละ 14.52 น้อย ร้อยละ 1.66 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.66 ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา กับสภาพสังคมปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.25 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 23.65 ปานกลาง ร้อยละ 21.58 น้อย ร้อยละ 9.13 และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.39 เนื้อหามีปริมาณพอเหมาะ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 36.93 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 31.95 น้อยที่สุด ร้อยละ 19.92 มาก ร้อยละ 9.54 และมากที่สุด ร้อยละ 1.66 ความไม่ซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา กับรายวิชาอื่น อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.42 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 23.65 น้อย ร้อยละ 18.67 มากที่สุด ร้อยละ 15.77 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.49 เนื้อหาวิชา มีการบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากล กับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 49.38 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 24.07 มากที่สุด ร้อยละ 20.75 และน้อย ร้อยละ 5.81 เนื้อหาวิชา นับทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆ กัน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 45.23 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 25.73 มากที่สุด ร้อยละ 18.67 น้อย ร้อยละ 9.13 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.24

ตาราง 63 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน		จำนวน	ร้อยละ
1.ความเชี่ยวชาญของผู้สอน	น้อยที่สุด	1	0.41
	น้อย	2	0.83
	ปานกลาง	17	7.05
	มาก	102	42.32
	มากที่สุด	119	49.38
	รวม	241	100.00
2.ผู้สอนมีทักษะในการสอน	น้อยที่สุด	6	2.49
	น้อย	14	5.81
	ปานกลาง	21	8.71
	มาก	70	29.05
	มากที่สุด	130	53.94
	รวม	241	100.00
3.ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี	น้อย	5	2.07
	ปานกลาง	36	14.94
	มาก	106	43.98
	มากที่สุด	94	39.00
	รวม	241	100.00
4.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	น้อยที่สุด	4	1.66
	น้อย	28	11.62
	ปานกลาง	20	8.30
	มาก	71	29.46
	มากที่สุด	118	48.96
	รวม	241	100.00
5.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง	น้อยที่สุด	3	1.24
	น้อย	12	4.98
	ปานกลาง	52	21.58
	มาก	111	46.06
	มากที่สุด	63	26.14
	รวม	241	100.00

ตาราง 63 (ต่อ)

ด้านผู้สอน		จำนวน	ร้อยละ
6.ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวล รายวิชา	น้อยที่สุด	3	1.24
	น้อย	9	3.73
	ปานกลาง	28	11.62
	มาก	79	32.78
	มากที่สุด	122	50.62
	รวม	241	100.00
7.ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการ และวิชาชีพของตนเอง	น้อยที่สุด	2	0.83
	น้อย	13	5.39
	ปานกลาง	76	31.54
	มาก	107	44.40
	มากที่สุด	43	17.84
	รวม	241	100.00
8.ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	น้อยที่สุด	5	2.07
	น้อย	15	6.22
	ปานกลาง	32	13.28
	มาก	83	34.44
	มากที่สุด	106	43.98
	รวม	241	100.00
9.ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบ และเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า	น้อยที่สุด	1	0.41
	ปานกลาง	43	17.84
	มาก	105	43.57
	มากที่สุด	92	38.17
	รวม	241	100.00
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศ ตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน	น้อยที่สุด	1	0.41
	น้อย	3	1.24
	ปานกลาง	43	17.84
	มาก	107	44.40
	มากที่สุด	87	36.10
	รวม	241	100.00

ตาราง 63 (ต่อ)

ด้านผู้สอน		จำนวน	ร้อยละ
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว	น้อย	10	4.15
	ปานกลาง	61	25.31
	มาก	104	43.15
	มากที่สุด	66	27.39
	รวม	241	100.00

จากตาราง 63 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านผู้สอนในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เห็นว่า ความเชี่ยวชาญของผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 49.38 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 42.32 ปานกลาง ร้อยละ 7.05 น้อย ร้อยละ 0.83 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 ผู้สอนมีทักษะในการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 53.94 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 29.05 ปานกลาง ร้อยละ 8.71 น้อย ร้อยละ 5.81 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.49 ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนเป็นอย่างดี อยู่ในระดับ มาก ร้อยละ 43.98 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 39.00 ปานกลาง ร้อยละ 14.94 และน้อย ร้อยละ 2.07 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.96 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 29.46 น้อย ร้อยละ 11.62 ปานกลาง ร้อยละ 8.30 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.66 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและศึกษาด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 46.06 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 26.14 ปานกลาง ร้อยละ 21.58 น้อย ร้อยละ 4.98 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.24 ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา อยู่ในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 50.62 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 32.78 ปานกลาง ร้อยละ 11.62 น้อย ร้อยละ 3.73 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.24 ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง อยู่ในระดับ มาก ร้อยละ 44.40 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 31.54 มากที่สุด ร้อยละ 17.84 น้อย ร้อยละ 5.39 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.83 ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.98 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 34.44 ปานกลาง ร้อยละ 13.28 น้อย ร้อยละ 6.22 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.07 ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบ และเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 43.57 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 38.17 ปานกลาง ร้อยละ 17.84 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียน การสอน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 44.40 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 36.10 ปานกลาง ร้อยละ 17.84 น้อย ร้อยละ 1.24 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 43.15 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 27.39 ปานกลาง ร้อยละ 25.31 และน้อย ร้อยละ 4.15

ตาราง 64 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
1.กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	น้อยที่สุด	19	7.88
	น้อย	23	9.54
	ปานกลาง	76	31.54
	มาก	76	31.54
	มากที่สุด	47	19.50
	รวม	241	100.00
2.กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน	น้อยที่สุด	11	4.56
	น้อย	39	16.18
	ปานกลาง	61	25.31
	มาก	71	29.46
	มากที่สุด	59	24.48
	รวม	241	100.00
3.กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	น้อยที่สุด	7	2.90
	น้อย	28	11.62
	ปานกลาง	62	25.73
	มาก	87	36.10
	มากที่สุด	57	23.65
	รวม	241	100.00
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	น้อยที่สุด	1	0.41
	น้อย	8	3.32
	ปานกลาง	68	28.22
	มาก	88	36.51
	มากที่สุด	76	31.54
	รวม	241	100.00
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่	น้อยที่สุด	68	28.22
	น้อย	69	28.63
	ปานกลาง	64	26.56
	มาก	27	11.20
	มากที่สุด	13	5.39
	รวม	241	100.00



ตาราง 64 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
6.กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	น้อยที่สุด	1	0.41
	น้อย	8	3.32
	ปานกลาง	53	21.99
	มาก	127	52.70
	มากที่สุด	52	21.58
	รวม	241	100.00
7.กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น: เพราะอะไร เหตุใด	น้อย	3	1.24
	ปานกลาง	67	27.80
	มาก	88	36.51
	มากที่สุด	83	34.44
	รวม	241	100.00

จากตาราง 64 ผู้ตอบแบบสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 31.54 และปานกลาง ร้อยละ 31.54 เช่นกัน รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 19.50 น้อย ร้อยละ 9.54 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 7.88 การเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 29.46 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 25.31, มากที่สุด 24.48, น้อย ร้อยละ 16.18 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.56 กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 36.10 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 25.73 มากที่สุด ร้อยละ 23.65 น้อย ร้อยละ 11.62 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.90 กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 36.51 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 31.54 ปานกลาง ร้อยละ 28.22 น้อย ร้อยละ 3.32 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 28.63 รองลงมา คือ น้อยที่สุด ร้อยละ 28.22 ปานกลาง ร้อยละ 26.56 มาก ร้อยละ 11.20 และมากที่สุด ร้อยละ 5.39 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 52.70 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 21.99 มากที่สุด ร้อยละ 21.58 น้อย ร้อยละ 3.32 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 36.51 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 34.44 ปานกลาง ร้อยละ 27.80 และน้อย ร้อยละ 1.24

ตาราง 65 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า		จำนวน	ร้อยละ
1.เอกสารประกอบการสอนมีเพียงพอ	น้อยที่สุด	10	4.15
	น้อย	18	7.47
	ปานกลาง	75	31.12
	มาก	65	26.97
	มากที่สุด	73	30.29
	รวม	241	100.00
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้า เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	น้อยที่สุด	5	2.07
	น้อย	26	10.79
	ปานกลาง	88	36.51
	มาก	70	29.05
	มากที่สุด	52	21.58
	รวม	241	100.00
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดมีความทันสมัย	น้อยที่สุด	16	6.64
	น้อย	38	15.77
	ปานกลาง	83	34.44
	มาก	66	27.39
	มากที่สุด	38	15.77
	รวม	241	100.00
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอกับการใช้งาน	น้อยที่สุด	17	7.05
	น้อย	40	16.60
	ปานกลาง	61	25.31
	มาก	77	31.95
	มากที่สุด	46	19.09
	รวม	241	100.00
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมี เพียงพอกับการใช้งาน	น้อย	36	14.94
	ปานกลาง	77	31.95
	มาก	94	39.00
	มากที่สุด	34	14.11
	รวม	241	100.00

ตาราง 65 (ต่อ)

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า		จำนวน	ร้อยละ
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ นอกห้องสมุดมีมาก	น้อยที่สุด	11	4.56
	น้อย	31	12.86
	ปานกลาง	106	43.98
	มาก	66	27.39
	มากที่สุด	27	11.20
	รวม	241	100.00
7.มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน	น้อยที่สุด	6	2.49
	น้อย	11	4.56
	ปานกลาง	65	26.97
	มาก	85	35.27
	มากที่สุด	74	30.71
	รวม	241	100.00

จากตาราง 65 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เห็นว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.12 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 30.29 มาก ร้อยละ 26.97 น้อย ร้อยละ 7.47 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.15 หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.51 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 29.05 มากที่สุด ร้อยละ 21.58 น้อย ร้อยละ 10.79 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.07 หนังสือและวารสารในห้องสมุดทันสมัย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 34.44 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 27.39 มากที่สุด ร้อยละ 15.77 น้อย ร้อยละ 15.77 และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.64 แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมมีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 31.95 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 25.31 มากที่สุด ร้อยละ 19.09 น้อย ร้อยละ 16.60 และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.05 หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีเพียงพอกับการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.00 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 31.95 น้อย ร้อยละ 14.94 และมากที่สุด ร้อยละ 14.11 การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ นอกห้องสมุดมีมาก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.98 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 27.39 น้อย ร้อยละ 12.86 มากที่สุด ร้อยละ 11.20 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.56 การเรียนการสอนมีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 35.27 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 30.71 ปานกลาง ร้อยละ 26.97 น้อย ร้อยละ 4.56 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.49

ตาราง 66 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและการประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล		จำนวน	ร้อยละ
1.การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	น้อยที่สุด	10	4.15
	น้อย	31	12.86
	ปานกลาง	122	50.62
	มาก	59	24.48
	มากที่สุด	19	7.88
	รวม	241	100.00
2.การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัด ความจำเป็นหลัก	น้อยที่สุด	17	7.05
	น้อย	72	29.88
	ปานกลาง	98	40.66
	มาก	43	17.84
	มากที่สุด	11	4.56
	รวม	241	100.00
3.การวัดและประเมินผลเน้นพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	น้อยที่สุด	1	0.41
	น้อย	17	7.05
	ปานกลาง	66	27.39
	มาก	120	49.79
	มากที่สุด	37	15.35
	รวม	241	100.00
4.งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีปริมาณทำมีน้อยเกินไป	น้อยที่สุด	3	1.24
	น้อย	39	16.18
	ปานกลาง	113	46.89
	มาก	63	26.14
	มากที่สุด	23	9.54
	รวม	241	100.00
5.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล	น้อยที่สุด	6	2.49
	น้อย	25	10.37
	ปานกลาง	83	34.44
	มาก	95	39.42
	มากที่สุด	32	13.28
	รวม	241	100.00

ตาราง 66 (ต่อ)

ด้านการวัดและประเมินผล		จำนวน	ร้อยละ
6.การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน	น้อยที่สุด	2	0.83
	น้อย	21	8.71
	ปานกลาง	65	26.97
	มาก	90	37.34
	มากที่สุด	63	26.14
	รวม	241	100.00
7.การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติ	น้อยที่สุด	3	1.24
	น้อย	8	3.32
	ปานกลาง	52	21.58
	มาก	60	24.90
	มากที่สุด	118	48.96
	รวม	241	100.00

จากตาราง 66 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและประเมินผลในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เห็นว่า การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.62 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 24.48 น้อย ร้อยละ 12.86, มากที่สุด ร้อยละ 7.88 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 4.15 การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลัก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.66 รองลงมา คือ น้อย ร้อยละ 29.88 มาก ร้อยละ 17.84 น้อยที่สุด ร้อยละ 7.05 และ มากที่สุด ร้อยละ 4.56 การวัดและการประเมินผลเน้นที่การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มาก ร้อยละ 49.79 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 27.39 มากที่สุด ร้อยละ 15.35 น้อย ร้อยละ 7.05 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.41 งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีปริมาณน้อยเกินไป อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.89 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 26.14 น้อย ร้อยละ 16.18 มากที่สุด ร้อยละ 9.54 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.24 ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.42 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 34.44 มากที่สุด ร้อยละ 13.28, น้อย ร้อยละ 10.37 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.49 การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 37.34 ปานกลาง ร้อยละ 26.97 มากที่สุด ร้อยละ 26.14 น้อย ร้อยละ 8.71 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.83 การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.96 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 24.90 ปานกลาง ร้อยละ 21.58 น้อย ร้อยละ 3.32 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.24

## ตอนที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของปริญญาโท

ตาราง 67 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและหลักสูตรที่ศึกษา

มหาวิทยาลัย		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	0	33	33
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	16	2	18
	ร้อยละ	88.89	11.11	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	51	51
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	0	71	71
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	28	28
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
รวม	จำนวน	16	194	210
	ร้อยละ	7.62	92.38	100.00

จากตาราง 67 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรียนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 88.89 และ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 11.11 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เรียนรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเรียนรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00



ตาราง 68 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของหลักสูตร

มหาวิทยาลัย		2 ภาคการศึกษา (และหรือฤดูร้อน)	block course	semi-block course	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	33	0	0	33
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	18	0	0	18
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	7	0	44	51
	ร้อยละ	13.73	0.00	86.27	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	63	0	71
	ร้อยละ	11.27	88.73	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	0	9
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	0	0	28	28
	ร้อยละ	0	0.00	100.00	100.00
รวม	จำนวน	66	72	72	210
	ร้อยละ	31.43	34.29	34.29	100.00

จากตารางที่ 68 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดการศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยนเรศวรจัดการศึกษาแบบ semi-block course ร้อยละ 86.27 และ 2 ภาคการศึกษา ร้อยละ 13.73 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จัดการศึกษาแบบ block course ร้อยละ 88.73 และ จัดการศึกษาแบบ 2 ภาคการศึกษา ร้อยละ 11.27 มหาวิทยาลัยศรีปทุม จัดการศึกษาแบบ block course ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์จัดการศึกษาแบบ semi-block course ร้อยละ 100.00

ตาราง 69 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและภาคการศึกษา

มหาวิทยาลัย		ภาคปกติ	ภาคนอกเวลาราชการ(พิเศษ)	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	9	24	33
	ร้อยละ	27.27	72.73	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	11	7	18
	ร้อยละ	61.11	38.89	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	7	44	51
	ร้อยละ	13.73	86.27	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	63	71
	ร้อยละ	11.27	88.73	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0	100.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	0	28	28
	ร้อยละ	0.00	100.00	100.00
รวม	จำนวน	36	174	210
	ร้อยละ	17.14	82.86	100.00

จากตาราง 69 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาภาคนอกระบบราชการมากที่สุด ร้อยละ 72.73 และภาคปกติ ร้อยละ 27.27 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดการศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 61.11 และภาคนอกเวลาราชการ ร้อยละ 38.89 มหาวิทยาลัยนเรศวร จัดการศึกษาภาคนอกระบบราชการมากที่สุด ร้อยละ 86.27 และภาคปกติ ร้อยละ 13.73 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดการศึกษาภาคนอกระบบราชการมากที่สุด ร้อยละ 88.73 และภาคปกติ ร้อยละ 11.27 มหาวิทยาลัยศรีปทุม จัดการศึกษาภาคนอกระบบราชการ ร้อยละ 100.00 และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์จัดการศึกษาภาคนอกระบบราชการ ร้อยละ 100.00

ตาราง 70 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและเวลาเรียน

มหาวิทยาลัย		วันธรรมดา เวลาทำการ	วัน ธรรมดา นอกเวลา ทำการ	เสาร์- อาทิตย์	วัน ธรรมดา และวัน เสาร์	วัน ธรรมดา และวัน อาทิตย์	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	9	1	23	0	0	33
	ร้อยละ	27.27	3.03	69.70	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	1	16	0	1	0	18
	ร้อยละ	5.56	88.89	0.00	5.56	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	6	0	45	0	0	51
	ร้อยละ	11.76	0.00	88.24	0.00	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	จำนวน	9	51	9	1	1	71
	ร้อยละ	12.68	71.83	12.68	1.41	1.41	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	6	3	0	0	9
	ร้อยละ	0.00	66.67	33.33	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์	จำนวน	0	0	28	0	0	28
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	25	74	108	2	1	210
	ร้อยละ	11.90	35.24	51.43	0.95	0.48	100.00

จากตาราง 70 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียนวันเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด ร้อยละ 69.70 รองลงมา คือ วันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 27.27 และวันธรรมดา นอกเวลาทำการ ร้อยละ 3.03 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรียนวันธรรมดา นอกเวลาทำการ ร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ วันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 5.56 และ วันธรรมดา และวันเสาร์ ร้อยละ 5.56 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเรียนวันเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด ร้อยละ 88.24 รองลงมา คือ วันธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 11.76 ผู้ตอบแบบสอบถามจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เรียนวันธรรมดานอกเวลาทำการ ร้อยละ 71.83 รองลงมา คือ วัน ธรรมดาเวลาทำการ ร้อยละ 12.68 วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 12.68 วันธรรมดาและวันเสาร์ ร้อยละ 1.41 วันธรรมดาและวันอาทิตย์ ร้อยละ 1.41 ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเรียนวัน ธรรมดานอกเวลาทำการมากที่สุด ร้อยละ 66.67 วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 33.33 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 100.00

ตาราง 71 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและวิธีการเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัย		สอบ ข้อเขียน	สอบข้อเขียน และสอบ สัมภาษณ์	สอบ สัมภาษณ์	โครงการ พิเศษ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	3	30	0	0	33
	ร้อยละ	9.09	90.91	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	1	17	0	0	18
	ร้อยละ	5.56	94.44	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	50	1	0	51
	ร้อยละ	0.00	98.04	1.96	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์	จำนวน	1	8	61	1	71
	ร้อยละ	1.41	11.27	85.92	1.41	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	4	5	0	9
	ร้อยละ	0.00	44.44	55.56	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์	จำนวน	0	0	28	0	28
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	5	109	95	1	210
	ร้อยละ	2.38	51.90	45.24	0.48	100.00

จากตาราง 71 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้วิธีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.91 และ วิธีการสอบข้อเขียน ร้อยละ 9.09 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้วิธีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 94.44 และสอบข้อเขียน ร้อยละ 5.56 มหาวิทยาลัยนเรศวรใช้วิธีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 98.04 และสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 1.96 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 85.92 รองลงมา คือ สอบสัมภาษณ์และสอบข้อเขียน ร้อยละ 11.27, สอบข้อเขียน ร้อยละ 1.41 และ โครงการพิเศษ ร้อยละ 1.41 มหาวิทยาลัยศรีปทุมใช้วิธีการสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 55.56 และสอบข้อเขียนและ สัมภาษณ์ ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใช้วิธีสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 100.00

ตาราง 72 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามมหาวิทยาลัยและอาชีพ

มหาวิทยาลัย		ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา	ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง	ทำงานบริษัทเอกชน	ทำงานรัฐวิสาหกิจ	ทำงานในส่วนราชการ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	6	6	9	3	9	33
	ร้อยละ	18.18	18.18	27.27	9.09	27.27	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	2	0	2	1	13	18
	ร้อยละ	11.11	0.00	11.11	5.56	72.22	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	9	1	1	0	40	51
	ร้อยละ	17.65	1.96	1.96	0.00	78.43	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	8	5	17	7	34	71
	ร้อยละ	11.27	7.04	23.94	9.86	47.89	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	2	2	0	4	9
	ร้อยละ	11.11	22.22	22.22	0.00	44.44	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์	จำนวน	0	2	0	2	24	28
	ร้อยละ	0.00	7.14	0.00	7.14	85.71	100.00
รวม	จำนวน	26	16	31	13	124	210
	ร้อยละ	12.38	7.62	14.76	6.19	59.05	100.00

จากตาราง 72 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักประกอบอาชีพเป็นพนักงานในบริษัทเอกชน ร้อยละ 27.27 และ ทำในส่วนราชการ ร้อยละ 27.27 รองลงมา คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 18.18 ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 18.18 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 9.09 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพในส่วนราชการ ร้อยละ 72.22 รองลงมา คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแต่นักศึกษา ร้อยละ 11.11 ทำบริษัทเอกชน ร้อยละ 11.11 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.56 มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 78.43 รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 17.65 ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 1.96 และทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 1.96 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 47.89 รองลงมาทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 23.94 ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 11.27 ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 9.86 และประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 7.04 มหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ทำงานในส่วนราชการ ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์ส่วนใหญ่ทำงานในส่วนราชการ

ร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ร้อยละ 7.14 และ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 7.14

ตาราง 73 จำนวนและร้อยละของแผนการเรียนจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		แผน ก ศึกษา รายวิชาและทำ วิทยานิพนธ์	แผน ข ศึกษา รายวิชา และทำสารนิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	10	23	33
	ร้อยละ	30.30%	69.70%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	3	15	18
	ร้อยละ	16.67%	83.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	7	44	51
	ร้อยละ	13.73%	86.27%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	12	59	71
	ร้อยละ	16.90%	83.10%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	13	15	28
	ร้อยละ	46.43%	53.57%	100.00%
รวม	จำนวน	48	162	210
	ร้อยละ	22.86%	77.14%	100.00%

จากตาราง 73 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เลือกแผน ข ศึกษา รายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 69.70 และแผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 30.30 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่เลือกแผน ข ศึกษา รายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 83.33 และแผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 16.67 มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนใหญ่เลือกแผน ข ศึกษา รายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 86.27 และแผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 13.73 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ส่วนใหญ่เลือกแผน ข ศึกษา รายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 83.10 และแผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 16.90 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ส่วนใหญ่เลือกแผน ข ศึกษา รายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 66.67 และแผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ส่วนใหญ่



เลือกแผน ข ศึกษารายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 53.57 และ แผน ก ศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 46.43

ตาราง 74 จำนวนและร้อยละของสถานะนักศึกษาปริญญาโทจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		เรียนจบแล้ว	ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การ	กำลังทำสารนิพนธ์/การ	รวม
			ค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์	ค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์	
			กำลังเรียน	กำลังเรียน	
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	จำนวน	1	27	5	33
	ร้อยละ	3.03%	81.82%	15.15%	100.00%
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	จำนวน	0	18	0	18
	ร้อยละ	.00%	100.00%	.00%	100.00%
มหาวิทยาลัย นเรศวร	จำนวน	2	46	3	51
	ร้อยละ	3.92%	90.20%	5.88%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	จำนวน	3	66	2	71
	ร้อยละ	4.23%	92.96%	2.82%	100.00%
มหาวิทยาลัย ศรีปทุม	จำนวน	0	4	5	9
	ร้อยละ	0.00%	44.44%	55.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยราช ภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	0	26	2	28
	ร้อยละ	0.00%	92.86%	7.14%	100.00%
รวม	จำนวน	6	187	17	210
	ร้อยละ	2.86%	89.05%	8.10%	100.00%

จากตาราง 74 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 81.82 รองลงมา คือ กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 15.15 และเรียนจบแล้ว ร้อยละ 3.03 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 90.20 รองลงมา คือ กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 5.88 และเรียนจบแล้ว ร้อยละ 3.92 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 92.96 รองลงมา คือ เรียนจบแล้ว ร้อยละ 4.23 และ กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 2.82 มหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 44.44 รองลงมา คือ กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 55.56 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์

กำลังเรียน ร้อยละ 92.86 รองลงมา คือ กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ กำลังเรียน ร้อยละ 7.14

**ตาราง 75 จำนวนและร้อยละของลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์จำแนกตามมหาวิทยาลัย**

มหาวิทยาลัย		ทำคนเดียว	ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 2 คน	ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 3 คน	ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 3 คนขึ้นไป	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	33	0	0	0	33
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	18	0	0	0	18
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	7	1	39	4	51
	ร้อยละ	13.73%	1.96%	76.47%	7.84%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	66	0	0	5	71
	ร้อยละ	92.96%	0.00%	0.00%	7.04%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	0	0	0	9
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	28	0	0	0	28
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
รวม	จำนวน	161	1	39	9	210
	ร้อยละ	76.67%	0.48%	18.57%	4.29%	100.00%

จากตาราง 75 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ แบบทำคนเดียว ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ แบบทำคนเดียวร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ ร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ ทำคนเดียว ร้อยละ 13.73, ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 76.47 ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 2 คน ร้อยละ 1.96 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ แบบทำคนเดียว ร้อยละ 92.96 และ ทำเป็นกลุ่มกลุ่มละ 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 7.04 มหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ แบบทำคนเดียว ร้อยละ

100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ส่วนใหญ่มีลักษณะการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ แบบทำคนเดียว ร้อยละ 100.00

**ตาราง 76 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีผู้รับผิดชอบในการติดตามการวิจัย**

มหาวิทยาลัย		มีผู้รับผิดชอบในการติดตามการทำวิจัย		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	17	16	33
	ร้อยละ	51.52%	48.48%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	14	4	18
	ร้อยละ	77.78%	22.22%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	27	24	51
	ร้อยละ	52.94%	47.06%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	36	35	71
	ร้อยละ	50.70%	49.30%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	19	9	28
	ร้อยละ	67.86%	32.14%	100.00%
รวม	จำนวน	116	94	210
	ร้อยละ	55.24%	44.76%	100.00%

จากตาราง 76 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 48.48 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 22.22 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 47.06 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 49.30 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 66.67 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์มีผู้ดำเนินการติดตามการวิจัย ร้อยละ 32.14

ตาราง 77 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีหน่วยงาน  
รับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ

มหาวิทยาลัย		มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	24	9	33
	ร้อยละ	72.73%	27.27%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10	8	18
	ร้อยละ	55.56%	44.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	29	22	51
	ร้อยละ	56.86%	43.14%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	38	33	71
	ร้อยละ	53.52%	46.48%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	21	7	28
	ร้อยละ	75.00%	25.00%	100.00%
รวม	จำนวน	128	82	210
	ร้อยละ	60.95%	39.05%	100.00%

จากตาราง 77 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 27.27 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 43.14 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 46.48 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาค/คณะ ร้อยละ 25.00

ตาราง 78 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีคณาจารย์คอยให้  
คำแนะนำการทำวิจัย

มหาวิทยาลัย		มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำการทำวิจัย		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	6	27	33
	ร้อยละ	18.18%	81.82%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	4	14	18
	ร้อยละ	22.22%	77.78%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	4	47	51
	ร้อยละ	7.84%	92.16%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	6	65	71
	ร้อยละ	8.45%	91.55%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	8	9
	ร้อยละ	11.11%	88.89%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	4	24	28
	ร้อยละ	14.29%	85.71%	100.00%
รวม	จำนวน	25	185	210
	ร้อยละ	11.90%	88.10%	100.00%

จากตาราง 78 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 81.82 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 77.78 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 92.16 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 91.55 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 88.89 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย ร้อยละ 85.71

ตาราง 79 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการมีกรอบมให้ความรู้  
เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตร

มหาวิทยาลัย		มีกรอบมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย นอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตร		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	28	5	33
	ร้อยละ	84.85%	15.15%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10	8	18
	ร้อยละ	55.56%	44.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	41	10	51
	ร้อยละ	80.39%	19.61%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	42	29	71
	ร้อยละ	59.15%	40.85%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	11	17	28
	ร้อยละ	39.29%	60.71%	100.00%
รวม	จำนวน	138	72	210
	ร้อยละ	65.71%	34.29%	100.00%

จากตาราง 79 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย  
นอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตรให้นักศึกษา ร้อยละ 15.15 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการ  
อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตรให้นักศึกษา ร้อยละ 44.44  
มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตร  
ให้นักศึกษา ร้อยละ 19.61 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ  
ทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตรให้นักศึกษา ร้อยละ 40.85 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการ  
อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตรให้นักศึกษา ร้อยละ 33.33  
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาใน  
หลักสูตรให้นักศึกษา ร้อยละ 60.71



ตาราง 80 จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยด้านการจัดการคลินิกวิจัย  
กำหนดผู้ให้คำแนะนำ วันเวลาที่แน่นอน

มหาวิทยาลัย		มีการจัดการคลินิกวิจัย กำหนดผู้ให้ คำแนะนำ วันเวลาที่แน่นอน		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	29	4	33
	ร้อยละ	87.88%	12.12%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	14	4	18
	ร้อยละ	77.78%	22.22%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	47	4	51
	ร้อยละ	92.16%	7.84%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	54	17	71
	ร้อยละ	76.06%	23.94%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	0	9
	ร้อยละ	100.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	จำนวน	10	18	28
	ร้อยละ	35.71%	64.29%	100.00%
รวม	จำนวน	163	47	210
	ร้อยละ	77.62%	22.38%	100.00%

จากตาราง 80 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 12.12 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 22.22 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 7.84 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 23.94 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 0.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์มีการจัดการคลินิกวิจัยให้นักศึกษา ร้อยละ 64.29

ตาราง 81 จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาหรือจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		จำนวนครั้งในการพบอาจารย์ที่ปรึกษา					รวม
		เดือนละ1 ครั้ง	เดือนละ2 ครั้ง	เดือนละ3 ครั้ง	ไม่ได้พบ เลย	ยังไม่มี แผน	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	2	15	10	0	6	33
	ร้อยละ	6.06%	45.45%	30.30%	0.00%	18.18%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10	5	2	0	1	18
	ร้อยละ	55.56%	27.78%	11.11%	0.00%	5.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	17	12	14	3	5	51
	ร้อยละ	33.33%	23.53%	27.45%	5.88%	9.80%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	26	25	15	1	4	71
	ร้อยละ	36.62%	35.21%	21.13%	1.41%	5.63%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	4	4	1	0	0	9
	ร้อยละ	44.44%	44.44%	11.11%	0.00%	0.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	6	15	4	1	2	28
	ร้อยละ	21.43%	53.57%	14.29%	3.57%	7.14%	100.00%
รวม	จำนวน	65	76	46	5	18	210
	ร้อยละ	30.95%	36.19%	21.90%	2.38%	8.57%	100.00%

จากตาราง 81 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 30.30 ยังไม่มีแผนเข้าพบอาจารย์ ร้อยละ 18.18 และเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 6.06 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ เดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 27.78 เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 11.11 และยังไม่มีแผนพบอาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 5.56 มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 27.45 เดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 23.53 ยังไม่มีแผนในการพบอาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 9.80 ยังไม่ได้พบอาจารย์ที่ปรึกษาเลย ร้อยละ 5.88 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 36.62 รองลงมา คือ เดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 35.21 เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 21.13 ยังไม่มีแผนพบอาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 5.63 และไม่ได้พบเลย ร้อยละ 1.41 มหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 44.44 และพบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 44.44 รองลงมา คือ เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 11.11 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่พบอาจารย์ที่ปรึกษาเดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 53.57 รองลงมา คือ เดือนละ

1 ครั้ง ร้อยละ 21.43 เดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 14.29 ยังไม่มีแผนในการพบอาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 7.14 และไม่ได้พบอาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 3.57

**ตาราง 82** จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบพบโดยตรง  
จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		พบโดยตรง		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	4	29	33
	ร้อยละ	12.12%	87.88%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	1	17	18
	ร้อยละ	5.56%	94.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	1	50	51
	ร้อยละ	1.96%	98.04%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	6	65	71
	ร้อยละ	8.45%	91.55%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	9	9
	ร้อยละ	0.00%	100.00%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	1	27	28
	ร้อยละ	3.57%	96.43%	100.00%
รวม	จำนวน	13	197	210
	ร้อยละ	6.19%	93.81%	100.00%

จากตาราง 82 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 87.88 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 94.44 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 98.04 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 91.55 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์เป็นแบบพบกันโดยตรง ร้อยละ 96.43

ตาราง 83 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ปรึกษากันทางอีเมลล์		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	12	21	33
	ร้อยละ	36.36%	63.64%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	8	10	18
	ร้อยละ	44.44%	55.56%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	35	16	51
	ร้อยละ	68.63%	31.37%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	29	42	71
	ร้อยละ	40.85%	59.15%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	3	9
	ร้อยละ	66.67%	33.33%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	14	14	28
	ร้อยละ	50.00%	50.00%	100.00%
รวม	จำนวน	104	106	210
	ร้อยละ	49.52%	50.48%	100.00%

จากตาราง 83 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 63.64 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 55.56 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 31.37 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 59.15 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 33.33 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางอีเมลล์ ร้อยละ 50.00

ตาราง 84 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแบบปรึกษากันทางโทรศัพท์โดยจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย		ปรึกษากันทางโทรศัพท์		รวม
		ไม่เลือก	เลือก	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	21	12	33
	ร้อยละ	63.64%	36.36%	100.00%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10	8	18
	ร้อยละ	55.56%	44.44%	100.00%
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	17	34	51
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	35	36	71
	ร้อยละ	49.30%	50.70%	100.00%
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	6	9
	ร้อยละ	33.33%	66.67%	100.00%
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	8	20	28
	ร้อยละ	28.57%	71.43%	100.00%
รวม	จำนวน	94	116	210
	ร้อยละ	44.76%	55.24%	100.00%

จากตาราง 84 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 36.36 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 44.44 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 66.67 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 50.70 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 66.67 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีรูปแบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์แบบปรึกษากันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 71.43

ตาราง 85 ค่าสถิติเบื้องต้นความคิดเห็นนิสิต/นักศึกษาปริญญาโทในด้านต่างๆ

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
<b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>	<b>2.14</b>	<b>5.00</b>	<b>3.65</b>	<b>.60</b>	<b>16.52</b>	<b>.08</b>	<b>.17</b>	<b>-.60</b>	<b>.33</b>
1. เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้	1.00	5.00	3.73	1.37	36.80	-.67	.17	-.89	.33
2. เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ	1.00	5.00	4.30	.77	17.92	-1.33	.17	3.13	.33
3. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	1.00	5.00	3.83	1.28	33.33	-.78	.17	-.60	.33
4. เนื้อหาวิชามีปริมาณพอเหมาะ	1.00	5.00	2.38	1.16	48.57	.58	.17	-.39	.33
5. ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา	1.00	5.00	3.58	1.18	32.85	-.38	.17	-.78	.33
6. การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น	1.00	5.00	4.05	.83	20.51	-.50	.17	-.21	.33
7. เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน	1.00	5.00	3.68	1.04	28.29	-.50	.17	-.11	.33
<b>ด้านผู้สอน</b>	<b>2.45</b>	<b>5.00</b>	<b>4.29</b>	<b>.56</b>	<b>12.98</b>	<b>-.71</b>	<b>.17</b>	<b>-.02</b>	<b>.33</b>
1. ความเชี่ยวชาญของผู้สอน	2.00	5.00	4.62	.58	12.63	-1.44	.17	1.82	.33
2. ผู้สอนมีทักษะในการสอน	1.00	5.00	4.27	1.14	26.68	-1.45	.17	.95	.33
3. ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี	1.00	5.00	4.35	.77	17.69	-1.34	.17	2.56	.33
4. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	1.00	5.00	4.18	1.11	26.53	-1.40	.17	1.27	.33
5. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง	1.00	5.00	4.16	.82	19.70	-.73	.17	.20	.33
6. ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา	1.00	5.00	4.39	.93	21.25	-1.60	.17	2.07	.33
7. ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง	1.00	5.00	3.91	1.04	26.59	-.70	.17	-.05	.33
8. ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	1.00	5.00	4.30	.93	21.71	-1.20	.17	.74	.33
9. ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า	2.00	5.00	4.42	.72	16.20	-.98	.17	.20	.33



ตาราง 85 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน	3.00	5.00	4.49	.64	14.16	-.87	.17	-.29	.33
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว	1.00	5.00	4.06	.89	21.92	-.65	.17	.01	.33
<b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b>	<b>2.29</b>	<b>5.00</b>	<b>3.72</b>	<b>.59</b>	<b>15.77</b>	<b>-.21</b>	<b>.17</b>	<b>-.80</b>	<b>.33</b>
1.กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	1.00	5.00	3.79	1.11	29.36	-.57	.17	-.41	.33
2.กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน	1.00	5.00	3.67	1.23	33.57	-.65	.17	-.50	.33
3.กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	1.00	5.00	3.93	1.02	26.03	-.73	.17	.09	.33
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	1.00	5.00	4.20	.90	21.46	-1.17	.17	1.45	.33
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่	1.00	5.00	2.13	1.19	55.86	.63	.17	-.74	.33
6.กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	1.00	5.00	4.05	.85	20.94	-.91	.17	1.45	.33
7.กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น: เพราะอะไร เหตุใด	2.00	5.00	4.23	.83	19.58	-.82	.17	-.11	.33
<b>ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า</b>	<b>1.86</b>	<b>5.00</b>	<b>3.87</b>	<b>.78</b>	<b>20.13</b>	<b>-.15</b>	<b>.17</b>	<b>-.90</b>	<b>.33</b>
1.เอกสารประกอบการสอนมีเพียงพอ	1.00	5.00	4.06	1.04	25.50	-.83	.17	-.21	.33
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	1.00	5.00	3.99	1.04	26.06	-.81	.17	.00	.33

ตาราง 85 (ต่อ)

ความคิดเห็น	Min	Max	Mean	S.D.	C.V.	Sk	S.E.	Ku	S.E.
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดมีความทันสมัย	1.00	5.00	3.83	1.23	32.11	-.76	.17	-.42	.33
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอกับการใช้งาน	1.00	5.00	3.70	1.18	31.78	-.56	.17	-.55	.33
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีเพียงพอกับการใช้งาน	1.00	5.00	3.89	1.10	28.25	-.68	.17	-.45	.33
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรต่างนอกห้องสมุดมีมาก	1.00	5.00	3.71	1.11	29.96	-.51	.17	-.41	.33
7.มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน	1.00	5.00	3.90	1.12	28.73	-.95	.17	.38	.33
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>	<b>1.43</b>	<b>5.00</b>	<b>3.60</b>	<b>.67</b>	<b>18.64</b>	<b>-.46</b>	<b>.17</b>	<b>.45</b>	<b>.33</b>
1.การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	1.00	5.00	3.52	1.00	28.34	-.18	.17	-.32	.33
2.การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลัก	1.00	5.00	3.21	1.13	35.06	.06	.17	-.71	.33
3.การวัดและประเมินผลเน้นพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	1.00	5.00	3.72	.92	24.78	-.16	.17	-.69	.33
4.งานที่มอบหมายให้นักศึกษามีปริมาณทำมีน้อยเกินไป	1.00	5.00	3.20	1.01	31.44	-.22	.17	.29	.33
5.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล	1.00	5.00	3.34	1.08	32.41	-.19	.17	-.36	.33
6.การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน	1.00	5.00	4.00	.96	23.96	-.69	.17	.11	.33
7.การประเมินผลมีความเป็นธรรม	1.00	5.00	4.21	.97	23.06	-1.07	.17	.62	.33
<b>ความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา</b>	<b>2.59</b>	<b>4.75</b>	<b>3.83</b>	<b>.48</b>	<b>12.67</b>	<b>-.19</b>	<b>.17</b>	<b>-.87</b>	<b>.33</b>
ด้านเนื้อหาวิชา	2.14	5.00	3.65	.60	16.52	.08	.17	-.60	.33
ด้านผู้สอน	2.45	5.00	4.29	.56	12.98	-.71	.17	-.02	.33
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	2.29	5.00	3.72	.59	15.77	-.21	.17	-.80	.33
ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า	1.86	5.00	3.87	.78	20.13	-.15	.17	-.90	.33
ด้านการวัดและประเมินผล	1.43	5.00	3.60	.67	18.64	-.46	.17	.45	.33

จากตาราง 85 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาปริญญาโท จำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง โดยแยกวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

**ด้านเนื้อหาวิชา** พบว่า เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชามีปริมาณพอเหมาะ ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆ กัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.65) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวาและมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเนื้อหาวิชา ตั้งแต่ 0.77–1.37 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 17.92–48.57 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

**ด้านผู้สอน** พบว่า ความเชี่ยวชาญของผู้สอน ผู้สอนมีทักษะในการสอน ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนอย่างดี ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (4.29) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผู้สอน ตั้งแต่ 0.58–1.14 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 12.63–26.68 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

**ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน** พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น : เพราะอะไร เหตุใด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.72) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ 0.83–1.23 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 19.58–55.86 แสดงว่านิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

**ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า** พบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือและวารสารของห้องสมุดทันสมัย แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียน มีเพียงพอกับการใช้งาน การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรต่างๆ นอกห้องสมุดยังมีมาก มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.87) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสื่อการสอน ตั้งแต่ 1.04–1.23 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 25.50–32.11 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

**ด้านการวัดและประเมินผล** พบว่า การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นวัดความจำเป็นหลัก การวัดและการประเมินผลเน้นที่พัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีน้อย ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.60) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผล ตั้งแต่ 0.92–1.13 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 23.06–35.06 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผู้สอนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อมองด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา พบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ด้านการวัดและประเมินผล มีภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (3.83) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย และมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชา ตั้งแต่ 0.56–0.78 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 12.98–20.13 แสดงว่า นิสิต/นักศึกษามีความคิดเห็นด้านความคิดเห็นรวมต่อสถานภาพรายวิชาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 86 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหาวิชา

ด้านเนื้อหาวิชา		จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้	น้อยที่สุด	19	9.05
	น้อย	28	13.33
	ปานกลาง	35	16.67
	มาก	37	17.62
	มากที่สุด	91	43.33
	รวม	210	100.00
2. เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจ	น้อยที่สุด	3	1.43
	ปานกลาง	22	10.48
	มาก	91	43.33
	มากที่สุด	94	44.76
	Total	210	100.00
	รวม	210	100.00
3. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	น้อยที่สุด	13	6.19
	น้อย	27	12.86
	ปานกลาง	32	15.24
	มาก	48	22.86
	มากที่สุด	90	42.86
	Total	210	100.00
รวม	210	100.00	
4. เนื้อหาวิชามีปริมาณพอเหมาะ	น้อยที่สุด	55	26.19
	น้อย	67	31.90
	ปานกลาง	54	25.71
	มาก	21	10.00
	มากที่สุด	13	6.19
	รวม	210	100.00
5. ไม่ซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา	น้อยที่สุด	10	4.76
	น้อย	30	14.29
	ปานกลาง	57	27.14
	มาก	54	25.71
	มากที่สุด	59	28.10
	รวม	210	100.00

ตาราง 86 (ต่อ)

ด้านเนื้อหาวิชา		จำนวน	ร้อยละ
6.การบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น	น้อยที่สุด	1	0.48
	น้อย	4	1.90
	ปานกลาง	49	23.33
	มาก	85	40.48
	มากที่สุด	71	33.81
	รวม	210	100.00
7.เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆกัน	น้อยที่สุด	8	3.81
	น้อย	14	6.67
	ปานกลาง	68	32.38
	มาก	68	32.38
	มากที่สุด	52	24.76
	รวม	210	100.00

จากตาราง 86 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด ร้อยละ 43.33 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 17.62 ปานกลาง ร้อยละ 16.67 น้อย ร้อยละ 13.33 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 9.05 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของวิชาน่าสนใจมากที่สุด ร้อยละ 44.76 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 43.33 ปานกลาง ร้อยละ 10.48 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.43 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันมากที่สุด ร้อยละ 42.86 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 22.86 ปานกลาง ร้อยละ 15.24 น้อย ร้อยละ 12.86 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 6.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาวิชาที่มีปริมาณพอเหมาะ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 31.90 รองลงมา คือ น้อยที่สุด ร้อยละ 26.19 ปานกลาง ร้อยละ 25.71 มาก ร้อยละ 10.00 และมากที่สุด ร้อยละ 6.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาวิชาไม่ซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่นมากที่สุด ร้อยละ 28.10 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 27.14 มาก ร้อยละ 25.71 น้อย ร้อยละ 14.29 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.76 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาผสมผสานกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 40.48 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 33.81 ปานกลาง ร้อยละ 23.33 น้อย ร้อยละ 1.90 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.48 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติพร้อมๆกันในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.38 และ มาก ร้อยละ 32.38 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 24.76 น้อย ร้อยละ 6.67 และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.81



ตาราง 87 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน		จำนวน	ร้อยละ
1.ความเชี่ยวชาญของผู้สอน	น้อย	1	0.48
	ปานกลาง	8	3.81
	มาก	60	28.57
	มากที่สุด	141	67.14
	รวม	210	100.00
2.ผู้สอนมีทักษะในการสอน	น้อยที่สุด	7	3.33
	น้อย	18	8.57
	ปานกลาง	19	9.05
	มาก	33	15.71
	มากที่สุด	133	63.33
รวม	210	100.00	
3.ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี	น้อยที่สุด	2	0.95
	น้อย	2	0.95
	ปานกลาง	20	9.52
	มาก	82	39.05
	มากที่สุด	104	49.52
รวม	210	100.00	
4.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	น้อยที่สุด	10	4.76
	น้อย	9	4.29
	ปานกลาง	26	12.38
	มาก	54	25.71
	มากที่สุด	111	52.86
รวม	210	100.00	
5.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง	น้อยที่สุด	1	0.48
	น้อย	4	1.90
	ปานกลาง	38	18.10
	มาก	84	40.00
	มากที่สุด	83	39.52
รวม	210	100.00	

ตาราง 87 (ต่อ)

ด้านผู้สอน		จำนวน	ร้อยละ
6.ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวล รายวิชา	น้อยที่สุด	3	1.43
	น้อย	9	4.29
	ปานกลาง	21	10.00
	มาก	47	22.38
	มากที่สุด	130	61.90
	รวม	210	100.00
7.ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการ และวิชาชีพของตนเอง	น้อยที่สุด	6	2.86
	น้อย	10	4.76
	ปานกลาง	57	27.14
	มาก	60	28.57
	มากที่สุด	77	36.67
	รวม	210	100.00
8.ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	น้อยที่สุด	2	0.95
	น้อย	8	3.81
	ปานกลาง	33	15.71
	มาก	49	23.33
	มากที่สุด	118	56.19
	รวม	210	100.00
9.ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบ และเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า	น้อย	2	0.95
	ปานกลาง	22	10.48
	มาก	72	34.29
	มากที่สุด	114	54.29
	รวม	210	100.00
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตน ให้การพัฒนาการเรียนการสอน	ปานกลาง	16	7.62
	มาก	75	35.71
	มากที่สุด	119	56.67
	รวม	210	100.00
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบ อย่างรวดเร็ว	น้อยที่สุด	2	0.95
	น้อย	5	2.38
	ปานกลาง	50	23.81
	มาก	75	35.71
	มากที่สุด	78	37.14
	รวม	210	100.00

จากตาราง 87 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด ร้อยละ 67.14 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 28.57 ปานกลาง ร้อยละ 3.81 และน้อย ร้อยละ 0.48 ผู้สอนมีทักษะในการสอนมากที่สุด ร้อยละ 63.33 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 15.71 ปานกลาง ร้อยละ 9.05 น้อย ร้อยละ 8.57 และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.33 ผู้สอนมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี มากที่สุด ร้อยละ 49.52 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 39.05 ปานกลาง ร้อยละ 9.52 น้อย ร้อยละ 0.95 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.95 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด ร้อยละ 52.86 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 25.71 ปานกลาง ร้อยละ 12.38 น้อยที่สุด ร้อยละ 4.76 และน้อย ร้อยละ 4.29 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและศึกษาด้วยตนเอง มาก ร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 39.52 ปานกลาง ร้อยละ 18.10 น้อย ร้อยละ 1.90 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.48 ผู้สอนสอนตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา มากที่สุด ร้อยละ 61.90 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 22.38 ปานกลาง ร้อยละ 10.00 น้อย ร้อยละ 4.29 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.43 ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง มากที่สุด ร้อยละ 36.67 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 28.57 ปานกลาง ร้อยละ 27.14 น้อย ร้อยละ 4.76 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.86 ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 56.19 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 23.33 ปานกลาง ร้อยละ 15.71 น้อย ร้อยละ 3.81 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.95 ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบวิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้ามากที่สุด ร้อยละ 54.29 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 34.29 ปานกลาง ร้อยละ 10.48 และน้อย ร้อยละ 0.95 ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด ร้อยละ 56.67 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 35.71 และปานกลาง ร้อยละ 7.62 และเห็นว่าผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็วมากที่สุด ร้อยละ 37.14 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 35.71 ปานกลาง ร้อยละ 23.81 น้อย ร้อยละ 2.38 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.95

**ตาราง 88** จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
1.กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	น้อยที่สุด	8	3.81
	น้อย	15	7.14
	ปานกลาง	63	30.00
	มาก	51	24.29
	มากที่สุด	73	34.76
	รวม	210	100.00

ตาราง 88 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
2.กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา ความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน	น้อยที่สุด	16	7.62
	น้อย	20	9.52
	ปานกลาง	49	23.33
	มาก	58	27.62
	มากที่สุด	67	31.90
	รวม	210	100.00
3.กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	น้อยที่สุด	6	2.86
	น้อย	8	3.81
	ปานกลาง	57	27.14
	มาก	62	29.52
	มากที่สุด	77	36.67
	รวม	210	100.00
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วม อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	น้อยที่สุด	4	1.90
	น้อย	3	1.43
	ปานกลาง	35	16.67
	มาก	72	34.29
	มากที่สุด	96	45.71
	รวม	210	100.00
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่	น้อยที่สุด	92	43.81
	น้อย	36	17.14
	ปานกลาง	52	24.76
	มาก	23	10.95
	มากที่สุด	7	3.33
	รวม	210	100.00
6.กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่าง เป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	น้อยที่สุด	4	1.90
	น้อย	1	0.48
	ปานกลาง	43	20.48
	มาก	94	44.76
	มากที่สุด	68	32.38
	รวม	210	100.00

ตาราง 88 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
7.กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ห้วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น: เพราะอะไร เหตุใด	น้อย	7	3.33
	ปานกลาง	32	15.24
	มาก	76	36.19
	มากที่สุด	95	45.24
	รวม	210	100.00

จากตาราง 88 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายมากที่สุด ร้อยละ 34.76 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 30.00 มาก ร้อยละ 24.29 น้อย ร้อยละ 7.14 และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.81 กิจกรรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน มากที่สุด ร้อยละ 31.90 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 27.62 ปานกลาง ร้อยละ 23.33 น้อย ร้อยละ 9.52 และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.62 กิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ มากที่สุด ร้อยละ 36.67 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 29.52 ปานกลาง ร้อยละ 27.14 น้อย ร้อยละ 3.81 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.86 กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่มากที่สุด ร้อยละ 45.71 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 34.29 ปานกลาง ร้อยละ 16.67 น้อยที่สุด ร้อยละ 1.90 และน้อย ร้อยละ 1.43 กิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมนอกสถานที่น้อยที่สุด ร้อยละ 43.81 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 24.76 น้อย ร้อยละ 17.14 มาก ร้อยละ 10.95 และมากที่สุด ร้อยละ 3.33 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน มาก ร้อยละ 44.76 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 32.38 ปานกลาง ร้อยละ 20.48 น้อยที่สุด ร้อยละ 1.90 และน้อย ร้อยละ 0.48 และเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ห้วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น : เพราะอะไร เหตุใดมากที่สุด ร้อยละ 45.24 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 36.19 ปานกลาง ร้อยละ 15.24 และน้อย ร้อยละ 3.33

ตาราง 89 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า		จำนวน	ร้อยละ
1.เอกสารประกอบการสอนมีเพียงพอ	น้อยที่สุด	3	1.43
	น้อย	15	7.14
	ปานกลาง	43	20.48
	มาก	54	25.71
	มากที่สุด	95	45.24
	รวม	210	100.00

ตาราง 89 (ต่อ)

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า		จำนวน	ร้อยละ
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้า เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	น้อยที่สุด	5	2.38
	น้อย	12	5.71
	ปานกลาง	48	22.86
	มาก	60	28.57
	มากที่สุด	85	40.48
	รวม	210	100.00
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดมีความทันสมัย	น้อยที่สุด	13	6.19
	น้อย	18	8.57
	ปานกลาง	47	22.38
	มาก	46	21.90
	มากที่สุด	86	40.95
	รวม	210	100.00
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอกับการใช้งาน	น้อยที่สุด	11	5.24
	น้อย	21	10.00
	ปานกลาง	56	26.67
	มาก	53	25.24
	มากที่สุด	69	32.86
	รวม	210	100.00
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีเพียงพอ กับการใช้งาน	น้อยที่สุด	5	2.38
	น้อย	21	10.00
	ปานกลาง	46	21.90
	มาก	58	27.62
	มากที่สุด	80	38.10
	รวม	210	100.00
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิชาการต่างๆนอกห้องสมุด มีมาก	น้อยที่สุด	9	4.29
	น้อย	16	7.62
	ปานกลาง	66	31.43
	มาก	54	25.71
	มากที่สุด	65	30.95
	รวม	210	100.00



ตาราง 89 (ต่อ)

ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า		จำนวน	ร้อยละ
7.มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอน	น้อยที่สุด	12	5.71
	น้อย	8	3.81
	ปานกลาง	47	22.38
	มาก	66	31.43
	มากที่สุด	77	36.67
	รวม	210	100.00

จากตาราง 89 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเพียงพอในระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.24 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 25.71 ปานกลาง ร้อยละ 20.48 น้อย ร้อยละ 7.14 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.43 หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้ามีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 40.48 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 28.57 ปานกลาง ร้อยละ 22.86 น้อย ร้อยละ 5.71 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.38 หนังสือและวารสารในห้องสมุดทันสมัยมากที่สุด ร้อยละ 40.95 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 22.38 มาก ร้อยละ 21.90 น้อย ร้อยละ 8.57 และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.19 แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 32.86 รองลงมา คือ ปานกลาง ร้อยละ 26.67 มาก ร้อยละ 25.24 น้อย ร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.24 หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีเพียงพอกับการใช้งานมากที่สุด ร้อยละ 38.10 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 27.62 ปานกลาง ร้อยละ 21.90 น้อย ร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.38 การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ นอกห้องสมุดมีมากเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.43 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 30.95 มาก ร้อยละ 25.71 น้อย ร้อยละ 7.62 และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.29 การเรียนการสอนมีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอนด้วยเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 36.67 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 31.43 ปานกลาง ร้อยละ 22.38 น้อยที่สุด ร้อยละ 5.71 และน้อย ร้อยละ 3.81

ตาราง 90 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและการประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล		จำนวน	ร้อยละ
1.การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	น้อยที่สุด	6	2.86
	น้อย	19	9.05
	ปานกลาง	85	40.48
	มาก	59	28.10
	มากที่สุด	41	19.52
	รวม	210	100.00
2.การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัด ความจำเป็นหลัก	น้อยที่สุด	12	5.71
	น้อย	43	20.48
	ปานกลาง	79	37.62
	มาก	40	19.05
	มากที่สุด	36	17.14
	รวม	210	100.00
3.การวัดและประเมินผลเน้นพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	น้อยที่สุด	1	0.48
	น้อย	16	7.62
	ปานกลาง	72	34.29
	มาก	72	34.29
	มากที่สุด	49	23.33
	รวม	210	100.00
4.งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีปริมาณทำมีน้อยเกินไป	น้อยที่สุด	17	8.10
	น้อย	14	6.67
	ปานกลาง	112	53.33
	มาก	43	20.48
	มากที่สุด	24	11.43
	รวม	210	100.00
5.ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผล	น้อยที่สุด	13	6.19
	น้อย	24	11.43
	ปานกลาง	87	41.43
	มาก	50	23.81
	มากที่สุด	36	17.14
	รวม	210	100.00

ตาราง 90 (ต่อ)

ด้านการวัดและประเมินผล		จำนวน	ร้อยละ
6.การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน	น้อยที่สุด	4	1.90
	น้อย	5	2.38
	ปานกลาง	57	27.14
	มาก	65	30.95
	มากที่สุด	79	37.62
	รวม	210	100.00
7.การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติ	น้อยที่สุด	4	1.90
	น้อย	4	1.90
	ปานกลาง	45	21.43
	มาก	47	22.38
	มากที่สุด	110	52.38
	รวม	210	100.00

จากตาราง 90 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า การวัดและการประเมินผลมีหลากหลายในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.48 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 28.10 มากที่สุด ร้อยละ 19.52 น้อย ร้อยละ 9.05 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.86 การวัดและประเมินผลไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลักอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.62 รองลงมา คือ น้อย ร้อยละ 20.48 มาก ร้อยละ 19.05 มากที่สุด ร้อยละ 17.14 และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.71 การวัดและประเมินผลเน้นที่การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 34.29 และปานกลาง ร้อยละ 34.29 รองลงมา คือ มากที่สุด ร้อยละ 23.33 น้อย ร้อยละ 7.62 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 0.48 งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีน้อยเกินไปอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 20.48 มากที่สุด ร้อยละ 11.43 น้อยที่สุด ร้อยละ 8.10 และ น้อย ร้อยละ 6.67 ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.43 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 23.81 มากที่สุด ร้อยละ 17.14 น้อย ร้อยละ 11.43 และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.19 การประเมินผลตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.62 รองลงมา คือ มาก ร้อยละ 30.95 ปานกลาง ร้อยละ 27.14 น้อย ร้อยละ 2.38 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.90 การประเมินผลมีความเป็นธรรมชาติอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 52.38 รองลงมาคือ มาก ร้อยละ 22.38 ปานกลาง ร้อยละ 21.43 น้อย ร้อยละ 1.90 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.90

## บทที่ 6

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป** เป็นการนำเสนอข้อมูลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ประเภท ผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตร สถาบัน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประเภทผลงานวิจัย รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และ ระยะเวลาในการทำวิจัย (ตาราง 91–ตาราง 100)

**ตอนที่ 2 ข้อมูลผลงานวิจัย** เป็นการนำเสนอข้อมูลจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ ด้วยการทำตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) ระหว่างสถาบันที่ศึกษา และประเภทผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตร สถาบัน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประเภท ผลงานวิจัย รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และระยะเวลาในการทำวิจัย (ตาราง 101–ตาราง 112)

**ตอนที่ 3 ข้อมูลผลงานวิจัยเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์** เป็นการนำเสนอข้อมูลจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ ด้วยการทำตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) ระหว่างสถาบันที่ศึกษา และผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนโยบายสาธารณะ (ตาราง 113-ตาราง 117)

#### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 91 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1.ประเภทผลงานวิจัย		
วิทยานิพนธ์	79	13.83
สารนิพนธ์	181	31.70
ค้นคว้าด้วยตนเอง	311	54.47
รวม	571	100.00

ตาราง 91 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
2.ปีที่ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา		
ไม่เกินปี 2530	4	0.70
2531-2535	111	19.44
2536-2540	121	21.19
2541-2545	120	21.02
2546-2550	179	31.35
ปี 2551 ขึ้นไป	36	6.30
รวม	571	100.00
3.สาขาที่ศึกษา		
รัฐประศาสนศาสตร์	355	62.17
บริหารรัฐกิจ	104	18.21
นโยบายสาธารณะ	102	17.86
การจัดการภาครัฐและเอกชน	10	1.75
รวม	571	100.00
4.หลักสูตรที่ศึกษา		
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	147	25.74
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	378	66.19
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต	15	2.62
พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต	13	2.27
รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต	8	1.40
การจัดการภาครัฐและเอกชนมหาบัณฑิต	10	1.75
รวม	571	100.00
5.สถาบันที่ศึกษา		
จุฬารณ์มหาวิทยาลัย	246	43.08
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	147	25.74
มหาวิทยาลัยนเรศวร	83	14.53
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	64	11.20
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	19	3.33
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	12	2.10
รวม	571	100.00

จากตาราง 91 ส่วนใหญ่ประเภทของผลงานวิจัยจะเป็นการค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 54.47 รองลงมา คือ สารนิพนธ์ ร้อยละ 31.70 และวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 13.83 ปีที่ผู้วิจัยสำเร็จ การศึกษาส่วนใหญ่ คือ ปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 31.35 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2536-2540 ร้อยละ 21.19 ปีการศึกษา 2541-2545 ร้อยละ 21.02 ปีการศึกษา 2531-2535 ร้อยละ 19.44 ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป ร้อยละ 6.30 และ ไม่เกินปีการศึกษา 2530 ร้อยละ 0.70 สาขาที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสาขา คือ รัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 62.17 รองลงมา คือ บริหารรัฐกิจ ร้อยละ 18.21 นโยบายสาธารณะ ร้อยละ 17.86 และการจัดการภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 1.75 หลักสูตรที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 66.19 รองลงมา คือ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 25.74 รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 2.62 การจัดการภาครัฐและเอกชน มหาบัณฑิต ร้อยละ 1.75 พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 2.27 และรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 1.40 สถาบันที่ศึกษาส่วนใหญ่ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 43.08 รองลงมา คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร้อยละ 11.20 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร้อยละ 25.74 มหาวิทยาลัยนเรศวร ร้อยละ 14.53 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ร้อยละ 3.33 และ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ ร้อยละ 2.10

ตาราง 92 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว	180	31.52
ปัญหาอุปสรรค	86	15.06
การกำหนดนโยบาย	42	7.35
ศึกษาผลกระทบ	32	5.60
ศึกษาการก่อตัวของนโยบาย	7	1.23
ศึกษาการประเมินผล	79	13.84
ศึกษาความคิดเห็น	50	8.74
อื่นๆ	95	16.64
รวม	571	100.00

ตาราง 92 วัตถุประสงค์ของการวิจัยส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 31.52 รองลงมา คือ วัตถุประสงค์อื่นๆ ร้อยละ 16.64 การศึกษาปัญหาและอุปสรรค ร้อยละ 15.06 ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 13.84 ศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 8.74 ศึกษาการกำหนด นโยบาย ร้อยละ 7.35 การศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 5.60 และศึกษาการก่อตัวของนโยบาย ร้อยละ 1.23



**ตาราง 93** จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามขอบข่ายการศึกษา

ขอบข่ายการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าสู่วารสารนโยบาย	9	1.58
การกำหนดนโยบาย	54	9.46
การนำไปปฏิบัติ	387	67.78
ประเมินผล	117	20.49
อื่นๆ	4	0.70
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

ตาราง 93 พบว่า ขอบข่ายการศึกษาส่วนใหญ่ คือ การนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 67.78 รองลงมา คือ การประเมินผล ร้อยละ 20.49 การกำหนดนโยบาย ร้อยละ 9.46 การเข้าสู่วารสารนโยบาย ร้อยละ 1.58 และอื่นๆ ร้อยละ 0.70

**ตาราง 94** จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานราชการ	485	84.94
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	42	7.36
หน่วยงานเอกชน	37	6.48
องค์กรพัฒนาเอกชน	6	1.05
ไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง	1	0.18
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 94 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในการทำวิจัย คือ หน่วยงานราชการ ร้อยละ 84.94 รองลงมา คือ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 7.36 หน่วยงานเอกชน ร้อยละ 6.48 องค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ 1.05 และไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 0.18

**ตาราง 95 จำนวนและร้อยละของประเภทนโยบายสาธารณะ**

ประเภทนโยบาย	จำนวน	ร้อยละ
เศรษฐกิจ	144	25.22
การเมือง	28	4.90
สังคม	268	46.93
ต่างประเทศ	9	1.58
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	7	1.23
พลังงาน	4	0.70
สาธารณสุข	6	1.05
บริหาร	103	18.04
อื่น ๆ	2	0.35
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 95 ประเภทนโยบายสาธารณะส่วนใหญ่ คือ ประเภทสังคม ร้อยละ 46.93 รองลงมา คือ ประเภทเศรษฐกิจ ร้อยละ 25.22 ประเภทบริหาร ร้อยละ 18.04 ประเภทการเมือง ร้อยละ 4.90 นโยบายต่างประเทศ ร้อยละ 1.58 นโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 1.23 นโยบายด้านสาธารณสุข ร้อยละ 1.05 นโยบายด้านพลังงาน ร้อยละ 0.70 และนโยบายด้านอื่น ๆ ร้อยละ 0.35

**ตาราง 96 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการทำวิจัย**

รูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพ	318	55.69
ปริมาณ	150	26.27
คุณภาพและปริมาณ	103	18.04
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 96 รูปแบบในการทำวิจัยส่วนมากเป็นเชิงคุณภาพ ร้อยละ 55.69 รองลงมา คือ เชิงปริมาณ ร้อยละ 26.27 และเชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 18.04

**ตาราง 97 จำนวนและร้อยละของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย**

เครื่องมือ	จำนวน	ร้อยละ
แบบสอบถาม	150	26.27
สัมภาษณ์	317	55.51
สนทนากลุ่ม	1	0.18
สอบถาม-สัมภาษณ์	100	17.51
สอบถาม-สนทนากลุ่ม	3	0.53
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 97 พบว่า เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการสัมภาษณ์ ร้อยละ 55.51 รองลงมา คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 26.27 แบบสอบถาม-สัมภาษณ์ ร้อยละ 17.51 แบบสอบถาม-สนทนากลุ่ม ร้อยละ 0.53 และสนทนากลุ่ม ร้อยละ 0.18

**ตาราง 98 จำนวนและร้อยละของการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

การหาคุณภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ความตรง	39	6.82
ความเที่ยง	27	4.72
ความตรงและความเที่ยง	58	10.14
ไม่มีการหา	447	78.32
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 98 พบว่า ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 78.32 รองลงมา คือ มีการหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 10.14 การหาค่าความตรงร้อยละ 6.82 และการหาความเที่ยงร้อยละ 4.72

**ตาราง 99 จำนวนและร้อยละของสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย**

สถิติที่ใช้	จำนวน	ร้อยละ
เชิงพรรณนา	115	20.10
ตีความ	313	54.90
เชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน	79	13.81
เชิงพรรณนา-เชิงตีความ	38	6.64
เชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน	26	4.55
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 99 พบว่า สถิติผลงานวิจัยส่วนใหญ่มีการตีความมากที่สุด ร้อยละ 54.90 รองลงมา คือ สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 20.10 สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน ร้อยละ 13.81 สถิติเชิงพรรณนา-ตีความ ร้อยละ 6.64 และสถิติเชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 4.55

**ตาราง 100 จำนวนและร้อยละของเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย**

เวลาในการทำวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1 ปี	523	91.61
ไม่เกิน 2 ปี	47	8.22
ไม่เกิน 3 ปี	1	0.17
<b>รวม</b>	<b>571</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 100 พบว่า เวลาที่ใช้ในการทำวิจัยส่วนใหญ่จะใช้เวลาไม่เกิน 1 ปี ร้อยละ 91.61 รองลงมา คือ ไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 8.22 และไม่เกิน 3 ปี ร้อยละ 0.17

## ตอนที่ 2 ข้อมูลผลงานวิจัย

ตาราง 101 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของผลงานวิจัย

สถาบันที่ศึกษา		ประเภทของผลงานวิจัย			รวม
		วิทยานิพนธ์	สารนิพนธ์	ค้นคว้าด้วยตนเอง	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	14	0	232	246
	ร้อยละ	5.69	0.00	94.31	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	30	117	0	147
	ร้อยละ	20.40	79.59	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	4	0	79	83
	ร้อยละ	4.82	0.00	95.18	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	13	51	0	64
	ร้อยละ	20.31	79.68	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	15	4	0	19
	ร้อยละ	78.95	21.05	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์	จำนวน	3	9	0	12
	ร้อยละ	25.00	75.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	79	181	311	571
	ร้อยละ	13.81	31.64	54.55	100.00

จากตาราง 101 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักจะทำผลงานวิจัยประเภทการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนมาก ร้อยละ 94.31 รองลงมา คือ การทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 5.69 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มักจะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์เป็นส่วนมาก ร้อยละ 79.59 รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 20.40 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักจะทำผลงานวิจัยประเภทการ ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนมาก ร้อยละ 95.18 รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 4.82 สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักจะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์ ร้อยละ 79.68 รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 20.31 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักจะทำผลงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์เป็น ส่วนมาก ร้อยละ 78.95 รองลงมา คือ สารนิพนธ์ ร้อยละ 21.05 และ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มักจะทำผลงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์เป็นส่วนมาก ร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 25.00

ตาราง 102 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและปีที่สำเร็จการศึกษา

สถาบันที่ศึกษา		ปีการศึกษา					ปี 51 ขึ้นไป	รวม
		ไม่เกิน ปี 30	31-35	36-40	41-45	46-50		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	2	62	46	61	75	0	246
	ร้อยละ	0.81	25.20	18.70	24.80	30.49	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	2	23	47	22	8	2	104
	ร้อยละ	1.92	22.12	45.19	21.15	7.69	1.92	100.00
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	จำนวน	0	0	0	0	52	31	83
	ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	0.00	62.65	37.35	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	0	26	28	35	18	0	107
	ร้อยละ	0.00	24.07	25.93	32.41	17.59	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	0	0	2	17	0	19
	ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	10.53	89.47	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์	จำนวน	0	0	0	0	8	4	12
	ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	0.00	66.67	33.33	100.00
รวม	จำนวน	4	111	121	120	178	37	571
	ร้อยละ	0.70	19.41	21.15	20.98	31.29	6.47	100.00

จากตาราง 102 พบว่า จากผลงานวิจัยที่นำมาศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จบปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 30.49 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2531-2535 ร้อยละ 25.20 ปีการศึกษา 2541-2545 ร้อยละ 24.80 และไม่เกินปีการศึกษา 2530 ร้อยละ 0.81 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่จบปีการศึกษา 2536-2540 ร้อยละ 45.19 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2531-2535 ร้อยละ 22.12 ปีการศึกษา 2541-2545 ร้อยละ 21.15 ปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 7.69 ไม่เกินปีการศึกษา 2530 ร้อยละ 1.92 และปีการศึกษา 2551 ขึ้นไป ร้อยละ 1.92 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยที่จบปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 62.65 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2551 ขึ้นไป ร้อยละ 37.35 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนใหญ่ผลงานวิจัยที่นำมาศึกษาจบปีการศึกษา 2541-2545 ร้อยละ 32.41 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2536-2540 ร้อยละ 25.93 ปีการศึกษา 2531-2535 ร้อยละ 24.07 ปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 17.59 มหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยที่จบปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 89.47 รองลงมา คือ 2541-2545 ร้อยละ 10.53 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยที่จบปีการศึกษา 2546-2550 ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2551 ขึ้นไป ร้อยละ 33.33



ตาราง 103 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและสาขาที่ศึกษา

สถาบันที่ศึกษา		สาขาที่ศึกษา				รวม
		รัฐประศาสนศาสตร์	บริหารรัฐกิจ	นโยบายสาธารณะ	การจัดการภาครัฐและเอกชน	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	246	0	0	0	246
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	0	147	0	0	147
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	0	83	0	83
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	54	0	0	10	64
	ร้อยละ	84.37	0.00	0.00	15.62	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	0	19	0	19
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์	จำนวน	12	0	0	0	12
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	355	104	102	10	571
	ร้อยละ	62.06	18.18	17.83	1.92	100.00

จากตาราง 103 พบว่า ผลงานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสาขารัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสาขาบริหารรัฐกิจทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นสาขานโยบายสาธารณะ ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 84.37 รองลงมา คือ การจัดการภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 15.62 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นสาขานโยบายสาธารณะ ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 100.00

ตาราง 104 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและหลักสูตรที่ศึกษา

สถาบันที่ศึกษา		หลักสูตรที่ศึกษา						รวม
		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต	พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต	รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต	การจัดการภาครัฐและเอกชนมหาบัณฑิต	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	0	240	0	0	6	0	246
	ร้อยละ	0.00	97.56	0.00	0.00	2.44	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	147	0	0	0	0	0	147
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	83	0	0	0	0	83
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	0	26	15	13	0	10	64
	ร้อยละ	0.00	40.62	23.43	20.31	0.00	15.62	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	19	0	0	0	0	19
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	12	0	0	0	0	12
	ร้อยละ	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	104	355	84	12	6	10	571
	ร้อยละ	18.18	61.54	14.69	2.10	1.05	2.45	100.00

จากตาราง 104 พบว่า ผลงานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นของ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 97.56 รองลงมา คือ เป็นของรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 2.44 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นของรัฐศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นของรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นของ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 40.62 รองลงมา คือ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 23.43 พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต ร้อยละ 20.31 และการจัดการภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 15.62 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นของรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นของรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งหมด ร้อยละ 100.00

ตาราง 105 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ในการ  
ทำผลงานวิจัย

สถาบันที่ศึกษา		วัตถุประสงค์								รวม
		ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว	ปัญหาอุปสรรค	การกำหนดนโยบาย	ศึกษาผลกระทบ	ศึกษาการก่อตัวของนโยบาย	ศึกษาการประเมินผล	ศึกษาความคิดเห็น	อื่นๆ	
จุฬารักษ์	จำนวน	76	38	22	16	4	43	21	26	246
มหาวิทยาลัย	ร้อยละ	30.89	15.45	8.94	6.50	1.63	17.48	8.54	10.57	100.00
มหาวิทยาลัย	จำนวน	39	30	10	3	2	4	8	8	104
ธรรมศาสตร์	ร้อยละ	37.50	28.85	9.62	2.88	1.92	3.85	7.69	7.69	100.00
มหาวิทยาลัย	จำนวน	7	8	0	2	0	4	9	53	83
นเรศวร	ร้อยละ	8.43	9.64	0.00	2.41	0.00	4.82	10.84	63.86	100.00
สถาบันบัณฑิต	จำนวน	55	5	9	7	1	18	7	5	107
พัฒนบริหารศาสตร์	ร้อยละ	51.85	4.63	8.33	6.48	0.93	16.67	6.48	4.63	100.00
มหาวิทยาลัย	จำนวน	3	4	0	3	0	4	4	1	19
ศรีปทุม	ร้อยละ	15.79	21.05	0.00	15.79	0.00	21.05	21.05	5.26	100.00
มหาวิทยาลัย	จำนวน	0	1	1	1	0	6	1	2	12
ราชภัฏอุดรดิต	ร้อยละ	0.00	8.33	8.33	8.33	0.00	50.00	8.33	16.67	100.00
รวม	จำนวน	180	86	42	32	7	79	50	95	571
	ร้อยละ	31.64	15.03	7.34	5.59	1.22	13.81	8.74	16.61	100.00

จากตาราง 105 พบว่า ผลงานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 30.89 รองลงมา คือ ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 17.48 ปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 15.45 อื่นๆ ร้อยละ 10.57 การกำหนดนโยบาย ร้อยละ 8.94 ศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 8.54 ศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 6.50 และศึกษาการก่อตัวของนโยบาย ร้อยละ 1.63 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ ปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 28.85 การกำหนดนโยบาย ร้อยละ 9.62 การศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 7.69 อื่นๆ ร้อยละ 7.69 ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 3.85 ศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 2.88 และศึกษาการก่อตัวของนโยบาย ร้อยละ 1.92 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับด้านอื่นๆ ร้อยละ 63.86 รองลงมา คือ ศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 10.84 ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ร้อยละ 9.64 ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 8.43 ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 4.82 และศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 2.41 ผลงานวิจัยจากสถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์ ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 51.85 รองลงมา คือ ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 16.67 การกำหนดนโยบาย ร้อยละ 8.33 ศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 6.48 ศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 6.48 ปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 4.63 อื่นๆ ร้อยละ 4.63 และ ศึกษาการก่อตัวของนโยบาย ร้อยละ 0.93 ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 21.05 ศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 21.05 ศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 21.05 รองลงมา คือ ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ร้อยละ 15.79 ศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 15.79 และอื่นๆ ร้อยละ 5.26 และผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาการประเมินผล ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ อื่นๆ ร้อยละ 16.67 ปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 8.33 ศึกษาผลกระทบ ร้อยละ 8.33 การกำหนดนโยบาย ร้อยละ 8.33 และศึกษาความคิดเห็น ร้อยละ 8.33

ตาราง 106 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและขอบข่ายการศึกษา

สถาบันที่ศึกษา		ขอบข่ายการศึกษา					รวม
		การเข้าสู่ระ นโยบาย	การกำหนด	การนำไป ปฏิบัติ	ประเมินผล	อื่นๆ	
จุฬารณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	4	27	154	61	0	246
	ร้อยละ	1.63	10.98	62.60	24.80	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	3	13	80	8	0	104
	ร้อยละ	2.88	12.50	76.92	7.69	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	0	2	76	5	0	83
	ร้อยละ	0.00	2.41	91.57	6.02	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	จำนวน	2	10	68	27	0	107
	ร้อยละ	1.85	9.26	63.89	25.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	0	1	5	10	3	19
	ร้อยละ	0.00	5.26	26.32	52.63	15.79	100.00
มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	0	1	4	6	1	12
	ร้อยละ	0.00	8.33	33.33	50.00	8.33	100.00
รวม	จำนวน	9	54	387	117	4	571
	ร้อยละ	1.57	9.44	67.83	20.45	0.70	100.00

จากตาราง 106 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักศึกษาขอบข่ายการศึกษาเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 62.60 รองลงมา คือ ประเมินผล ร้อยละ 24.80 การกำหนด ร้อยละ 10.98 การเข้าสู่วาระนโยบาย ร้อยละ 1.63 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มักศึกษาขอบข่ายการศึกษาเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 76.92 รองลงมา คือ การกำหนด ร้อยละ 12.50 ประเมินผล ร้อยละ 7.69 การเข้าสู่วาระนโยบาย ร้อยละ 2.88 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักศึกษาขอบข่ายเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 91.57 รองลงมา คือ ประเมินผล ร้อยละ 6.02 การกำหนด ร้อยละ 2.41 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักศึกษาขอบข่ายการศึกษาเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 63.89 รองลงมา คือ ประเมินผล ร้อยละ 25.00 การกำหนด ร้อยละ 9.26 และการเข้าสู่วาระนโยบาย ร้อยละ 1.85 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักศึกษาขอบข่ายเกี่ยวกับประเมินผล ร้อยละ 52.63 รองลงมา คือ การนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 26.32 อื่น ๆ ร้อยละ 15.79 และการกำหนด ร้อยละ 5.26 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มักศึกษาขอบข่ายเกี่ยวกับการประเมินผล ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ การนำไปปฏิบัติ ร้อยละ 33.33 การกำหนด ร้อยละ 8.33 และอื่นๆ ร้อยละ 8.33

ตาราง 107 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันที่ศึกษา		กลุ่มตัวอย่าง					รวม
		ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	องค์กรพัฒนาเอกชน	ไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	202	24	17	3	0	246
	ร้อยละ	82.11	9.76	6.91	1.22	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	88	6	8	2	0	104
	ร้อยละ	84.62	5.77	7.69	1.92	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	75	0	8	0	0	83
	ร้อยละ	90.36	0.00	9.64	0.00	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	98	6	3	0	0	107
	ร้อยละ	91.67	5.56	2.78	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	11	6	1	1	0	19
	ร้อยละ	57.89	31.58	5.26	5.26	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	11	0	0	0	1	12
	ร้อยละ	91.67	0.00	0.00	0.00	8.33	100.00
รวม	จำนวน	485	42	37	6	1	571
	ร้อยละ	84.97	7.34	6.47	1.05	0.17	100.00

จากตาราง 107 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 82.11 รองลงมา คือ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 9.76, เอกชน ร้อยละ 6.91 และองค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ 1.22 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 84.62 เอกชน ร้อยละ 7.69 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.77 และองค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ 1.92 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 90.36 และเอกชน ร้อยละ 9.64 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.56 และเอกชน ร้อยละ 2.78 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 57.89 รองลงมา คือ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 31.58, เอกชน ร้อยละ 5.26 และองค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ 5.26 และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มักใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 91.67 และไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 8.33

ตาราง 108 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและรูปแบบวิจัย

สถาบันที่ศึกษา		รูปแบบ			รวม
		คุณภาพ	ปริมาณ	คุณภาพและปริมาณ	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	153	52	41	246
	ร้อยละ	62.20	21.14	16.67	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	82	10	12	104
	ร้อยละ	78.85	9.62	11.54	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	26	37	20	83
	ร้อยละ	31.33	44.58	24.10	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	46	36	25	107
	ร้อยละ	43.52	33.33	23.15	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	9	6	4	19
	ร้อยละ	47.37	31.58	21.05	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	2	9	1	12
	ร้อยละ	16.67	75.00	8.33	100.00
รวม	จำนวน	318	150	103	571
	ร้อยละ	55.77	26.22	18.01	100.00

จากตาราง 108 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักมีการศึกษารูปแบบวิจัยแบบเชิงคุณภาพมากที่สุด ร้อยละ 62.20 รองลงมา คือ เชิงปริมาณ ร้อยละ 21.14 และเชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 16.67 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มักมีการศึกษารูปแบบวิจัยแบบเชิงปริมาณมากที่สุด ร้อยละ 78.85



รองลงมา คือ เชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 11.54 และ เชิงปริมาณ ร้อยละ 9.62 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักมีการศึกษารูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ ร้อยละ 44.58 รองลงมา คือ เชิงคุณภาพ ร้อยละ 31.33 และ เชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 24.10 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักมีการศึกษาเชิงคุณภาพ ร้อยละ 43.52 รองลงมา คือ เชิงปริมาณ ร้อยละ 33.33 และเชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 23.15 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักมีการศึกษารูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพมากที่สุด ร้อยละ 47.37 รองลงมา คือ เชิงปริมาณ ร้อยละ 31.58 และเชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 21.05และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มักมีการศึกษารูปแบบเชิงปริมาณ ร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ เชิงคุณภาพ ร้อยละ 16.67 และเชิงคุณภาพและปริมาณ ร้อยละ 8.33

ตาราง 109 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันที่ศึกษา		เครื่องมือ					รวม
		แบบสอบถาม	สัมภาษณ์	สนทนากลุ่ม	สอบถาม-สัมภาษณ์	สอบถาม-สนทนากลุ่ม	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	51	153	0	42	0	246
	ร้อยละ	20.73	62.20	0.00	17.07	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10	82	0	12	0	104
	ร้อยละ	9.62	78.85	0.00	11.54	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	36	27	0	20	0	83
	ร้อยละ	43.37	32.53	0.00	24.10	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	35	46	0	26	0	107
	ร้อยละ	32.41	43.52	0.00	24.07	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	6	9	0	4	0	19
	ร้อยละ	31.58	47.37	0.00	21.05	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	8	1	1	0	2	12
	ร้อยละ	66.67	8.33	8.33	0.00	16.67	100.00
รวม	จำนวน	146	318	1	104	2	571
	ร้อยละ	25.52	55.77	0.17	18.18	0.35	100.00

จากตาราง 109 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์มากที่สุด ร้อยละ 62.20 รองลงมา คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 20.73 และแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ร้อยละ 17.07 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มักใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์ ร้อยละ 78.85 รองลงมา คือ

แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ร้อยละ 11.54 และ แบบสอบถาม ร้อยละ 9.62 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 43.37 รองลงมา คือ การสัมภาษณ์ ร้อยละ 32.53 แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ร้อยละ 24.10 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์ ร้อยละ 43.52 รองลงมา คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 32.41 และ แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ร้อยละ 24.07 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์ ร้อยละ 47.37 รองลงมา คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 31.58 และ แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ร้อยละ 21.05 และ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มักใช้แบบสอบถาม คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ แบบสอบถามและสนทนากลุ่ม ร้อยละ 16.67 การสัมภาษณ์ ร้อยละ 8.33 และสนทนากลุ่ม ร้อยละ 8.33

**ตาราง 110** จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

สถาบันที่ศึกษา		การหาคุณภาพ				รวม
		ความตรง	ความเที่ยง	ความตรงและความเที่ยง	ไม่มีการหา	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	8	21	10	207	246
	ร้อยละ	3.25	8.54	4.07	84.15	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	2	0	8	94	104
	ร้อยละ	1.92	0.00	7.69	90.38	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	24	3	17	39	83
	ร้อยละ	28.92	3.61	20.48	46.99	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	2	0	12	93	107
	ร้อยละ	1.85	0.00	11.11	87.04	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	1	2	4	12	19
	ร้อยละ	5.26	10.53	21.05	63.16	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	2	1	7	2	12
	ร้อยละ	16.67	8.33	58.33	16.67	100.00
รวม	จำนวน	39	27	58	447	571
	ร้อยละ	6.82	4.72	10.14	78.32	100.00

จากตารางที่ 110 พบว่า ผลงานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 84.15 รองลงมา คือ มีการหาความเที่ยง ร้อยละ 8.54 หาความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 4.07 และ หาค่าความตรง ร้อยละ 3.25 ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 90.38 รองลงมา คือ มีการหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 7.69 และการหาค่าความตรง ร้อยละ 1.92 มหาวิทยาลัยนเรศวรไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 46.99 รองลงมา คือ การหาค่าความตรง ร้อยละ 28.92 การหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 20.48 และการหาค่าความเที่ยง ร้อยละ 3.61 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 87.04 รองลงมา คือ การหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 11.11 และการหาค่าความตรง ร้อยละ 1.85 มหาวิทยาลัยศรีปทุมไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 63.16 รองลงมา คือ มีการหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 21.05 การหาค่าความเที่ยง ร้อยละ 10.53 และการหาค่าความตรง ร้อยละ 5.26 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการหาค่าความตรงและความเที่ยง ร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ มีการหาค่าความตรง ร้อยละ 16.67 ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ร้อยละ 16.67 และการหาค่าความเที่ยง ร้อยละ 8.33

ตาราง 111 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันที่ศึกษา		สถิติที่ใช้					รวม
		พรรณนา	ตีความ	พรรณนา-อนุมาน	พรรณนา-ตีความ	พรรณนา-อนุมาน	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	36	151	35	17	7	246
	ร้อยละ	14.63	61.38	14.23	6.91	2.85	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	6	82	9	1	6	104
	ร้อยละ	5.77	78.85	8.65	0.96	5.77	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	28	26	14	13	2	83
	ร้อยละ	33.73	31.33	16.87	15.66	2.41	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	34	44	15	7	7	107
	ร้อยละ	31.48	41.67	13.89	6.48	6.48	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	3	8	4	0	4	19
	ร้อยละ	15.79	42.11	21.05	0.00	21.05	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	จำนวน	8	2	2	0	0	12
	ร้อยละ	66.67	16.67	16.67	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	115	313	79	38	26	571
	ร้อยละ	20.10	54.90	13.81	6.64	4.55	100.00

จากตาราง 111 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมักมีการใช้สถิติการตีความเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.38 รองลงมา คือ สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 14.63 สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน ร้อยละ 14.23 สถิติเชิงพรรณนา-ตีความ ร้อยละ 6.91 และเชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 2.85 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มักมีการใช้สถิติในการตีความเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.85 รองลงมา คือ สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน ร้อยละ 8.65 เชิงพรรณนา ร้อยละ 5.77 เชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 5.77 และเชิงพรรณนา-ตีความ ร้อยละ 0.96 มหาวิทยาลัยนเรศวรมักมีการใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 33.73 รองลงมา คือ ใช้การตีความ ร้อยละ 31.33 สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน 16.87 สถิติพรรณนา-ตีความ ร้อยละ 15.66 และสถิติเชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 2.41 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มักใช้สถิติในการตีความ ร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 31.48, สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน ร้อยละ 13.89, สถิติเชิงพรรณนา-ตีความ ร้อยละ 6.48 และสถิติเชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 6.48 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมักจะใช้สถิติในการตีความมากที่สุด ร้อยละ 42.11 รองลงมา คือ สถิติเชิงพรรณนา-เชิงอนุมาน ร้อยละ 21.05 สถิติเชิงพรรณนา-ตีความ-เชิงอนุมาน ร้อยละ 21.05 และสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 15.79 และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มักมีการใช้สถิติเชิงพรรณนามากที่สุด ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ การตีความ ร้อยละ 16.67 และสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ร้อยละ 16.67

ตาราง 112 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัยจำแนกตามสถาบันที่ศึกษาและเวลาในการทำวิจัย

สถาบันศึกษา		เวลาในการทำวิจัย			รวม
		ไม่เกิน 1 ปี	ไม่เกิน 2 ปี	ไม่เกิน 3 ปี	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	231	15	0	246
	ร้อยละ	93.90	6.10	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	89	14	1	104
	ร้อยละ	85.58	13.46	0.96	100.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	จำนวน	80	3	0	83
	ร้อยละ	96.39	3.61	0.00	100.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	จำนวน	92	15	0	107
	ร้อยละ	86.11	13.89	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	จำนวน	19	0	0	19
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	จำนวน	12	0	0	12
	ร้อยละ	100.00	0.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	523	47	1	571
	ร้อยละ	91.61	8.22	0.17	100.00

จากตาราง 112 พบว่า นักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้เวลาในการทำวิจัยส่วนใหญ่ไม่เกิน 1 ปี ร้อยละ 93.90 รองลงมา คือ ไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 6.10 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้เวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.58 รองลงมาไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 13.46 และ ไม่เกิน 3 ปี ร้อยละ 0.96 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยนเรศวรใช้เวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.39 รองลงมา คือ ไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 3.61 นักศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้เวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.11 รองลงมา คือ ไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 13.89 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 และนักศึกษจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 เช่นกัน

### ตอนที่ 3 ข้อมูลผลงานวิจัยเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์

ตาราง 113 จำแนกผลงานวิจัยตามสถาบันที่ศึกษา

มหาวิทยาลัย	สารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	99	1,155
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	865	224	0
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	120	15	0
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	338	358	0
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	77	74	0
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	4	127
รวม	1,400	774	1,282

จากตาราง 113 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็น วิทยานิพนธ์ 99 เล่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 1,155 เล่ม และไม่มีการทำสารนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 865 เล่ม วิทยานิพนธ์ 224 เล่ม และไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 120 เล่ม วิทยานิพนธ์ 15 เล่ม และไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 338 เล่ม วิทยานิพนธ์ 358 เล่ม และไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 77 เล่ม วิทยานิพนธ์ 74 เล่ม และไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสน

ศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็น วิทยานิพนธ์ 4 เล่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 127 เล่ม และไม่มีการทำสารนิพนธ์

**ตาราง 114** จำแนกผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะจากผลงานวิจัยทั้งหมดด้านรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	สารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ	วิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	14	232
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	51	13	0
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	4	15	0
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	117	30	0
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	9	3	0
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	4	79
<b>รวม</b>	<b>181</b>	<b>79</b>	<b>311</b>

จากตาราง 114 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการทำผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะซึ่งแบ่งออกเป็น วิทยานิพนธ์ 14 เล่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 232 เล่ม และไม่มีการทำสารนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีการทำผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 51 เล่ม วิทยานิพนธ์ 13 เล่ม และไม่มีการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการทำผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 4 เล่ม วิทยานิพนธ์ 15 เล่ม และไม่มีการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการทำผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 117 เล่ม วิทยานิพนธ์ 30 เล่ม และไม่มีการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีการทำผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะซึ่งแบ่งออกเป็นสารนิพนธ์ 9 เล่ม วิทยานิพนธ์ 3 เล่ม และไม่มีการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการทำผลงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็น วิทยานิพนธ์ 4 เล่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 79 เล่ม และ ไม่มีการทำสารนิพนธ์



ตาราง 115 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะและสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	สารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์	สารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ	ร้อยละสารนิพนธ์ด้าน นสธ.เมื่อเทียบกับสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	0	0.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	865	51	5.89
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	120	4	3.33
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	338	117	34.61
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	77	9	11.68
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	0	0.00
<b>รวม</b>	<b>1,400</b>	<b>181</b>	<b>12.92</b>

จากตาราง 115 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 5.89 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 3.33 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 34.61 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 11.68 มหาวิทยาลัยนเรศวรไม่มีการทำสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ

ตาราง 116 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนผลงานวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะและผลงานวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	วิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์	วิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ	วิทยานิพนธ์ด้าน นสช. เมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	99	14	14.14
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	224	13	5.80
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	15	15	100.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	358	30	8.38
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	74	3	4.05
มหาวิทยาลัยนเรศวร	4	4	100.00
<b>รวม</b>	<b>774</b>	<b>79</b>	<b>10.21</b>

จากตาราง 116 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 14.14 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 5.80 มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 100.00 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 8.38 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 4.05 มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการทำวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 100.00

ตาราง 117 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ	การค้นคว้าด้วยตนเองด้านนสธ. เมื่อเทียบกับการค้นคว้าด้วยตนเองด้าน รปศ.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1,155	232	20.08
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	0	0	0.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	0	0	0.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	0	0	0.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	0	0	0.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	127	79	62.20
<b>รวม</b>	<b>1,282</b>	<b>311</b>	<b>24.26</b>

จากตาราง 117 พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะเมื่อเทียบกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 20.08 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะมหาวิทยาลัยศรีปทุม ไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ เมื่อเทียบกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 62.20

## บทที่ 7

### สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทยและพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะไทย ศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย และศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัย ดังนี้

**ด้านพัฒนาการ** เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะ ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การวิเคราะห์พัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนหลักสูตร จำนวนผู้เรียน การเปิดและการปิดวิทยาเขต จำนวนหน่วยกิต และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ วัตถุประสงค์ รายวิชา เนื้อหาในรายวิชา ประเภทหลักสูตร การบูรณาการกับศาสตร์อื่น

**ด้านสถานภาพ** เป็นการวิเคราะห์การเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะ โดยใช้ข้อมูลเพศ ระดับการศึกษา สถาบันที่ศึกษา ชื่อหลักสูตรที่ศึกษา ลักษณะของหลักสูตรประเภทหลักสูตร ช่วงเวลาที่เรียน วิธีการเข้าศึกษา อาชีพ ปีที่เข้าศึกษา สถานภาพผู้สอน สื่อการสอน กิจกรรม วิธีการวัดผล แผนการเรียน ลักษณะการทำวิจัย การอำนวยความสะดวกด้านการวิจัย รูปแบบการให้คำปรึกษาด้านการวิจัย สถานะนักศึกษา ความถี่ในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาต่อเนื้อหา ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า การวัดและการประเมินผล

**ด้านงานวิจัย** เป็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ โดยใช้ข้อมูลจากงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ประเภทผลงานวิจัย ปีการศึกษา สาขา หลักสูตรสถาบัน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประเภทผลงานวิจัย รูปแบบการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และระยะเวลาในการทำวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ หลักสูตรรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ และพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะ

การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิต/นักศึกษา ระดับปริญญาตรีและโท ภาคปกติ และภาคพิเศษ ของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหกแห่ง โดยนิสิต/นักศึกษาต้องผ่านการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 451 ราย การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านนโยบายสาธารณะของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหกแห่ง จำนวน 571 เรื่อง สามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

**ตอนที่ 1** การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย และพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะไทย

**ตอนที่ 2** การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย

**ตอนที่ 3** การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย

### ตอนที่ 1

การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย และพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะไทย

#### 1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและวิทยานิพนธ์การศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย” สรุปผลการวิจัยได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ แบ่งออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) ช่วงก่อนพ.ศ. 2500: ช่วงเริ่มก่อตัวของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 2) ช่วงระหว่างพ.ศ. 2500-2510: กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 3) ช่วงระหว่างพ.ศ. 2511-2520: ช่วงแตกหน่อของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 4) ช่วงระหว่างพ.ศ. 2521-2530: ยุคหลังสงครามเย็น: การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา
- 5) ช่วงระหว่างพ.ศ. 2531-2540: ช่วงเบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
- 6) ช่วงระหว่างพ.ศ. 2541-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552): ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิชานโยบายสาธารณะ

**1.1 ช่วงก่อนพ.ศ. 2500: ช่วงเริ่มก่อตัวของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์** ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลของต่างประเทศมีผลต่อพัฒนาการการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัยด้านการบริหารประกอบด้วยปัจจัยย่อย ได้แก่ การปฏิรูประบบราชการเป็นผลมาจากความต้องการของประเทศไทยที่

ต้องการปรับตัวเองให้ทันสมัยเพื่อหลีกเลี่ยงลัทธิอาณานิคม และความต้องการข้าราชการที่มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปรับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอของกระทรวงมหาดไทย ในขณะที่เดียวกันอิทธิพลของต่างประเทศมีผลอย่างสำคัญต่อหลักสูตรปริญญาตรีของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น หลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรของ London School of Economics and Political Science หลักสูตรของ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด หลักสูตรของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย หลักสูตรของมหาวิทยาลัยมิชิแกน หลักสูตรของมหาวิทยาลัยปารีส หลักสูตรของมหาวิทยาลัยยอร์จทาวน์ และหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยเพรชเชอร์ ระดับปริญญาโทอิทธิพลต่างประเทศในรูปความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย อินเดียนาแห่งสหรัฐอเมริกา กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้จัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อยกมาตรฐานทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลต่างประเทศส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรมุ่งเน้นกฎหมายปกครอง รายวิชาที่มีการเรียนการสอนในช่วงนั้น เช่น วิชา กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายปกครอง และมีการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ เช่น วิชา ประวัติศาสตร์การปกครองหลักสูตร การศึกษาด้านการบริหารงานราชการที่จำเป็นต่อการฝึกข้าราชการ การศึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังคงเป็นการผลิตบัณฑิตไปเพื่อรับราชการใน กระทรวงมหาดไทย ข้อสังเกต ช่วงนี้ยังไม่ปรากฏวิชา โยบายสาธารณะในหลักสูตรรัฐประศาสน ศาสตร์

**1.2 ช่วงระหว่างพ.ศ. 2500-2510: กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์** ปัจจัยด้าน การบริหารและอิทธิพลต่างประเทศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์เช่นเดียวกับ ช่วงก่อนหน้านี้ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การจัดตั้งแผนกรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของรัฐในการวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และการ จัดตั้งกองวางแผน รวมทั้งการขยายตัวของอุดมศึกษาไทย เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันเป็นการวางแผนอุดมศึกษาเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ เมื่อมีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อิทธิพลของต่างประเทศมีผลต่อ พัฒนาการการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ในรูปความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาเพื่อส่ง อาจารย์ไปศึกษาเพิ่มเติม เช่น ข้อตกลงความร่วมมือกับมูลนิธิฟอร์ด แผนการโคลัมโบ

ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลต่างประเทศส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษา รัฐ ประศาสนศาสตร์ ผลก็คือการตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่แยกตัวมาจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดแผนกวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ แบ่งออกเป็นหมวดวิชาการบุคคลและการจัดองค์การ



หมวดวิชาการคลังและการส่งกำลังบำรุงของรัฐ หมวดวิชาการบริหารงานส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค และ หมวดวิชาการบริหารงานตามโครงการ หลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา ประเทศ เช่น วิชาการระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองไทย แนวคิดและประเด็นการ บริหาร การออกแบบองค์กร การวางโครงการและการบริหารงาน ข้าราชการไทย และการคลังและ การงบประมาณของรัฐ หน่วยกิตไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผนที่ 1 หรือแผนที่ 2 แผนที่ 1 ศึกษาวิชาต่างๆ ให้ได้ 36 หน่วยกิตแล้วทำวิทยานิพนธ์ แผนที่ 2 ศึกษาวิชาต่างๆ ให้ได้ 39 หน่วยกิตแล้ว เข้ารับการฝึกงานข้อสังเกตคือ หลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ปรากฏว่ามีวิชาว่าด้วยนโยบายสาธารณะ

### 1.3 ช่วงระหว่างพ.ศ.2511 -2520: ช่วงแตกหน่อของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์

ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลต่างประเทศยังเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการรัฐประศาสน ศาสตร์ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ความต้องการข้าราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ แผน การขยายตัวของอุดมศึกษาไทยทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ ข้อสังเกตในช่วงนี้ มหาวิทยาลัยในภูมิภาคจะไม่มีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ นอกจากนั้น รัฐบาลขณะนั้นยังมีนโยบายให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาโดยสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่งอาจารย์ไปฝึกอบรมอภิปรายทางวิชาการ ศึกษา วิจัย และสัมมนาใน ต่างประเทศ

ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลต่างประเทศส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษารัฐ ประศาสนศาสตร์ ปริญญาตรีของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย แผนกวิชาการปกครอง แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์โดยมีวิชา ขบวนการวางแผนและ นโยบายเป็นวิชาบังคับของแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 135 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเฉพาะ สาขารัฐศาสตร์ วิชาด้านนโยบายมีชื่อว่า การวางแผนการบริหาร หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ประกอบด้วย 33 ลักษณะวิชา ประกอบด้วยวิชาแกนและวิชาเลือก ลักษณะวิชาแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ ประเภทที่เป็นเนื้อหาวิชาพัฒนาการ ประเภทที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิเคราะห์ ประเภทที่ เป็นความรู้ในด้านการบริหาร และประเภทที่เป็นความรู้เฉพาะสาขา ประเภทความรู้เฉพาะสาขาแบ่ง ออกเป็น หมวดวิชาการบุคคลและการจัดองค์กร หมวดวิชาการคลังและการส่งกำลังบำรุงภาครัฐ หมวดวิชาการบริหารงานส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค หมวดวิชาการบริหารงานตามโครงการ ในหมวด วิชาการบริหารงานตามโครงการ เช่น วิชาประเมินผลงานและโครงการขององค์กรของรัฐ วิชาการ บริหารงานตามโครงการในหน่วยงานพัฒนา ดังนั้น การศึกษาวิชาด้านนโยบายสาธารณะจึงเริ่มปรากฏ ให้เห็นในหลักสูตรระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีชื่อวิชา “นโยบายสาธารณะ” อย่างแท้จริง

**1.4 ช่วงระหว่างพ.ศ.2521-2530: ยุคหลังสงครามเย็น: การศึกษาวิชา “นโยบายสาธารณะ” และการขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีปริญญาโทนอกเวลา** ปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลต่างประเทศยังเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาไทย เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ระดับปริญญาตรี แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน ระดับปริญญาโท มีวิชานโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยทั้งสามแห่งไม่มีการจัดการการสอนรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกริกซึ่งขณะนั้นมีฐานะเป็นวิทยาลัยกลับมีการจัดการเรียนการสอนรัฐศาสตร์ในคณะศิลปศาสตร์ การมีอาจารย์รุ่นใหม่เรียนวิชาด้านนโยบายสาธารณะและจบกลับมาทำให้เกิดวิชา “นโยบายสาธารณะ” ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลักสูตร พ.ศ.2522 คณะรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาวิชาบริหารรัฐกิจมีวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน อิทธิพลต่างประเทศมีอิทธิพลต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะแนวคิดประชาธิปไตยหลังยุคสงครามเย็น ผลที่เกิดจากปัจจัยด้านการบริหารและอิทธิพลของต่างประเทศ เรื่องแนวคิดประชาธิปไตย หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2522 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วยสายบริหารงานคลังและสายการบริหารงานบุคคลมีวิชานโยบายสาธารณะ เป็นวิชาบังคับ วัตถุประสงค์หลักสูตร ให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจสังคม และสามารถชี้ปัญหา เสนอแนะการแก้ปัญหาสังคม ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์พ.ศ. 2526 ใช้ชื่อปริญญาว่า “รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเป็นสถาบันแห่งแรกของไทยที่มีหลักสูตรนี้ หลักสูตรดังกล่าวมีวิชาชื่อ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในหมวดวิชาพื้นฐานด้วย หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหานั้นๆ ของประเทศชาติได้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเฉพาะแผน ก. โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งสิ้น 48 หน่วยกิต รายวิชา 36 หน่วยกิต ที่เหลืออีก 12 หน่วยกิต เป็นการทําวิทยานิพนธ์ รายวิชาบังคับของหลักสูตรพบว่า มีวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นวิชาบังคับ ต่อมาพ.ศ. 2530 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรใหม่พ.ศ. 2530 เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วย แผน ก.และเพิ่มแผน ข. ในปีเดียวกัน ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรปริญญา

โทรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตภาคนอกเวลาราชการ (ภาคค่ำ) เพื่อให้ให้นักบริหารเข้ามาศึกษาโดยไม่ต้องลาศึกษาต่อ อาจกล่าวได้ว่าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแห่งแรกที่เปิดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ

หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่า เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั่วไปทางการเมือง การปกครอง การบริหารของไทย และของต่างประเทศในเชิงเปรียบเทียบ นอกจากนี้ยังมุ่งให้มีความรู้ทางทฤษฎี วิธีการและแนววิธีการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต มีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ค่อนข้างกว้างผู้สำเร็จการศึกษาคควรมีลักษณะที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ มีจำนวนหน่วยกิตรวม 30 หน่วยกิต ประกอบด้วย 2 แผน เช่นเดียวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่หลักสูตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กลับไม่ปรากฏวิชานโยบายสาธารณะ

ระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้หลักสูตรพ.ศ. 2522 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ การผลิตมหาบัณฑิตในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีมาตรฐานความรู้ระดับสูง เพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศขององค์การภาครัฐและภาคเอกชน หลักสูตรมหาบัณฑิตของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 แผน คือ แผน ก. มุ่งเน้นด้านทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย เพื่อมุ่งผลิตผู้ที่จะเป็นอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและนักวิจัย ส่วนแผน ข. มุ่งผลิตผู้ที่มีความสามารถให้ออกปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชน แผน ข. ประกอบด้วย แผน ข. ทำวิทยานิพนธ์และแผน ข. ไม่ทำวิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการพัฒนา (ภาคภาษาไทย) ประกอบด้วย 4 สาขา ได้แก่ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชนบท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาเมือง สาขาวิชาการพัฒนาระบบการบริหาร และเปิดหลักสูตรปริญญาโทภาคพิเศษมี 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชา นโยบายสาธารณะและการบริหาร โครงการ สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม

#### 1.5 ช่วงระหว่างพ.ศ.2531-2540: ช่วงเบ่งบานของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัย

ด้านการบริหารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การขยายตัวของอุดมศึกษาไทย เช่น การเพิ่มจำนวนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเป็นมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย วิทยาลัยเกริกยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยรัชต์ภาคย์ ส่วนใหญ่เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มีวิชาการวิเคราะห์การบริหารและประเมินโครงการ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผน แต่หลักสูตรปริญญาตรีที่เปิดสอนด้านนี้ยังไม่ปรากฏ นอกจากนี้การยกฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาไปสู่มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยทักษิณ และการขยายตัวไปสู่ภูมิภาคของมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ด้วยเหตุผลเรื่องความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ตลอดจนวิทยาลัยครูเปลี่ยนแปลงมาเป็นสถาบันราชภัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวไปยังภูมิภาคของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์โดยร่วมมือกับสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการขยายตัวหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ออกไปยังภูมิภาคต่างๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเนื่องจากขณะนั้นสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคลเดียวกันจึงเปิดสอน โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทั่วประเทศ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังได้ขยายการสอนไปที่ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อุบลราชธานี ลำปาง อำเภอลาดใหญ่จังหวัด ภูเก็ต อุดรธานี ลำพูน พิชญ์โลก นครราชสีมา อุบลราชธานี ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ศูนย์สี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (ภาคพิเศษ) และขยายขอบเขตของการให้บริการทางการศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติโดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกทางด้านการบริหารการพัฒนา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ขยายสาขาไปยังปราจีนบุรี อุทัยธานี นครราชสีมา นครศรีธรรมราช อำนาจเจริญ นครพนม และแพร่ การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ยกฐานะกองแผนเป็นสำนักนโยบายและแผนทำให้วิชา นโยบายสาธารณะสำคัญมากขึ้น

ผลจากปัจจัยด้านการบริหารส่งผลให้มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย สายการบริหารงานคลังสายบริหารงานบุคคล มีวิชาบังคับสาขาชื่อวิชานโยบายสาธารณะ พ.ศ.2540 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้ง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับปฏิบัติงานได้ในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้จะต้องเรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ให้มีความรู้ทางวิชาการเฉพาะสาขาที่ตนเองเลือกศึกษา มีความทันสมัยและลึกซึ้งพอที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปทั้งในและนอกประเทศได้ หลักสูตรใหม่ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา ได้แก่กลุ่มวิชาบริหารงานคลัง กลุ่มวิชาบริหารงานบุคคลและกลุ่มวิชานโยบายและการวางแผน ในระดับปริญญาโท ไม่ปรากฏหลักฐานการปรับปรุงหลักสูตรของภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีพ.ศ. 2540 เช่นเดียวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางรัฐศาสตร์ ทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต มีวิชากระบวนการนโยบายสาธารณะและวิชาการบริหารโครงการเป็นวิชาเฉพาะสาขาบริหารรัฐกิจ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบด้วยหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคคำ และหลักสูตร



รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจสำหรับนักบริหาร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคค่ำ หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 42 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก.และแผน ข. แผน ก. ลงทะเบียนรายวิชา จำนวน 30 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต แผน ข. ลงทะเบียนรายวิชา 42 หน่วยกิต หลักสูตรดังกล่าวมีวิชาการวางแผนพัฒนาและการบริหารโครงการ นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบายเป็นวิชาเลือก หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจสำหรับนักบริหารมีโครงสร้างหลักสูตรเช่นเดียวกับหลักสูตรภาคค่ำ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ปรับปรุงหลักสูตรถึง 2 ครั้ง วัตถุประสงค์หลักสูตรเพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ ให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความก้าวหน้าของประเทศ และมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาครัฐวิสาหกิจต่างๆ หน่วยกิตรวม 48 หน่วยกิต การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้เพื่อปรับแผน ก. ใหม่โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาเอกหนึ่งได้ระหว่าง 6-12 หน่วยกิตและลงทะเบียนสำหรับวิทยานิพนธ์ได้ 9 หน่วยกิต ในขณะที่นักศึกษาแผน ข. (ไม่ทำวิทยานิพนธ์) จะต้องเรียนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาเอกหนึ่ง ระหว่าง 15-21 หน่วยกิต หลักสูตรแบ่งวิชาเอกออกเป็น 7 สาขาวิชา ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารงานคลัง นโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ การบริหารการพัฒนาเมือง การบริหารการพัฒนาชนบท และการบริหารงานยุติธรรม มีวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับของทุกสาขา การปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่สองของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่เปลี่ยนแปลง การปรับปรุงครั้งนี้เป็นการปรับปรุงเพื่อแยกหลักสูตรภาคปกติออกจากภาคพิเศษ หลักสูตรภาคปกติมีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดขอบเขตของเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาเอกต่างๆ ทุกสาขาวิชาเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนหลักสูตรภาคพิเศษได้บูรณาการองค์ความรู้ในสาขาวิชาเอกต่างๆ รวมกันโดยไม่แบ่งออกเป็นสาขาวิชาเอก จำนวนหน่วยกิตลดลงเหลือ 45 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรภาคปกติมีสาขาวิชาของวิชาเอกลดลงเหลือ 6 สาขา ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินและการคลัง การบริหารโครงการและนโยบาย การบริหารงานท้องถิ่นและการจัดการเมืองใหม่ และการบริหารงานยุติธรรมอย่างไรก็ตามวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนยังคงเป็นวิชาบังคับและวิชาเอกการบริหารโครงการและนโยบาย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังเปิดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาโทพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถทางด้านการจัดการเกี่ยวกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างกิจกรรมทั้งสองภาค จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 45 หน่วยกิต แบ่งออกเป็นแผน ก และแผน ข หลักสูตรดังกล่าวไม่ปรากฏวิชาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

ปัจจัยด้านการบริหาร นอกจากจะมีผลต่อการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่บุกเบิกการเรียนการสอนรัฐประศาสนศาสตร์แล้ว สถาบันอุดมศึกษาที่สืบทอดการจัดการเรียนการสอน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (รายละเอียดหลักสูตรดูหมายเหตุ)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งรายละเอียดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีปทุมมีโครงสร้างและรายละเอียดเหมือนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

**1.6 ช่วงระหว่างพ.ศ.2541-ปัจจุบัน (พ.ศ.2552):** ช่วงบานสะพรั่งของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการขยายตัวของวิธานโยบายสาธารณะ ปัจจัยด้านการบริหาร สังคมและการเมือง มีผลต่อพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะปัจจัยด้านการบริหารเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อพัฒนาการ ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ การขยายตัวของอุดมศึกษาเอกชนที่ทวีมากขึ้นและทุกสถาบันเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เช่น วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ จังหวัดขอนแก่น วิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จังหวัดกรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จังหวัดกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต จังหวัดกรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร จังหวัดกรุงเทพฯ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังขยายไปเปิดหลักสูตรปริญญาเอก เช่น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยภาคกลาง มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และมหาวิทยาลัยเกริก หลักสูตรต่างๆดังกล่าวล้วนแล้วแต่ปรากฏวิชาด้านนโยบายสาธารณะทั้งสิ้น นอกจากการเพิ่มขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่กระจายไปทั่วประเทศแล้ว การขยายสาขาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเช่นกัน เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี วิทยาเขตสารสนเทศ จังหวัดสระแก้ว ศูนย์การศึกษาธนบุรี ศูนย์การศึกษาศรีนครินทร์ จังหวัดกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรามคำแหงขยายไปจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดตรัง จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดกาญจนบุรี

การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยในกำกับเช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีวิชาชั้นนโยบายสาธารณะ การขยายตัวของรัฐประศาสนศาสตร์นอกจากปรากฏในรูปแบบการขยายสาขาแล้ว ความร่วมมือกับส่วนราชการเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาเริ่มเพื่อผลิตบัณฑิต/มหาบัณฑิตให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เช่น ความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ออกระเบียบให้เงินอุดหนุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทแก่ข้าราชการ พนักงานท้องถิ่น รวมทั้งฝ่ายการเมืองด้วย ทำให้จำนวนคนที่เรียนรัฐประศาสนศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มีวิธานนโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาเอกด้วย รูปแบบความร่วมมือกับส่วนราชการยังปรากฏในรูปแบบการเทียบโอนหน่วยกิต เช่น มหาวิทยาลัยบูรพาเปิดหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง ร่วมมือกับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด หลักสูตรดังกล่าวสามารถเทียบโอนได้ 12 หน่วยกิต ในหมวดวิชาบังคับมีวิธานนโยบายสาธารณะและ



ความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพายังรับผู้ที่จบจากโรงเรียนเสนาธิการทหารบกโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ วิทยาลัยการทัพเรือ โรงเรียนนักปกครองระดับสูงและโรงเรียนนายอำเภอเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเพียง 1 ปี

นอกจากการขยายสาขา การทำความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับส่วนราชการแล้ว นโยบายการกำกับคุณภาพหลักสูตรของคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องหันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพการจัดหลักสูตร ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และกลายเป็นตัวเร่งให้หลักสูตรมีการขยายตัวของหลักสูตร นอกจากนั้น แนวคิดการปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการหรือ ก.พ.ร. เพื่อดำเนินการวางระบบงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ส่งผลกระทบต่อองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์ของส่วนราชการที่ต้องการคนที่มีความรู้ด้านการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ปัจจัยทางสังคม ด้านจำนวนนักศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นเท่าตัวเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรรองรับความต้องการ โดยเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาโทและเอก สุดท้ายปัจจัยด้านการเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำคัญที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญจึงส่งผลโดยตรงต่อเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์ เดิมไม่เคยให้ความสำคัญต่อประชาชน มาสู่การให้ความสำคัญต่อประชาชนและภาคประชาสังคมมากขึ้น

จากปัจจัยทั้งทางการบริหาร สังคมและการเมืองส่งผลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรให้สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัย และมีส่วนร่วม และโลกทัศน์ที่กว้างไกลอันจะนำไปสู่การมีความคิดริเริ่ม สามารถบูรณาการความรู้ทางรัฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นได้ โดยลดความเป็นวิชาเฉพาะของแต่ละภาควิชาลง จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 140-141 หน่วยกิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ได้มีการระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ หลักสูตรประกอบด้วยหลักสูตรภาคปกติและภาคนอกเวลาราชการ โดยใช้หลักสูตรเดียวกัน หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 48 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก และแผน ข เช่นเดิม การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะยังคงเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางรัฐศาสตร์ ทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมเพื่อเป็นการศึกษาในเชิงสหวิชา จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต วิชาเฉพาะสาขาวิชาบริหารรัฐกิจมีวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับปรับปรุง มีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน หน่วยกิตรวม 42 หน่วยกิต มีวิชานโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบายเป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขาการบริหารรัฐกิจ นอกจากนี้คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีโครงการปริญญาโทสาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหารปรับปรุงมาจากหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร สาขาการบริหารรัฐกิจ หน่วยกิตรวม 39 หน่วยกิต มีวิชาการวิเคราะห์และกระบวนการนโยบายสาธารณะเป็นวิชาบังคับ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง วัตถุประสงค์หลักสูตรภาคปกติ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกับขยายตัวของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ เพื่อบริณาการองค์ความรู้ทางการบริหาร เน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ หลักสูตรนักศึกษาภาคปกติมี 7 สาขาการบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินและการคลัง การบริหารโครงการและนโยบาย การปกครองท้องถิ่น การบริหารงานยุติธรรม และการจัดการสำหรับนักบริหาร ข้อสังเกตเปลี่ยนชื่อสาขาเอกการบริหารงานท้องถิ่นและการจัดการเมืองใหม่ เป็น สาขาวิชาเอกการปกครองท้องถิ่น และปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรภาคพิเศษใหม่ให้มีสถานะเป็นสาขาวิชาเอกอีกสาขาหนึ่ง เรียกว่า สาขาการจัดการสำหรับนักบริหาร มีส่วนผสมระหว่าง 4 สาขาวิชาเอก ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารโครงการและนโยบาย การบริหารการเงินและการคลัง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลที่ให้ส่วนกลางเล็กลงและให้อำนาจการตัดสินใจ และการปกครองไปอยู่ในท้องถิ่นมากขึ้น จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต มีนโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาหลัก สำหรับภาคพิเศษ สาขาวิชาเอกการจัดการสำหรับนักบริหาร รายวิชาให้ความสำคัญกับวิชา การวางแผน และการบริหารโครงการ การประเมินผล ต่อมาพ.ศ. 2546 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้ง หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ภาคปกติ มีการปรับปรุงในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาวิชา ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มเนื้อหาวิชาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (2550) ที่มีผลกระทบต่อการบริหารราชการและระบบการเมืองไทย และเพิ่มสาขาวิชาเอกด้านการจัดการองค์การที่ไม่แสวงหากำไรขึ้นมาใหม่อีก 1 สาขา มีการปรับลดหน่วยกิตของหลักสูตรเหลือไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต นโยบายสาธารณะและการวางแผนยังเป็นวิชาหลัก สำหรับชื่อสาขาการบริหารโครงการและนโยบายปรับชื่อเป็น “สาขาวิชาเอกนโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ” คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตภาคปกติ ในพ.ศ. 2550 ภาคปกติ จำนวนหน่วยกิตรวมเท่าเดิมคือ 39 หน่วยกิต สาขาวิชาเอกมี 8 สาขา ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์การบริหารการเงินและการคลัง นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ การปกครองท้องถิ่น การบริหารงานยุติธรรม การจัดการองค์การที่ไม่แสวงหากำไร และ

การจัดการสำหรับนักบริหาร ข้อเสนอแนะ มีการปรับปรุงชื่อสาขาวิชาเอก “นโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ” เป็น “นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์” สำหรับหลักสูตรภาคพิเศษ ยังคงเป็นการบูรณาการรายวิชาที่จำเป็นสำหรับการบริหาร เช่น การวางแผน การบริหารและการประเมินผล โครงการ การประเมินศักยภาพและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์การเงินและงบประมาณ เป็นต้น ข้อเสนอแนะอีกประการหลักสูตรหลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนมหาบัณฑิต ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะเช่นเดิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ หลักสูตร โปแกรมมิชารัฐประศาสนศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์หลักสูตร เพื่อพัฒนาบุคลากรและผลิตบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ไปปฏิบัติราชการด้านการบริหารระดับปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศ หน่วยกิตรวม 141 หน่วยกิต มีนโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้ง ขยายวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ครอบคลุมการผลิตบัณฑิตไปประกอบอาชีพและปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนหน่วยกิตลดลงเหลือ 133 หน่วยกิต ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความทันสมัย รู้จักผสมผสานความรู้สากล และความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อนำไปใช้ในการบริหารการพัฒนาประเทศทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก และแผน ข มีวิชานโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบาย และการประเมินผลนโยบายสาธารณะและแผนเป็นวิชาเลือก

มหาวิทยาลัยยเรศวร ระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยยเรศวร กำหนดวัตถุประสงค์ไว้รวมกันทั้งการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ให้มีพื้นฐานความรู้ที่แข็งแกร่งทั้งด้านทฤษฎี และการประยุกต์เพื่อให้รู้และเข้าใจรากเหง้าปัญหาของสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง มองเห็นสรรพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหลายเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ลุ่มลึกในการวิเคราะห์หาคำตอบจนสามารถเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง หน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต วิชานโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยยเรศวรมีหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ เป็นการเฉพาะ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก และ แผน ข

มหาวิทยาลัยศรีปทุม เปิดเฉพาะหลักสูตรปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหาร จำนวนหน่วยกิต 42 หน่วยกิต ประกอบด้วยแผน ก และแผน ข มีวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผนเป็นวิชาบังคับ ต่อมาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมีการปรับปรุงหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตยังเท่าเดิม วิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการวางแผนยังคงเป็นวิชาบังคับ และปรับชื่อวิชาให้ทันสมัยมากขึ้น

## ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะไทย สรุปได้ดังตาราง 118

ตาราง 118 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะไทย

ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ การศึกษาวิชา นโยบาย สาธารณะไทย	ก่อน พ.ศ.2500	พ.ศ. 2500-2510	พ.ศ. 2511-2520	พ.ศ. 2521-2530	พ.ศ. 2531-2540	พ.ศ.2541- ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552)	รวม
<b>ด้านการเมือง</b>							
กฎหมาย/นโยบาย เช่น นโยบายการให้เอกชนจัด การศึกษา รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย			/			/	2
อิทธิพลต่างประเทศ เช่น การให้ทุน การอบรม แนวคิดประชาธิปไตย แนวคิดการบริหารจัดการ ภาครัฐแนวใหม่	/	/	/	/		/	5
<b>ด้านสังคม</b>							
ความต้องการของตลาด เช่น จำนวนนิสิต/นักศึกษา						/	1
ความต้องการส่วนราชการ เช่น ผู้เชี่ยวชาญ	/		/				2
<b>ด้านการบริหาร</b>							
การปฏิรูประบบราชการ	/						1
การจัดตั้งแผนการบริหารรัฐ กิจ		/					1
การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัย รูปแบบใหม่ เช่น มหาวิทยาลัยในกำกับ						/	1
การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม						/	1
การจัดตั้งกองวางแผน		/					1
การขยายตัวอุดมศึกษาไทย เช่น การขยายตัวไปภูมิภาค		/	/	/	/	/	5

ตาราง 118 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการ การศึกษาวิชานโยบาย สาธารณะไทย	ก่อน พ.ศ.2500	พ.ศ. 2500-2510	พ.ศ. 2511-2520	พ.ศ. 2521-2530	พ.ศ. 2531-2540	พ.ศ.2541- ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552)	รวม
การจบการศึกษาของ อาจารย์				/			1
ความร่วมมือระหว่าง อุดมศึกษากับส่วนราชการ						/	1

จากตาราง 118 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางการเมือง และสังคม เป็นตัวกำหนดพัฒนาการของหลักสูตรและพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารมีผลอย่างสำคัญต่อพัฒนาการในขณะที่ยังไม่พบปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพัฒนาการ

## 2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและวิทยานิพนธ์การศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะของไทย” ในตอนที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะของไทย และพัฒนาการวิชา นโยบายสาธารณะไทย มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการเมืองและการบริหารมีผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะไทย ปัจจัยที่สำคัญคือ นโยบาย กฎหมายของรัฐบาลไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัย โดยมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับการขยายตัวของหลักสูตรและสถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งของรัฐ และเอกชน ตลอดจนมีผลอย่างสำคัญต่อพัฒนาการ เช่น พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 พระราชบัญญัติอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 พระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควบระดับปริญญาโท 2 ปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2548 นโยบายมหาวิทยาลัยนอกระบบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นโยบายและกฎหมายดังกล่าวเป็นตัวแรงให้เกิดการพัฒนาการการศึกษาวิชา นโยบายสาธารณะในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณ ทำให้เกิดการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนและสถาบันเหล่านั้นเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในขณะที่ระดับปริญญาโทจะพบทั้งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และแน่นอนว่าวิชา นโยบายสาธารณะย่อมเกิดการพัฒนาม



พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ไปด้วย ประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยไม่จำเป็นต้องมีรากฐานการสอนในระดับปริญญาตรี พร้อมๆ กันนั้น ปรากฏการณ์การขยายสาขาไปยังภูมิภาคของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยบูรพา การรุกเข้าเมืองของสถาบันอุดมศึกษาต่างจังหวัด เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา และการขยายสาขาไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งให้เห็นการแสวงหาตลาดเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางจำนวนสถาบันที่เปิดเป็นจำนวนมาก ในเชิงคุณภาพ เมื่อสถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์เป็นจำนวนมาก ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงออกเกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร โดยเฉพาะเรื่องข้อกำหนดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาสถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันอาจไม่มีอาจารย์เป็นของตนเอง แต่ใช้วิธีการเชิญอาจารย์จากสถาบันที่มีความพร้อมและมีชื่อเสียงมาสอน ด้านหนึ่งเนื่องจากไม่มีอาจารย์เป็นของตนเอง ในอีกด้านหนึ่งการมีอาจารย์ที่มีชื่อเสียงมาสอนเท่ากับเป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และผลที่ตามมาคือจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าศึกษาด้วยเหตุผลด้านชื่อเสียงของอาจารย์ เกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร จึงเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับนิสิต/นักศึกษาในฐานะผู้บริโภคนั่นเอง เกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร ยังกำหนดจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำ จึงส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ กำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เท่ากับจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำหรือใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้หน่วยกิตในปัจจุบันมีแนวโน้มน้อยลงกว่าเดิมในบางสถาบัน เช่น เกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีกำหนดหน่วยกิตขั้นต่ำไว้ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ปรากฏว่าจำนวนหน่วยกิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กำหนดไว้ 126 หน่วยกิต เดิมกำหนดไว้ 141 หน่วยกิต น้อยกว่าเดิมถึง 15 หน่วยกิต ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดไว้ที่ 140-141 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดไว้ที่ 138 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 144 หน่วยกิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงมีหน่วยกิตสูงกว่าเกณฑ์ และหน่วยกิตของทั้งสามสถาบันไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เหตุผลที่จำนวนหน่วยกิตปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลงไป น่าจะมาจากโครงสร้างหลักสูตรที่ทั้งสองสถาบันให้ความสำคัญกับการศึกษาในเชิงสหวิชา สนับสนุนให้มีการค้นคว้าและการทดลองปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพที่เลือกในหน่วยงานของรัฐและเอกชน เน้นการใช้ภาษา แม้ว่าจะมีการลดจำนวนหน่วยกิตวิชาบังคับของภาควิชาลง แต่ไปเพิ่มหน่วยกิตในวิชาโทหรือวิชาเลือกแทน จึงทำให้จำนวนหน่วยกิตรวมไม่ได้รับผลกระทบ ในอีกด้านหนึ่งการปรับเปลี่ยนจำนวนหน่วยกิตในวิชาบังคับและวิชาโทหรือวิชาเลือกยังชี้ให้เห็นปรัชญาหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้นด้วยเนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความ



สนใจในขณะที่เดียวกันก็ไม่ละทิ้งรายวิชาที่เป็นแก่นซึ่งจำเป็นต้องรู้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องหลักสูตรของทัสนา เมฆเวียน (2549: 33-63) ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 1-38) และอนุสรณ์ ลิ้มมณี (2541)

เกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร ยังกำหนดจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำปริญญาโทไม่ต่ำกว่า 36 หน่วยกิต โดยจุฬาลงกรณ์กำหนดไว้ที่ 48 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 42 หน่วยกิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 39 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ 39 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 42 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 42 หน่วยกิต ข้อสังเกตจำนวนหน่วยกิตของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีแนวโน้มลดลง อาจมาจากเหตุผลที่ว่า นักศึกษาที่ศึกษาต่อส่วนใหญ่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ต้องการจบเร็ว ประกอบกับนักศึกษามีประสบการณ์การทำงานบางรายวิชาจึงไม่จำเป็นต้องเรียน ทำให้ตัดบางรายวิชาออกได้ หน่วยกิตจึงลดลง อย่างไรก็ตามการลดจำนวนหน่วยกิตของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์อาจกลายเป็นจุดเปลี่ยนให้สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ลดจำนวนหน่วยกิตลงตามไปด้วย เนื่องจากที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใช้หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เป็นตัวแบบ

นอกจากการกำกับคุณภาพแล้ว นโยบาย กฎหมาย ยังมีผลต่อชื่อสาขาวิชา และชื่อวิชานโยบายสาธารณะของไทยอีกด้วย เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดสาขาวิชาเอกด้านการจัดการองค์การที่ไม่แสวงหากำไร สาขาวิชาเอกนโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในสาขาวิชาเอกนโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยวิชา การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผล การวางแผน การวิเคราะห์และการบริหาร โครงการ การพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย การจัดการวิกฤตการณ์และสาธารณภัย สัมมนาเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์ จะพบว่าวิชามีการปรับปรุงไปจากเดิมมากเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ตลอดจนการบูรณาการข้ามสาขาวิชา ระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจยังปรากฏในหลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้มีความสามารถทางด้านการจัดการเกี่ยวกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างกิจกรรมทั้งสองภาค ซึ่งชี้ให้เห็นเส้นแบ่งที่เลื่อนกลางลงทุกที

2.2 อิทธิพลต่างประเทศมีผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ ปัจจัยอิทธิพลต่างประเทศมีผลต่อพัฒนาการการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนปัจจุบัน อิทธิพลต่างประเทศปรากฏในรูปแบบการนำหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาและยุโรปมาเป็นแนวทาง การให้ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา เพื่อจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ความช่วยเหลือด้านการอบรม การศึกษาต่อของอาจารย์ภายใต้โครงการความช่วยเหลือ เช่น แผนการโคลัมโบ เหตุผลคือ การรับช่วยเหลือเพื่อจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จึงเป็นความช่วยเหลือที่ต่อเนื่องมานับตั้งแต่สหรัฐอเมริกาและไทยลงนามข้อตกลงแลกเปลี่ยน

ทางการศึกษาและวัฒนธรรมเมื่อพ.ศ. 2493 เพื่อช่วยเหลือไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจ นอกจากนี้อิทธิพลต่างประเทศในรูปแบบความช่วยเหลือแล้ว แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยช่วงหลังสงครามเย็นที่ประเทศคอมมิวนิสต์เริ่มค่อยๆ เปิดตัวรับเอาแนวคิดแบบประชาธิปไตยและแนวคิดเศรษฐกิจแบบทุนนิยมใช้ในการบริหารประเทศทำให้ความสนใจศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นจากการขยายตัวของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้านนี้ แนวคิดจากต่างประเทศปรากฏชัดเจนอีกครั้งหลังปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาสถาบันอุดมศึกษาต่างปรับหลักสูตรเพื่อตอบสนองส่วนราชการและเอกชนที่นำแนวคิดการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ไปใช้ในการบริหารงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตปัจจุบันเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่กว้างขึ้นกว่าอดีตที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตเพื่อตอบสนองการทำงานในส่วนราชการ ดังที่ เซเลอร์และคณะ (1981: 39-46) กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ลูกค้ำ ความต้องการของผู้เรียนและหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของผู้เรียน ความต้องการของลูกค้ำหรือผู้เรียนจึงเป็นปัจจัยกำหนดหลักสูตร

2.3 พัฒนาการของการศึกษานโยบายสาธารณะไทยซึ่งให้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดต่อสังคมในหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงการศึกษา (access) การขยายตัวของการศึกษานโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะหลังพ.ศ. 2540 จากมหาวิทยาลัยของรัฐสู่มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยในกำกับ และการขยายสาขาการศึกษาไปยังภูมิภาคของมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งให้เห็นการขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ด้านคุณภาพการศึกษา (quality) การขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของศึกษาด้านนโยบายสาธารณะ น่าจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาออกเกณฑ์ขึ้นมาควบคุมการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้มาตรฐานสำหรับด้านสุดท้าย ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา (cost) การขยายโอกาสการศึกษาผ่านการขยายการจัดการเรียนการสอนไปยังภูมิภาคและการเปิดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยในกำกับ การออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยของรัฐ ถูกตั้งข้อสังเกตเรื่องการขึ้นค่าเล่าเรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการแข่งขันที่สูงเนื่องจากปริมาณของมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านนโยบายสาธารณะมีจำนวนมาก อาจทำให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ยังไม่สามารถขึ้นอัตราค่าเล่าเรียนได้

2.4 พัฒนาการการศึกษานโยบายสาธารณะไทยซึ่งเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพัฒนาจากเดิมจำกัดการเรียนการสอนเฉพาะชนชั้นนำ (elite) เพื่อผลิตคนไปเป็นข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยมาสู่การกระจายการศึกษาสู่มวลชน (mass) เพื่อผลิตคนไปทำงานราชการและองค์กรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน แต่ข้อสังเกตคือ การพัฒนาหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป มิไม่ก่สถาบันที่ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญและแนวคิดการปฏิรูประบบราชการ นั่นหมายความว่าไปถึงหลักสูตรการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยไม่สามารถชี้นำสังคมและก้าวไม่ทันการ

เปลี่ยนแปลงนัก ผลกระทบต่อส่วนราชการที่เป็นองค์กรหลักผู้ใช้บัณฑิตด้านนี้ อาจประสบกับปัญหาคุณสมบัติของบัณฑิตที่ผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาไม่ตรงกับความต้องการได้

### 3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะของไทย และพัฒนาการวิชานโยบายสาธารณะไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ผลการศึกษาทำให้ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการการศึกษาและพัฒนาการของวิชา ทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นจุดร่วม จุดแตกต่างในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะนำไปเป็นสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้นองค์ความรู้ที่ได้นั้น สถาบันอุดมศึกษาจะได้ตระหนักแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในอดีต เพื่อนำมาเป็นบทเรียนในการกำหนดแนวทางหลักสูตรในอนาคต ในขณะเดียวกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไม่ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ อาจเป็นข้อสังเกตให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นๆ และอาจเป็นข้อสังเกตให้ผู้ปฏิบัติเห็นภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ และช่องว่างที่เกิดขึ้น โดยนำไปเป็นข้อมูลในการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดไปแก่ผู้ที่จบการศึกษาด้านนี้ต่อไป 2. ด้านการวิจัยต่อไป ผู้สนใจสามารถนำปัจจัยที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยและนำตัวแปรพัฒนาการหลักสูตรไปศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรอื่นๆ ของไทยได้

## ตอนที่ 2

### การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะของไทย

#### 1. สรุปผลการวิจัย

การเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะปรากฏอยู่ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ปริญญาตรีพบในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สำหรับรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต พบในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ระดับปริญญาโทการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะพบในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยเฉพาะปริญญาโทจะมีการจัดการเรียนการสอนแบบภาคพิเศษ ลักษณะของหลักสูตรเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาคการศึกษาสำหรับปริญญาตรี ส่วนปริญญาโทจะเป็นการจัดการศึกษาแบบ block course และ semi-block course ช่วงเวลาเรียนระดับปริญญาตรี หากเป็นภาคปกติเป็นการเรียนวันธรรมดาเวลาทำการ สำหรับภาคพิเศษระดับปริญญาตรี พบในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์โดยมีเวลาเรียนเป็นวันเสาร์และอาทิตย์ หากเป็นปริญญาโทการจัดการเรียนการสอนจะเรียนวันเสาร์และอาทิตย์เป็นหลัก การรับนิสิต/นักศึกษาเข้าศึกษาใช้การสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ยกเว้นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ภาคพิเศษจะใช้การสอบสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว นักศึกษาที่เข้าศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำงานและหากทำงานจะทำงานในส่วน

ราชการ โดยเฉพาะนิสิต/นักศึกษาปริญญาโทจะทำงานในส่วนราชการเป็นหลัก นิสิต/นักศึกษาปริญญาโทเมื่อเข้ามาศึกษาแล้วจะเลือกเรียนแผน ข. ทำสารนิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าแผน ก. ทำวิทยานิพนธ์ ยกเว้นมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ที่นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์มากกว่างานวิจัยประเภทอื่น ด้านเนื้อหาวิชา นโยบายสาธารณะมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะและตัวแบบในการศึกษา อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำ มีการใช้สื่อการสอนเพาเวอร์พ้อย กรณิดตัวอย่างและตำราของนักวิชาการไทยเป็นหลัก กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ ได้แก่ การบรรยาย การบรรยายควบคู่ไปกับการตอบข้อซักถามและการทำรายงานกลุ่ม สำหรับการวัดผลประกอบด้วย การสอบกลางภาค ปลายภาคและการทำรายงานกลุ่ม สำหรับนักศึกษาปริญญาโทมีความเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของสถาบันว่า เป็นการทำงานวิจัยเดี่ยว มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำ แต่ไม่มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการติดตามงาน ไม่มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากหลักสูตร ไม่มีการจัดคลินิกวิจัย รูปแบบการให้คำปรึกษาเป็นการติดต่อกันโดยตรงระหว่างนิสิต/นักศึกษากับที่ปรึกษา โดยมีการใช้โทรศัพท์และการติดต่อทางอีเมลล์เป็นส่วนเสริม

ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื้อหาวิชา นโยบายสาธารณะ ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหา ความน่าสนใจ ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เนื้อหามีปริมาณพอเหมาะ ความไม่ซ้ำซ้อนของเนื้อหากับรายวิชาอื่น เนื้อหาบูรณาการความรู้สากลและท้องถิ่น และเนื้อหานั้น ทฤษฎีและการปฏิบัติ นิสิต/นักศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ในด้านผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ มีทักษะการสอน เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน สอนตรงกับประมวลรายวิชา ใช้สื่อการสอนเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในขณะที่นิสิตนักศึกษามีความเห็นที่ผู้สอนมีการเตรียมตัว เปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการ และวิชาชีพ มีการชี้แจงการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนทราบล่วงหน้า มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา อุทิศเวลาในการพัฒนาการเรียนการสอน และผู้สอนติดตามงานและแจ้งผลให้รวดเร็วในระดับมาก ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมมีความหลากหลายในระดับปานกลางถึงมาก กิจกรรมมุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพ กิจกรรมตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เน้นส่งเสริมความคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ในระดับมาก ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน หนังสือวารสารมีจำนวนเพียงพอ มีความทันสมัย มีการส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรนอกห้องสมุดในระดับปานกลาง ในขณะที่การมีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม หนังสือหลักมีเพียงพอและมีการใช้กรณิดตัวอย่าง นิสิต/นักศึกษามีเห็นว่ามีในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ มีความหลากหลาย มีการวัดความจำ มีการมอบหมายงานในระดับปานกลาง การวัดและการประเมินผลมุ่งวัดพัฒนาการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีการประเมินผลตรงกับแผนการสอน และการประเมินผลมีความเป็นธรรมในระดับมาก



ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาโทต่อเนื้อหาวิชานโยบายสาธารณะ ได้แก่ เนื้อหาที่มีความเหมาะสม น่าสนใจ สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่นมากที่สุด สำหรับความคิดเห็นว่าเนื้อหามีปริมาณมาก มีการผสมผสานความรู้สากลกับความรู้ระดับชาติและท้องถิ่น และเนื้อหามีการเน้นทฤษฎีและปฏิบัติในระดับมาก ด้านผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ เตรียมสอนดี เปิดโอกาสให้นิสิต/นักศึกษามีส่วนร่วม สอนตรงกับเนื้อหาในประมวลวิชา มีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพ ใช้สื่อที่เหมาะสม มีการชี้แจงรายวิชา การสอบ เกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า มีความรับผิดชอบตรงเวลาอุทิศเวลาในการเรียนการสอน การเปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและมีการตรวจติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็วในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมมีความหลากหลาย มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพ ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและเน้นส่งเสริมความคิดวิเคราะห์ การส่งเสริมความคิดอย่างเป็นระบบ และการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ นิสิต/นักศึกษามีความเห็นว่ายู่ในระดับมาก ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน หนังสือ วารสารเพียงพอและทันสมัย มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักเพียงพอ และมีการใช้กรณีตัวอย่าง และการส่งเสริมใช้แหล่งวิทยากรนอกห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย เน้นความจำเป็นพัฒนาการ งานที่มอบหมาย การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การประเมินตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการสอนและมีการประเมินเป็นธรรมในระดับมาก

ดังนั้น จากผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษา มีความเห็นทางบวกต่อการเรียนการสอนด้านนโยบายสาธารณะทุกด้าน

## 2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” ในตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะของไทย มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า และด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกันระหว่างการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโท

อย่างไรก็ตามการศึกษาพบว่า ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความเห็นว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเพียงพอ หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือและวารสารของห้องสมุดทันสมัย แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียน มีเพียงพอกับการใช้งาน มีการส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรต่างๆ นอกห้องสมุด มีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอนในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบการเรียนการ

สอนระดับปริญญาโทไม่ได้เน้นการบรรยายเพียงอย่างเดียวแต่ส่งเสริมให้ค้นคว้าจึงต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเพียงพอ

2.2 เนื้อหาวิชา นโยบายสาธารณะเน้นความรู้ความเข้าใจในแนวคิด กระบวนการ นโยบายสาธารณะ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย และตัวแบบในการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษานโยบายสาธารณะ (descriptive approach) ตามแนวทางอธิบายมากกว่าการศึกษาแนวชี้แนะ (prescriptive approach) ที่ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์ อาจเป็นเพราะผู้เรียนไม่ถนัดในการคำนวณ ผู้สอนเองนิยมสอนแนวทางอธิบายมากกว่า

2.3 สื่อการสอนที่ผู้สอนใช้ให้ความสำคัญกับตำราของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ แต่ข้อสังเกตคือผู้สอนขาดการใช้เอกสารประกอบการสอนที่แต่งโดยผู้สอน การเรียนการสอนใช้กรณีตัวอย่าง เนื่องจากจุดเน้นของการเรียนคือกระบวนการนโยบาย เช่น การตอบคำถามว่านโยบายกำหนดอย่างไร มีปัจจัยอะไรทำให้นโยบายสำเร็จหรือล้มเหลว จำเป็นต้องมีการยกตัวอย่างประกอบความเข้าใจ

2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายน้อย เนื่องจากเน้นการบรรยาย การทำรายงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน กิจกรรมอื่นๆ ยังมีน้อยหรือไม่ปรากฏ เช่น การวิจารณ์หนังสือ การจัดทำเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารกับนิสิต/นักศึกษาผ่านอีเมลล์ การจัดสัมมนาในประเด็นด้านนโยบายสาธารณะ แต่ข้อสังเกตคือนิสิต/นักศึกษาทั้งปริญญาตรีและปริญญาโทมีความเห็นว่าการใช้สื่อของผู้สอน เช่น พาวเวอร์พอยต์และการบรรยาย ยังเป็นวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งอาจเนื่องจากวิชา นโยบายสาธารณะเป็นวิชาที่เน้นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การบรรยายจึงเป็นกิจกรรมหลัก

2.5 การวัดและประเมินผล ผู้สอนวัดและประเมินผลโดยการสอบกลางภาค ปลายภาค และการทำรายงานกลุ่ม เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปรากฏว่านิสิต/นักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเห็นพ้องว่ายังขาดความหลากหลายอยู่ อาจเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ขาดความหลากหลายจึงทำให้การวัดและประเมินผลทำได้จำกัด

### 3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนวิชา นโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 3.1 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกแผน ก. ทำวิทยานิพนธ์ให้มากขึ้น อาจารย์ควรพัฒนาเนื้อหาให้น่าสนใจสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปให้มากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างความรู้แบบไทย อาจมีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมนอกเหนือจากการบรรยาย การวัดและประเมินผลอาจเพิ่มกิจกรรมเพื่อวัดพัฒนาการเรียนการสอนให้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมการค้นคว้าและการนำเสนอผลงาน การวิจารณ์หนังสือ การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการวัดผล ผลการศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนทำให้ได้สารสนเทศในวิชา นโยบายสาธารณะซึ่งสะท้อนแนวทางจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นผู้บุกเบิก



และสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับอิทธิพลซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน นอกจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังชี้ให้เห็นช่องว่างของการจัดการเรียนการสอนที่ขาดหายไป ช่องว่างดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ครอบคลุมและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นได้ และที่สำคัญผลการศึกษาศึกษาสามารถให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ปฏิบัติต่อไป

### 3.2 ด้านการวิจัยต่อไป

ผู้สนใจอาจนำตัวแปรไปที่ได้จากการศึกษาไปศึกษาวิเคราะห์สถานภาพการเรียนการสอนรายวิชาอื่นต่อไป

## ตอนที่ 3

### การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย

#### 1. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะที่นิสิต/นักศึกษาจัดทำส่วนใหญ่เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสารนิพนธ์ จำนวนงานวิจัยมีมากในช่วงพ.ศ. 2546-2550 ส่วนใหญ่พบในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะปรากฏในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด การวิจัยด้านนโยบายสาธารณะส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือหน่วยงานราชการ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษานโยบายด้านสังคม โดยมีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย แต่ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติเชิงพรรณนาเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาในการทำวิจัยไม่เกิน 1 ปี เมื่อเปรียบเทียบผลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะกับงานวิจัยประเภทต่างๆ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ พบว่าสารนิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 12.92 ของสารนิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด วิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 10.21 ของวิทยานิพนธ์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 24.26 ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านรัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด

#### 2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะปรากฏในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ) ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ทั้งสองหลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อสังเกตคือ มหาวิทยาลัยนเรศวร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านนโยบายสาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น และวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะโดยตรง เช่น การวิจัยเรื่องแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวนมากถึงร้อยละ 63.86 แสดงให้เห็นว่าการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวรไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจเนื่องจากแม้จะมีอาจารย์จบจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่อาจารย์บางส่วนจบสาขาการปกครอง ทำให้การทำงานวิจัยบางส่วนเน้นไปที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้านนโยบายสาธารณะจำกัดอยู่เพียงหน่วยงานราชการเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชนยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการช่วยจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อาจเนื่องจากผู้ทำวิจัยยังคงเห็นปรากฏการณ์การให้บริการสาธารณะที่ดำเนินการโดยส่วนราชการมากกว่าองค์กรในรูปแบบอื่นๆ ประกอบกับนิสิต/นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำงานในส่วนราชการเป็นส่วนใหญ่ การทำวิจัยจึงเป็นการทำวิจัยในหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่เป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม โชควิวัฒน์ (2552: 17-37) ที่พบว่า องค์กรที่ทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นราชการส่วนภูมิภาคสูงสุด รองลงมาคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไร และรัฐวิสาหกิจ

2.3 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ และการวิจัยด้านนโยบายสาธารณะยังเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม แต่ทั้งสองรูปแบบไม่มีการทดสอบค่าความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือถึงร้อยละ 78.32 อาจเป็นเพราะความเข้าใจของนิสิต/นักศึกษาที่เข้าใจว่ามีอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบเครื่องมือให้แล้วประกอบกับการทำงานวิจัยมีเวลาจำกัดเพียง 1 ปี จึงไม่ได้ทำการทดสอบเครื่องมือ

2.4 เนื่องจากการวิจัยด้านนโยบายสาธารณะเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์โดยการตีความ หากมีการใช้สถิติเพื่อการวิจัย จะเป็นการใช้สถิติขั้นพื้นฐาน คือสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ กรณีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณจะใช้สถิติเชิงอนุมานประกอบด้วย เช่น ไคสแควร์ t-test และ ANOVA มีข้อสังเกตว่าสถิติเชิงอนุมาน เช่น Regression และ Factor analysis มีสัดส่วนที่น้อย อาจเป็นเพราะนิสิต/นักศึกษาที่ศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตรไม่ถนัดการเรียนคณิตศาสตร์ จึงมีข้อจำกัดในการใช้สถิติขั้นสูง

2.5 การทำงานวิจัยที่นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ทำ จะเป็นงานวิจัยประเภทสารนิพนธ์/ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอาจส่งผลกระทบต่อการสะสมองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะในอนาคตได้

### 3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ กล่าวคือ

#### 3.1 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

การวิจัยด้านนโยบายสาธารณะควรให้ความสำคัญกับการวิจัยในขอบข่ายอื่นๆ นอกเหนือจากการศึกษาวิจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การวิจัยเรื่องการประเมินผลนโยบายและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้การศึกษาอาจไม่จำเป็นต้องจำกัดเพียงด้านการบริหารเท่านั้น การขยายการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมด้านอื่นๆ ของกระบวนการนโยบายจะช่วยให้เข้าใจนโยบายเรื่องนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ที่มีวิชา นโยบายสาธารณะในหลักสูตรควรส่งเสริมให้มีการทำวิทยานิพนธ์ให้มากขึ้นเนื่องจากแนวโน้มการทำวิจัยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การแก้ปัญหา การระดมองค์ความรู้เนื่องจากการทำวิทยานิพนธ์น้อย สถาบันอุดมศึกษาอาจดำเนินการจัดทำวารสารด้านนโยบายสาธารณะหรือการแสวงหาองค์ความรู้ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการประชุมสัมมนาประจำปี นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดประเด็นการวิจัย รูปแบบการวิจัย ควรส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวิจัยเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้น ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกใช้สถิติขั้นสูงอื่นๆ อย่างไรก็ตามการเลือกใช้สถิติต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา ตลอดจนควรให้ความสำคัญนโยบายประเภทอื่นๆ เช่น นโยบายพลังงาน นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนโยบายการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นนอกจากนโยบายด้านสังคม

#### 3.2 ด้านการวิจัยต่อไป

ผู้สนใจศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยสามารถใช้กรอบแนวคิดไปใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยของสถาบันอื่นๆ ได้ เพื่อดูสถานภาพงานวิจัยและช่องว่างของการทำวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัยด้านนโยบายสาธารณะต่อไป นอกจากนี้การศึกษาและวิเคราะห์อาจขยายให้ครอบคลุมงานวิจัยของหน่วยงาน/ส่วนราชการนอกเหนือจากสถาบันอุดมศึกษาเพื่อจุดเน้นของงานและแนวทางการวิจัยที่ผ่านมาและควรจะทำต่อไป

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะของไทย แสดงให้เห็นว่า งานวิจัยของกลุ่มตัวอย่างมุ่งให้ความสำคัญต่อการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่า การศึกษาในขั้นตอนอื่นๆ ของกระบวนการนโยบายสาธารณะ



รายการอ้างอิง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

## รายการอ้างอิง บทที่ 1

“ความหมายปัจจัย.” (2552) ใน *วิกิพีเดีย* (2552, 26 ตุลาคม) <http://th.wikipedia.org/wiki/>

“ความหมายพัฒนาการ.” (2542). ใน *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. (ออนไลน์) (2552, 1 กุมภาพันธ์) เข้าถึงจาก <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp>

“ความหมายสถานภาพ.” (2542). ใน *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. (ออนไลน์) (2552, 1 กุมภาพันธ์) เข้าถึงจาก <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp>

“พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2476.” (2476). ใน *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 50 หน้า 1007-1026. วันที่ 20 มีนาคม 2476.

พิทยา บวรวัฒนา. (2548). “ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์.” ใน *วีระศักดิ์ เครือเทพ* (บก.). *คุณภาพแห่งรัฐ: กระบวนทัศน์แห่งการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2550). “สถานภาพความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ.” ใน *รวมผลงานวิจัย การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8* (พ.ศ. 2550) เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. วันที่ 13-14 ธันวาคม 2550. หน้า 122-131.

อุดมโชค อาษาวิมลกิจ. (2552). “การวิเคราะห์ผลงานวิจัยมหัศจรรย์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ฉบับพิเศษ : 17-37.

## รายการอ้างอิง บทที่ 2

การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุศล มีดสม. (2541). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลทาง การศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2539.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก <http://thesis.stks.or.th/>

ฉันท ชาติทอง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จินตนา เหมทานนท์. (2546). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระของสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ระหว่างปีการศึกษา 2539- 2544.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก <http://thesis.stks.or.th/>

ชิดชนก ชิงเขาว์ และคณะ. (2546). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปี พ.ศ.2533-2542.” วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 9 (1) มกราคม-เมษายน, 2546: 66-83.

ชุติมา สัจจามันท์. (2539). พัฒนาการของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย. รายงานวิจัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

ทองสุข ปิยะวงษ์. (2540). “การสังเคราะห์ข้อค้นพบเกี่ยวกับเทคนิควิธีวิจัยจากวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก [http://www.tkc.go.th/thesis/abstract.asp?item\\_id=6131](http://www.tkc.go.th/thesis/abstract.asp?item_id=6131)

ทัศนา เมฆเวียง. (2549). วิวัฒนาการของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชชัย มณีนาถ. (2539). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอก ระบบโรงเรียน ระหว่างปีการศึกษา 2530-2538.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก <http://thesis.stks.or.th/>

ธีรารัง บัวศรี. (2531). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: เอราวิณการพิมพ์.



นพวรรณ เทียงตรง. (2534). การประเมินผลหลักสูตรโครงการปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต  
ภาคนอกเวลาราชการ. เอกสารวิจัย (รป.ม.). กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.

นันทนา วงศ์ชมพูและคณะ. (2552). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาสถาปัตยกรรม  
มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก  
[http://ora.kku.ac.th/res\\_kku/Abstract/AbstractView.asp?Qid=-141571312](http://ora.kku.ac.th/res_kku/Abstract/AbstractView.asp?Qid=-141571312)

นิตา ประจวบสงเคราะห์. (2540). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยี  
ทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2531- 2539.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27)  
จาก <http://thesis.stks.or.th/>

บวร ใจป่า. (2543). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน  
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างปี พ.ศ.2525-2539.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27)  
จาก <http://thesis.stks.or.th/>

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :  
สุวีริยาสาส์น.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและคณะ. 2547. “สถานภาพงานวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่  
ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้.” รายงานการวิจัยเสนอในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐ  
ประศาสนศาสตร์ในส่วนภูมิภาค ประจำปี 2547. วันที่ 9-10 กันยายน 2547 ณ โรงแรมเจบี อ.  
หาดใหญ่ จ.สงขลา.

บุษบา กาญจน์วาริทิพย์. (2530). วิวัฒนาการของหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษา  
ในประเทศไทย พุทธศักราช 2525 ถึง 2526. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยนุช สุวรรณทัต. (2540). วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดย มิชชันนารีนิกาย  
โรมันคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์และธารี วารีสงัด. “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และข้อค้นพบที่เกี่ยวกับการเรียนการ  
สอนทางช่างอุตสาหกรรมจากวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.” วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนคร  
เหนือ. 14 (1) มกราคม-มีนาคม, 2547 : 59-64.

เพ็ญสุภา นาทอง. (2543). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในประเทศไทย.” (ออนไลน์) (ตุลาคม, 27) จาก <http://thesis.stks.or.th/>

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. (2546). สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา พัฒนาการในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-2525). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ. (2550). อิทธิพลทางการศึกษาของต่างประเทศที่มีต่อการจัด

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต.” ใน สุพิน เกชาคุปต์และคณะ, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหารในทศวรรษหน้า. หน้า 131-187. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเอเชีย.

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2549). “การวิจัยสำรวจทัศนคติของมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่อหลักสูตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์.” ใน วรเดช จันทรรและคณะ, 4 ทศวรรษรัฐประศาสนศาสตร์. หน้า 877-893. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

สุจิตรา วิไลพงษ์. (2543). การสำรวจความคิดเห็นของศิษย์เก่ารัฐประศาสนศาสตร์ (รป.ม.) ที่มีต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรรป.ม.ไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงาน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร คุณานุกร. (2531). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2550). “สถานภาพความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ.” ใน รวมผลงานวิจัย การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2550) เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. วันที่ 13-14 ธันวาคม 2550. หน้า 122-131.

อนุสรณ์ ลีम्मณี. (2541). พัฒนาการรัฐศาสตร์ในกระแสการเปลี่ยนแปลง: การปรับทิศทางและหลักสูตรการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี สติรัชกาลีกุล. (2524). วิวัฒนาการของหลักสูตรและวิธีสอนภาษาไทยระดับ ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมโชค อาษาวิมลกิจ. (2552). “การวิเคราะห์ผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา  
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.  
ฉบับพิเศษ : 17-37.

อุทัย เลหาวิเชียร สุจิตรา บุญรัตน์พันธุ์ และปกรณ์ ปรียากร. (2549). “ปรัชญาของหลักสูตรมหาวิทยาลัย  
ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในอดีตและปัจจุบัน.” ใน วรเดช จันทรรและคณะ. 2549.  
4 ทศวรรษรัฐประศาสนศาสตร์. หน้า 829-858. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

Caswell, Hollis L.&Campbell, Doak S. cited in Oliva, Peter F. (2005). **Developing the Curriculum**.  
6 th ed. New York: Pearson Education.

Hilda, Taba. cited in Oliva, Peter F. (2005). **Developing the Curriculum**. 6 th ed. New York:  
Pearson Education.

Saylor, J. Galen.and Others. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. 4th  
ed. New York: Holt,Rinehart and Winston.

Wiles, Jon. (2005). **Curriculum Essentials : A Resource for Educators**. New York: Pearson  
Education.

Zais, Robert S. (1976) **Curriculum: Principles and Foundations**. New York: Thomas Y. Crowell.

## รายการอ้างอิง บทที่ 4

ขอนแก่น, มหาวิทยาลัย. (2551). “ความเป็นมาของสำนักงานโครงการความร่วมมือฯ.” (ออนไลน์)  
(2551, 25 กุมภาพันธ์) จาก <http://cola.kku.ac.th/history.php>

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2548). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2548**. มปท.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ม.ป.ป. **หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. ชลบุรี:  
มหาวิทยาลัยบูรพา. (แผ่นพับ).

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2551). “ประวัติคณะมนุษยศาสตร์  
และสังคมศาสตร์.” (ออนไลน์) (2551, 25 กุมภาพันธ์) จาก  
[http://human.uru.ac.th/Major/Rud/History\\_ruid.htm](http://human.uru.ac.th/Major/Rud/History_ruid.htm)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2552). “หลักสูตรรัฐ  
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.” (ออนไลน์) (2552, 25 กุมภาพันธ์) จาก  
[http://human.uru.ac.th/Major/Rud/History\\_ruid.htm](http://human.uru.ac.th/Major/Rud/History_ruid.htm)

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2522). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2522**. มปท.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2532). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2532**. มปท.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2532). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2532**. กรุงเทพฯ:  
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2533). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2533**. มปท.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2538). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2538**. มปท.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2538). **หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุงใหม่พ.ศ. 2538**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2542). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2542**. มปท.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2548). **50 ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2530). **หลักสูตรปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคนอกเวลาราชการ (ภาคค่ำ)**. มปท.

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2540). **หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2540**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2541). **หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2541**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). “หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรับปรุงปี พ.ศ. 2549.” (ออนไลน์) (2552, 19 มีนาคม) จาก <http://www.polsci.chula.ac.th/>

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มปป). **คู่มือและหลักสูตร**. อ้างถึงในศุภชัย ยาวะประภาส. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต.”

หน้า 131-187 ใน สุพิน เกษาคุปต์และ คณะ. (2528). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหารในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2540). **หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2540**. มปท.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2546). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2546**. มปท.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2512). “การพัฒนาหลักสูตรทางพัฒนบริหารศาสตร์ กรณีของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.” **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์** 9 (4) : 227-247.

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, สถาบัน. (2551). “ประวัติ.” (ออนไลน์) (2551, 27 มีนาคม)

จาก <http://www.kmutnb.ac.th/thai/about/history.php>

ธวัช วิชัยดิษฐ์ อ่างถึงในศุภชัย เขาวะประภาส. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย  
อดีต ปัจจุบันและอนาคต.” หน้า 131-187 ใน สุพิณ เกษาคูปต์และคณะ. (2528).

**หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหารในทศวรรษหน้า.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

นเรศวร, มหาวิทยาลัย. (2550). **คู่มือนักศึกษาปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2550.** พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นเรศวร, มหาวิทยาลัย. (2550). **คู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2550.** พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2510). **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รอบปีที่หนึ่ง.**  
กรุงเทพฯ: มงคลการพิมพ์.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2516). **รายงานความก้าวหน้าในรอบปีที่เจ็ด.** มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2518). **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ครบรอบปีที่เก้า.**  
มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2551). “ประวัติความเป็นมาคณะรัฐประศาสนศาสตร์.”

(ออนไลน์) (2551, 25 กุมภาพันธ์ 2551) จาก <http://gspa.nida.ac.th/nida/about/default.jsp>

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ม.ป.ป. **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์.** กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (แผ่นพับ).

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2543). **คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปีการศึกษา**

**2543-2544.** มปท.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ม.ป.ป. **คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2543-**

**2544.** กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

ปรีชา หงส์ไกรเลิศ. (2530). **วิวัฒนาการวิชารัฐศาสตร์ในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์.** มปท.

“พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2498.” (2498,

5 กรกฎาคม) ใน **ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 72 ตอนที่ 50.** หน้า 1001-1005.



“พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535.” (2535, 18 ธันวาคม) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 109 ตอนที่ 120. หน้า 1-4.

“พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2509.” (2509, 24 พฤษภาคม) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 83 ตอนที่ 45. หน้า 458-462.

“พระราชกฤษฎีกาเลิกล้มคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2509.” (2509, 1 เมษายน) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 83 ตอนที่ 30. หน้า 1-3.

“พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2495.” (2495, 18 มีนาคม) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** ตอนที่ 69 เล่ม 69. หน้า 395-421.

“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545.” (2545, 2 ตุลาคม) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. หน้า 1-13.

“พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497.” (2497, 28 กันยายน) ใน **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 71 ตอนที่ 61. หน้า 1329-1342.

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2540). **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2540)**. มปท.

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มปป.). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)**. มปท.

ราชภัฏอุดรดิตถ์, สถาบัน. (2542). **โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542**. มปท.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. (2551). “ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.” (ออนไลน์)(2551,

25 กุมภาพันธ์ 2551) จาก <http://www.swu.ac.th/aboutswu/history.asp>

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและ

อนาคต.” หน้า 131-187 ใน สุพิน เกษาคูปต์และคณะ. (2528). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์**

**กับนักบริหารในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

สมพิศ สุขแสน. **สัมภาษณ์**. วันที่ 5 มีนาคม 2552.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). “จำนวนนิสิต/นักศึกษาทั้งหมดจำแนกตามสถาบันประเภทของ สถาบันและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2549-2550.” (ออนไลน์)(2550, 10 มิถุนายน). จาก <http://www.mua.go.th/student.php>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2518). **มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง**. กรุงเทพฯ:ม.ป.ท. (อัครา).

สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2527). **หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต**. มปท.

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548**. มปท.

เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์. (2508). **การศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษาเฉพาะกรณี : นักศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. วิทยานิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หลักสูตรปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2525) **อ้างอิงในศุภชัย ยาวะประภาส**. (2528).

“หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต.” หน้า 131-187 ใน **สุพิน เกษาคูปต์และคณะ**. (2528). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหารในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

หลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2521). **คณะรัฐศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.

**อ้างอิงในศุภชัย ยาวะประภาส**. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต.” หน้า 131-187 ใน **สุพิน เกษาคูปต์และคณะ**. (2528).

**หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหาร ในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

หลักสูตรโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . (2520) หน้า 2. **อ้างอิงในปริษา หงส์ไกรเลิศ**. (2530). **วิวัฒนาการวิชา รัฐศาสตรใน รอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์**. มปท.

อุทัย เลาหวิเชียร **อ้างอิงในศุภชัย ยาวะประภาส**. (2528). “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต.” หน้า 131-187 ใน **สุพิน เกษาคูปต์และคณะ**. (2528).

**หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์กับนักบริหารในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเอเชีย.

## รายการอ้างอิง บทที่ 6

- กณิกนันต์ สมิตานนท์. (2532). นโยบายระดมเงินออม:ศึกษากรณีธนาคารออมสิน. เอกสารวิจัยรัฐ  
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กนกวรรณ จุฑาวิฑิต์จรัส. (2545). การประเมินผลกระบวนการโครงการ การศึกษารูปแบบระบบบริการ  
ในชุมชนเพื่อการสร้างสุขภาพและการดูแลต่อเนื่องภายใต้ระบบสุขภาพถ้วนหน้า. เอกสาร  
วิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กนกอร กบิลลิกกะวานิชย์. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ:  
กรณีศึกษาโครงการปรับปรุงมาตรฐานบาทวิถีของกรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐ  
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมล สุขคะสมบัติ. (2537). นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว: ศึกษาผลกระทบที่มีต่อ  
อุตสาหกรรมโรงแรม. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- กมล อ่าวอุดมสุข. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา  
โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลภพ ศรีณย์เกตุและคณะ. (2544). การประเมินผลโครงการชุมชนบำบัดแนวพุทธศูนย์พัฒนา  
คุณธรรม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กรกฎ ชยุตวรรัตน์. (2548). นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กับผลกระทบต่อการค้าปลีก  
ของกลุ่มอาชีพ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- กรณรงค์ ฤทธิ์ดาชัย. (2535). นโยบายอุตสาหกรรมรถยนต์การศึกษา : เปรียบเทียบนโยบายปี  
พ.ศ. 2521 กับปี พ.ศ.2534. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมรงค์ ฤทธิฤกษ์. (2534). **นโยบายอุตสาหกรรมรถยนต์: ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายปี พ.ศ. 2521 กับปีพ.ศ. 2534.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กริช ทูลยอดพันธ์และคณะ. (2550). **การบริหารจัดการระบบสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กริชสุดา อินอ้อและคณะ. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร กรณีศึกษาการบริหารส่วนตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กริธา มาพะสวัสดิ์. (2542). **การสร้างเครือข่ายนโยบายการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ในกลุ่มโศเภณีจังหวัดสมุทรสาคร: กรณีศึกษาโครงการอาสาสมัครเพื่อนหญิง (อสญ.).** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรรณา รูปเทียนหอม. (2546). **การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนชุมชนเมืองในเขตบางขุนเทียน.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤทธิพัฒน์ กลขุนทดและคณะ. (2551). **ศึกษาปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากจุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กฤติยา สัจจรักษ์. (2532). **นโยบายการแบ่งพื้นที่เขตใหม่ของกรุงเทพมหานคร.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษฎ์ สิริขัยศและคณะ. (2550). **ตัวแบบการนำนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ กรณีศึกษา: ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดพิจิตร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กฤษฎ์ สิริขัยศและคณะ. (2550). **ตัวแบบการนำนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ กรณีศึกษา: ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดพิจิตร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กฤษฎา บุญราช. (2538). การปฏิบัติงานตามนโยบายพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กฤษณะ ภูทองและคณะ. (2550). การศึกษาค่านิยมด้านนโยบาย สวัสดิการสังคมของพลทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กฤษณา วรรณาลัย. (2548). ผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล ในการตกลงเปิดการค้าเสรีศึกษาเฉพาะกรณี: ไทย-จีน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

กฤษพงศ์ แก้วจินดา. (2534). นโยบายเขตการค้าอาเซียน: ผลกระทบความมั่นคงของชาติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กล้า ทองขาว. (2534). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กัณหา เกษมชัยนันท์. (2532). นโยบายการสร้างเขื่อนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จ.อุบลราชธานี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัลยารัตน์ สาลิกานนท์. (2546). การนำนโยบายการปฏิรูประบบราชการไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีกรมการแพทย์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจณกิตต์ พัฒนสุทธิกุล. (2547). นโยบายเอื้ออาทร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจณี ธีระกุล. (2534). ทศนคติของชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ที่มีต่อนโยบายการกำหนดราคารับซื้ออ้อยโดยระบบแบ่งปันผลประโยชน์ 70:30. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.



- กานดา เขียวอินทร์. (2549). **ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา โครงการร้านค้าชุมชนชนัยนาท.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กานดา เพชรไทย. (2546). **การประเมินผลนโยบายการกำจัดถังก๊าซที่ไม่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระยะที่ 2.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- การุณ รัตนสุวรรณและคณะ. (2550). **กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหาร ส่วน ตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติ บุญนาค. (2536). **การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ: การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ ในธุรกิจโรงแรม.** พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- กิตติกร ดีอินทร์. (2551). **การบริหารจัดการโครงการประปาภูเขาศึกษาเฉพาะกรณีโครงการประปา ภูเขาบ้านไทรพัฒนา ต.โป่งน้ำร้อน อ.คลองสาน จ.กำแพงเพชร.** การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติคุณ ทองวิจิตและคณะ. (2550). **ความต้องการศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตของนายทหาร ชั้นสัญญาบัตรสังกัดกองทัพอากาศที่ 3 ศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิติ กังสาดล. (2535). **นโยบายป่าไม้แห่งชาติ:การปลูกป่าชุมชน.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกตุ สมบัติแก้ว. (2550). **รูปแบบการกำหนดมาตรการเพื่อลดการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ประชาชนในเขตอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.** ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เกรียงศักดิ์ ชูดอกไม้และคณะ. (2549). **ผลกระทบเชิงลบของนโยบายกระจายอำนาจจากการปกครอง สู่ท้องถิ่นด้านความขัดแย้งของบทบาทผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



เกรียงศักดิ์ ลิ้มประจวบลาภและคณะ. (2543). การนำนโยบายโครงการโรงพักเพื่อประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาของบัญชาการตำรวจนครบาล. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ไกรวิทย์ รากแก้วและคณะ. (2550). ศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเขตเทศบาลเมืองพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ไกรสุข สิ้นสุข. (2532). นโยบายการปราบปรามยาเสพติด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญใจ พรหมใจและคณะ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการกรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดในเขต 6. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ขวัญชัย ตัจจันตินุกูล. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 ไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญวี ศรีสงวน. (2545). การเมืองภายในการกำหนดนโยบายการปฏิรูประบบราชการ: ศึกษากรณีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คมณัช ป้อมสุข. (2550). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อรูปแบบการฝึกในที่ตั้งปกติ: ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 (ชาย) ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2550. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

คมน์ พิมพาพัฒนา โยธิน. (2545). การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีการกระทำผิดตามมาตรา 89 แห่ง. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คมสัน เลิศวิริยะประภาและคณะ. (2549). การวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลนครพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- โฆษณา บุรณชัย. (2547). **นโยบายสุราษฎร์ธานีกับการทำงานของสรรพสามิตพื้นที่ : ศึกษากรณีนำไปปฏิบัติ จังหวัดลพบุรี**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โฆษิต ชินวลัญช์. (2547). **การประเมินผลโครงการท่องเที่ยวในหน่วยทหาร:ศึกษาเฉพาะกรณี กองพลทหารราบที่ 9**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงจิตร กองน้ำ. (2541). **นโยบายศึกษา: กรณีศึกษาโครงการพัฒนาการสุขาภิบาลอาหารริมบาทวิถี**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัญญา ตั้งบรรเจิดสุข. (2532). **นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษากรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติของขสมก**. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรัล การุณยวัฒน์. (2549). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาการนำระบบการจัดการงบประมาณแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานงบประมาณ**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัล จิรนนทพันธ์. (2549). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จรัสพิมพ์ พิมพ์เสนีย์.(2545). **การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านละหนึ่งล้านไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอแม่อ่อน จังหวัดเชียงใหม่**.วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จรินทร์รัตน์ นาคสนิทและคณะ. (2551) . **การมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในค่ายทหารกับการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภคของค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถกับองค์การบริหารส่วนตำบล อรัญญิก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จริยา สมวันดี. (2549). ระดับการดำเนินงานในการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาอบต.เขตอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จรรยา ศรีชายหา. (2540). กระบวนการกำหนดนโยบายภาษีที่ดิน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จักรพันธ์ คงคาประสิทธิ์. (2546). ความเหมาะสมของการนำโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนดมาปรับใช้ในการลดขนาดกำลังคนภาครัฐของลูกจ้างประจำ: กรณีศึกษากรมบัญชีกลาง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนา ธรรมมาธร. (2545). การประเมินผลประสิทธิภาพของโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค: ศึกษากรณีโรงพยาบาลเวชธานี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนา เศรษฐสวัสดิ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโครงการนำร่อง การนำ HOME TPN มาใช้ในไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทร์ศิริ โพธิ์เตียน. (2532). นโยบายการรวมบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด และบริษัทการบินไทย จำกัด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จามจุรี อร่ามศรี. (2538). นโยบายการพัฒนาธุรกิจกองทุนรวมกับการออมในประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุวรรณ วงศ์เดชา. (2537). ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมธุรกิจเอสเอ็มอีในประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จำนง เมฆไตรภพและคณะ. (2533). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเขื่อนศรีนครินทร์. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จำรัส ตะเสนและคณะ. (2551). การศึกษาจัดหาที่ดินการชลประทานและจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาโครงการเขื่อนแควน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิตรพล รongพลอยและคณะ. (2550). E-Auction ว่าด้วยการรื้อประกอบสร้าง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิตรเลขา มีทองและคณะ. (2550). การจัดเก็บภาษีสุราท้องถิ่นชุมชน กรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่สาขาเมืองพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิตรรา สิริพัฒนานกุล. (2542). การประเมินผลนโยบาย:กรณีศึกษานโยบายปุ๋ยแห่งชาติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา ผาสุกและคณะ.(2550). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโครงการกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จินตนา นทีสถิตธาร. (2534). นโยบายมาตรฐานสินค้า:ศึกษาเฉพาะกรณีสินค้าผ้าไหม. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต .กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.

จินตนา สิงฆมานันท์. (2534). การกำหนดนโยบายการผลิตมันสำปะหลัง ตั้งแต่พ.ศ. 2514-2537. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา หมู่ผึ้ง. (2534). การประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา: โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรภัทร์ มากคงและคณะ.( 2551). การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิรวดี รัชยาและคณะ. (2551). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิรวุฑฒิ ผออบเหล็กและคณะ. (2550). บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิรศักดิ์ โปกาวิน.(2549). การพัฒนาคนการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาวเวียดนามหลังนโยบายโด้ย เม้ย (DOIMOI) ค.ศ.1986 ถึงปัจจุบัน ค.ศ.2007. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรวรรณ ชัยพานิช. (2537). การกำหนดนโยบาย:ศึกษาจากแผนหลักสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2537-2541). ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรนนท์ อินทฉิมและคณะ. (2551). การดำเนินการพัฒนาในด้านเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนของเทศบาลเมืองพิจิตร อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิระวัฒน์ จุฬากุลและคณะ. (2550). การศึกษาคุณภาพชีวิตนายทหารชั้นประทวนของหน่วยกองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จุฑาธิป ประดิพันธ์นฤมล. (2550). ข้อถกเถียงในเรื่องสิทธิ การทำแท้ง ปัญหา นโยบายเรื่องการทำแท้ง และความรู้สึกรู้สึกในการทำแท้งของนักศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จุฑารัตน์ วิทยาขาว. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา:ศึกษารณการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุมพล นิมพานิช. (2529). ชนชั้นนำทางการเมืองกับการกำหนดนโยบาย:ศึกษาเฉพาะกรณีการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทราย พ.ศ. 2522-2525. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- จุไรรัตน์ แสงบุญนำ.(2538). ปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อนโยบายการศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุลภัทร แสงจันทร์. (2546). การประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการปรับลดราคากลางสิ่งก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุตรราชธานี ปีงบประมาณ 2544. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ บุญสนอง. (2535). นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของการประปาส่วนภูมิภาค: ศึกษากรณีบริษัท น้ำ จำกัด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญศรี คิ้วรักษา.(2550). การประเมินสิทธิผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติดในสถานศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดอุดรดิษฐ์ ที่สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา ปี 2548. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิษฐ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- เจษฎา วุฒิพัฒน์พงศ์. (2529). การปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้:ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่มีเล่ม)
- ใจจินต์ พลายเวช. (2536). การวางแผนและการจัดการโครงการ:กรณีศึกษาโครงการรพ่วงปรับอากาศ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลวย ไหลสู่วิสต์วิงษ์. (2542). ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจจังหวัดเลย พ.ศ. 2537-2541. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉัตรระวี ปริสุทธิญาณ. (2547). การประเมินมาตรการ TAX EXPENDITURES ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร:กรณีศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างภาษีรถยนต์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมชัย ศรีสุเทพและคณะ. (2550). การศึกษาความคิดเห็นด้านกฎหมายในการเลือกกำหนดผู้ใหญ่นบ้านกับการเลือกตั้งท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



ชฎาพร เยาว์เจริญสุข. (2550). **คนพิการเข้าถึงการบริการสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง อ.เมือง จ.พิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,**  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร:มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชนิดา ศิริเขตต์. (2542). **การประเมินผลโครงการถนนตัวอย่าง (ถนนอินทงยศ) ของสถานีตำรวจ**  
**อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:**  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชมัพร ศรีโพธิ์อ่อนและคณะ. (2539). **โครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน**  
**ควบคุมโรคเอดส์:กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์.**  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชยากร ชุมสาย ณ อยุธยา. (2547). **การศึกษาประสิทธิผลของโครงการคอมพิวเตอร์ ICT เพื่อคนไทย.**  
ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชยากรณ์ ศรีสาคร. (2534). **นโยบายกับการแก้ไขปัญหาการบริหารงานจังหวัดชายแดนภาคใต้.**  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชยากรณ์ ศรีสาคร.(2534). **นโยบายกับการแก้ไขปัญหาการบริหารงานจังหวัดชายแดนภาคใต้.**  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ . กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชรินทร์ โกพัฒน์ตา . (2539). **การศึกษาการนำนโยบายโรงพักของเราไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีสถานีตำรวจ**  
**บาลดอนเมือง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์**  
มหาวิทยาลัย.

ชลธร ไทยกล้า. (2544). **การประเมินผลโครงการค่ายฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องโทษคดียาเสพติด**  
**โดยกองทัพภาค:กรณีศึกษา โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง มลฑลทหารบกที่ 14 ค่ายนวมินทราชินี**  
**จังหวัดชลบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์**  
มหาวิทยาลัย.

ชลิตา จันทร์ปัญญาและคณะ. (2550). **ปัญหาอุปสรรคในการนำระบบการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบ**  
**อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการบริหารงานด้านการเงินการคลังของส่วนราชการ จังหวัดพิจิตร.**  
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชเลฏฐ์ ชนะศรีสีบัววงศ์. (2539). การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดี  
**เศรษฐกิจ**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชวลิต อุ่นเจ้าบ้านและคณะ. (2551). ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร.  
 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:  
 มหาวิทยาลัยนเรศวร.

��ชวาล กิตตินราดล. (2536). การวางแผนพัฒนาจังหวัด; ศึกษากรณีโครงการพัฒนาจังหวัด  
 ตามงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
 สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

��ชัยานนท์ มนกลม.(2551). แนวทางการกำจัดขยะ มูลฝอยของเทศบาล เมืองแพร่ โดยประชาชน  
 มีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนเซตวัน.ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
 อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

��ชัยวัฒน์ ฐิติชัยฤกษ์. (2543). นโยบายคุ้มครองผู้บริโภคด้านอสังหาริมทรัพย์:ศึกษาเฉพาะช่วง  
 วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2539-2541. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
 สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

��ชัยสิทธิ์ ศรีเพ็ชร. (2546). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมผู้ติดยาเสพติดในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง  
 ถ่ายพื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบสมัครใจ หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศ  
 กองทัพบก. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร  
 ศาสตร์.

��ชาญชัย โลहितศิริ. (2533). นโยบายการรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์  
 คณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

��ชาญวุฒ ไชยรักษา. (2541). การนำนโยบายภาครัฐไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีนโยบายการแต่งตั้ง  
 ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง และการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ  
 ของกระทรวง ทบวง กรม. เอกสารวิจัยรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาติชาย วิริยะพานิช. (2546). **ทัศนคติของสมาชิกกองทุนก่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.**

ชำนาญ มั่นดีและคณะ.(2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามมาตรการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ภาครัฐของสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.การศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

ชุติมา บุญมี. (2533). **นโยบายการเพิ่มอัตราสินเชื่อเพื่อการเกษตรในประเทศไทย. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ชุติมา ภูจินาพันธุ์. (2533). **การกำหนดนโยบายการแก้ไขวิกฤตการณ์หลักเส้นของรัฐบาลไทย. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ชุติมา วิบูลสุขและคณะ. (2535). **การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ชุติมา ศรีพรหม. (2543). **การประเมินผลโครงการพัฒนาความปลอดภัยในการทำงานแบบยั่งยืน. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ชุมพล เกียรติวสันต์ใจ. (2539). **ปัญหาการนำนโยบายการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

ชูชัย ปวีณพงษ์พัฒน์. (2542). **ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ:ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ชูศักดิ์ มณีชยางกูร. (2541). **การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับชาวเขา:ศึกษากรณีนโยบายกรมการปกครอง. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

- เขาวิช ด้วงทอง. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวัดขวาง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โชติมา สงวนพันธุ์. (2542). การติดตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ: กรณีศึกษากกรมต้นแบบ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยทศ พัทธพลและคณะ. (2540). การประเมินผลโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. รายงาน คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไชยวัฒน์ ไตรยสุนันท์. (2539). บทวิเคราะห์นโยบายที่ดินของไทย:ศึกษาเฉพาะกรณีการกระจายสิทธิถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณารวี ภู่วงทอง. (2544). ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปณี มหาราศีศิลป์. (2544). ภาษีสรรพสามิต:เครื่องมือนโยบายเพื่อแก้ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตะฐาน สุขศรี. (2537). ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายจัดหายุทธโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ของกองทัพบกเพื่อป้องกันประเทศ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิติรัตน์ อมราวสุธันย์และคณะ. (2549). การจัดการความรู้กับการวางแผนไทยในเขตเทศบาล นครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณชนน จันทำโรงและคณะ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณัฐพร ชลาชนานาวิน. (2545). ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินนโยบายเกษตรของรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณภัทร บริสุทธิ์พงศ์.(2548).ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จจากการนำนโยบายการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณรงค์ อ่อนสะอาด. (2536). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาที่สูง:ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการพัฒนาที่สูงดอยแปเปื้อ อำเภอสองยาง จังหวัดตาก. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐภาภรณ์ ชมมิและคณะ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณัฐนันท์ ลิ้มเจริญและคณะ. (2543). การนำนโยบายการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลไปปฏิบัติ :กรณีศึกษาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ณัฐพงศ์ ฐาปนานาเนติพงษ์. (2545). ปัญหาการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาล. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดนัย วรรณสูตรและคณะ.(2549). ศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดริณธร เต็มเจิมและคณะ. (2551). เสนอแนะรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบืออย่างเหมาะสม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



ดวงใจ อินทบุหรณ์. (2533). การประเมินผลโครงการฝึกอบรม: ศึกษาเฉพาะกรณีหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสาขาระดับต้นของธนาคารทหารไทย จำกัด. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร กิจสำราญกุล. (2548). ประเมินประสิทธิผลของการปฏิรูประบบราชการโดยการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ:กรณีศึกษาการลดขั้นตอนและระยะเวลาปฏิบัติงานการผ่านพิธีการศุลกากรใบขนสินค้าขาเข้าที่สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพฯ.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดารารัตน์ อินทโสภณ.(2549). ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการแก้ไขปัญหาภัยแล้งเชิงบูรณาการการศึกษาเฉพาะกรณี: การทำฝนหลวง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ,  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ดาเรศ ไวสาริกรรมและคณะ.(2549). การนำนโยบายการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองไปปฏิบัติกรณีศึกษา : จังหวัดตาก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดาว เนตรหิน. (2540). ระบบอัตราแลกเปลี่ยน:ศึกษาผลกระทบการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการต่อเศรษฐกิจไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดำรงศักดิ์ แก้วทองคำ. (2551). การพัฒนาสีเขียวอินโดจีน : มาตรการจัดระบบแรงงานต่างด้าวในจังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดิเรก กาญจนานา. (2534). นโยบายยาสูบ; ศึกษาเฉพาะนโยบายการนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศเปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการนำเข้า. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดิเรก สุขเกษมและคณะ. (2549). มาตรการทางสังคมในการป้องกันปัญหาการขายบริการทางเพศของนิสิตนักศึกษา กรณีศึกษาเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



คูสัต เทภาสิต. (2541). การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โตมอน สายสินญจน์. (2549). ผลกระทบของนโยบายข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีต่อกรมศุลกากร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวิลวงศ์ สุขประเสริฐ. (2532). นโยบายการควบคุมเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถาวร มละสาร. (2538). นโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมในอำเภอสยามชัยเขตที่เกิดจากผลกระทบของโครงการศูนย์ราชการ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ถาวรศักดิ์ เทพชาติ. (2534). นโยบายการตำรวจ: ศึกษากรณีโครงการพัฒนางานสายตรวจเคาะประตูบ้าน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทงศักดิ์ วงษ์ลา. (2547). นโยบายการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในภาคการขนส่ง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ทรศนรรถ์ ยังสามารถ. (2544). อุปสรรคของการดำเนินการตามนโยบายผลักดันไทยให้เป็นศูนย์กลางค้าอัญมณีและเครื่องประดับในภูมิภาค: ศึกษา. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทรศนีย์ ศรีรัตนมงคล. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายระเบียบสุนัขไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวิช กาญจนภรณ์. (2532). นโยบายอัตราค่าปรับที่เปลี่ยนแปลงใหม่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีวุฒิ พงศ์พิพัฒน์. (2538). ปัญหาเขตแดนทางทะเลของไทยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทวีศักดิ์ ฐานบัญชา. (2545). บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทศพร ตาคี. (2549). การประเมินความสำเร็จของการรื้อปรับระบบงานพิธีการศุลกากรโดยระบบอี ดีไอ ตามกรอบแนวคิด **balanced scorecard**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศพล ขำจิตรสุทธิ. (2537). การนำนโยบายคุ้มครองผู้บริโภคจากกรณีศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในเขตกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทองคำ ขุนอินทร์.(2550). การประเมินประสิทธิผลการให้บริการสาธารณะโครงการปลอดภัยขยะในชุมชนเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ทองใบ สุดชารี. (2536). การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาวิทยาลัยอีสานใต้. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทองปรุง ทับเป็นไทย.(2550). การประเมินผลนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินเพื่อสาธารณะประโยชน์ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ทัศนาวงษาทุสน์. (2532).นโยบายพัฒนาการเมืองไทย:ศึกษากฎการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนีย์ มุตะกาศ.(2551). การประเมินประสิทธิผลของโครงการองค์การบริหารส่วน จังหวัดน่าน เคลื่อนที่ ประจำปี 2549. ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ทิฆัมพร แสงภูภาสและคณะ. (2550). ระดับการศึกษากับความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิจิตร. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทิพย์สุดา กนกกันทรากร. (2544). การประเมินประสิทธิผลแผนปฏิบัติการด้านการเพิ่ม และขยายโอกาสมีงานทำของกรมการจัดหางาน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิพวรรณ วีระกุล. (2548). การประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดบริการผู้สูงอายุ  
ในสถานสงเคราะห์ สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการ  
ให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ. พัฒนบริหารศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทิดศักดิ์ วรรณสุต. (2539). การนำนโยบายการบริการประชาชนไปปฏิบัติ:ศึกษาเฉพาะกรณี  
สุขาภิบาลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทียม อรัญญศิวิสุข. (2515). นโยบายและแนวความคิดในการพัฒนาราชการบริหารส่วนภูมิภาค.  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนพร จารุพิสิฐรักษ์. (2548). การนำนโยบายภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้:กรณีศึกษาสำนักงานสรรพากร  
พื้นที่ 1 กรมสรรพากร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพล ภูมิสามพราน. (2544). การนำนโยบายจัดระเบียบรถจักรยานยนต์รับจ้างในกรุงเทพมหานคร  
และปริมณฑลไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาเขตดินแดง. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตร์  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนวุฒิ กิติพงษ์ไพโรจน์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย โครงการ  
ประกันภัยอุบัติเหตุเอื้ออาทรไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีบริษัทเอกชน ประกันภัย (2000).  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนศักดิ์ กลิ่นสมเชื้อ. (2549). การประเมินผลกระทบด้านการควบคุมทางศุลกากร หลังการใช้นโยบาย  
ยกเว้นการตรวจสินค้าขาออก:ศึกษาเฉพาะกรณีการส่งออกท่าเรือกรุงเทพฯ.  
สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชนิตพงษ์ วิบูลยานนท์. (2545). นโยบายการรับโอนงานควบคุมจราจรทางอากาศทั่วประเทศ:  
กรณี บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ธนุ พิมพกรณ์. (2536). นโยบายภาครัฐกับการควบคุมการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย: กรณีศึกษา การขออนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินและการควบคุมภายหลังออกไปอนุญาต. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรงค์ สมุทวนิช. (2537). นโยบายการตั้งสายการบินแห่งชาติสายที่ 2 : การศึกษา ผลกระทบ ที่มีต่อบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) และผลดีผลเสียของนโยบายต่อประเทศ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมศักดิ์ สกุดดี. (2535). นโยบายการป้องกันสินค้าเกษตรของสหรัฐอเมริกาและการแก้ไขปัญหา ของประเทศไทย ช่วงปี 1985-1990. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธวัชชัย ชวนสมบูรณ์. (2544). ปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายการใช้แอลกอฮอล์เป็นพลังงาน หมุนเวียนเพื่อทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีแก๊สโซฮอล์. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ศิลแสน. (2547). การประเมินผลโครงการลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตาม นโยบาย ของรัฐบาล ผ่านระบบสถาบันการเกษตร:กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรปากเกร็ด จำกัด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัชกร เหมาะจันทร์. (2537). นโยบายการแก้ไขปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: กรณีการดำเนินงานโดยสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก. ภาคนิพนธ์ รัฐศาสตร มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญญรักษ์ มีะนันท์. (2546). ความพร้อมในการนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ: ศึกษากรณี สำนักงานส่งเสริมการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธันยพร วิศิษฐ์สมวงศ์และคณะ. (2551). การศึกษาผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานประกอบการหอพัก: กรณีศึกษาพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชานินทร์ เล่าห์เพียงศักดิ์. (2534). นโยบายการบริหารอาคารชุดระดับกลางในเขต กรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชารนวัฒน์ พุ่มอาภรณ์ และคณะ. (2534). การวิเคราะห์นโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษาโครงการปฏิรูปที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธีรชาติ คงศิริวรกุล. (2539). นโยบายลดปริมาณการผลิตใบยาสูบในปี 2536/2537. ภาคนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีรรัตน์ ปิ่นทอรสูตร. (2543). ประเทศไทยกับนโยบายโทรคมนาคม-เหลือवलหลังแลหน้านโยบายเปิดเสรี. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีรวุฒิ พันธุ์ประจักษ์. (2545). การประเมินผลการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานสู่ ภาลปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธีรศักดิ์ วงศ์อนุสรณ์. (2542). การแพร่กระจายสารแอมเฟตามีน (ยาบ้า) กับนโยบายการป้องกันและปราบปรามของภาครัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระ ตระการวิจิตร. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายปราบปรามเครื่องเล่นเกมส์ไฟฟ้า ศึกษาเฉพาะกรณี: สำนักสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธีระ สุนทรกมล. (2537). นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นนุช โชติจรุงและคณะ. (2550). สตรีกับภาวะผู้นำ: กรอบคิดและกระบวนทัศน์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



- นางเยาว์ พาชีรัตน์. (2538). **นโยบายสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท:ศึกษากรณีโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นพวรรณ คัชมาตย์และคณะ. (2550). **การศึกษาระดับปัญหา อุปสรรคของเจ้าหน้าที่จากการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- นพวรรณ เทียงตรง. (2534). **การประเมินผลหลักสูตรโครงการปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคนอกเวลาราชการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นภดล อุดมวิศวกุล. (2548). **การเข้าสู่วาระและการกำหนดนโยบายสาธารณะ : ศึกษากรณีนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารในประเทศไทย. รัฐศาสตรุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นภาพิพย์ ปัญจศิริ. (2539). **กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ). เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นภาพรณี สถิตพิสาน. (2545). **การประเมินผลโครงการกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร:ศึกษากรณีกองทุนชุมชนเมืองเขตบางกอกใหญ่. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นริศ ธรรมมา. (2548). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายการจัดระเบียบและควบคุมรถจักรยานยนต์รับจ้างไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาการนำพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2547 ไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นฤพนธ์ บานชื่น. (2545). **การประเมินผลโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นฤมล คงทน. (2548). **การศึกษาวิเคราะห์การนำนโยบายการจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถเอกชนไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**



- นัทธี จิตสว่าง. (2534). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีเรือนจำ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิตา สิริพงษ์ทักษิณ. (2547). นโยบายการเพิ่มผลผลิต:ศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธินันท์ ไชยวัฒน์พันธุ์และคณะ. (2550). การบูรณาการระบบการสื่อสารทางทหารเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิพนธ์ ฉอ่อม. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร; ศึกษากรณีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอเมริกันบราห์มัน หมู่บ้านหนองขนวน ต.หนองขยาด อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพล ใจบุญและคณะ. (มปป.). การศึกษาการปฏิบัติในการวางแผนอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุโขทัย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นันทนวล รักศรีทอง. (2550). แนวโน้มของการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนตามนโยบายการบริหารจัดการสุรากลั่นชุมชน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิศมา คำอินทร์และคณะ. (2550). การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นธนาคารชุมชน กรณีศึกษาตำบลปวนพูกิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิสิต โตมานิตย์. (2539). การกำหนดนโยบายพิกัดอัตราบุคลากร ตั้งแต่ พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2540. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุกูล ชื่นสนธิ. (2548). การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยไปปฏิบัติในระดับเขตกรุงเทพมหานคร:ศึกษากรณีสำนักงานเขตห้วยขวาง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนตรรัตน์ คำหงส์สา. (2549). **ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บตีศร จิตต์บุญเหลือ. (2548). **การประเมินผลโครงการวิวัฒน์พลเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การทหารม้า**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณहार อินทร์ภิรมย์. (2541). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีการให้เอกชนดำเนินการตรวจสภาพรถแทนกรมการขนส่งทางบก**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บัณฑิตย์ สีนสถิตโรจน์. (2541). **ปัญหาการนำนโยบายการเรียกกำลังพลสำรองมาฝึกวิชาทหารไปปฏิบัติ**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บันลือศักดิ์ ขลิบเงินและคณะ. (2543). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำระบบบริหารคุณภาพ ISO มาใช้ในการปฏิบัติงานของกรมที่ดิน: กรณีศึกษาสำนักงานที่ดินจำนวน 11 แห่ง**. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญชัย ตรีเนตรสัมพันธ์. (2538). **นโยบายของรัฐในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์) ศึกษากรณี จรรยาบรรณของผู้ประกอบการ**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชัย ทองวิเศษสุข. (2547). **การแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายการปฏิรูปที่ดินไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาการจัดที่ดินของรัฐ**. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญชิต ตันตยานุสรณ์. (2544). **ปัญหาอุปสรรคของการนำมาตรการเสริมสภาพคล่องให้แก่ธุรกิจภาคเอกชนด้านการรับเหมาก่อสร้างกับภาครัฐไปปฏิบัติ**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญถึง นันตะก้านตรง. (2548). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติ: ศึกษากรณีบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Card)**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญธรรม คงสวัสดิ์. (2533). **นโยบายการทำความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศไทย- สหรัฐอเมริกา.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญลือ พ่วงพี. (2533). **ปัจจัยสาเหตุการกำหนดนโยบายการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย กรณีศึกษากำหนดนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย.** ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญส่ง เกิดกลาง. (2547). **ประเมินผลโครงการส่งเสริมการใช้ NGV ในภาคคมนาคมขนส่ง.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญสม เกษะประดิษฐ์. (2534). **นโยบายของรัฐในการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย; ศึกษากรณีพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ปี 2534.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญสม เกษะประดิษฐ์. (2535). **นโยบายของรัฐในการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: ศึกษากรณีพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษบา บุตรรัตน์. (2545). **นโยบายและมาตรการเข้าปี 2543/44.** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกิต กันยามาล. (2532). **นโยบายการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านสังคมจิตวิทยา.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกิต เทพชนะ. (2509). **ปัญหาการปฏิบัติตามโครงการบัตรประจำตัวประชาชน.** พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประจัญ เจริญศรี. (2534). **นโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจิต ศรีไชยยันต์. (2539). **นโยบายให้ประชาชนใช้หมวกนิรภัย: ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประชัยพร ชีรเนตร. (2534). นโยบายส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ:ศึกษาเฉพาะกรณีส่งแรงงานไทย  
ไปได้ทุกวัน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวีลัดดา เทียงพิเชียรและคณะ. (2537). การประเมินผลโครงการชลประทานขนาดเล็ก  
ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ฟอก ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง.  
ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประดิษฐ์ ยอดเมือง. (2531). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับอำเภอในประเทศไทย.  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเดิม สุขยานนท์. (2534). นโยบายยกระดับราคาข้าวเปลือก; ศึกษากรณีพลิกบทบาททกส.  
ให้รับซื้อข้าวเปลือกนาปรัง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประดิษฐ์ สายหัตถ์และคณะ. (2550). แนวทางการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์  
ความมั่นคงยุคหลังสงครามเย็น กรณีศึกษา นักศึกษาวิชาทหารในพื้นที่อำเภอเมือง  
จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประทักษ์ มหาวงศ์ตระกูล.(2547). ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลในเรื่องการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน :  
ศึกษาเฉพาะกรณีห้ามแร่แดงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประทีป นทีทวีวัฒน์. (2551). นโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้รัฐชาติ:ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.  
ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเทศ อมตะธงชัย. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจของ  
เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประธาน พุกภัยสว่างวงศ์. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำ  
พระราชบัญญัติไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีการขอขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนปัจจุบันที่มีไซยาไนด์  
ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.). ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ประพาศน์ คำนวณพร. (2536). การตอบสนองนโยบายการค้าเสรีของกระทรวงพาณิชย์โดยการปรับลดรายการสินค้าควบคุม:ศึกษากรณีผลกระทบต่อผู้บริโภคจากการปรับลดราคาสินค้าควบคุมที่ต้องแสดงราคาจำหน่ายปลีกในตลาดสด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ โพลิ่งละและคณะ. (2536). การนำนโยบายการใช้บัญชียาหลักแห่งชาติไปปฏิบัติในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรณีศึกษาสถานบริการสาธารณสุข เขต 11/2. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประไพพร คู่ควรและคณะ. (2549). การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำกับโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังมะด่าน หมู่ที่ 9 ตำบลวงษ์ อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประไพพรรณ อ่อนสมา. (2534). นโยบายการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ : กรณีศึกษาโครงการ QC Circle ธนาคารกรุงเทพ จำกัด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพร ชิตศักดิ์. (2541). การนำนโยบายไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประวิทย์ เลขะวณิช. (2534). ทักษะคติของตำรวจที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ไปปฏิบัติในเขตสถานีตำรวจนครบาล. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ เหมมาลา.(2548). การประเมินผลนโยบายการยกเว้นการตรวจสินค้าขาเข้าของกรมศุลกากร: ศึกษาเฉพาะกรณี การนำเข้าสินค้า. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประสิทธิ์ เดชขจรวุฒิ. (2544). การประเมินผลโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมของรัฐ: กรณีศึกษาโครงการแก้ไขปัญหาฝุ่นจากโรงโม่หินตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



ประสิทธิ์ รัตนวารินทร์ชัย. (2534). **บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในนโยบายการพัฒนาสถาบันการเงินไปสู่ระบบธนาคารอเนกประสงค์.** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเสริฐ เหมินทร์สมิต.(2532). **องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ กับนโยบายแปรรูป.** เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประหยัด มีเพียรและคณะ. (2538). **การนำนโยบายการพัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อมไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาปัจจัยที่มีสัมฤทธิ์ผลต่อโครงการสร้างโรงงานเตาเผามูลฝอยสุขาภิบาลเกาะสมุย.** ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปราบพาล สันติปรานันต์.(2547). **ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลพระประธมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ปราโมทย์ จุลมูล.(2546). **การพัฒนาการดำเนินนโยบาย และการปฏิบัติงานของกรมศุลกากรตามแผนแม่บท.** วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ปราโมทย์ ใ้ววารินทร์. (2542). **การประเมินผลโครงการอบรมกลุ่มสตรีด้านอาชีพเสริมของเทศบาลเมืองลำพูน.** ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปราโมทย์ จงเชื้อชาญวิทย์และคณะ. (2549). **การประเมินผลความสำเร็จของโครงการบ้านเอื้ออาทรระยะที่ 1 กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.** ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปรารธนา หัสมินทร์. **ปัจจัยในการกำหนดนโยบายการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา.** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชา บุญพ่องและคณะ. (2551). **การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขศึกษากรณีอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



- ปรีชา เบี้ยมุกดา. (2537). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาชนบท; ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต อ.เมืองชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ.**  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา เลิศกมลมาศ. (2534). **ความคิดเห็นของผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยในการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย.**  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา วนรัตน์. (2551). **ผลกระทบจากการปฏิรูปมาตรการและการปรับโครงสร้างภาคสูงที่มีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดกรมปลัดทั่วไป จังหวัดพระเยา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.**
- ปรีดาพร เรืองเกตุ. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 1. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ปอ ธัชชัย. (2516). **การวิเคราะห์กระบวนการกำหนดนโยบายของไทยในภาวะสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2481-2485. พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ปัญญา ไชยธรรม. (2536). **ปัญหาการนำนโยบายการป้องกันการซื้อเสียง-ขายสิทธิ ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ปัฐมา สิทธิชัย. (2539). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้และวิทยาลัยเกษตรกรรมแพร่. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ปัทมา มีมากและคณะ. (2549). **การนำนโยบายเปลี่ยนภาระให้เป็นพลังไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง : เรือนจำกลางพิษณุโลก และทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- ปดิธรรม ลูติมนตรี. (2544). **ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541. เรื่องนโยบายดำเนินงาน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

ปิติพันธ์ เทพปฏิมากรณ์. (2540). **นโยบายยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง กรณีการดำเนินงาน**  
**โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**  
**สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

ปิยะ รุจิรัตน์. (2538). **นโยบายและยุทธวิธีการบริหารจัดการรักษาความสะอาด : ศึกษาเฉพาะกรณี**  
**เทศบาลเมืองภูเก็ต. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:**  
**มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

ปิยะชาติ สุพรรณกุล. (2533). **นโยบายมาตรฐานสินค้าขาออก. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์**  
**มหาบัณฑิต .กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

ปิยะนุช เงินคล้าย. (2536). **ภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชน : ศึกษาสำรวจปัจจัยและผลกระทบของ**  
**นโยบายสาธารณสุขขั้นมูลฐานในเขต 1 ของสาธารณสุข. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต.**  
**กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

ปิยะนุช แสนนก. (2551). **การประเมินผลโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอุทกภัยและดินโคลน**  
**ถล่ม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร์**  
**มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

ปิยะวรรณ ชูนิมิ. (2533). **การกำหนดนโยบายการจัดการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาด**  
**ข้อตกลงระหว่างปีพ.ศ. 2522-2532. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:**  
**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่มีเล่ม)**

ปิยากร หวังมหาพร. (2546). **นโยบายผู้สูงอายุของประเทศไทย. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ:**  
**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

ปิยากรณ์ นาควิโรจน์. (2550). **การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของของชุมชนและมวลชน**  
**สัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนนทบุรี. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์**  
**มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.**

ปิ่นกล เนตรนุช. (2537). **การปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคมปี 2533. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร**  
**มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

ผุสดี กำปันทอง. (2534). นโยบายวัตถุดิบ อาหารสัตว์; ศึกษาเฉพาะนโยบายกากถั่วเหลืองเปรียบเทียบ  
มาตรการควบคุมการนำเข้าและมาตรการนำเข้าเสรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เผด็จการ จันทร์เสวก. (2539). การนำนโยบายของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจาก  
พระราชดำริไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พงษ์ชัย นิमितไตรทิพย์. (2545). การประเมินผลโครงการร่วมใจจากองค์การบริษัท การบินไทย  
จำกัด (มหาชน). เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ. (2538). ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบาย  
การกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคไปปฏิบัติ :กรณีศึกษาโครงการประปาหมู่บ้าน  
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พงษ์ภาณุ พิมลภัทรกุล. (2545). ปัจจัยที่มีผลสำเร็จในการบริหารโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดิน  
ทั่วประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในภาคกลาง. ภาคนิพนธ์  
คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์. (ไม่มีเล่ม)

พงษ์ศักดิ์ นันตวรรณกุล. (2542). การติดตามประเมินผลโครงการสาธารณะศูนย์การประชุมแห่งชาติ  
สิริกิติ์ : ศึกษากรณีงานแสดงสินค้าของขวัญ ของชำร่วย ของใช้ในครัวเรือน. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์ศักดิ์ พลายเวช. (2536). การติดตามประเมินผลโครงการสาธารณะ:กรณีศึกษาโครงการเร่งรัด  
การออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์สวัสดิ์ สุทธิสารากร. 2541. การวิเคราะห์นโยบาย:ศึกษากรณีนโยบายผ่อนผันแรงงานต่างชาติ  
ผิดกฎหมาย. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พนิตาวดี สมบูรณ์. (2543). การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดินกับการเพิ่มประสิทธิภาพในสำนักงานที่ดิน. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพยาว์ ลีมรัตน์มงคลและคณะ. (2536). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารโครงการสาธารณะของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย กรณีศึกษาการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรทิพย์ ล.วีระพรรค. (2540). การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระบบควบคุมแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิตร นรภูมิพิทักษ์. (2534). นโยบายการระบายนโยบายการแก้ปัญหาน้ำมันและแท่นขุดเจาะน้ำมันโดยการคัดย้าย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทิพา จามญาณ. (2540). การศึกษาผลกระทบการนำภาษีทรัพย์สินมาใช้. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณบุญ วัชรายน. (2535). นโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณี การสื่อสารแห่งประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณพัตร์ ศิริพันธ์. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ของสำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระคันสีธิ อัมลา. (2550). การบริหารเชิงพุทธ: ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพุทธศาสนากับธรรมาภิบาล. การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระสมพงษ์ ชูศรี. (2550). การบริหารฝ่ายพัฒนาศาสนาแคมป์สน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ตำบลแคมป์สน อำเภอเข้าคือ จังหวัดเพชรบูรณ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พอดดี สีวะมาศ. (2542). นโยบายการพัฒนากองทัพอากาศ: ศึกษากรณีศึกษาหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ ชมพู่. (2540). การประเมินผลงานพัฒนาเยาวชนด้านปัญหาสังคมภายใต้ กรอบภารกิจของ กระทรวงมหาดไทยในจังหวัดจันทบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรี จันทาวงศ์. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีการนำกระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลมาใช้ในโรงพยาบาล ตำรวจ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรี ใจตั้ง. (2550). การประเมินผลโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่. ภาคนิพนธ์นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

พัฒนา ชารีเกษ. (2532). การวิเคราะห์ผลลัพธ์และผลกระทบของการนำนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ไปปฏิบัติที่ทอท. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.

พชัย รัตนัทราสกุลและคณะ. (2540). การนำนโยบายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ: การศึกษา ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการเก็บขนและการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิจิตร ลักษณะมะย. (มปป.). ภาวะความเครียดของกลุ่มสตรีที่สามีไปราชการสนาม ศึกษาเฉพาะ กรณีค่ายพ่อกองเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิชาญ สถาปนจารุ. (2534). ทักษะคติของเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการท่าเหมืองแร่ในภาคใต้ ที่มีต่อ นโยบายเหมืองแร่ ศึกษาเฉพาะกรณี: พระราชบัญญัติแร่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิเชษฐ มโนพัฒนาสุนทร. (2549). กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคาชาดแล่นน้ำ: ศึกษากรณีจังหวัดระยองปีพ.ศ. 2548. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



พิเชียร อำนจวรรประเสริฐ. (2533). **นโยบายของรัฐที่ควรจะเป็นต่อโครงการสนามกอล์ฟ; ผลดีผลเสีย.**  
 วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิน โย หวังชนะและคณะ. (2551). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน  
 กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองโขก หมู่ที่ 8 ตำบลจิวราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร.**  
 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พินิจ สหายราษฎร์. 2537. **รูปแบบการกำหนดนโยบายของรัฐบาลไทย: ศึกษากรณีนโยบายจัดสร้าง  
 ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่ 2.** ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พินิจ เอี่ยมผา. (2545). **ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543: กรณีการหลุด  
 พื้นจากหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคของผู้จัดสรรที่ดิน.** เอกสารวิจัย  
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมลลักษณ์ เข้มแจ่ม. (2534). **นโยบายการวางแผนกำลังคนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี  
 การนำนโยบายการวางแผนอัตรากำลัง 3 ปี ไปปฏิบัติของสำนักอนามัย.** เอกสารวิจัย  
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิไล หิรัญวาทีต. (2539). **นโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา โครงการปลูก  
 ป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50.**  
 เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศิษฐ์ ปัญญาณะ. (2546). **การประเมินผลนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ  
 กองทัพบก.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศิษฐ์ สันติวงษ์สกุลและคณะ. (2551). **อิทธิพลของสื่อกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ  
 ประชาชนอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,  
 รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิระ ชำรงผลธีรภาพ. (2537). **สินเชื่อเกษตรกร; ศึกษาการนำนโยบายสินเชื่อเกษตรกรของธนาคารพาณิชย์  
 ไปปฏิบัติ.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.



- พลสิทธิ์ ศีตีสารและคณะ. (2550). **คุณภาพการให้บริการตามโครงการ 30 บาทห่างไกลโรคของโรงพยาบาลในจังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิชณ โลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- เพชรรัตน์ ไทยคำริและคณะ. (2537). **การนำนโยบายส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโครงการบำบัดน้ำเสียสีพระยา กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- เพชรภรณ์ เหลืองศรีสกุล. (2551). **การศึกษาความคิดเห็นต่อความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- เพ็ญ ยิ้มอยู่. (2544). **การนำนโยบายตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีการร้องเรียน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- เพลินจันทร์ เรื่องวิรุฬและคณะ. (2535). **การนำนโยบายการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ : การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- เพียงใจ เลิศเกียรติศักดิ์. (2532). **การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้ามันสำปะหลังไปยังตลาดประชาคมยุโรป (EEC) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2523-2530. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- เพียร ปัญญาภ. (2550). **การประเมินผลโครงการอาหารปลอดภัย อำเภอปัว จังหวัด น่าน. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.**
- ไพบุลย์ นิติตะวัน. (2543). **นโยบายส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการนำร่องเมืองสหกรณ์เกษตรอีสาน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ไพโรจน์ วิมลรัตน์. (2532). **การกำหนดนโยบายการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรระดับภูมิภาค เพื่อตอบสนองศักยภาพการตลาดของเกษตรกร : ศึกษาการจัดตั้ง ตลาดกลางสินค้า**

เกษตรกรรมจังหวัดพิษณุโลก. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2517). แผนพัฒนาระดับจังหวัด : การวิเคราะห์เชิงรัฐประศาสนศาสตร์  
เกี่ยวกับกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและปัญหาต่างๆ. พัฒนบริหารศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ไพศาล วิเชียรเกื้อ. (2532). การวิเคราะห์นโยบายการคุมประพฤติจำเลยในคดีอาญาแทน  
การลงโทษจำคุก. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภคเมธี สายสนั่น. (2551). การศึกษาการดำเนินงานในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546  
ไปสู่การปฏิบัติ:กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.  
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภรณ์ ถีนุตพงษ์. (2537). ทักษะของผู้ประกอบการรถยนต์และผู้ใช้รถยนต์ต่อนโยบายอุตสาหกรรม  
ประกอบรถยนต์นั่ง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภัทรจิต จุมพล. (2535). การเมืองในกระบวนการตัดสินใจ; ศึกษากรณีท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง.  
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาสวรรณ จีนสกุล. (2548). การศึกษาการทำประชาพิจารณ์และพัฒนาแผนแม่บทชุมชน :  
ศึกษา ต.บ้านใหม่ อ.หนองบุญมาก จ.นครราชสีมาและตำบลกุดบาก อ.กุดบาก จ.สกลนคร.  
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภิรมย์ ธรรมศิริ. (2550). กระบวนการนโยบายห้วยบนดินของไทย:เปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล  
พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรและพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต  
สาขาบริหาร รัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภิรมเดช จันทร์แก้วและคณะ. (2550). ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
บ้านห้วยห้าง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอวยวิมพารมี จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้า  
ด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภูษิตา อินทรประสงค์. (2539). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงพยาบาลชุมชน**

ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. พัฒนบริหารศาสตร์คชฎีบัณฑิต.กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มณฑล เอกอุดมพงษ์. (2547). **การประเมินผลโครงการนักเรียนเยี่ยมลูก:กรณีศึกษาจังหวัดนครพนม.**

ภาคินพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มนัส สร้อยพลอย. (2540). **นโยบายการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์:ศึกษากรณีการนำเข้าข้าวโพด**

เลี้ยงสัตว์ปี 2538-2540. ภาคินพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มณฑริกา วิฑูรชาติ. (2532). **นโยบายการส่งเสริมสวัสดิการครูโรงเรียนเอกชน การวิเคราะห์ผลกระทบ**

ของนโยบายต่อกลุ่มโรงเรียนกลุ่มที่ 40 กรุงเทพมหานคร (เขตมีนบุรี หนองจอก ลาดกระบัง). ภาคินพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มานพ คันทรง. (2535). **การกำหนดนโยบายสาธารณะในประเทศไทย; ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบาย**

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มานิตย์ วิมลวรกุลและคณะ. (2550). **กระบวนการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก**

ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ,รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มานิช เฉลยสวัสดิ์และคณะ. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด**

กรณีศึกษาบ้านมะม่วง หมู่ 3 ตำบลมะม่วง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มานิช พิทักษ์. (2550). **ปัญหาจากนโยบายการผูกขาดการทำและจำหน่ายเอทานอล.ภาคินพนธ์**

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยงยุทธ รื่นรัมย์. (2536). **นโยบายการใช้กำลังทางอากาศเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.**

เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ยอดชาย ผู้สันติ. (2540). นโยบายการแก้ปัญหาจราจรโดยการบังคับใช้กฎหมาย:ศึกษาเฉพาะกรณี  
ศาลจราจร. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธจักร งามขจิต. (2551). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทดแทนในโครงการ  
ประกันสังคมของผู้ประกันตน เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. การศึกษาค้นคว้า  
ด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม.(2550). การประเมินนโยบายโครงการกองทุนชุมชนกองทัพบกศึกษาเฉพาะกรณี:  
หน่วยบัญชาการป้องกันทางอากาศกองทัพบก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ,  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ยุพา เทียนซ้อน. (2540). การศึกษานโยบายและมาตรการในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน.  
ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพา สถานะพล. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตรวจสอบการทำงานของรัฐโดยองค์กร  
พัฒนาเอกชน:กรณีศึกษาสมาคมสร้างสรรค์ไทย (ตาวิเศษ). เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รจนารณ์ รุ่งเรือง. (2551). การศึกษารูปแบบในการนำนโยบาย การพัฒนาเด็กพิการไปสู่การปฏิบัติ :  
กรณีศึกษาโรงเรียนวัดจระเข้ได้ จังหวัดนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รจเรช ไควนิตชัย.(2550). การประเมินประสิทธิผลโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค : กรณีศึกษา  
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิษฐ์:  
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- รติวัฒน์ น้าเงิน. (2544). การประเมินผลประสิทธิผลโครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเกษตร: ศึกษากรณี  
โครงการล่องเรือชมสวนเลียบบดลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพีพรรณ ลิมคูล. (2546). การประเมินผลโครงการ ATC FAST TRACK บริษัทวิทยุการบิน  
แห่งประเทศไทยจำกัด. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รสสุคนธ์ แสงอ่อน.(2532). นโยบายการจัดเก็บค่าธรรมเนียมป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำใน  
เขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพรรณ ตูมณะ. (2548). ผลประโยชน์ทางการเมืองกับนโยบายตรึงราคาน้ำมันดีเซลของรัฐบาล  
ทักษิณ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระริน วรเศรษฐศักดิ์. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ:กรณีศึกษานโยบายการแก้ไข  
ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ ทวีชัยอินทร์. (2548). นโยบายด้านสื่อสารมวลชนในยุครัฐบาลทักษิณกับเจตนารมณ์แห่ง  
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ รัตนนิตย์. (2545). วาทกรรมบนหลังช้างกระบวนทัศน์และเครือข่ายระบบนโยบายใน  
การบริหารจัดการช้างเลี้ยงของชาติ:ศึกษาผ่านกรณีสถาบันคชบาลแห่งชาติ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชดาภรณ์ ปงสนิทและคณะ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านการบำบัด  
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของสถานบำบัดและฟื้นฟูในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.  
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนิ คุ้มประชา. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความล่าช้าในการนำนโยบายการปฏิรูป การศึกษาไปปฏิบัติ  
ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนศักดิ์ ศรีพล. (2540). การวิจัยประเมินผลโครงการเยาวชนสัมพันธ์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา สุขอยู่และคณะ. (2550). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทการจัดบริการส่งเสริมพัฒนา  
การเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก เทศบาลตำบลท่าพ้อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร.  
การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



- รุ่งรัตน์ ฉันทพานิชและคณะ. (2551). การประเมินการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กรโดยอาศัยเทคนิค **Balanced Scorecard** กรณีศึกษา: คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งโรจน์ จันทร์ประสิทธิ์. (2547). ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อโครงการแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งของกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2544). โลกภิวัตน์การเมืองและนโยบายแปรรูป : กรณีบริษัทจากปิโตเลียมจำกัด (มหาชน) ประเทศไทย. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤดีโดม วิภาวิน. (2546). นโยบายการปราบปรามยาเสพติด 3 เดือน กับการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล: ศึกษากรณีลักษณะนโยบายและผลกระทบ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลาวัณย์ สุขสำราญ. (2532). นโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร:ศึกษานโยบายไปปฏิบัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลอพงษ์ เข้มเกด. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของ รัฐบาลนายชวน หลีกภัย สมัยที่ 2 (พ.ศ. 2540-2543) และของ รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัยที่ 1 (พ.ศ. 2544-2547). เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา สักการ โกศล. (2538). การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีนโยบายการเสริมสร้างสภาพคล่องในตลาดหลักทรัพย์. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรชยา ลัทธยาพร. (2544). การศึกษาแนวนโยบายการบริหารและควบคุมดูแลรัฐวิสาหกิจที่ดี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรนุช เจริญศักดิ์. (2533). นโยบายการวางแผนกำลังคนของการประปาส่วนภูมิภาค. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- วรรณ ทีวีทอง. (2544). การศึกษานโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาวิกฤตอสังหาริมทรัพย์ของ  
รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณมาฆะ เกษตรตั้งค้ำไม้. (2551). เศรษฐกิจพอเพียงจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ศึกษากรณี  
ครูทองเหมาะ แจ่มแจ้ง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรรณวิมล เลิศขันติธรรมและคณะ. กระบวนการกำหนดนโยบายการขนส่งทางอากาศศึกษาเฉพาะ  
กรณีโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานพาณิชย์กรุงเทพฯ แห่งที่ 2. ภาคนิพนธ์  
คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณศิริ วงศ์ศุภลักษณ์. (2534). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะ  
กรณีมติคณะรัฐมนตรีเรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแสวงหาประโยชน์  
จากหญิงไทยที่ไปประกอบอาชีพอันเสื่อมเสียศีลธรรมในต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณศิริ วงศ์ศุภลักษณ์. (2534). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมติ  
คณะรัฐมนตรี เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแสวงหาประโยชน์จาก  
หญิงไทยที่ไปประกอบอาชีพอันเสื่อมเสียศีลธรรมในต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร  
มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณา จีรุพันธ์. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีนโยบายแก้โซฮอลล์.  
ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณิ เบญจวัฒน์ผล. (2538). การวิเคราะห์การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษาไป  
ปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิดา พงษ์พันธุ์.(2551). การศึกษาการนำพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ.2540  
ไปสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาเทศบาลนคร พิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.วิทยานิพนธ์  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วรวิฑูรย์ หว่างอ่อน. (2549) .ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายพีธีการส่งออกทางเรือแบบ  
เบ็ดเสร็จด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายควบคุมการบรรทุก  
สำนักงานศุลกากร ท่าเรือกรุงเทพฯ . สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วรสิทธิ์ ต้นศรีสกุล. (2535). การนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีนโยบายพัฒนาสถานีตำรวจชุมชน  
กองบัญชาการตำรวจนครบาล. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรัญญา ขำทรัพย์. (2549). ผลกระทบของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (โครงการ 30  
บาทรักษาทุกโรค) ไปปฏิบัติ:ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.  
สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วรารักษ์ เฉลิมลอย. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จโครงการ One stop service  
ภายใต้การจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic cooperation strategy:EGS).  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรารักษ์ ศิริบูรานนท์. (2536). การประเมินผลนโยบายน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่ว : กรณีศึกษา  
กรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรัตน์ บัญญัติดิษฐ์. (2549). การศึกษาการใช้นโยบายของรัฐบาลผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ:  
ศึกษากรณีธนาคารออมสิน.เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วลัยพร โลหะประภากุล. (2551) . การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานโรงพยาบาล  
ไป ปฏิบัติ:ศึกษากรณีหน่วยงานสนับสนุนคณะแพทย์ศาสตร์ศิริราช ภาคนิพนธ์  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัชรินทร์ ทิพยานนท์. (2532). นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการของรัฐบาล:ศึกษาการนำ  
นโยบาย (การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม)ไปปฏิบัติของสำนักงานกพ.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัชรินทร์ นิมมานวิฒนกุล. (2549). การดำเนินการตามนโยบายกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี  
การจัดทำป้ายจอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2542). นโยบายการคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชนและสตรีที่ถูกทารุณกรรม  
ในครอบครัว. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัฒนา เลิศธรรมเทวี. (2534). ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการศาลา  
ประชาชนปไตย; ศึกษาเฉพาะกรณีศาลาประชาชนปไตย บ้านศรีพเจริญ อ.พรหมพิราม  
จ.พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย มีชาติ. (2532). นโยบายการยกระดับราคาข้าวเปลือกของรัฐบาล ศึกษาการนำนโยบาย  
ไปปฏิบัติของจังหวัดนครสวรรค์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย สุวรรณศิริเขต. (2534). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายของข้าราชการไปปฏิบัติ;  
ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายชุมชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจภูธร 3.  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย สุวรรณศิริเขต.(2535) . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายของข้าราชการไปปฏิบัติ.  
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันดี ศรีเวช. (2549). ศึกษาการกำหนดนโยบายและผลกระทบต่อ การเปิดเสรีระหว่างไทย  
กับออสเตรเลีย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนีย์ วิวรรณภัสกร. (2550). การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้าง  
ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ:ศึกษาเฉพาะหน่วยงาน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันวิสาข์ ประเสริฐแสง. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์  
ในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลยา เลิศสกุลจินดา. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ:กรณีศึกษาโครงการจับคู่  
ปลอดภัยเปิดไฟใส่หมวก. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภ ลำพาย. (2540). ปัญหากระบวนการการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไทยไปปฏิบัติ. รัฐศาสตร  
ดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภ ลิละชาติ. (2541). ผลกระทบของพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อขวัญใน  
การทำงานของลูกจ้าง (นอกงบประมาณแผ่นดิน) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:กรณีศึกษา  
หน่วยที่มีลูกจ้างนอกงบประมาณแผ่นดินจำนวน 6 แห่ง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภ เสือดี. (2534). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในรูปหมู่บ้านป่า  
ไม้ ป่าห้วยทับเสลา ห้วยคอกควาย อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วาทิตย์ โรจนไพฑูรย์. (2545). การนำนโยบายโรงพักเพื่อประชาชนไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาสถานีตำรวจ  
นครบาลลุมพินี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารุณี เจนาคม. (2537). การประเมินผลโครงการปรับปรุงภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-60 เดือน  
ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต .กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา ขวัญใจ. (2538). ผลกระทบจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่อพนักงาน; ศึกษากรณี  
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจิตรา กุศลมภ์. (2546). ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพ  
ถ้วนหน้า ณ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546

วิชัย เทียนถาวร. (2543). การประเมินผลโครงการป้องกันและควบคุมโรคซาร์สซีเมีย  
กลุ่มหญิงตั้งครรภ์:กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2542. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชัย นิลวิเศษ. (2532). นโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบอาคารชุด ศึกษากรณีเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิชัย ไพรสงบ. (2541). นโยบายที่ดิน: ผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเช่ารังวัดเอกชน พ.ศ. 2535. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ไพศาลพัฒนสุข. (2532). นโยบายโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชา นิลเพชรพลอย. (2534). นโยบายที่ดิน: โครงการพัฒนากรรมที่ดินและเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาญ กุทธะสานและคณะ. (2550). ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนริมคลองโพ ในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิเชียร อินทะสี. (2533). การบริหารการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก : กรณีศึกษาในประเด็นของการนำนโยบายการให้เอกชนบริหารและประกอบการท่าเรือแหลมฉบังไปปฏิบัติ. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา ชูจักร. (2537). การนำนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา การส่งเสริมการลงทุนเขต 3. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิทิต ปุตรระเสริฐ. (2541). การแปรรูปโรงงานยาสูบฯ มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค: กรณีศึกษา โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย อนันตวรานกุล. (2544). การประเมินผลสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและทัณฑสถานต่อการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังคดียาเสพติด: กรณีศึกษาทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- วิภา ไฉดิลก. (2539). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย; ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่ 2 (หนองจุกเห่า)**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภาพร คงสุริยะภิญโญ. (2545). **การนำนโยบายของโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดินไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานที่ดินจังหวัด. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- วิภาวรรณ วรรณวงศ์ไพศาล. (2542). **การเลิกทาสกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ:ศึกษากรณีกระบวนการในเชิงนโยบายสาธารณะ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- วิมุติ บัวจันทร์. (2537). **ปัญหาการนำนโยบายการกระจายอำนาจในการพัฒนาชนบทไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- วิรัช ร่วมพงษ์พัฒนและคณะ. (2543). **ประสิทธิผลของโครงการเฉลิมพระเกียรติของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการพัฒนาลำแม่น้ำลี้ 50 ปีครองราชย์จังหวัดลำพูน. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- วิโรจน์ ตันทะเชิรศักดิ์. (2545). **ความสำเร็จของการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวกับสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- วิโรจน์ ไยบัวเทศ. (2547). **ทัศนคติของข้าราชการสำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพที่มีต่อนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.**
- วิไล เลิศวิวัฒน์กุล. (2534). **การวิเคราะห์นโยบายพัฒนาชนบทในเชิงผสมผสาน:เน้น ศึกษาวิจัยการประเมินผลโครงการพัฒนาชนบทจังหวัดปทุมธานี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- วิไลลักษณ์ ธีปฎิกานนท์. (2533). **การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ ศึกษากรณีนโยบายยกเลิกสัมปทานป่าไม้ปี 2532. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**



- วิเศษ ชมเดชและคณะ. (2533). **นโยบายการใช้ทรัพยากรชายฝั่งเพื่อการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งทะเล.**  
ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิษณุ อำนวนโรจนจินดา. (2539). **ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการจัดทำแผนการลงทุนจังหวัด;  
ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออก.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิสูตร แสงวิรุณ. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในหน่วยทหาร:  
กรณีศึกษากองทัพอากาศ.** ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต  
พัฒนบริหารศาสตร์. (ไม่มีเล่ม)
- วีระพงษ์ เลิศล้ำ. (2550). **ความพึงพอใจของกำลังพลในการใช้บริการร้านค้าสวัสดิการ  
(POST EXCHANGE (P.X.)) กองทัพอากาศที่ 3.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,  
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วุฒิชัย จ้านงค์. (2509). **การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน: ศึกษาเฉพาะกรณีการก่อสร้าง  
โรงพยาบาลรามธิบดี.** พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต  
พัฒนบริหารศาสตร์.
- แวววัลค์ ชวะ โนนทัย. (2546). **ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีของสำนักงานสถิติแห่งชาติและกรมที่ดิน.**  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แววสิริ พัฒนทอง. (2544). **การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายการคืน  
ภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกของกรมสรรพากร:กรณีศึกษาสำนักงานสรรพากร  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2544.** เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราวุธ ขันมณีและคณะ. (2537). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเร่งรัดออกโฉนด  
ที่ดินไปปฏิบัติ กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง.** ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (ไม่มีเล่ม)

ศราวุธ อุตตระกุล. (2549). การนำนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนไปปฏิบัติ:กรณีศึกษา เปรียบเทียบ  
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม  
แห่งประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิวรรณ อนันตกุล. (2533). นโยบายการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด ศึกษากรณี  
การนำนโยบายไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศักดิ์ชัย อุ่ทองทรัพย์และคณะ. (2543). การประเมินผลสำเร็จของโครงการสร้างจิตสำนึก  
ในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร.  
รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศักดิ์สิทธิ์ ชื่นยง. (2540). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ:ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทขนส่ง จำกัด. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิรา สิทธาพานิช. (2532). นโยบายการประกันสังคม. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกุล กสิวิวัฒน์. (2534). การประเมินผลโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน (ขปต.) :  
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. เอกสารวิจัยรัฐ  
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกุล มั่งอ่อนและคณะ. (2550). นโยบายสาธารณะที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.  
การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก:  
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศิริพร มานิตย์โชตพิสิฐและคณะ. (2538). การนำนโยบายสินเชื่อการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตร  
และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)ไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีจังหวัดร้อยเอ็ด. ภาคนิพนธ์  
คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศิริพรรณ นันทเนรมิต. (2542). การประเมินผลโครงการที่ตอบสนองแนวความคิดในการแก้ไขพัฒนา  
พฤติกรรมของผู้กระทำผิด ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษแล้วของ  
กรมราชทัณฑ์:กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิวพร เอื้อเพื่อและคณะ. (2550). การศึกษาการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหาคาความยากจน กรณีศึกษา  
ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน อำเภอวังทอง (ศจ.อำเภอวังทอง)  
จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.  
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศุภกิจ นิมมานนรเทพ. (2532). นโยบายอ้อยและน้ำตาล ผลจากการผลักดันของคนกลุ่มใด.  
ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศุภกิจ สุจิตจร. (2540). ความสำเร็จของการนำการกระจายนโยบายไปปฏิบัติ:ศึกษากรณี  
บริษัทปูนซีเมนต์ไทยและเคอซีเมนต์ไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภฤกษ์ หงส์ภักดี. (2539). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีการปฏิบัตินโยบายในพื้นที่  
จังหวัดชายแดนภาคใต้. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภฤทธิ ศรีตระการนนท์. (2540). นโยบายปฏิรูปสถาบันการเงินปี 2540-2541: ศึกษาเฉพาะกรณี  
การแก้ไขวิกฤตการณ์บริษัทเงินทุน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสกสรรค์ เรืองไวยหาร. (2535). การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาการเชื่อมโยงอุตสาหกรรม.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สกล บุญคำ. (2537). การศึกษานโยบายการไม่เพิ่มจำนวนโสเภณี: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการจัดทำ  
ผ้าห่มนวม กลุ่มสตรี อำเภอเวียงป่าเป้า. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหาร  
รัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกุล สุขสวัสดิ์. (2546). การนำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากลุ่มชุมชน  
ผู้รับบริการในเขตพื้นที่อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถิตย์ อรรถพลยุคและคณะ. (2543). การศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่มีผลต่อ  
ความสำเร็จของนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก.  
รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมควร ดวงบรรเทา. (2542). การประเมินผลโครงการสร้างงานนอกภาคเกษตรกรรม กรณีศึกษา:  
อำเภอบานหนองหานและอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. รายงาน คณะรัฐประศาสน  
ศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมควร แสงภัทรเนตร. (2537). การปฏิบัติตามนโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (รพ กง.)  
ของกองทัพบก. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมจิตร เจียนด้วง. การปฏิบัติตามนโยบายแบ่งปันผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล:  
กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีปีการผลิต 2525/2526-2529/2530. รัฐประศาสนศาสตร์  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมจิตร เมณกุลและคณะ. (2550). การศึกษาการจัดการเหมืองแร่ทองคำเทพพนมพาโดยใช้การจัดการ  
ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเหมืองแร่ทองคำเทพพนมพา หมู่ที่ 7  
ตำบลหนองพระ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,  
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมชาย วาณิชเสณี. (2532). นโยบายการตำรวจ : ศึกษากรณีโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์  
ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2531). การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเชิงประจักษ์ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ  
นโยบายประถมศึกษาของไทย (พ.ศ.2523-2527). พัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมบูรณ์ สิมะแสงยาภรณ์. (2538). การศึกษานโยบายลดมลพิษในอากาศ: ศึกษากรณีลดสารตะกั่ว  
และซัลเฟอร์ในน้ำมันเชื้อเพลิง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบูรณ์ หอมนาน. (2544). การศึกษาอุปสรรคในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบาย  
การจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอยของเจ้าหน้าที่เทศกิจของสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ กิตติวัฒน์. (2536). นโยบายกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ วงศ์วิวัฒน์. (2538). นโยบายกำหนดกำลังคนภาครัฐ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพร สมผลคง. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายปฏิรูประบบราชการไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร สืบถวิลกุล. (2545). ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัย  
จากรถ พ.ศ. 2535. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมภพ ระงับทุกข์. (2538). การนำนโยบายการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ:  
ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตลาดกระบัง. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมภพ สุคนธมานและคณะ. (2543). การประเมินผลความสำเร็จของนโยบายพื้นที่สีเขียวของ  
กรุงเทพมหานคร. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมโภชน์ ชนานุกัทร. (2538). การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการระดมเงินออมเพื่อการพัฒนาประเทศ  
และแนวโน้มการออมเงินของประชาชนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวม. วิทยานิพนธ์  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมฤทธิ์ นันต์นวรรตกุล. (2537). นโยบายอัตราดอกเบี้ยลอยตัว: ศึกษาผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย  
เงินฝากและเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2536-2537.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมวิทย์ ศรีสันติสุข. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในการพัฒนาชุมชนกับ  
เชิงธุรกิจ : กรณีศึกษากลุ่มชุมชนผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทผลิตภัณฑ์



เพื่อการดูแลส่วนบุคคล. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศิริ ทัดตะวร. (2550). การนำนโยบายการส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาเฉพาะคณะแพทย  
ศาสตร์ศิริราชพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สว่าง บุรพาเดชะ. (2534). การสำรวจ: ศึกษากรณีนโยบายเขตปลอดอาวุธ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สศิธร ขงภูมิพุทธา. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ศึกษากรณี  
การนำระบบควบคุมภายในมาใช้ในกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สะอาด แต่เจริญไชย. (2549). ผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลในการตกลงเปิดการค้าเสรี:  
ศึกษาเฉพาะกรณีไทย-ออสเตรเลีย. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สะอาด มโนรัตน์. (2509). ปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2497 มาใช้  
ในประเทศไทย. พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต  
พัฒนบริหารศาสตร์.

สัญญา วัฒนศิริวงศ์. (2534). นโยบายสินเชื่อส่วนบุคคล; ศึกษากรณีทัศนคติของพนักงานสินเชื่อธนาคาร  
ไทยพาณิชย์ จำกัด. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สัญญา เนียมประดิษฐ์และคณะ. (2539). การประเมินผลโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม:  
กรณีศึกษาโครงการทดลองจังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สันถวัฒน์ ไทยวัฒน์. (2535). นโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์: การประเมินผลงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์  
ของกองบังคับการตำรวจภูธร 10. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- สันติ เกตุประณีต. (2549). การประเมินผลโครงการการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ ชศสมศักดิ์. (2530). การวิเคราะห์นโยบายการนำเข้าถั่วเหลือง. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิต ไวยนนท์และคณะ. (2550). การศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนายทหารชั้นประทวน ศึกษาเฉพาะกรณีกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สายพินธ์ กลิ่นวิจิต. (2538). การประเมินผลโครงการบริหารโรงพยาบาลแบบรัฐกึ่งเอกชน: กรณีศึกษาโรงพยาบาลบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตำราญ ชัยวงษ์. (2545). การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิกร ลุประสิทธิ์. (2540). ปัญหาการนำนโยบายการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุขไปปฏิบัติ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิชัย บุญเสริมสุข. (2546). ผลกระทบของนโยบายปรับลดขนาดกำลังคนภาครัฐต่อฝ่ายการอำนวยการและโทรคมนาคม การรถไฟแห่งประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพร เพชรดี. (2549). นโยบายจัดสรรเครื่องจักรกลสาธารณภัยให้แก่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณภัย: กรณีศึกษากรมป้องกันและบรรเทา. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินชัย โพธิ์รัง. (2548). ทศนคติของประชาชนต่อนโยบายรัฐบาล ในการออกสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว 2 ตัว. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- สิรินทร์ แก้วเกษ. (2540). ผลกระทบของการยกเลิกมาตรการการอุดหนุนในภาคการค้าบริการ: กรณีศึกษาเฉพาะสาขาบริการท่องเที่ยว. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา สันป่าแก้ว.(2551).ปัญหาและแนวทางการเพิ่มภาระในการจัดเก็บบริหารขององค์การบริหาร สันตำบล ในเขต อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุกัญญา บุญประเสริฐ. (2537). การประเมินผลครึ่งแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539); ศึกษาเฉพาะกรณีแผนสาขาทรัพยากรมนุษย์และสังคม. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกิจ เลิศสุวรรณ. (2542). นโยบายการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจไทย ปี 2540. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขชัย เมธาวิกุล. (2541). การประชาสัมพันธ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์กับปัญหาการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. ภาคนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขสันต์ เจริญทวีโชค. การนำนโยบายไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานประกันสังคม. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริต ช่อตรง. (2545). การประเมินผลโครงการพัฒนาเพื่อขีดความสามารถท่าอากาศยานกรุงเทพ: ศึกษากรณีงานก่อสร้างอาคารเทียบเครื่องบิน (PIER) หมายเลข 5. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิณา เมฆวิชัยและคณะ. (2538). ทศนคติของผู้ประกันตนต่อโครงการประกันสังคม กรณีศึกษา ผู้ประกันตนในโรงงานอุตสาหกรรมบนถนนบางนา-ตราด. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชาติ โรจน์ทองคำและคณะ. (2543). การประเมินโครงการชุมชนเฉลิมพระเกียรติปถิยาเสพติด: กรณีศึกษาชุมชนสุเหร่าบางชัน. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุชาติ สุมามาลย์.(2545). นโยบายและมาตรการของรัฐในการดำเนินโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง  
สำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุชิน คชินทร. (2539). การนำนโยบายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ:การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผล  
และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการเก็บขนและการกำจัดขยะมูลฝอยของ  
เทศบาลเมืองนครปฐมและเทศบาลเมืองเพชรบุรี. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชีลา มัชฌมจันทร์. (2539). บทบาทของรัฐในการกำกับและพัฒนาเพื่อความมั่นคงของบริษัทเงินทุน.  
ภาคินพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดใจ คุณาพันธ์. (2550). การนำนโยบายการเผยแพร่พุทธศาสนาไปปฏิบัติ:ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาท  
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุภารัตน์ ธนวงศ์เลิศ. (2546). เครือข่ายนโยบายและการประสานงานในการแก้ไขปัญหาความรุนแรง  
ต่อสตรีในครอบครัว. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิชัย ศรีสุรัตน์. (2532). นโยบายพัฒนาเมือง : โครงการพัฒนาเมืองหลัก การพัฒนาเมืองศูนย์กลาง  
ความเจริญในภูมิภาค. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุทภัทธิน หาญตะล่อม. (2546). นโยบายการยกเว้นการตรวจปล่อยสินค้าส่งออกทางอากาศยาน:  
ศึกษากรณีส่วนการส่งออก สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทัศน์ กองกันภัย. (2539). การประเมินผลทางด้านเศรษฐกิจโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดิน  
ทั่วประเทศ:กรณีศึกษาอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรวาดิ เศรษฐฤทธิ์. (2545). ผลกระทบของนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ  
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542:ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหาร. ภาคินพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุนทร บาลยอ. (2535). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการรถไฟแห่งประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนิดา สกุรัตน์นะ. (2532). นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนิดดา เทศนิยม. (2541). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพจน์ จิราพันธุ์และคณะ. (2543). การประเมินผลโครงการลานกีฬาต้านยาเสพติดของกรุงเทพมหานคร. รายงาน คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพจน์ บูรณจารีและคณะ. (2551). ศึกษาการดำเนินโครงการรณรงค์สร้างฝายต้นน้ำขนาดเล็กและแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริของกองทัพภาคที่ 3 ในเขตพื้นที่ตามแนวชายแดน จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุพร ว่องไวตระการ. (2544). ความเสียหายของภาคเอกชนจากการปฏิบัติตามนโยบายรัฐ: กรณีศึกษา ธนาคารไทยทูลุ จำกัด (มหาชน). ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพา สันติกุล. (2539). การเมืองในกระบวนการนโยบายขนส่งมวลชนของรัฐ กรณีศึกษาโครงการรถไฟฟ้าลอยฟ้ายกระดับของบริษัทระบบขนส่ง. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพิชฌาย์ พงษ์จันทร์. (2550). การศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุภาวดี เสริมदारรัตน์. (2547). การจัดการโรคไข้หวัดนกของรัฐบาล. เอกสารวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อติศัพท์. (2544). การวิเคราะห์นโยบายป้องกันและควบคุมโรคเอดส์: ศึกษากรณีนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเจตน์ ธรรมจางง. (2535). การวิจัยประเมินผลโครงการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และบริการประชาชนขอสายตรวจเดินเท้าเขตพื้นที่กองกำกับการ ตำรวจนครบาลที่ 18. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพร เสี่ยมสลาข. (2539). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรพันธ์ ตรีมงคลและคณะ. (2537). การนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรัสวดี ชัยรัตน์และคณะ. (2551). การศึกษาความเพียงพอของจำนวนเงินสนับสนุนค่าครองชีพกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผ่านพฤติกรรมการใช้เงินของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุรัสวดี สุวรรณโอบุษฐ์. (2534). นโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ: การปฏิรูปการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริสา การะเวก. (2547). การประเมินผลโครงการการดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม: ศึกษาเฉพาะโครงการนำร่อง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรรัตน์ ถิมสกุล. (2548). วิเคราะห์นโยบายของรัฐในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ: กรณีศึกษาชุมชนแหลมป้อมและชุมชนน้ำเค็ม จังหวัดพังงา. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- สุลักษณ์ คชเสนี.(2546). นโยบายพัฒนาพาณิชย์นาวี ด้านคนประจำเรือ:กรณีศึกษาความคิดเห็นของคนประจำเรือที่มีต่อการก่อตั้งสมาคมประจำเรือ. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิตรา ดนสุขชื่น. (2547). การนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน  
ในการแก้ไขปัญหาเด็กด้อยโอกาส. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เตชะพิพัฒน์กุล. (2550). การกำหนดและการดำเนินนโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้  
เอทานอลเป็นพลังงานทดแทน. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสน่ห์ สาธุธรรม. (2543). การประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหาร  
ส่วนตำบล:กรณีศึกษาโครงการถ่ายโอนกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ  
และทางในชนบทของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดปทุมธานี. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวคนธ์ รัตนวิจิตราศิลป์. (2530). บัญชีหลักแห่งชาติ การนำนโยบายไปปฏิบัติและ  
การประเมินผล. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ:  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวนีย์ วงษ์ม่วง. (2532). การนำแผนวิสาหกิจไปปฏิบัติ:ศึกษากรณี ธนาคารออมสิน. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวรส ธนิกกุล. (2549). ผลกระทบจากนโยบายเปิดเสรีการบิน:ศึกษากรณีการแลกเปลี่ยนสิทธิ  
การบินเสรีภาพที่ 5 ระหว่างประเทศไทย-สหรัฐอเมริกา. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสพิศ บุญญานิตย์. (2535). นโยบายส่งเสริมการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภท โรงงานผลิตสินค้า.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ แจ่มสว่าง. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิก อบต. ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ  
เพื่อการเกษตร ศึกษากรณีอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.



- หัตถยา ทิพยะวัฒน์. (2544). การนำนโยบายการประเมินราคาตามความตกลงเกณฑ์ไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แหลมทอง ญาณอุบลและคณะ. (2536). ผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเดียวในพื้นที่ศึกษา : จังหวัดมหาสารคาม. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อดิเรก นิมณี. (2546). การนำนโยบายระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐไปปฏิบัติ : เฉพาะกรณีสถานีตำรวจ อําเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อดิศักดิ์ นิมณี. (2546). การนำนโยบายระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจ อําเภอเมืองสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อดุลย์ เลหาพล. (2540). นโยบายและการบริหารกรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ กองศรี. (2539). การประเมินผลโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อนุชา เหล่าอุดม. (2539). ขั้นตอนและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนจังหวัด; ศึกษากรณีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5-8 (พ.ศ. 2525-2544). วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุภาพ ลีวัฒนารักษ์. (2546). การนำนโยบายการจัดเก็บรายได้ภาครัฐของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อนูรัตน์ แสนสุกใสและคณะ. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีงานทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (ไม่มีเล่ม)

อนูสรณ์ ไทยเดชา. (2539). นโยบายการส่งเสริมภาคเอกชนในการลงทุนด้านการศึกษา (ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี) ศึกษาเฉพาะกรณีการให้กู้ยืม. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนูสรณ์ ภาสสุวรรณ. (2551). การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลวังสวาย กรณีศึกษาตำบลฟ้าแดงสระร่น หมู่ 7 ตำบลวังสวาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อนุก อินทร์อำนาจและคณะ. (2551). ความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการของหน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อมร ชุ่มวงษ์. (2548). นโยบายและกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาโรงแรมระดับห้าดาวในกรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ พุ่มศรีพักตร์. (2546). ความคิดเห็นของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ อัจฉาญ. (2544). ทศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวดี คุณสนอง. (2539). การติดตามประเมินผลโครงการสาธารณะ: ศึกษากรณีการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนหน่วยงานของรัฐ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรชร แก้วประสพ. (2532). นโยบาย กรอ.กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว :ศึกษากรณีของ กรอ.

จังหวัดกาญจนบุรี.เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรนนท์ กลั่นประ. (2539). การประเมินผลโครงการยกระดับช่างฝีมืออุตสาหกรรม. เอกสารวิจัย

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ กล่อมอิมและคณะ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

หัวดง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อรวรรณ สิทธิบุศย์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์:

ศึกษากรณีจังหวัดอ่างทอง. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรัญ วงศ์สรศักดิ์. (2539). การศึกษาบทบาทนโยบายรัฐวิสาหกิจของรัฐ: กรณีศึกษา บริษัทวิทยุ

การบินแห่งประเทศไทย จำกัด. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อริสมันต์ พงษ์เรืองรอง. (2538). การประเมินผลในการใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของภาครัฐ และเอกชน

ในการแก้ปัญหาการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร.เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี วงศ์ราชน. (2541). การประเมินประสิทธิผลโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์.

เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี สันจิตติวิชย์. (2549). บทบาทของนักวิชาการในกระบวนการนโยบายระดับกรม. เอกสารวิจัย

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลงกต วงศ์สุวรรณ. (2532). การประเมินผลโครงการพัฒนาท่าอากาศยานกรุงเทพ ปีพ.ศ. 2523-2532.

วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อลิสา ศิริเวชสุนทรและคณะ. (2543). การนำนโยบายมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ:

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- อังคณา ชิตะติตติ. (2544). การประเมินผลประสิทธิภาพโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล. วิทยานิพนธ์  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา ชินวรากร. (2538). กระบวนการนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำปี 2537-2538. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา รื่นพิทักษ์. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายประกันสังคม กรณีว่างงาน  
ไปปฏิบัติ:ศึกษากรณีสำนักงานประกันสังคมเขต พื้นที่แห่งที่ 1. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญฉวี ชุนสะอาด. (2547). การวิเคราะห์ความเหมาะสมของนโยบายการประกันภัยอุบัติเหตุเอ้ออาทร.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครภรณ์ วงศ์ปรีดี. (2545). การก่อตัวของนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจของไทยในช่วงปีพ.ศ. 2525-2529.  
รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครี รุ่งงภา. (2533). นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษากรณีการนำหุ้นบริษัทการบินไทย จำกัด  
ออกขายในตลาดหลักทรัพย์. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ดาวศุภโรจน์. (2532). นโยบายการพัฒนาระบบการสื่อสารโทรคมนาคม:ศึกษากรณีบริการสื่อสาร  
ร่วมระบบดิจิทัลขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ภูมมา. (2546). การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี  
สถานีอนามัยจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อัญญารัตน์ รัตนวิโรจน์. (2545). การประเมินผลแผนงานด้านการป้องกันยาเสพติดภายใต้ต้นนโยบาย  
การบริหารราชการแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา (CEO) จังหวัดชัยนาท. เอกสารวิจัย  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาคม ใจแก้ว. (2533). การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผล  
กระทบต่อความสำเร็จ. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต  
พัฒนบริหารศาสตร์.

- อาคม โสมอินทร์. (2534). **ทัศนคตินักบริหารระดับกลางของการประปาส่วนภูมิภาค ที่มีต่อนโยบายการรับโอนกิจการประปาจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อานนท์ สงวนวงษ์. (2545). **การนำนโยบายการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลพระสมุทรเจดีย์**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา พิบูลนครินทร์. (2537). **โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี: การนำโครงการไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาสาฬห์ ถมยาและคณะ. (2538). **การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารโครงการบ้านพักนักกีฬาซีเกมส์**. ภาคนิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อสมัด อันนุอาร์. (2511). **การประเมินผลนโยบายการค้าข้าวระหว่างรัฐบาลไทยต่อรัฐบาลต่างประเทศ**. พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อำพน เจริญชีวินทร์. (2539). **ปัญหาการนำนโยบายการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ**. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำไพ ศิริรัตน์. (2544). **การประเมินผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร:กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดชลบุรี**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำภาต์พร ศรีสวัสดิ์เล็ก. (2539). **ปัจจัยที่มีผลต่อการจะยินยอมปฏิบัติตามนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ**. รายงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อิทธิชัย จิตลดาวพร. (2547). **การประเมินผลโครงการเอกชนผลิตน้ำประปาเพื่อขายส่งให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค:กรณีศึกษาพื้นที่สำนักงานประปาบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



อุทัย จันแก้ว.(2548). การนำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะ  
กรณี: โครงการก่อสร้างสะพานข้ามทางแยก อ.พระรามที่ 4 อ.เกษมราษฎร์. วิทยานิพนธ์  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์.( 2533). การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก: ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ.  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกลักษณ์ ยี่มิวิไล.(2550). ความพึงพอใจของประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีต่อนโยบาย 30 บาท  
รักษาทุกโรค. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

เอกวัฒน์ ไพบูลย์วรชาติ. (2539). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ:ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.  
เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกวิทย์ มณีธร. (2547). การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการกีฬาในประเทศไทยระหว่าง  
พ.ศ. 2520-2546. รัฐศาสตรุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสิทธิ์ สุวรรณไพบูรณ์. (2534). นโยบายโครงการช่วยเหลือราษฎรให้มีสิทธิทำกิน (สทก.)  
กรณีศึกษา : การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอร อิ่มเจริญและคณะ. การประเมินผลนโยบายการจัดอาหารเสริม (นม) ในโรงเรียนสังกัด  
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม. ภาคนิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์.  
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.





บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

### บรรณานุกรม

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2517). คู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2517-2518.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2520). คู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2520. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2526). คู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2526. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2541). คู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2550). “โครงการปริญญาโทสาขาการบริหารจัดการ

สาธารณะสำหรับนักบริหาร.” (ออนไลน์) (2550, 3 ธันวาคม) จาก

[www.polsci.tu.ac.th/epa/history.html](http://www.polsci.tu.ac.th/epa/history.html)

นัยนา เกิดวิชัย. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: นิติบัญญัติ.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2510). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รอบปีที่หนึ่ง.

กรุงเทพฯ: มงคลการพิมพ์.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2516). รายงานความก้าวหน้าในรอบปีที่เจ็ด. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2518). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ครบรอบปีที่เก้า.

мпท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2520). สิบเอ็ดปีแห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยท่าพระจันทร์.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2521). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2521. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2522). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2522. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2523). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2523. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2524). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2524. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2525). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2525. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2526). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2526. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2527). รายงานกิจการประจำปีงบประมาณ 2527. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2535). รายงานกิจการประจำปี 2535. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2536). รายงานกิจการประจำปี 2536. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2537). รายงานกิจการประจำปี 2537. มปท.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. (2538). รายงานกิจการประจำปี 2538. มปท.

ศรีปทุม, มหาวิทยาลัย. (2537). หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหาร  
พ.ศ. 2537. มปท.

ศรีปทุม, มหาวิทยาลัย. (2551). หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหาร  
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551. มปท.

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2528). “ขอบข่ายการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ.” วารสารสังคมศาสตร์  
22 (3) (ธันวาคม 2528): 54-69.

อุทัย เลหาวิเชียร. (2518). “สาขารณกรณิ ข้อคิดเกี่ยวกับทิศทางและหลักสูตรทางรัฐประศาสนศาสตร์  
กรณิของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.”  
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ 15 (1): 108-121.

Bowornwathana, Bidhya. (1986). “Three Decades of Public Administration in Thailand.” *Journal  
Institute of Development Administration*. 26 (1) July: 437-446.



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

## รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส  
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์  
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์  
สาขาวัดและประเมินผล ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง  
สาขาวัดและประเมินผล ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร.พีรธร บุญรัตนพันธ์  
สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์  
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน  
โปรแกรมวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์  
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์





ภาคผนวก ข.

ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.1 รายวิชาในหลักสูตรก่อนพ.ศ. 2500 จำแนกตามสถาบัน

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย				มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	รัฐศาสตร์บัณฑิต	แผนกวิชาการปกครอง สาขาบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต	รัฐศาสตร์บัณฑิต
	2491	2495	2495	2495	2492	2496
ภาษาไทย	/		/	/		
ภาษาอังกฤษ 1	/	/	/	/		
ภาษาอังกฤษ 2	/	/	/	/		
ภาษาอังกฤษ 3		/	/	/		
ภาษาอังกฤษ 4		/	/	/		
การเลขานุการ/ระเบียบปฏิบัติ	/	/	/	/	/	/
ประวัติศาสตร์	/	/		/		/
ภูมิศาสตร์	/		/	/		
ภูมิรัฐศาสตร์		/			/	/
หลักวิชารัฐศาสตร์	/	/	/	/	/	/
เศรษฐศาสตร์ 1	/	/	/	/		/
เศรษฐศาสตร์ 2		/	/			
สังคมวิทยา	/	/	/	/		/
กฎหมายทั่วไป	/	/	/	/	/	/
กฎหมายปกครอง 1	/	/	/	/	/	/
กฎหมายปกครอง 2		/		/		
กฎหมายอาญา	/	/		/	/	/
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	/	/	/		/	/
กฎหมายรัฐธรรมนูญ	/	/		/		
กฎหมายเลือกตั้ง	/	/		/	/	/
กฎหมายระหว่างประเทศคดีเมือง	/		/		/	/
การเทศบาล	/	/	/	/	/	/
ประวัติศาสตร์การปกครอง	/					
พลศึกษา	/					

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย				มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	รัฐศาสตร์บัณฑิต	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต	รัฐศาสตร์บัณฑิต
	2491	2495	2495	2495	2492	2496
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	/	/				/
กฎหมายระหว่างประเทศ คดีอาญานुकคค	/		/			/
การคลัง	/	/	/		/	/
การบัญชี 1	/	/	/			
การบัญชี 2		/	/			
การทะเบียน	/	/				
ประวัติศาสตร์ลัทธิเศรษฐกิจ	/					
สถิติพยากรณ์	/					
สังคมสงเคราะห์	/					
จิตวิทยา	/	/		/	/	/
หลักการบริหารทั่วไป	/	/	/	/		
หลักการบริหารเกี่ยวกับองค์กร		/				
การปกครองต่างประเทศ	/	/				
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	/		/	/	/	/
อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา	/				/	/
การสหกรณ์	/	/	/			
การภาษีอากรสรรพากร	/	/	/			
เงินตราและธนาคาร			/			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย				มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	รัฐศาสตร์บัณฑิต	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต	รัฐศาสตร์บัณฑิต
	2491	2495	2495	2495	2492	2496
การสาธารณสุขและการสุขาภิบาล	/					
การศึกษาและการศาสนา	/					
การเกษตรชลประทาน การประมง	/					
การผังเมืองและการแผนที่	/					
วิธีการสืบสวนและสอบสวน	/	/			/	/
กฎหมายที่ดิน เหมืองแร่ ป่าไม้	/					
การทหาร (เกี่ยวกับกฎหมาย)	/					
ขนบธรรมเนียมประเพณีประวัติศาสตร์	/	/	/		/	
กฎหมายระหว่างประเทศ		/		/		
กฎหมายเบ็ดเตล็ด		/	/	/		
สังคมวิทยาประยุกต์		/	/	/		
สุขวิทยา			/			
พลศึกษา			/			
กฎหมายอาญา 1			/		/	
กฎหมายอาญา 2			/			
การสถิติ 1			/		/	/
การสถิติ 2			/			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย				มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	รัฐศาสตร์บัณฑิต	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต	รัฐศาสตร์บัณฑิต
	2491	2495	2495	2495	2492	2496
การปกครองท้องถิ่นไทย			/			
การปกครองท้องถิ่นที่					/	/
การทูต			/	/		
ทฤษฎีรัฐศาสตร์			/	/		
เศรษฐกิจระหว่างประเทศ			/			
ปัญหาการเงิน			/	/		
ระบบการธนาคาร			/	/		
ทฤษฎีและวิธีการงบประมาณ			/			
ทฤษฎีเงินตรา			/			
ประวัติศาสตร์ไทยเอเชีย				/		
ภาษาฝรั่งเศส 1				/		
ภาษาฝรั่งเศส 2				/		
การปกครองต่างประเทศ 1				/	/	
การปกครองต่างประเทศ 2				/		
การปกครองต่างประเทศ 3				/		
ประวัติศาสตร์ 3				/		
ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง				/		
วิธีการทูต				/		
การเงินระหว่างประเทศ				/		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย				มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	รัฐศาสตร์บัณฑิต	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต	รัฐศาสตร์บัณฑิต
	2491	2495	2495	2495	2492	2496
ภาษาต่างประเทศ					/	/
กฎหมายอาญา (ภาคฐานความผิด)					/	
ประวัติศาสตร์กฎหมายทางการเมือง					/	/
ปัญหาประชากร					/	/
กฎหมายว่าด้วยธรรมเนียมศาลยุติธรรม วิ.อาญา กฎหมายลักษณะพยาน						/
ประวัติศาสตร์ไทยและตะวันออกไกล						/
การปกครองและวิวัฒนาการในเอเชียอาคเนย์						/
ทรัพยากรธรรมชาติ						/
การปกครองเปรียบเทียบ						/



ตารางที่ 4.2 รายวิชาในหลักสูตรพ.ศ. 2501-2510 จำแนกตามสถาบัน

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
ภาษาไทย	/	/	/	/	/		/
ภาษาไทย ข.							/
ภาษาอังกฤษ 1	/	/	/	/	/	/	
ภาษาอังกฤษ 2	/	/	/	/	/	/	
ภาษาอังกฤษ 3	/	/	/	/	/	/	
ภาษาอังกฤษ 4	/	/	/	/	/	/	
การเลขานุการ/ ระเบียบปฏิบัติ	/	/			/		/
ประวัติศาสตร์ 1		/		/	/		
ประวัติศาสตร์ 2				/	/		
ประวัติศาสตร์ 3				/			
ภูมิศาสตร์	/	/	/	/	/		
ภูมิรัฐศาสตร์	/	/	/	/	/	/	/
หลักวิชารัฐศาสตร์	/	/	/	/		/	/
เศรษฐศาสตร์ 1	/	/	/	/	/		/
เศรษฐศาสตร์ 2	/	/		/	/		
สังคมวิทยา	/	/	/	/	/		/
กฎหมายทั่วไป	/	/	/	/	/	/	/
กฎหมายปกครอง 1	/	/	/				/
กฎหมายปกครอง 2	/	/					
กฎหมายอาญา	/	/				/	/
กฎหมายแพ่งและ พาณิชย์/	/		/		/	/	/
กฎหมายแพ่ง (ราชการปกครอง)	/						
กฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ 2						/	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชาการปกครอง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
กฎหมายรัฐธรรมนูญ	/	/				/	/
กฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ			/				
กฎหมายเลือกตั้ง	/	/				/	/
กฎหมายระหว่างประเทศคดีเมือง							
การเทศบาล	/	/					
ประวัติศาสตร์การปกครอง							
พลศึกษา							
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	/						/
กฎหมายระหว่างประเทศ คดีอาญานบุคคล	/	/				/	/
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ภาคสันติ						/	/
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ภาคสงคราม						/	/
การคลัง	/	/			/	/	/
การบัญชี 1	/						
การบัญชี 2	/						
การทะเบียน	/		/		/		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
ประวัติศาสตร์ลัทธิ เศรษฐกิจ						/	
สถิติพยากรณ์							
สังคมสงเคราะห์							
จิตวิทยา	/	/	/	/	/		/
หลักการบริหาร ทั่วไป	/	/	/	/	/		
หลักการบริหาร 2							
หลักการบริหาร เกี่ยวกับองค์บุคคล	/	/	/	/	/		
การปกครอง ต่างประเทศ						/	
ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	/	/	/	/		/	/
อาชญวิทยา และทัณฑวิทยา	/				/		/
การสหกรณ์	/						
การणीอักษร สรรพากร	/	/			/		
เงินตราและ ธนาคาร							
การสาธารณสุข และการสุขาภิบาล							
การศึกษาและการ ศาสนา							
การเกษตร							
ชลประทาน การ ประมง							

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชาการปกครอง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
การผังเมืองและการแผนที่							
วิธีการสืบสวนและสอบสวน	/				/		/
กฎหมายที่ดินเหมืองแร่ ป่าไม้							
การทหาร (เกี่ยวกับกฎหมาย)							
ขนบธรรมเนียมประเพณี							
ประวัติศาสตร์	/	/	/				
กฎหมายระหว่างประเทศ			/	/			
กฎหมายเบ็ดเตล็ด	/						
สังคมวิทยาประยุกต์	/	/					
สุขวิทยา							
พลศึกษา							
กฎหมายอาญา 1							
กฎหมายอาญา 2	/						
การสถิติ 1	/						/
การสถิติ 2	/						
การปกครองท้องถิ่นไทย			/				/
การปกครองท้องถิ่นต่างประเทศ			/				
การปกครองท้องถิ่นที่							
การทูต		/					

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตร์บัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
ทฤษฎีรัฐศาสตร์ 1	/	/	/	/	/		
ทฤษฎีรัฐศาสตร์ 2			/		/		
ทฤษฎีรัฐศาสตร์ 3			/	/			
เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ				/			
ปัญหาการเงิน	/	/					
ระบบการธนาคาร							
ทฤษฎีและวิธีการ งบประมาณ							
ทฤษฎีเงินตรา							
ประวัติศาสตร์ไทย เอเชีย							
ภาษาฝรั่งเศส 1		/		/		/	
ภาษาฝรั่งเศส 2		/		/		/	
ภาษาฝรั่งเศส 3				/		/	
ภาษาฝรั่งเศส 4						/	
การปกครอง ต่างประเทศ 1	/	/					
การปกครอง ต่างประเทศ 2	/	/					
การปกครอง ต่างประเทศ 3	/	/					
การปกครอง ต่างประเทศ 4	/	/					
ประวัติศาสตร์ 3		/					
ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ การเมือง						/	
วิธีการทูต		/				/	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
การเงินระหว่าง ประเทศ							
ภาษาต่างประเทศ							/
ภาษาต่างประเทศ 2							/
กฎหมายอาญา (ภาคฐานความผิด)							
ประวัติทฤษฎีทาง การเมือง							
ปัญหาประชากร					/		
กฎหมายว่าด้วย ธรรมนูญศาล ยุติธรรม วิ.อาญา กฎหมายลักษณะ พยาน							/
ประวัติศาสตร์ไทย และตะวันออกไกล							
การปกครองและ วิวัฒนาการใน เอเชียอาคเนย์							
ทรัพยากรธรรมชาติ							
การปกครอง เปรียบเทียบ			/				/
สังคมวิทยาชนบท	/	/	/		/		
สังคมวิทยา นคร	/	/	/		/		
สังคมวิทยา การเมือง	/	/	/	/	/		
ประวัติศาสตร์ มนุษยวิทยา	/	/					



ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการปกครอง สาขาการบริหารทั่วไป	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชาการปกครอง	แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต	แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
เศรษฐกิจและเงินระหว่างประเทศ	/	/	/			/	
การปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค			/		/		
รัฐบาลไทย			/	/	/		
การปกครองและการเมือง 1			/	/	/		
การปกครองและการเมือง 2			/	/			
การปกครองและการเมือง 3			/	/			
การปกครองและการเมือง 4			/				
การปกครองและการเมือง 5			/	/			
การปกครองและการเมือง 6			/	/			
การพัฒนาทางการเมือง			/				
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและการพัฒนาชุมชน			/		/		
การพัฒนาผังเมือง			/				
ประชาสัมพันธ์ กลุ่มอิทธิพลและพรรคการเมือง			/				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรม ทางการเมือง			/				
ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับ ประชากรศาสตร์ และมนุษย์ นิเวศวิทยา					/		
การบริหารแรงงาน และแรงงาน สัมพันธ์					/		
หลักการบริหาร ของไทย					/		
การบริหารงาน บริการสังคม					/		
เทคนิคและวิธี ปรับปรุงการ บริหาร					/		
อุตสาหกรรม สัมพันธ์และ แรงงานสัมพันธ์					/		
การบริหารองค์การ ระหว่างประเทศ					/		
วัฒนธรรมและ บุคลิกภาพ					/		
รัฐวิสาหกิจ					/		
พฤติกรรมของ มนุษย์ในการ บริหาร					/		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
การบริหารการเงิน					/		
การบริหารงาน ตำรวจ					/		
บริหารการศึกษา					/		
สถิติวิเคราะห์ในการ บริหาร					/		
การพูดและ ประวัติศาสตร์ สัมพันธ์ ต่างประเทศของ ไทย					/		
ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ชาวเขาและชนกลุ่ม น้อยในประเทศไทย				/			
สื่อสารมวลชนและ ประชาธิปไตย				/			
ปัญหาการ ต่างประเทศ				/			
ทรัพยากรของโลก						/	
ประวัติศาสตร์ สากลยุคสมัยใหม่ และสมัยกลาง						/	
ประวัติศาสตร์ สากลยุคปัจจุบัน						/	
การปกครองของ ไทย						/	
มารยาททางสังคม						/	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตรบัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
เศรษฐศาสตร์ภาค วิภาคกรรมและ โภคกรรม						/	
ทฤษฎีการเมืองยุค ปัจจุบัน						/	/
ทฤษฎีการเมือง 2							/
วิวัฒนาการภาคพื้น ตะวันออกไกลและ ตะวันออกกลาง						/	
วิวัฒนาการภาคพื้น ยุโรป						/	
วิวัฒนาการใน ภาคพื้นแปซิฟิก						/	
วิวัฒนาการใน ภาคพื้นอเมริกา						/	
หลักทั่วไปในการ พาณิชย์						/	
เศรษฐศาสตร์ภาค ประดิษฐ์และ ปรีวรรตกรรม						/	
องค์การระหว่าง ประเทศ						/	
นโยบายการค้าและ การเงินระหว่าง ประเทศ						/	
การเมืองระหว่าง ประเทศ						/	/

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อวิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	แผนกวิชาการ ปกครอง สาขาการ บริหารทั่วไป	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชาการ ปกครอง	แผนกวิชาการ ต่างประเทศและ การทูต	แผนกวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตร์บัณฑิต แผนกการทูต	รัฐศาสตร์บัณฑิต แผนกรัฐศาสตร์
	2500	2500	2509	2509	2509	2502	2507
วิวัฒนาการใน ภาคพื้นเอเชียใต้ และเอเชียอาคเนย์						/	
ระเบียบปฏิบัติ ราชการใน กระทรวง ต่างประเทศ						/	
มนุษยศาสตร์ ก.							/
สังคมศาสตร์ ก.							/
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ก.							/
มนุษยศาสตร์ ข.							
สังคมศาสตร์ ข.							
วิทยาศาสตร์ทั่วไป ข.							
ภาษาอังกฤษหรือ ฝรั่งเศส ก.							/
ภาษาอังกฤษหรือ ฝรั่งเศส ข.							/
ระเบียบวิธีการวิจัย							/
ปรัชญาเบื้องต้น							/
ตรรกวิทยา							/
หลักการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม							/
หลักบริหารงาน สาธารณะ							/
ประมวลกฎหมาย อาญา ภาคสองและ ภาคสาม							/

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2519-2520) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2517-2518)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
หน่วยกิตขั้นต่ำ	140	135
วิชาพื้นฐานทั่วไป	-	36
วิชาบังคับคณะ	43	60
วิชาบังคับของแผนก	40	-
วิชาบังคับนอกสาขารัฐศาสตร์	-	9
วิชาเลือกทั่วไป	36-43	30

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบวิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาตรี ตามหลักสูตรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2519-2520) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2517-2518)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วิชาบังคับของคณะ	ไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ	ไม่มีวิชาด้านนโยบายสาธารณะ
วิชาบังคับของแผนก		
กฎหมายปกครอง	/	/
หลักการบริหาร 1	/	
หลักการคลัง	/	/
หลักการบริหาร 2	/	
การบริหารงานบุคคล	/	/
คณิตศาสตร์	/	
สถิติ 1	/	
บัญชี 1	/	
เทคนิคและวิธีการปรับปรุงการบริหาร	/	
P.A. Workshop	/	
การบริหารรัฐวิสาหกิจ	/	/
ขบวนการวางแผนนโยบายและแผน	/	
สื่อมวลชนและการประชาสัมพันธ์	/	
หลักบริหารรัฐกิจ		/
การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ		/



ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การ		/
การวางแผนการบริหาร		/
การจัดระบบงาน		/
การปกครองท้องถิ่น		/
มนุษย์สัมพันธ์		/
ระเบียบปฏิบัติราชการ		/
การศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์		/
การศึกษาค้นคว้าตำราเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ		/
การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ		/
การวิจัยของแต่ละบุคคล		/
การเมืองและการบริหาร		/
การบริหารองค์การระหว่างประเทศ		/
วิทยาการบริหาร		/
การบริหารการพัฒนา		/
การบริหารการปกครองท้องถิ่น		/
การปกครองและการบริหารในเขตนครหลวง		/
ปัญหาการบริหารรัฐกิจ		/
สัมมนาการบริหารหน่วยงานของรัฐ		/
วิชาบังคับสายบริหารศาสตร์		
เศรษฐศาสตร์การบริหารเบื้องต้น	/	
แรงงานสัมพันธ์/การบริหารแรงงาน	/	/
พฤติกรรมในการบริหาร	/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ E.D.P.	/	
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	/	
วิชาบังคับสายบริหารงานคลัง		
เศรษฐศาสตร์การบริหารและการคลัง	/	
เศรษฐศาสตร์จุลภาค	/	
เศรษฐศาสตร์มหภาค	/	
ภาษีอากร	/	
งบประมาณของรัฐ	/	/

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
บัญชี 2	/	
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	/	
การบริหารการเงิน (ธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์)	/	
วิชาสายการบริหารงานบุคคล		
แรงงานสัมพันธ์	/	
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	/	
การบริหารเงินเดือนและค่าจ้าง	/	
พฤติกรรมในการบริหาร	/	
อุตสาหกรรมสัมพันธ์	/	
จิตวิทยาอุตสาหกรรม	/	

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2522) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2526)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
หน่วยกิตขั้นต่ำ	140	138
วิชาการศึกษาทั่วไป	30	30
วิชาบังคับคณะ	30	54
วิชาบังคับของภาควิชา	64	30
วิชาเลือกของภาคและวิชาเลือกนอกภาค/เลือกเสรี	16	24
วิชาศึกษาทั่วไป		
วิชาบังคับคณะ		
หลักรัฐศาสตร์ 1	/	/
หลักรัฐศาสตร์ 2	/	
การเมืองและการปกครองของไทย	/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	/	
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 1	/	
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 2	/	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
การค้นคว้าและการทำรายงาน	/	
จิตวิทยา	/	
เศรษฐศาสตร์ 1	/	
เศรษฐศาสตร์ 2	/	
วิชาที่เน้นทฤษฎี วิธีการ และแนววิถึทางรัฐศาสตร์		/
ลักษณะและโครงสร้างสังคมการเมือง สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญ หลักบริหารรัฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น ประวัติความคิดทางการเมืองเบื้องต้น		
เลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง		
ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น ประวัติความคิดทางการเมืองเบื้องต้น		/
วิชาที่เน้นเรื่องของไทย		
เศรษฐกิจกับการเมืองไทย การเมืองการปกครองไทย วัฒนธรรมและสังคมไทย พัฒนาชนบทไทย 1		/
วิชาที่ศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ		
ระบบการเมืองในกลุ่มประชาชาติปไต ตะวันตก ระบบการเมืองในกลุ่มประเทศ คอมมิวนิสต์ ระบบการเมืองในกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ การศึกษาเชิงสหวิชา		/
จิตวิทยาทั่วไป เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น การศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ 1 การศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ 2 ภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ 1		/

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วิชาบังคับ		
กฎหมายปกครอง	/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการคลังสาธารณะ	/	
ระบบการบริหารงานของไทย/ระบบราชการไทย	/	/
การบริหารงานบุคคล	/	
นโยบายสาธารณะ	/	
สถิติสำหรับนักบริหาร	/	
เทคนิคและวิธีการปรับปรุงการบริหาร	/	
P.A. Workshop	/	
พฤติกรรมกรรมการบริหาร	/	
ขอบเขตและวิธีวิจัยทางรปศ.	/	
กระบวนการงบประมาณของรัฐ	/	/
ทฤษฎีองค์การ	/	/
ผลงานของนักรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่	/	
การบริหารและสังคม	/	
การวางแผนการบริหาร		/
การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ		/
การจัดระบบงาน		/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายรัฐ		/
มนุษยสัมพันธ์		/
ระเบียบปฏิบัติราชการ		/
เศรษฐศาสตร์การคลังเบื้องต้น		/
การเมืองและการบริหาร		/
การบริหารองค์การระหว่างประเทศ		/
การงบประมาณ		/
วิทยาการบริหาร		/
การบริหารการพัฒนา		/
การบริหารการปกครองท้องถิ่น		/
การปกครองและการบริหารในเขตนครหลวง		/

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

วิชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปัญหาการบริหารรัฐกิจ		/
สัมมนาการบริหารหน่วยงานของรัฐ		/
การบริหารงานของรัฐวิสาหกิจ		/
การศึกษาค้นคว้าตำราเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ		/
การวิจัยของแต่ละบุคคล		/
วิชาบังคับสาขบริหารงานคลัง		
บัญชี 1	/	
บัญชี 2	/	
การบริหารภาษีอากร	/	
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	/	
ระบบธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์	/	
นโยบายการคลังและการเงิน	/	
คณิตศาสตร์สำหรับนักบริหาร	/	
การจัดและการประเมิน โครงการ	/	
สาขาบังคับสาขางานบุคคล	/	
แรงงานสัมพันธ์/การบริหารแรงงาน	/	/
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	/	
การบริหารเงินเดือนและค่าจ้าง	/	
การวัดและประเมินบุคคล	/	
อุตสาหกรรมสัมพันธ์	/	
การจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนของไทย	/	
ปัญหาการบริหารงานบุคคลของไทยปัจจุบัน	/	/
จิตวิทยาอุตสาหกรรม	/	

ตารางที่ 4.6 หลักสูตรปริญญาโทพ.ศ. 2520-2530 จำแนกตามสถาบัน

รายวิชา	จุฬา		มธ.	นิด้า	
คณะ	คณะรัฐศาสตร์		คณะรัฐศาสตร์	คณะรัฐประศาสนศาสตร์	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต	
แผน	แผน ก.	แผน ข.		แผน ก.	แผน ข.
จำนวนหน่วยกิต	36	48	39	45	45
วิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	/	/
หมวดวิชาพื้นฐาน	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	6-9	6-9
วิชาบังคับ	21	21	15	21	21
วิชาเอก	-	-	-		12-15 (ไม่ ทำวพ.) และ 6- 9 (ทำวพ.)
วิชาเลือก	15	12	15	9	-
วิชาเลือกเสรี		15	9 (นอกสาขา)		
วิทยานิพนธ์	12		ไม่ระบุชัดเจน	9	
สอบข้อเขียน	/	/	/	/	/
สอบปากเปล่า	/	/	/	/	/
วิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)					
หมวดวิชาพื้นฐาน					
วิธีดำเนินการทาง สถิติสำหรับการ บริหารรัฐกิจ				/	/
ระบบสังคมและ ระบบการเมืองไทย				/	/
ระบบเศรษฐกิจของ ไทย	/	/	/	/	/
วิชาบังคับ					
ทฤษฎีรัฐประศาสน ศาสตร์	/	/		/	/
องค์การและการ จัดการ	/	/		/	/



ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา		มธ.	นิด้า	
	คณะรัฐศาสตร์			คณะรัฐศาสตร์	คณะรัฐประศาสนศาสตร์
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต	
แผน	แผน ก.	แผน ข.		แผน ก.	แผน ข.
การวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะ	/	/			
วิธีวิจัยทางรัฐ ประศาสนศาสตร์	/	/		/	/
การวิเคราะห์ข้อมูล ทางรัฐประศาสน ศาสตร์	/	/			
การจัดการงานบุคคล ภาครัฐ	/	/		/	/
การบริหารการคลัง สาธารณะ	/	/		/	/
นโยบายสาธารณะ และการวางแผน				/	/
การวิจัยดำเนินการ สำหรับการบริหารรัฐ กิจ				/	/
วิชาเลือกเสรี					
ระบบราชการ	/	/			
การบริหารการ พัฒนา	/	/			
จริยธรรมและการ บริหารรัฐกิจ	/	/			
การบริหารงาน บริการสาธารณะ	/	/			
วิธีวิจัยขั้นสูงทางรัฐ ประศาสนศาสตร์	/	/			
การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นสูงทางรัฐ ประศาสนศาสตร์	/	/			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา		มธ.	นิด้า	
คณะ	คณะรัฐศาสตร์		คณะรัฐศาสตร์	คณะรัฐประศาสนศาสตร์	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต	
แผน	แผน ก.	แผน ข.		แผน ก.	แผน ข.
กระบวนการจัดการงบประมาณแผ่นดิน	/	/			
การประเมินผลโครงการสาธารณะ	/	/			
การวางแผนและการจัดการโครงการ	/	/			
วิธีการวิเคราะห์นโยบาย	/	/			
กระบวนการนโยบายนโยบายการพัฒนาประเทศไทย	/	/			
สัมมนาการพัฒนาชนบทไทยกับการบริหารรัฐบาล	/	/			
สัมมนาพระราชกรณียกิจไทย	/	/			
สัมมนาการจัดการรัฐวิสาหกิจไทย	/	/			
สัมมนาการจัดการและการพัฒนาเมืองในประเทศไทย	/	/			
สภาวะแวดล้อมกับการบริหารรัฐกิจไทย	/	/			
รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย	/	/			
วิชาเฉพาะกลุ่มสำหรับแผน ข.	/	/			
การบริหารงานบุคคล	/	/			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา		มธ.	นิด้า	
คณะ	คณะรัฐศาสตร์		คณะรัฐศาสตร์	คณะรัฐประศาสนศาสตร์	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต	
แผน	แผน ก.	แผน ข.		แผน ก.	แผน ข.
การบริหารรัฐวิสาหกิจ	/	/			
การบริหารนโยบายสาธารณะ	/	/			
การบริหารการคลังสาธารณะ	/	/			
การบริหารงานตำรวจ	/	/			
การบริหารงานเมืองและชนบท	/	/			
นิสิตต้องเรียน					
การศึกษากำหนดทางทฤษฎี	/	/			
การศึกษากำหนดทางวิธีวิจัย	/	/			
การศึกษากำหนดทางวิชาเทคนิคการจัดการ	/	/			
การศึกษากำหนดเรื่องเกี่ยวกับไทย	/	/			
เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์			/		
การคลังและการงบประมาณ			/		
สัมมนาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ			/		
สัมมนาการบริหารการพัฒนา			/		

หมายเหตุ : ข้อมูลของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มาจาก  
ศุภชัย ยาวะประภาส, 2528 : 147-150.

ตารางที่ 4.7 หลักสูตรปริญญาตรีพ.ศ. 2531-2540 จำแนกตามสถาบัน

รายวิชา	จุฬา 32	จุฬา 40	มธ.
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
หน่วยกิตขั้นต่ำ	140	141	138
วิชาการศึกษาทั่วไป	30	30	30
วิชาบังคับคณะ	30	39	24
วิชาบังคับของภาควิชา/สาขา	40	48	36
วิชาบังคับนอกคณะ	-	-	18
วิชาเลือกในสาขา	24	15	24
-สายการบริหารงานคลัง			
-สายบริหารงานบุคคล			
วิชาเลือกเสรี (นอกสาขา/นอกคณะ)	14	8	6
วิชาการศึกษาทั่วไป	ไม่มีวิชา โขบาย	ไม่มีวิชา โขบาย	ไม่มีวิชา โขบาย
วิชาบังคับคณะ			
COMP DATA PROCESS	/		
หลักรัฐศาสตร์ 1	/		
หลักรัฐศาสตร์ 2	/		
การเมืองและการปกครองของไทย	/	/	/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	/	/	
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 1	/		
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 2	/		
การค้นคว้าและทำรายงาน/ทักษะ การค้นคว้าสังคมศาสตร์	/	/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร	/	/	
จิตวิทยา	/		/
เศรษฐศาสตร์ 1	/		/
เศรษฐศาสตร์ 2	/		
ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์		/	/
สังคมและวัฒนธรรมไทย		/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดทาง การเมืองและสังคม		/	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 32	จุฬา 40	มธ.
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		/	/
การศึกษาเชิงปริมาณในทาง สังคมศาสตร์		/	
ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสน ศาสตร์		/	/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะ		/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมือง เปรียบเทียบ		/	/
จิตวิทยาสังคม		/	
ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น			/
วิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์			/
เศรษฐกิจและการเมืองระหว่าง ประเทศ			/
การอ่านเชิงการวิเคราะห์ข้อมูล			/
การเขียนระดับย่อหน้า			/
ภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ 1			/
ภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ 2			/
<b>วิชาบังคับสาขา</b>			
กฎหมายปกครอง	/	/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร การคลังสาธารณะ	/	/	
ระบบการบริหารงานของไทย	/	/	
การบริหารงานบุคคล	/	/	/
นโยบายสาธารณะ	/	/	/
สถิติสำหรับนักบริหาร	/	/	
เทคนิคและวิธีปรับปรุงการบริหาร	/	/	
P.A. Workshop	/	/	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 32	จุฬา 40	มธ.
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
พฤติกรรมกรรมการบริหาร	/		
ขอบเขตและวิธีวิจัยทางรปศ.	/	/	
กระบวนการงบประมาณของรัฐ	/		
ทฤษฎีองค์การ	/	/	/
ผลงานของนักรัฐประศาสนศาสตร์ สมัยใหม่	/		
การบริหารและสังคม	/	/	
การบัญชี 1		/	
การบัญชี 2		/	
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบ สารสนเทศเพื่อการบริหาร		/	/
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ		/	
ศึกษาวรรณกรรมทางรัฐประศาสน ศาสตร์		/	
การวางแผนและการบริหารกลยุทธ์			/
การบริหารการคลังและ การงบประมาณ			/
วิชานักบริหารงานคลัง			
บัญชี 1	/		
บัญชี 2	/		
บัญชี 3		/	
การบริหารภาษีอากร	/	/	
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	/		
ระบบธนาคารกลางและธนาคาร พาณิชย์	/		
นโยบายการคลังและการเงิน	/	/	
คณิตศาสตร์สำหรับนักบริหาร	/		
การจัดทำและประเมิน โครงการ	/		



ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 32	จุฬา 40	มธ.
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
ระบบธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์		/	
กระบวนการจัดการงบประมาณของรัฐ		/	
วิชาบังคับสายบริหารงานบุคคล			
แรงงานสัมพันธ์	/	/	/
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	/	/	/
การบริหารเงินเดือนและค่าจ้าง	/	/	/
การวัดและประเมินบุคคล	/	/	
การจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนของไทย	/		
อุตสาหกรรมสัมพันธ์	/		
ปัญหาการบริหารงานบุคคลของไทยในปัจจุบัน	/		
จิตวิทยาอุตสาหกรรม	/		
การวางแผนทรัพยากรมนุษย์		/	
<b>กลุ่มวิชานโยบายและแผน</b>			
การวางแผนทรัพยากรมนุษย์		/	
การกำกับติดตามแลประเมินผล		/	
กระบวนการนโยบายการพัฒนาประเทศ		/	
กระบวนการจัดการงบประมาณของรัฐ		/	
การวางแผนและศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ		/	
<b>รายวิชาอื่นๆ</b>			
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติราชการไทย			/
พฤติกรรมองค์กร			/

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 32	จุฬา 40	มธ.
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์)	รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาบริหารรัฐกิจ)
การวิเคราะห์การจัดการ			/
องค์การและการจัดการสาธารณะ ไทย			/
การบริหารโครงการ			/
การประเมินผลโครงการ			/
สัมมนาปัญหาการบริหารรัฐกิจ			/
การวางแผนและการบริหารเชิงกล ยุทธ์			/
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ			/
การบริหารการพัฒนาในบริบทไทย			/
การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ			/
สัมมนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์			/
การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิง ปฏิบัติการ			/
สัมมนานโยบายสาธารณะ			/
สัมมนาการเมืองและการบริหาร			/
นโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม			/
สัมมนาการบริหารการคลัง สาธารณะ			/
การบริหารการคลังท้องถิ่น			/
สัมมนาการปกครองและการบริหาร นครหลวง			/
สัมมนาการบริหารรัฐวิสาหกิจ			/
นโยบายและการจัดการเมือง			/
การฝึกงานการบริหารรัฐกิจ			/
การค้นคว้าตำราเกี่ยวกับการบริหาร รัฐกิจ			/
การวิจัยของแต่ละบุคคล			/

ตารางที่ 4.8 หลักสูตรปริญญาโทพ.ศ. 2531-2540 จำแนกตามสถาบัน

รายวิชา	จุฬา		มธ.			นิด้า						ศรีปทุม	
	คณะรัฐศาสตร์		คณะรัฐศาสตร์			คณะรัฐประศาสนศาสตร์						บัณฑิตวิทยาลัย	
	รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจสำหรับนักบริหาร	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ปกติและพิเศษ		พิเศษ		ปกติ		พิเศษ	
	แผน ก.	แผน ข.	แผน ก.	แผน ข.	แผน ข.	แผน ก. 32	แผน ข.	แผน ก. 37	แผน ข.	แผน ก.38	แผน ข.	แผน ก.37	แผน ข.
จำนวนหน่วยกิต	36	48	42	42	42	45	45	48	48	45	45	48	48
วิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ไม่กำหนด	กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์	กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์	คณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์แบบเข้ม	คณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์แบบเข้ม	วิชาเสริมพื้นฐานสำหรับบัณฑิต การพัฒนาทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา การอ่าน ภาษาอังกฤษ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์	วิชาเสริมพื้นฐานสำหรับบัณฑิต การพัฒนาทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา การอ่าน ภาษาอังกฤษ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์	คณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์แบบเข้ม	คณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์แบบเข้ม
หมวดวิชาพื้นฐาน	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด	ไม่ได้กำหนด
วิชาบังคับ	21	21	9	9	9	30	30	24	24	30	30	24	24
วิชาเอก	-	-	12	12	12	9-15	9-15	12	9	6	9-15	12	9
วิชาเลือก	15	12	9	18	18	0-6	0-6	-	9	-	0-6	-	9
วิชาเลือกเสรี		15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วิทยานิพนธ์	12	-	12	-	-	9	-	12	6	9	-	12	-
การศึกษาสั้นกว่าอิสระเฉพาะเรื่อง	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	6
สอบข้อเขียน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สอบปากเปล่า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ตารางที่ 4.9 รายวิชาในหลักสูตรปริญญาโทพ.ศ. 2531-2540 จำแนกตามสถาบัน

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
วิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	-	(คูตารางที่ 4.8)	(คูตารางที่ 4.8)	(คูตารางที่ 4.8)	(คูตารางที่ 4.8)	(คูตารางที่ 4.8)
หมวดวิชาพื้นฐาน	-	-	-	-	-	-
วิธีดำเนินการทางสถิติ สำหรับการบริหารธุรกิจ	-	-	-	-	-	-
ระบบสังคมและระบบ การเมืองไทย	-		/		/	
ระบบเศรษฐกิจของไทย	/		/		/	
ระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย				/		/
ทฤษฎีรัฐประศาสน ศาสตร์	/		/		/	
ทฤษฎีรัฐประศาสน ศาสตร์และจริยธรรม ทางการบริหาร				/		/
องค์การและการจัดการ	/		/	/	/	/
การวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะ	/					
วิธีวิจัยทางรัฐประศาสน ศาสตร์	/		/	/	/	/
วิธีวิจัยทางรัฐประศาสน ศาสตร์ 2			/		/	
การวิเคราะห์ข้อมูลทาง รัฐประศาสนศาสตร์	/					
การจัดการงานบุคคล ภาครัฐ	/					
การบริหารการคลัง สาธารณะ	/					
นโยบายสาธารณะและ การวางแผน			/	/	/	/
การวิจัยดำเนินการ สำหรับการบริหารธุรกิจ						
ระเบียบวิธีวิจัยทาง สังคมศาสตร์		/				
สัมมนาปัญหาการเมือง การปกครองไทย		/		/		/

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
มิติเศรษฐกิจและสังคม ในความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ		/		/		/
ความรู้เบื้องต้นทาง ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ				/		/
ระบบราชการ	/					
การบริหารการพัฒนา	/		/		/	
จริยธรรมและการบริหาร รัฐกิจ	/					
การบริหารงานบริการ สาธารณะ	/					
วิธีวิจัยขั้นสูงทางรัฐ ประศาสนศาสตร์	/					
การวิเคราะห์ข้อมูลขั้น สูงทางรัฐประศาสน ศาสตร์	/					
กระบวนการจัดการ งบประมาณแผ่นดิน/ กระบวนการงบประมาณ	/		/			
การประเมินผลโครงการ สาธารณะ	/					
การวางแผนและการ จัดการโครงการ	/					
วิธีการวิเคราะห์นโยบาย	/					
กระบวนการนโยบาย การพัฒนาประเทศไทย	/					
สัมมนาการพัฒนาชนบท ไทยกับการบริหาร รัฐบาล	/					
สัมมนาระบบราชการ ไทย	/	/				
สัมมนาการจัดการ รัฐวิสาหกิจไทย	/					
สัมมนาการจัดการและ การพัฒนาเมืองใน ประเทศไทย	/					

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
สภาวะแวดล้อมกับการ บริหารรัฐกิจไทย	/					
รัฐประศาสนศาสตร์ใน ประเทศไทย	/					
การประเมินผลบุคคล				/	/	/
การบริหารงานบุคคล	/			/		/
การบริหารรัฐวิสาหกิจ	/					
การบริหารนโยบาย สาธารณะ	/					
การบริหารการคลัง สาธารณะ/การ บริหารงานคลังรัฐบาล	/		/	/		/
การบริหารงานตำรวจ	/					
การบริหารงานเมืองและ ชนบท	/					
การพัฒนามูลบุคคล				/		/
การศึกษตามกำหนด ทางทฤษฎี	/					
การศึกษตามกำหนด ทางวิธีวิจัย	/					
การศึกษตามกำหนด ทางวิชาเทคนิคการ จัดการ	/					
การศึกษตามกำหนด เรื่องเกี่ยวกับไทย	/					
เทคนิคการวิจัยทาง สังคมศาสตร์						
การคลังและ การงบประมาณ		/				
การบริหารการเงินและ การคลัง					/	
สัมมนาการบริหารรัฐกิจ เปรียบเทียบ		/				
สัมมนาการบริหารการ พัฒนา						
สัมมนาการบริหารงาน บุคคล		/				
สัมมนาทฤษฎีองค์การ		/				



ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
ขอบข่ายและพัฒนาการ วิชารัฐประศาสนศาสตร์		/				
การศึกษาเฉพาะเรื่องการ บริหารรัฐกิจ 1		/				/
การศึกษาเฉพาะเรื่องการ บริหารรัฐกิจ 2		/				
การศึกษาเฉพาะเรื่องการ บริหารรัฐกิจ 3		/				
เทคนิคการบริหาร		/				
การบริหารค่าจ้างและ เงินเดือน/การบริหาร เงินเดือนและ ค่าตอบแทน		/		/	/	/
สัมมนาการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขั้นสูง		/				
การสัมมนาการจัดรูป องค์กรขั้นสูง/การจัดรูป องค์กร		/	/			
สัมมนาการปกครองมหา นคร		/				
สถิติวิเคราะห์ในการ บริหาร		/				
การบริหารสำนักงาน		/				
สัมมนาพฤติกรรม องค์กรและการบริหาร		/		/		/
สัมมนากระบวนการบริหาร ของประเทศที่กำลัง พัฒนา		/				
สัมมนาการบริหารการ พัฒนา		/		/		
สัมมนาเฉพาะเรื่อง ทางการบริหารรัฐกิจ				/		
การบริหารรัฐวิสาหกิจ ไทย		/				
การวางแผนพัฒนาและ การบริหารโครงการ		/				
นโยบายสาธารณะและ การวิเคราะห์นโยบาย		/				

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
การบริหารงานสภาวะ แวดล้อม		/				
การวิเคราะห์และการ พัฒนาองค์กร/การ พัฒนาองค์กร		/	/			
การจัดการ สภาพแวดล้อมของ หน่วยงานในระบบ ราชการไทย			/			
การบริหารทรัพยากร มนุษย์			/		/	
มนุษย์พฤติกรรมใน องค์กร			/		/	
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับปัญหาองค์กร			/		/	
การศึกษาตามแนวนะ			/		/	
นโยบายและการบริหาร ภายใน			/		/	
การเงินเพื่อการพัฒนา			/			
การบริหารพัสดุ			/			
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน คลัง			/			
การนำนโยบายไปปฏิบัติ			/	/	/	/
การวิเคราะห์โครงการ			/		/	
การบริหารโครงการ			/		/	
การประเมินผลโครงการ			/		/	
การวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะ				/		/
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร โครงการ			/			
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะ				/		/
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร โครงการและนโยบาย					/	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกคตและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกคตและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกคต) 38	ศรีปทุม
ทฤษฎีการปกครอง ท้องถิ่น			/			
เศรษฐกิจและการคลัง ท้องถิ่น			/			
หลักการและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาเมือง			/			
ระบบและปัญหาการ ให้บริการของชุมชน เมือง			/			
สารสนเทศเพื่อการ พัฒนาเมือง			/			
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับปัญหาเมืองและ ชนบท			/			
หลักการและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาชนบท			/			
การจัดการเกี่ยวกับ ทรัพยากรชนบท			/			
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับปัญหาเมืองและ ชนบท			/			
ทฤษฎีอาชญาวิทยาว่า ด้วยการควบคุม อาชญากรรม			/		/	
กฎหมายกับการบริหาร				/		/
การสื่อสารทางการเมือง				/		/
อาชญากรรมพิเศษและ อาชญากรรมใหม่ใน สังคมไทย			/		/	
ประวัติแนวคิดของ ทฤษฎีอาชญาวิทยา			/		/	
นโยบายอาชญากรรมกับ การพัฒนาประเทศ			/		/	
กระบวนการยุติธรรมใน สังคมไทย			/		/	
นวัตกรรมใน กระบวนการยุติธรรม			/		/	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
การบริหารงานภายใต้ ระบบย่อยของ กระบวนการยุติธรรม			/		/	
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับอาชีวศึกษาและ การบริหารงานยุติธรรม			/			
ระบบสารสนเทศเพื่อ การบริหาร				/		
แรงงานสัมพันธ์				/		
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคล				/		/
การวางแผนกลยุทธ์ ทางการบริหาร				/		/
ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาครัฐและเอกชน				/		/
การบริหารองค์การ					/	
บทบาทหน้าที่ของนัก บริหารและกระบวนการ จัดการ					/	
โครงสร้างขององค์การ และรูปแบบงาน					/	
ระบบสารสนเทศสำหรับ นักบริหารและเทคนิค การจัดการ					/	
การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์					/	
แรงงานสัมพันธ์และกล ยุทธ์ในการต่อรอง					/	
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์					/	
การงบประมาณ					/	
การบริหารสถาบัน การเงิน					/	
การบริหารการลงทุน สาธารณะ					/	
การบริหารการเงิน					/	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา	มธ. (ปกติและ นักบริหาร)	นิด้า (ปกติและ พิเศษ) 32	นิด้า (พิเศษ) 37	นิด้า (ปกติ) 38	ศรีปทุม
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการบริหารการเงิน และการคลัง					/	
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วย การบริหารงานท้องถิ่น					/	
การวางแผนและการ บริหารทางกายภาพของ ชุมชน					/	
หลักการและกลยุทธการ จัดการชุมชน					/	
การบริหารการพัฒนา ภาพชีวิตและ สิ่งแวดล้อมชุมชน					/	
การบริหารการพัฒนา เมืองใหม่และ อสังหาริมทรัพย์					/	
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน ท้องถิ่นและการจัด การเมืองใหม่					/	
/ทฤษฎีอาชญาวิทยาว่า ด้วยการควบคุมพฤติกรรม เยาวชน					/	
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับอาชญาวิทยาการ บริหารงานยุติธรรม					/	
ระบบสารสนเทศเพื่อ การบริหาร						/
แรงงานสัมพันธ์						/

ตารางที่ 4.10 หลักสูตรปริญญาตรีพ.ศ. 2541-2550 จำแนกตามสถาบัน

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
คณะ	รัฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	โปรแกรมวิชา รปศ.	มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์	สังคมศาสตร์
ปริญญา	รัฐศาสตร บัณฑิต (แผนกวิชารัฐ ประศาสน ศาสตร์)	รัฐศาสตร บัณฑิต (สาขา บริหารรัฐกิจ)		รัฐ ประศาสนศา สตรบัณฑิต	
หน่วยกิตขั้นต่ำ	141	138	141	133	144
วิชาการศึกษาทั่วไป	33	30	33	30	30
วิชาบังคับคณะ	36	24	98	97	108
วิชาบังคับของภาควิชา/ สาขา	45	36			
วิชาบังคับนอกคณะ	-	18			
วิชาเลือกในสาขา	21	24			
-สายการบริหารงานคลัง					
-สายบริหารงานบุคคล					
-กลุ่มวิชานโยบายและ แผน					
วิชาเลือกอื่นๆ	6	6	10	6	6
COMP DATA PROCESS					
หลักรัฐศาสตร์ 1					
หลักรัฐศาสตร์ 2					
การเมืองและการปกครอง ของไทย	/	/	/	/	/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ กฎหมาย	/	/	/	/	/
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 1					
ภูมิหลังของโลกปัจจุบัน 2					
การค้นคว้าและทำ รายงาน/ทักษะการค้นคว้า สังคมศาสตร์	/				



ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การบริหาร					
จิตวิทยา		/			
เศรษฐศาสตร์ 1	/	/	/	/	/
เศรษฐศาสตร์ 2	/				
ความรู้เบื้องต้นทาง รัฐศาสตร์	/	/	/	/	/
สังคมและวัฒนธรรมไทย					
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ความคิดทางการเมือง และสังคม					
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ		/			/
การศึกษาเชิงปริมาณ ในทางสังคมศาสตร์					
ความรู้เบื้องต้นทางรัฐ ประศาสนศาสตร์	/	/	/	/	/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ นโยบายสาธารณะ		/			
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การเมืองเปรียบเทียบ					
จิตวิทยาสังคม	/				
ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น		/			/
วิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์		/			
การวิจัยเบื้องต้นทาง สังคมศาสตร์	/				
เศรษฐกิจและการเมือง ระหว่างประเทศ		/			/
การอ่านเชิงการวิเคราะห์ ข้อมูล		/			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
การอ่านวรรณกรรมทาง รัฐประศาสนศาสตร์	/				
กฎหมายเกี่ยวกับรัฐ ประศาสนศาสตร์	/				
ขอบเขตและวิธีวิจัยทาง รปศ.	/				
การเขียนระดับย่อหน้า		/			
ภาษาอังกฤษสำหรับนัก รัฐศาสตร์ 1		/			
ภาษาอังกฤษสำหรับนัก รัฐศาสตร์ 2		/			
สังคม เศรษฐกิจและการ เมืองไทย	/				
พัฒนาการของสังคม สมัยใหม่	/				
สังคมวิทยาปริทัศน์	/				
รัฐ ประชาสังคม และ นโยบายสาธารณะ	/				
จริยศาสตร์และความเป็น ธรรมทางสังคม	/				
กฎหมายปกครอง			/		
การบัญชีการเงิน	/				
การบริหารและสังคม	/				
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การบริหารการคลัง สาธารณะ	/				
ระบบการบริหารงานของ ไทย	/		/	/	/
การบริหารงานบุคคล	/				
นโยบายสาธารณะ	/				
สถิติสำหรับนักบริหาร					

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
เทคนิคและวิธีปรับปรุง การบริหาร	/		/		/
P.A.Workshop	/				
พฤติกรรมกรรมการบริหาร					
ขอบเขตและวิธีวิจัยทาง รปศ.	/				
ทฤษฎีองค์การ/ทฤษฎี องค์การและการจัดการ	/	/			/
ผลงานของนักรัฐ ประศาสนศาสตร์ สมัยใหม่					
การบริหารและสังคม	/				
การบัญชี 1					
การบัญชี 2					
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ระบบสารสนเทศเพื่อการ บริหาร					
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	/				
ศึกษาวรรณกรรมทางรัฐ ประศาสนศาสตร์					
การวางแผนและการ บริหารกลยุทธ์		/			
การบริหารการคลังและ การงบประมาณ		/	/	/	
วิชาบังคับสาย บริหารงานคลัง					
บัญชี 1					
บัญชี 2					
บัญชี 3					
การบริหารภาษีอากร	/				
สถิติสำหรับนักบริหาร	/				

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
ระบบธนาคารกลางและ ธนาคารพาณิชย์					
นโยบายการคลังและ การเงิน					
คณิตศาสตร์สำหรับนัก บริหาร					
การจัดทำและประเมิน โครงการ					
ระบบธนาคารกลางและ ธนาคารพาณิชย์					
กระบวนการจัดการ งบประมาณของรัฐ	/				
การบัญชีการเงิน	/				
การบริหารนโยบาย เศรษฐกิจและการเงินการ คลังของรัฐ	/				
วิชาบังคับสาย บริหารงานบุคคล					
แรงงานสัมพันธ์	/	/		/	/
การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์	/			/	
การบริหารค่าตอบแทน	/	/			
การวัดและประเมิน บุคคล	/				
การกำหนดตำแหน่งใน ราชการพลเรือนของไทย					
อุตสาหกรรมสัมพันธ์					
ปัญหาการบริหารงาน บุคคลของไทยใน ปัจจุบัน					
จิตวิทยาอุตสาหกรรม					

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
การวางแผนทรัพยากร มนุษย์	/				
<b>กลุ่มวิชานโยบายและ แผน</b>					
การวางแผนทรัพยากร มนุษย์					
การวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะชั้นสูง	/				
การกำกับติดตามผล ประเมินผล	/				
กระบวนการวางแผน นโยบายระดับชาติ	/				
กระบวนการจัดการ งบประมาณของรัฐ					
การวางแผนและศึกษา ความเป็นไปได้ของ โครงการ	/				
<b>รายวิชาอื่นๆ</b>					
กฎหมายและระเบียบ ปฏิบัติราชการไทย		/			
พฤติกรรมองค์กร		/			
การวิเคราะห์การจัดการ องค์กรและการจัดการ สาธารณะไทย		/		/	
การบริหารโครงการ		/			
การประเมินผลโครงการ		/	/	/	
สัมมนาปัญหาการบริหาร รัฐกิจ		/			
การวางแผนและการ บริหารเชิงกลยุทธ์		/			
การบริหารทรัพยากร มนุษย์ภาครัฐ		/	/	/	/

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
การบริหารการพัฒนาใน บริบทไทย			/		
การบริหารรัฐกิจ เปรียบเทียบ		/			
สัมมนาการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์					
การจัดการทรัพยากร มนุษย์เชิงปฏิบัติการ					
สัมมนานโยบาย สาธารณะ		/			
สัมมนาการเมืองและการ บริหาร		/			
นโยบายและการจัดการ สิ่งแวดล้อม		/			
สัมมนาการบริหารการ คลังสาธารณะ		/			
การบริหารการคลัง ท้องถิ่น		/			
สัมมนาการปกครองและ การบริหารนครหลวง		/			
สัมมนาการบริหาร รัฐวิสาหกิจ		/			
นโยบายและการจัด การเมือง		/			
การฝึกงานการบริหารรัฐ กิจ		/			
การค้นคว้าตำราเกี่ยวกับ การบริหารรัฐกิจ		/			
การวิจัยของแต่ละบุคคล/ การศึกษาเอกเทศ		/	/	/	
การบัญชีบริหาร	/				



ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ สารสนเทศเพื่อการ จัดการ	/				
เทคโนโลยีสารสนเทศ กับการบริหาร		/	/	/	
ระบบธนาคารกลางและ ธนาคารพาณิชย์	/				
การวางแผนและบริหาร นโยบายด้านเศรษฐกิจ	/				
การวางแผนและบริหาร นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	/				
การบริหารรัฐกิจ	/				
สัมมนารัฐประศาสน ศาสตร์	/				
การเมืองการปกครอง เปรียบเทียบ		/			/
การบริหารแรงงาน		/			
การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์		/			
การบริหารการพัฒนาใน บริบทโลก		/			
สัมมนาการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์		/			
การจัดการทรัพยากร มนุษย์เชิงปฏิบัติการ		/			
การปกครองท้องถิ่นไทย			/	/	
กฎหมายรัฐธรรมนูญ			/	/	
นโยบายสาธารณะและ การวางแผน			/	/	/
การวิเคราะห์โครงการ และการบริหารโครงการ			/		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์			/	/	
วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น			/	/	
ภาวะผู้นำ			/		
สถิติสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์			/	/	
หลักสังคมวิทยา			/		
สังคมวิทยาชนบทและเมือง			/		
สวัสดิการสังคม			/		
การพัฒนาชุมชน			/		
การพัฒนาความสามารถของบุคคลและกลุ่ม			/		
การวางแผนพัฒนาชุมชน			/		
ทฤษฎีการเมือง			/	/	
การเมืองไทย			/	/	
การจัดองค์กรท้องถิ่น			/	/	
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์			/		/
กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย			/	/	
กฎหมายอาญาภาคทั่วไป			/		/
กฎหมายอาญาภาคความผิด			/		
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง			/		
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา			/		
กฎหมายลักษณะพยาน			/		
การบริหารงานรัฐวิสาหกิจไทย			/		
การบริหารงานตำรวจ			/		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
การประเมินบุคคล			/	/	
การวิเคราะห์องค์การและ การวิเคราะห์ระบบงาน			/	/	
การบริหารและการ ปกครองท้องถิ่น เปรียบเทียบ			/		
การวิเคราะห์นโยบาย			/	/	
การบริหารแผนและ โครงการ			/		
พฤติกรรมองค์การ			/		
การพัฒนาประสิทธิภาพ ในการทำงาน/การพัฒนา ศักยภาพในการทำงาน ภาครัฐ			/	/	
การบริหารงานพัสดุ			/		
การบริหารค่าจ้างและ เงินเดือน			/		
การพัฒนาบุคคลและ ฝึกอบรม			/		
การวิเคราะห์และ ประเมินโครงการ			/		
องค์การและการจัดการ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การประกอบธุรกิจ			/		
การบริหารงานสำนักงาน			/		
การพัฒนาองค์การ			/		/
มนุษย์สัมพันธ์ใน องค์การ			/		
การสร้างทีมงาน			/		
การเตรียมฝึก ประสบการณ์วิชาชีพรัฐ ประศาสนศาสตร์ 3			/	/	

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรัฐประศาสน ศาสตร์ 3			/	/	
จริยธรรมสำหรับนัก บริหาร			/		
การปกครองท้องถิ่นและ ภูมิภาค			/		
พลวัตสังคมไทย			/		
ประชาสังคม			/		
การบริการสาธารณะ			/		
การพัฒนาเชิงกลยุทธ์			/		
การพัฒนาภาวะผู้นำ			/		
การวางแผนพัฒนา ท้องถิ่น			/		
การบริหารงานคลัง ท้องถิ่น			/		
การพัฒนาระบบราชการ			/		
เทคนิคการบริหารจัดการ สมัยใหม่			/		
การบริหารสำนักงาน แนวใหม่			/		
การบริหารจัดการ โครงการ				/	
เทคนิคการเขียนโครงการ				/	
กฎหมายปกครองและวิธี พิจารณาคดีปกครอง				/	
ไวยากรณ์และการเขียน					/
การฝึกฟังพูด					/
การอ่านเชิงวิชาการ					/
จิตวิทยาสังคม					/
ภาษาอังกฤษวิชาชีพ					/

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	จุฬา 49	มธ. 47	ราชภัฏ อุตรดิตถ์42	ราชภัฏ อุตรดิตถ์49	มหาวิทยาลัย นเรศวร
สังคมวิทยาและ มนุษยวิทยาเบื้องต้น					/
ธรรมาภิบาลกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคม					/
กฎหมายรัฐธรรมนูญและ กฎหมายปกครอง					/
รัฐไทยในการเมืองโลก					/
วิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์					/
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการเมืองโลก					/
องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกับกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง					/
การกำหนดและการนำ นโยบายไปปฏิบัติ					/
กระบวนการงบประมาณ และการบริหารงานคลัง					/
การบริหารระบบ สารสนเทศเพื่อการ พัฒนา					/
การวิเคราะห์และการ ประเมินโครงการ					/
การบริหารรัฐกิจ เปรียบเทียบและการ บริหารการพัฒนา					/

ตารางที่ 4.11 หลักสูตรปริญญาโทพ.ศ. 2541-2550 จำแนกตามสถาบัน

รายวิชา	จุฬา (44)		มธ. (46)				นิด้า				ศรีปทุม				นเรศวร		ราชภัฏ อุตรดิตถ์									
	คณะ รัฐศาสตร์		คณะรัฐศาสตร์ (ปกค)				คณะรัฐประศาสนศาสตร์				บัณฑิตวิทยาลัย															
	รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต				พัฒนบริหารศาสตรมหา บัณฑิตปกคและพิเศษ (42)				ปกคและพิเศษ				พิเศษ (46)		พิเศษ (50)		พิเศษ (46)		พิเศษ (48)					
	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.	แสม ก.	แสม ข.						
จำนวนหน่วยกิต	48	48	42	42	39	39	45	45	39	39	39	39	42	42	42	42	42	42	39	39						
วิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต)	ไม่กำหนด		ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ ความรู้เบื้องต้นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ				ไม่กำหนด				กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์				วิชาเสริมพื้นฐานสำหรับบัณฑิต การพัฒนาทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษสำหรับสาขารัฐประศาสนศาสตร์ การซ่อมเสริมการอ่าน ภาษาอังกฤษ ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์				หลักสถิติและคณิตศาสตร์สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์แนวสังคม วิทยานิพนธ์วิทยา การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษแบบเร่งรัด หลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป				ไม่กำหนด		ไม่กำหนด	
หมวดวิชาพื้นฐาน	ไม่กำหนด		ไม่กำหนด				ไม่กำหนด				ไม่กำหนด				ไม่กำหนด				ไม่กำหนด		ไม่กำหนด					
วิชาบังคับ	21	21	9	9	15		24	24	18	24	18	24	24	24	24	24	24	15	15	6	6					
วิชาเอก	-	-	12	12			9	21	9	12	9	12	-	-	-	-	9	9	12	12						
วิชาเลือก	15	15	9	18	12	21	-	-	-	-	-	-	6	12	6	12	6	12	9	15						
วิชาเลือกเสรี		12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
วิทยานิพนธ์	12		12	-	12	-	12	-	12	-	12	-	12	-	12	-	12	-	12	-						
การศึกษาค้นคว้าอิสระ เฉพาะเรื่อง	-	-	-	3	-	3	-	-	-	3	3	3	-	6	-	6	-	6	-	6						
สอบข้อเขียน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/						
สอบปากเปล่า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/						



















ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร โครงการ					/						
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะ											
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร โครงการและนโยบาย				/							
ทฤษฎีการปกครอง ท้องถิ่น					/	/					
เศรษฐกิจและการคลัง ท้องถิ่น											
หลักการและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาเมือง											
ระบบและปัญหาการ ให้บริการของชุมชนเมือง											
สารสนเทศเพื่อการพัฒนา เมือง											
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับปัญหาเมืองและ ชนบท											
หลักการและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาชนบท											
การจัดการเกี่ยวกับ ทรัพยากรชนบท											
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับปัญหาเมืองและ ชนบท											
ทฤษฎีอาชญาวิทยาว่าด้วย การควบคุมอาชญากรรม				/	/	/					
กฎหมายกับการบริหาร การสื่อสารทางการเมือง											
อาชญากรรมพิเศษและ อาชญากรรมใหม่ใน สังคมไทย				/	/	/					
ประวัติแนวคิดของทฤษฎี อาชญาวิทยา				/	/	/					
นโยบายอาญากับการ พัฒนาประเทศ				/	/	/					
กระบวนการยุติธรรมใน สังคมไทย				/							

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การบริหารงานยุติธรรม ทางอาญา					/	/					
นวัตกรรมการในกระบวนการ ยุติธรรม				/	/	/					
การบริหารงานภายใต้ ระบบย่อยของ กระบวนการยุติธรรม				/	/	/					
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับอาชญาวิทยาและ การบริหารงานยุติธรรม				/	/	/					
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน ยุติธรรม						/					
ระบบสารสนเทศเพื่อการ บริหาร/จัดการ					/	/	/	/	/		
แรงงานสัมพันธ์											
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคล											
การวางแผนกลยุทธ์ ทางการบริหาร											
ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาครัฐและเอกชน											
การบริหารองค์การ				/	/	/					
บทบาทหน้าที่ของนัก บริหารและกระบวนการ จัดการ				/	/						
โครงสร้างขององค์การ และรูปแบบงาน											
ระบบสารสนเทศสำหรับ นักบริหารและเทคนิคการ จัดการ											
การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์				/	/						
แรงงานสัมพันธ์และกล ยุทธ์ในการต่อรอง				/	/						
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์				/	/						
การงบประมาณ				/	/	/					
การบริหารการเงินและ การคลัง						/	/	/	/		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การบริหารนโยบายภาษี อากร				/	/	/					
การบริหารสถาบัน การเงิน				/							
การบริหารนโยบายการเงิน และสถาบันการเงิน					/	/					
การบริหารการลงทุน สาธารณะ				/	/	/					
การบริหารการเงิน				/	/	/					
สัมมนาเชิงปฏิบัติการด้าน การบริหารการเงินและ การคลัง				/	/	/					
แนวคิดและทฤษฎีที่ช่วย การบริหารงานท้องถิ่น											
การวางแผนและการ บริหารทางกายภาพของ ชุมชน											
หลักการและกลยุทธ์การ จัดการชุมชน											
การบริหารการพัฒนา คุณภาพชีวิตและ สิ่งแวดล้อมชุมชน											
การบริหารการพัฒนา เมืองใหม่และ อสังหาริมทรัพย์											
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงาน ท้องถิ่นและการจัด การเมืองใหม่											
/ทฤษฎีอาชญาวิทยาว่า ด้วยการควบคุมพฤติกรรม เยาวชน				/							
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับอาชญาวิทยาการ บริหารงานยุติธรรม											
ระบบสารสนเทศเพื่อการ บริหาร						/	/	/	/		
แรงงานสัมพันธ์											
การบริหารโครงการและ นโยบาย				/							
การปกครองท้องถิ่น				/							

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การบริหารงานยุติธรรม				/							
การจัดการสำหรับนักบริหาร				/							
การบริหารการพัฒนา				/						/	
การบริหารองค์การ				/							
โครงสร้างองค์การและการออกแบบโครงสร้างองค์การ				/	/						
ระบบสนับสนุนเพื่อการตัดสินใจ				/							
แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น				/							
การวางแผนและการบริหารทางกายภาพชุมชน				/							
หลักการและกลยุทธ์ในการจัดการชุมชน				/							
การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมชุมชน				/							
การบริหารการพัฒนาเมืองใหม่และอสังหาริมทรัพย์				/							
เศรษฐกิจท้องถิ่นระบบภาษีและการคลังท้องถิ่น				/							
หลักการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่นไทย				/							
ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น				/							
สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น				/							
การฝึกปฏิบัติการศึกษานาม				/							
ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและเมือง				/							
การจัดการและการจัดการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น				/							
การวางแผนและการพัฒนากลยุทธ์และวิสัยทัศน์				/							

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การบริหารการคลังและ ท้องถิ่น					/	/					
การวางแผนและการ บริหาร โครงการ				/						/	
การบริหารงานบุคคลและ การพัฒนาบุคลากร ท้องถิ่น					/	/					
การกระจายอำนาจ					/	/					
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการปกครอง ท้องถิ่น					/	/					
การวางแผน และการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์				/							
การประเมินผล				/							
การจัดการปฏิบัติการ				/							
ระบบสารสนเทศเพื่อการ จัดการ				/	/	/	/	/	/		
การวิเคราะห์การเงินและ งบประมาณ				/							
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการ สำหรับนักบริหาร				/							
การจัดการภาครัฐ					/	/	/				
บทบาทหน้าที่ของนัก บริหารและกระบวนการ จัดการ					/						
พฤติกรรมมนุษย์ใน องค์การ					/						
องค์การที่ไม่แสวงหา กำไร					/	/					
การระดมทุนและการ บริหารแผนการเงินเพื่อ องค์การที่ไม่แสวงหา กำไร					/	/					
การบริหารคนและวิธีการ จูงใจคนในองค์การที่ไม่ แสวงหากำไร					/	/					
การบริหารองค์การที่ ไม่แสวงหากำไรเปรียบเทียบกับ					/	/					
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดองค์การที่ ไม่แสวงหากำไร					/	/					



ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การจัดการผลการ ปฏิบัติงานและการเพิ่ม ประสิทธิภาพของงาน						/					
การประเมินสมรรถนะ และการพัฒนาทุนมนุษย์						/					
การบริหารค่าตอบแทน และผู้มีวุฒิสามารถ						/					
พนักงานสัมพันธ์และ กฎหมายแรงงาน						/					
การค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับ การจัดการทุนมนุษย์						/					
การจัดการคุณภาพ องค์กร						/					
ภาวะผู้นำและจริยธรรม ในการบริหารองค์กร						/					
การจัดการการ เปลี่ยนแปลงองค์กร						/					
การออกแบบโครงสร้าง องค์กร						/					
นโยบายสาธารณะและ การจัดการเชิงกลยุทธ์						/	/				
การปกครองท้องถิ่น						/					
การบริหารงานยุติธรรม						/					
การจัดการสำหรับนัก บริหาร						/					
การปกครองท้องถิ่นไทย						/					
หลักการรัฐประศาสนศาสตร์ และการจัดการท้องถิ่น						/					
เศรษฐกิจ สังคมและ การเมืองท้องถิ่น						/					
การฝึกปฏิบัติภาคสนาม						/					
การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผล						/					
การวางแผน การวิเคราะห์ และการบริหารโครงการ						/	/				
การพัฒนา นโยบาย สาธารณะในประเทศไทย						/					
การจัดการวิกฤตการณ์ และสาธารณภัย						/					
สัมมนาเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับ นโยบายสาธารณะและ การจัดการเชิงกลยุทธ์						/					

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การประเมินศักยภาพและ การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์						/	/				
การวิเคราะห์การเงินและ งบประมาณ						/	/				
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการ สำหรับนักบริหาร						/	/	/			
การบริหารทรัพยากร มนุษย์เชิงกลยุทธ์								/	/		
การวิเคราะห์นโยบาย สาธารณะและการ วางแผน								/	/		
การพัฒนาองค์กรและ ทรัพยากรมนุษย์								/	/		
การวางแผนกลยุทธ์ ทางการบริหาร								/	/		
การจัดการความสัมพันธ์ ระหว่างภาครัฐและ เอกชน								/	/		
กระแสเศรษฐกิจและ สังคมในความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศของ ศตวรรษที่ 21								/	/		
สัมมนาเชิงปฏิบัติการที่ เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ								/	/		
สัมมนาการจัดการความ เสี่ยงและภาวะวิกฤต								/	/		
สัมมนาการจัดการการ เปลี่ยนแปลงและภาวะ วิกฤต								/	/		
สัมมนาการจัดการ ความสามารถและผลการ ปฏิบัติงาน								/	/		
สัมมนาการจัดการภาวะ ผู้นำ								/	/		
นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้								/	/		
การศึกษาเฉพาะเรื่องทาง รัฐประศาสนศาสตร์								/	/		
องค์การสมัยใหม่และ นวัตกรรมการบริหาร									/		

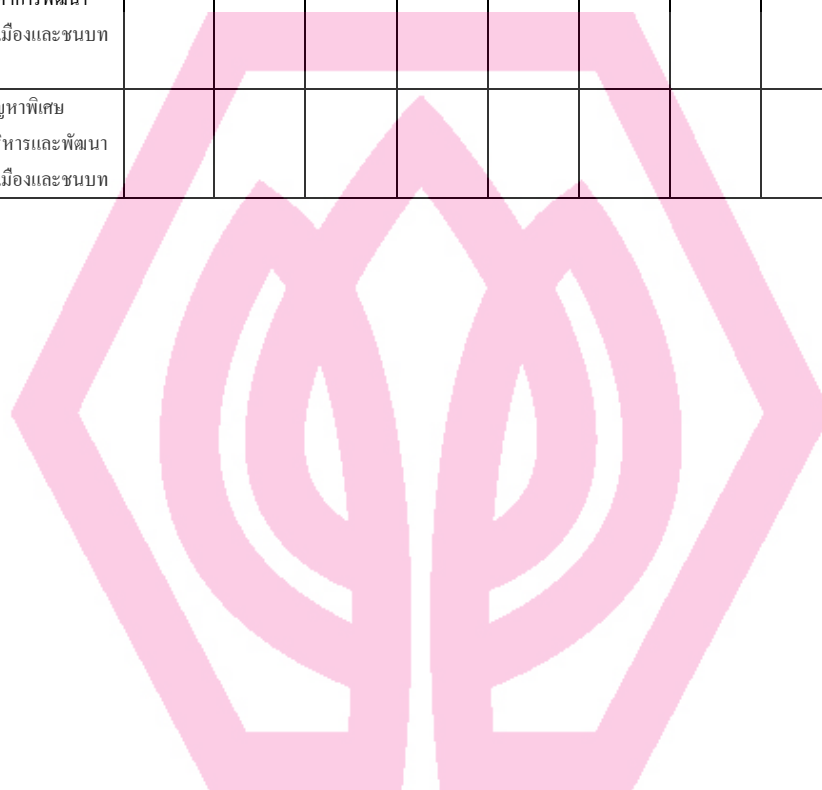
ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า (ปกติ และ พิเศษ) 42	นิด้า (ปกติ) 46	นิด้า 50		ศรีปทุม 2546	ศรีปทุม 2551	นเรศวร	ราชภัฏ อุตรดิตถ์
		ปกติ	EPA			ปกติ	พิเศษ				
การบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่									/		
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ภาครัฐแนวใหม่									/		
หลักเศรษฐศาสตร์เพื่อ การบริหารจัดการภาครัฐ									/		
กฎหมายมหาชนสำหรับ การบริหารจัดการ ภาครัฐ									/		
การบริหารจัดการภาครัฐ ในบริบทภายหลัง สมัยใหม่นิยม									/		
การบริหารจัดการ สาธารณะระหว่าง ประเทศ: กรณีศึกษาด้าน ภัยธรรมชาติ									/		
การกำหนดนโยบาย สาธารณะและการนำไป ปฏิบัติ									/		
การวิเคราะห์และการ ประเมินผลนโยบาย สาธารณะ									/		
กฎหมายปกครองกับรัฐ ประศาสนศาสตร์									/		
นโยบายส่งเสริมการ ปกครองส่วนท้องถิ่นและ ความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐบาลกับท้องถิ่น									/		
นโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมระดับ ภูมิภาค									/		
เทคนิคและนโยบาย พัฒนาการบริหารงาน ภาครัฐ									/		
การพัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อการ บริหารงานสาธารณะ									/		
นโยบายการค้าต่างประเทศ									/		
นโยบายความมั่นคง									/		
เศรษฐกิจเพื่อการ บริหารงานสาธารณะ									/		



ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายวิชา	จุฬา 2544	มธ.		นิด้า	นิด้า	นิด้า 50		ศรีปทุม	ศรีปทุม	นเรศวร	ราชภัฏ	
		ปกติ	EPA	(ปกติ และ พิเศษ) 42	(ปกติ) 46	ปกติ	พิเศษ	พิเศษ	พิเศษ	พิเศษ	พิเศษ	อุตรดิตถ์
สัมมนาปัญหาการพัฒนา ประชาคมเมืองและชนบท ไทย												/
สัมมนาปัญหาพิเศษ ทางการบริหารและพัฒนา ประชาคมเมืองและชนบท												/



มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



ภาคผนวก ค.

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



## แบบสอบถามการวิจัย

### เรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย

ด้วยดิฉัน นางปิยากร หวังมหาพร กำลังทำวิจัยเรื่อง “พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย” เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะของไทย ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจะนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านและขอขอบคุณในความร่วมมือจากท่าน มา ณ โอกาสนี้

**คำชี้แจง** แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะ

---

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

---

1. เพศ  ชาย  หญิง
2. ท่านกำลังศึกษาในหลักสูตรระดับ  ปริญญาตรี  ปริญญาโท
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ที่
 

<input type="checkbox"/> จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <input type="checkbox"/> มหาวิทยาลัยนเรศวร <input type="checkbox"/> มหาวิทยาลัยศรีปทุม	<input type="checkbox"/> มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ <input type="checkbox"/> สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ <input type="checkbox"/> มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
---	--
4. ชื่อหลักสูตรที่ท่านศึกษา
 

<input type="checkbox"/> รัฐศาสตรบัณฑิต <input type="checkbox"/> รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต <input type="checkbox"/> รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	<input type="checkbox"/> ศิลปศาสตรบัณฑิต <input type="checkbox"/> รัฐศาสตรมหาบัณฑิต <input type="checkbox"/> อื่นๆ.....
--	---

5. หลักสูตรของท่านเป็นการศึกษาลักษณะ
- 2 ภาคการศึกษาและหรือภาคฤดูร้อน  semi-block course
- Block Course
6. ท่านเรียนในหลักสูตร ประเภท
- ภาคปกติ  ภาคนอกเวลาราชการ
7. ขณะที่ท่านศึกษาอยู่ ช่วงเวลาเรียนของท่านคือ
- วันธรรมดา เวลาทำการ  วันธรรมดา นอกเวลาทำการ  เสาร์-อาทิตย์
- วันธรรมดาและวันเสาร์  วันธรรมดาและวันอาทิตย์
8. ท่านเข้าศึกษาในหลักสูตรด้วยวิธีใด
- สอบข้อเขียน  สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์
- สอบสัมภาษณ์  เทียบโอนหน่วยกิต
9. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ
- เป็นนักศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ  ประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง
- ทำงานบริษัทเอกชน  ทำงานรัฐวิสาหกิจ
- ทำงานในส่วนราชการ
10. ปีการศึกษาที่ท่านเข้าศึกษาในปีแรก
- 2548  2549  2550  2551
11. เนื้อหาวิชา นโยบายสาธารณะที่ท่านศึกษาประกอบด้วยการเรียนการสอนเกี่ยวกับ  
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชา นโยบายสาธารณะ
- กระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย
- กระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- กระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินนโยบาย
- กระบวนการนโยบายสาธารณะ เฉพาะด้านการประเมินนโยบาย

- การศึกษานโยบายสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ
- การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะโดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์

12. สถานภาพของผู้สอนวิชานี้

- อาจารย์ประจำทั้งหมด
- อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ
- อาจารย์พิเศษทั้งหมด

13. การเรียนการสอนในวิชานี้ ผู้สอนใช้สื่อการสอนดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตำราของนักวิชาการไทย
- ตำราของนักวิชาการต่างประเทศ
- เอกสารประกอบการบรรยายของผู้สอน
- กรณีตัวอย่าง
- power point

14. การเรียนการสอนในวิชานี้ ผู้สอนมีกิจกรรม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การแสดงบทบาทสมมติในห้องเรียน
- การศึกษาดูงานนอกสถานที่ในประเทศ
- การศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างประเทศ
- การบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน
- การบรรยายและการตอบข้อซักถามระหว่างอาจารย์และนักศึกษา
- การให้นักศึกษาทำรายงานเดี่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา
- การให้นักศึกษาทำรายงานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา
- การให้นักศึกษาทำรายงาน (เดี่ยวหรือกลุ่ม) และนำเสนอผลการศึกษาในห้อง
- การให้นักศึกษาวิจารณ์หนังสือ/บทความ
- ผู้สอนมีเว็บไซต์เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและเป็นแหล่งเรียนรู้
- ผู้สอนมี e-mail และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม
- ผู้สอนจัดให้มีการอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

15. วิธีการวัดผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีการสอบกลางภาคและปลายภาค
- มีการสอบปลายภาคเพียงอย่างเดียว
- มีการทำรายงานเดี่ยว
- มีการทำรายงานกลุ่ม

\*\*\*\*\*นักศึกษาระดับปริญญาตรีข้ามไปตอบ ตอนที่ 2 ไม่ต้องตอบข้อ 16-21\*\*\*\*\*

16. กรณีที่ท่านเป็นนักศึกษาปริญญาโท ท่านศึกษาแผนการเรียน

- แผน ก ศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์  
 แผน ข ศึกษารายวิชาและทำสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

17. กรณีที่ท่านเป็นนักศึกษาปริญญาโท ขณะนี้ท่าน

- กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ เนื่องจากเรียนรายวิชาจบแล้ว  
 ยังไม่ได้ทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ เนื่องจากกำลังเรียนรายวิชา  
 กำลังทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ และกำลังเรียนรายวิชา

18. ลักษณะการทำสารนิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ /วิทยานิพนธ์ ของท่าน

- ทำคนเดียว  ทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน  
 ทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน  ทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คนขึ้นไป

19. หากท่านทำหรือกำลังจะทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา

มีการดำเนินการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีผู้รับผิดชอบในการติดตามการทำวิจัย  
 มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการทำวิจัย เช่น ภาควิชา/คณะ  
 มีคณาจารย์คอยให้คำแนะนำการทำวิจัย  
 มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยนอกเหนือจากรายวิชาในหลักสูตร  
 มีการจัดคลินิกวิจัย กำหนดผู้ให้คำแนะนำ วัน เวลาที่แน่นอน

20. หากท่านกำลังทำหรือวางแผนจะทำสารนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ/วิทยานิพนธ์ ท่านพบ/จะพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหารือ

- เดือนละ 1 ครั้ง  เดือนละ 2 ครั้ง  
 เดือนละ 3 ครั้ง  ไม่ได้พบเลย

21. หากท่านกำลังทำหรือวางแผนจะทำงานวิจัยในข้อ 24 รูปแบบการให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พบโดยตรง  ปรึกษากันทางอีเมลล์  
 ปรึกษากันทางโทรศัพท์

## ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย/ในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน

5	หมายถึง	ตรงกับความเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ตรงกับความเห็นมาก
3	หมายถึง	ตรงกับความเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ตรงกับความเห็นน้อย
1	หมายถึง	ตรงกับความเห็นน้อยที่สุด

รายการ	ตรงกับความเห็น					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
<b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>						
1. เนื้อหาวิชาไม่เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้						
2. เนื้อหาของวิชาน่าสนใจ						
3. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน						
4. ปริมาณของเนื้อหา						
5. เนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่นๆ						
6. เนื้อหาวิชาผสมผสานกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น						
7. เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติพร้อมๆ กัน						
<b>ด้านผู้สอน</b>						
1. ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน						
2. ผู้สอนขาดทักษะในการสอน						
3. การเตรียมตัวสอนของผู้สอน						
4. ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน						
5. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง						
6. ผู้สอนสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา						
7. ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง						

รายการ	ตรงกับความเห็น					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
8.ผู้สอนขาดการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม						
9. ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบ และเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า						
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตน ให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน						
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบ อย่างรวดเร็ว						
<b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b>						
1.กิจกรรมการเรียนการสอนขาดความหลากหลาย						
2.กิจกรรมการเรียนการสอนขาดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา ความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน						
3.กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ						
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น						
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่						
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิด อย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน						
7. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิจัย เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น : เพราะอะไร เหตุใด						
<b>ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า</b>						
1.เอกสารประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ						
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา						
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดไม่ทันสมัยเท่าที่ควร						
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเทอร์เน็ต มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา						
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีไม่เพียงพอกับการใช้งาน						
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิชาการต่างๆ นอกห้องสมุดยังมีน้อย						



รายการ	ตรงกับความเห็น					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
7. การเรียนการสอนมีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอนด้วย						
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>						
1. การวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลาย						
2. การวัดและประเมินผลมุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลัก						
3. การวัดและการประเมินผลเน้นที่การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง						
4. ปริมาณงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีมาก						
5. ผู้เรียนขาดโอกาสร่วมในการประเมินผล						
6. การประเมินผลไม่ตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน						
7. การประเมินผลขาดความเป็นธรรม						

ขอขอบคุณที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม



ภาคผนวก ง.

แบบสำรวจวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

## แบบสำรวจวิทยานิพนธ์ด้านนโยบายสาธารณะ

1. หัวข้อการวิจัย .....
2. ชื่อผู้เขียน .....
3. ประเภทงานวิจัย
 

<input type="checkbox"/> 1.วิทยานิพนธ์	<input type="checkbox"/> 2.สารนิพนธ์
<input type="checkbox"/> 3.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	
4. ปีการศึกษา .....
5. สาขา
 

<input type="checkbox"/> 1.รัฐประศาสนศาสตร์	<input type="checkbox"/> 2.บริหารรัฐกิจ
<input type="checkbox"/> 3.อื่นๆ .....	
6. หลักสูตร
 

<input type="checkbox"/> 1.รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	<input type="checkbox"/> 2.รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
<input type="checkbox"/> 3.รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต	<input type="checkbox"/> 4.รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต
<input type="checkbox"/> 5.พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต	<input type="checkbox"/> 6.อื่นๆ .....
7. สถาบัน
 

<input type="checkbox"/> 1.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<input type="checkbox"/> 2.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
<input type="checkbox"/> 3.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	<input type="checkbox"/> 4.มหาวิทยาลัยนเรศวร
<input type="checkbox"/> 5.มหาวิทยาลัยศรีปทุม	<input type="checkbox"/> 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
8. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
  1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....

## 9. ขอบข่ายการศึกษา

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> 1.การเข้าสู่วาระนโยบาย     | <input type="checkbox"/> 2.การกำหนดนโยบาย     |
| <input type="checkbox"/> 3.การนำนโยบายไปปฏิบัติ     | <input type="checkbox"/> 4.การประเมินผลนโยบาย |
| <input type="checkbox"/> 5.การยกเลิก/ปรับปรุงนโยบาย |   |

## 10. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> 1.ราชการ               | <input type="checkbox"/> 2.วิสาหกิจ         |
| <input type="checkbox"/> 3.เอกชน                | <input type="checkbox"/> 4.องค์กรพัฒนาเอกชน |
| <input type="checkbox"/> 4.ไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง |   |

## 11. ประเภทนโยบายสาธารณะ

- |  |                                       |
|--|---------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> 1.เศรษฐกิจ                | <input type="checkbox"/> 2.การเมือง   |
| <input type="checkbox"/> 3.สังคม                   | <input type="checkbox"/> 4.ต่างประเทศ |
| <input type="checkbox"/> 5.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี | <input type="checkbox"/> 6.พลังงาน    |
| <input type="checkbox"/> 7. สาธารณสุข              | <input type="checkbox"/> 8.บริหาร     |
| <input type="checkbox"/> 9.อื่นๆ .....             |                                       |

## 12. รูปแบบการทำวิจัย

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> 1.การวิจัยเชิงคุณภาพ                 | <input type="checkbox"/> 2.การวิจัยเชิงปริมาณ |
| <input type="checkbox"/> 3.ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ |   |

## 13. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- |   |  |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> 1.แบบสอบถาม                  | <input type="checkbox"/> 2.แบบสัมภาษณ์(In-depth-Interview) |
| <input type="checkbox"/> 3.การสนทนากลุ่ม(Focus group) | <input type="checkbox"/> 4.แบบสอบถาม-สัมภาษณ์              |
| <input type="checkbox"/> 5.แบบสอบถาม-สนทนากลุ่ม       |  |

## 14. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> 1.หาความตรง                     | <input type="checkbox"/> 2.หาค่าความเที่ยง            |
| <input type="checkbox"/> 3.หาทั้งค่าความตรงและความเที่ยง | <input type="checkbox"/> 4.ไม่มีการหาคุณภาพเครื่องมือ |

## 15. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

 1. การวิจัยเชิงปริมาณ

## สถิติเชิงพรรณนา

 1. การแจกแจงความถี่ 2. ค่าร้อยละ 3. อื่นๆ.....

## สถิติเชิงอนุมาน

 1. ค่าเฉลี่ย (Means) 2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3. Correlation ระบุ..... 4. t-test 5. ANOVA ระบุ..... 6. Regression 7. Multiple Regression 8. Chi-square 9. อื่นๆ..... 2. การวิจัยเชิงคุณภาพ 1. การตีความ 2. อื่นๆ.....

## 16. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

 1. ไม่เกิน 1 ปี 2. ไม่เกิน 2 ปี 3. ไม่เกิน 3 ปี



ภาคผนวก จ.

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



**ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา**  
เรื่อง พัฒนาการ สถานภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยนโยบายสาธารณะของไทย

การประเมินสถานภาพวิชา เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) โดยเกณฑ์ในการพิจารณาดังเกณฑ์ตามต่อไปนี้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน

5	หมายถึง	ตรงกับความเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ตรงกับความเห็นมาก
3	หมายถึง	ตรงกับความเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ตรงกับความเห็นน้อย
1	หมายถึง	ตรงกับความเห็นน้อยที่สุด

รายการ	ความคิดเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	- 1	0	1		
<b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>					
1.ความไม่เหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิต			5	1.00	
2.ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา			5	1.00	
3.ความไม่สอดคล้องของเนื้อหาวิชากับสภาพสังคมปัจจุบัน			5	1.00	
4.เนื้อหาไม่ปริมาณมาก	1	1	3	0.60	
5.ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชากับรายวิชาอื่น			5	1.00	
6.เนื้อหาวิชามีการบูรณาการกันระหว่างความรู้ที่เป็นสากลกับความรู้ที่เป็นระดับชาติ/ท้องถิ่น		1	4	0.80	
7.เนื้อหาวิชาเน้นทั้งภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติ พร้อมๆ กัน			5	1.00	
<b>ด้านผู้สอน</b>					
1.ความเชี่ยวชาญของผู้สอน			5	1.00	
2.ผู้สอนขาดทักษะในการสอน		2	3	0.60	
3.ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนอย่างดี			5	1.00	
4.ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน			5	1.00	

รายการ	ความคิดเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	- 1	0	1		
5.ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง			5	1.00	
6.ผู้สอนสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในประมวลรายวิชา			5	1.00	
7.ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพของตนเอง		2	3	0.60	
8.ผู้สอนขาดการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม		1	4	0.80	
9. ผู้สอนชี้แจงลักษณะรายวิชา การสอบ วิธีการสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้า			5	1.00	
10.ผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและอุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน		2	3	0.60	
11.ผู้สอนตรวจงาน ติดตามงานและแจ้งผลให้ทราบอย่างรวดเร็ว			5	1.00	
<b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b>					
1.กิจกรรมการเรียนการสอนขาดความหลากหลาย			5	1.00	
2.กิจกรรมการเรียนการสอนขาดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน		1	4	0.80	
3.กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างเพียงพอ			5	1.00	
4.กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่		1	4	0.80	
5.กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ด้วย		2	3	0.60	
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน			5	1.00	
7. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น มีการใช้คำถามกระตุ้น : เพราะอะไร เหตุใด			5	1.00	

รายการ	ความคิดเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	- 1	0	1		
<b>ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้า</b>					
1.เอกสารประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ			5	1.00	
2.หนังสือและวารสารทางการศึกษาที่ใช้ในการค้นคว้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา			5	1.00	
3.หนังสือและวารสารในห้องสมุดไม่ทันสมัยเท่าที่ควร			5	1.00	
4.แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น จดบริการอินเตอร์เน็ต มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา			5	1.00	
5.หนังสือที่ใช้เป็นเอกสารหลักในการเรียนมีไม่เพียงพอกับการใช้งาน			5	1.00	
6.การส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ นอกห้องสมุดยังมีน้อยมาก		2	3	0.60	
7.การเรียนการสอนมีการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการสอนด้วย	1		4	0.80	
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>					
1.การวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลายเท่าที่ควรจะเป็น	1	1	3	0.60	
2.การวัดและประเมินผลมุ่งเน้นการวัดความจำเป็นหลัก		1	4	0.80	
3. การวัดและการประเมินผลเน้นที่การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง			5	1.00	
4.งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีมากเกินไป		2	3	0.60	
5.ผู้เรียนขาดโอกาสร่วมในการประเมินผล			5	1.00	
6.การประเมินผลไม่ตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน		1	4	0.80	
7.การประเมินผลขาดความเป็นธรรมชาติ		1	4	0.80	

## ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางปิยากร หวังมหาพร
วัน เดือน ปีเกิด	19 สิงหาคม 2508
จังหวัด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	112 ถนนลาดพร้าว ซอยลาดพร้าว 84 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> <li>- รัฐศาสตรบัณฑิต (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2530</li> <li>- รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การคลัง สาธารณะ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2532</li> <li>- รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2547</li> </ul>